A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF SANSCRIT MANUSCRIPTS

Volume One

BUDDHIST MANUSCRIPTS

A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF SANSCRIT MANUSCRIPTS IN THE GOVERNMENT COLLECTION

UNDER THE CARE OF

THE ASIATIC SOCIETY

Volume One

BUDDHIST MANUSCRIPTS

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA HARA PRASAD SHĀSTRI

THE ASIATIC SOCIETY
1 PARK STREET KOLKATA

CATALOGUES & BIBLIOGRAPHICAL WORKS

A Descriptive Catalogue of Sanscrit Manuscripts in the Government Collection under the care of The Asiatic Society, Vol. I : Buddhist Manuscripts

by Mm Hara Prasad Shāstri

First published in 1917

Reprinted in October 2005

Published by

Prof. Ramakanta Chakrabarty
General Secretary
The Asiatic Society
1 Park Street
Kolkata 700 016

Printed at

The Saraswati Printing Works
2, Guruprosad Chowdhury Lane
Kolkata 700 006

Price : Rs. 850.00
$ 85

FOREWORD

Mahāmahopādhyāya Haraprasad Sastri's Descriptive Catalogue, volume I, was published in 1917. It is not just a catalogue. It is a classic work, in which one would find a brilliant account of the Buddhist Manuscripts preserved in the Asiatic Society. Each of the manuscripts has been studied by Haraprasad Sastri with admirable attention and care. It is easy for the investigator to have a fair idea of the manuscript which he wants to study. This brilliant work was long out of print. The Asiatic Society now reprints it, and hopes that it would be helpful to all scholars devoted to Buddhist studies.

Kolkata
30.09.2005

Ramakanta Chakrabarty
General Secretary

A
DESCRIPTIVE CATALOGUE
OF
SANSCRIT MANUSCRIPTS IN THE GOVERNMENT COLLECTION.

UNDER THE CARE OF

THE ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA HARA PRASAD SHĀSTRI, M.A.
C.I.E., F.A.S.B.
Vice-President, Asiatic Society of Bengal.

VOL. I.
BUDDHIST MANUSCRIPTS.

CALCUTTA:

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS.

1917.

PREFACE.

This is the first of a long series of volumes of a descriptive catalogue of Sanskrit manuscripts, belonging to the Government collection in the Asiatic Society's Rooms,—collected since the institution of the Search of Sanskrit Manuscripts under the order of Lord Lawrence's Government in 1868. The number of the collection stands at present at 11,264; of these 3,156 were collected by my illustrious predecessor Raja Rajendralal Mitra, LL.D., C.I.E., and the rest by my humble self. Besides Sanskrit, it has manuscripts in Prākṛt, Hindī, Mārwarī, Marhaṭṭī, Newarī and Bengalī. But these form an insignificant part of the whole. The works relate to orthodox Hinduism, Buddhism of various yānas, Jainism of various schools, Vaiṣṇavism, Śaivaism, Tāntrism and other systems of sectarian Hinduism. The various branches of the knowledge of the Hindus are well represented in this collection. Manuscripts are written in various scripts, Bengalī, Devanāgarī, Uḍīyā, Mārwarī, Kāśmīrī, Newarī—both ancient and modern. Some of the ancient manuscripts go so far back as the 9th century A.D. There is one unique manuscript in ancient Bengali hand, copied undoubtedly in the last years of the 10th century. There are numerous manuscripts, dated in the 11th century. The subsequent centuries are very well represented. They are written on various materials—paper, palm leaf, birch-bark, and barks of other trees. Some of the paper manuscripts go centuries back to the time of the introduction of Mahommedan paper in India.

Besides unique manuscripts which open up vast vistas of research in history, religion and sciences of ancient India, whole literatures are revealed in this collection. For instance, there are numerous works of Vajrāyana, Mantrayāna, Kālacakrayāna to be found here, which throw a flood of light on those later phases of Buddhism which developed

out of the Māhāyana system. But for these works, these phases of the religion would have remained only a name A large number of works of the Paścimāmnāya System of the Tantra are to be found here. These literatures and these unique works will be described in their proper places.

The present volume contains the descriptions of 119 Buddhist works of the northern school. The ancient works among these were translated into Chinese, and the mediæval works into Tibetan Some of the Sanskrit originals of these translations have been, for the first time, brought to light in this collection. The few modern works of Buddhism in the collection are unique, showing that the religion lingered long in north-eastern India, and is still lingering in some quarters. In the mediæval and modern works is to be found the condition of Buddhism in India, after the Chinese ceased to visit the country.

The special feature of this volume of the catalogue is that an attempt has been made in it to arrange the works in chronological order. No cataloguist of Sanskrit MSS. has, as yet, made the attempt. The difficulties of such an arrangement are very great indeed; and the only sure guide is the quotations. When one book quotes from another, or cites it as an authority, that work is sure to be subsequent in age to that cited. But this helps only in the ascertainment of the succession of works. If the date of any work is ascertained from other evidences, the dates of previous and subsequent works are approximately fixed. In the case of Buddhist works the dates of translations of some works are known from Chinese and Tibetan sources. That gives a clue to the dates of other works too.

It is known from Chinese sources that Aśvaghoṣa was the Guru of Kaniṣka who, in the opinion of prominent Orientalists founded the Śaka era. The first work in this catalogue, Saundarananda Kāvya, is by Aśvaghoṣa. Therefore its date is known. Nāgārjuna flourished in the second generation after Aśvaghoṣa; and he is said to have recovered the

Prajñāpāramitā (Aṣṭasāhasrikā) from the nether world. The Pañcaviṅśati-sāhasrikā was a modification of the Aṣṭa-sāhasrikā, according to the doctrines of Maittreyanātha's Kārikās, known as Abhisamayālaṃkāra kārikās. The Pañca-vinsātikā, again, was translated into Chinese between the years 265 A.D. and 316 A.D. So the Kārikās and the Pañcaviṅ-śatikā must necessarily come between Nāgārjuna and the date of the translation. Arguing in this way, an attempt has been made to find the chronological order of the works. As the grounds in each case have been either set forth or indicated in the description of every work, they need not be repeated here in the preface.

Eggeling's catalogue of manuscripts in the India Office has been accepted as model in this catalogue. But he has never described a Buddhist work. The only good Buddhist cata-logues in English are the Cambridge Catalogue by Prof. Ben-dall, and the Nepalese Buddhist Literature by Rājā Rājendra-lala Mitra. Prof. Bendall has also described a few Buddhist works in his *Catalogue of MSS. in the Bodelian Library.* I have also described some in my Nepal catalogues I and II. I have not unnecessarily duplicated the description of any work fully described in these catalogues, contenting myself simply with references. But when, as in the mediæval and modern periods, they could give me no guidance, I have arranged my quotations and colophons in such a way as to give a fair idea of what the books contain. In describing these manuscripts, I had always an eye to the needs of the Iconographist, and have tried to quote in full the descriptions of the gods and goddesses, as given in their *dhyānas* or *sādhanas*, or formulas of meditation.

The different yānas that developed out of Māhāyana are, in a loose and vague way, called Tantras, which discard asceticism and austerities, and teach the enjoyment of the senses, as according to Mahāyāna the universe, both material and spiritual, has no existence. So these enjoyments have, too, no existence. Why should, then, people who are con-

vinced of the evanescent character of the universe, shrink from the enjoyment of the good things of the world? But if they do the same before they are so convinced, they become responsible for their acts. This is the quintessence of the teachings of mediæval Buddhism. The different yānas vary the doctrine a little, but the essential point is the same.

It is a matter of regret that in India very little help can be obtained in these studies, and, therefore, I am bound to express my cordial obligations to my assistants Babu Nani Gopal Banerjee and Pandit Ashutosh Tarkatīrtha, for their devotion to these studies and their hard work.

ALPHABETICAL INDEX.

DESCRIPTIVE CATALOGUE OF SANSKRIT MANUSCRIPTS.

1.

8050. **सौन्दरनन्द-काव्यम् ।** *Saundarananda Kāvyam.*

By Aśva Ghoṣa.

Substance, modern Nepalese paper—white on one side and yellow on the other. Folia, 83, 12×5 inches. Lines, 7 on a page. Character, Nāgara by a Nepalese hand. Appearance, fresh. Complete. Incorrect.

Last Colophon: सौन्दरनन्दे महाकाव्ये आज्ञाव्याकरणो नामाष्टा-दशमः सर्गः ॥ १८ ॥
आर्यसुवर्णाक्षीपुत्रस्य साकेतकस्य भिक्षोराचार्यभदन्ताश्व-घोषस्य महाकवेर्महावादिनः कृतिरियमिति ॥ शुभम् ॥

Printed in the Bibl. Ind. Series. The manuscript was used in preparing the Bibl. Ind. Edition, along with the palm-leaf MS. I. 1585C of the Durbar Library, Nepal, and a paper MS. belonging to the same library.

2.

4718. **अष्टसाहस्रिका प्रज्ञापारमिता ।** *Aṣṭa-Sāhasrikā-Prajñāpāramitā.*

Substance, seasoned palm-leaf. 21½ × 2¼ inches. Folia, 203, of which the following are missing:—22, 33, 34, 38, 42, 43, 45, 47, 76, 83, 84, 86, 110, 139, 155 to 158, 178 and 180, while the foll. marked 172—175 are a restoration. Character, Kuṭila of the 11th century. Appearance, well preserved. With six illustrations in the first two and as many in the last two leaves.

The manuscript was copied in the sixth year of Mahīpāla Deva at Nālandā.

Last Colophon: इत्यार्य्याष्टसाहस्रिकायां प्रज्ञापारमितायां परीन्द्रनापरिवर्त्तो नाम द्वात्रिंशत्तमः ॥ ३१ ॥

स[मा]प्ता चेयं भगवत्यार्य्याष्टसाहस्रिका प्रज्ञापारमिता सर्व्वतथागतजननी सर्व्वबोधिसत्वप्रत्येकजिनश्रावकाणां माता धर्म्ममुद्रा धर्म्मोल्का धर्म्मनाभिर्द्धर्म्ममेरी धर्म्मनेत्री धर्म्मरत्ननिधानमक्षयो धर्म्मकोषो धर्म्म[ा]चिन्त्याद्भुतदर्शनवच्चमाला सर्व्वसुखहेतुरिति। सदेवमानुषासुरगन्धर्व्वश्च लोकवन्दितां प्रज्ञापारमितां सम्यगुद्गृह्य पर्य्यवाप्य च धारयित्वा वाचयित्वा प्रवर्त्तेनां विहरन्तु सदार्थिन इति।

Post Colophon statement:—

ये धर्म्माः etc.

देयधर्म्मोयं प्रवरमहायानयायिनः ताडिवाडिमहाविहारीय आवस्थितेन ग्रामाचार्य्यस्थविरसाधुगुप्तस्य यदत्र पुण्यं तद्भवत्वाचार्य्योपाध्यायमातापितृपूर्व्वङ्गमं कृत्वा सकलसत्वराशेरनुत्तरज्ञानफलावाप्तय इति।

परमभट्टारकमहाराजाधिराजपरमेश्वरपरमसौगतश्रीमद्विग्रहपालदेवपादानुध्यातपरमभट्टारकमहाराजाधिराजपरमेश्वरपरमसौगतश्रीमन्महीपालदेवप्रवर्द्धमानकल्याणविजयराज्ये षष्ठसम्वत्सरे अभिलिख्यमाने यत्राङ्के संवत् ६ कार्त्तिककृष्णचतुर्दश्यां तिथौ मङ्गलवारेण भट्टारिका निष्पादितमिति।

श्रीनालन्दावस्थितकल्याणमित्रचिन्तामणिकस्य लिखित इति।

या सर्व्वज्ञतया नयत्युपशमं शान्तैषिण[ः] श्रावकान्
या मार्गज्ञतया जगद्धितकृता लोकार्थसम्पादिका।
सर्व्वाकारमिदं वदन्ति मुनयो विश्वं य(न)या सङ्गता
तस्यै श्रावकबोधिसत्वगणिनो बुद्धस्य मात्रे नमः॥
प्रज्ञापारमितां भवव्ययरापेयमनाद्युन्नति-
ज्ञातध्वंसविधानवस्तुरहितं संवे(द्य) स्व य(न)न्ये शुभं।
लोकाख्योषिमिमथकर्म्ममकरग्रामोरुदुर्म्मत्तभू-
लोकाख्यां भवसंवरीवरपरं पारं मुनीनां श्रियः॥
प्रज्ञापारमिता—

Often described. Printed in the Bibl. Ind. Series, edited by Rājā Rājendralāla Mitra. Translated into Chinese in A.D. 659, by Yuan Chwang (see Nanjio Col. 3, Sec. E.) and into Tibetan (see Beckh, p. 8B). Nanjio says (Col. 3, Sec. D.), "But it is really Dasa-sāhasrikā Prajñāpāramitā," the earliest translation of which into Chinese was made between A.D. 25—220 (Col. 4, para 5).

3.

4203. **अष्टसाहस्रिका प्रज्ञापारमिता ।** *Asta-Sāhasrika-Prajñāpāramitā.*

Substance, seasoned palm-leaf. 15 × 2¼ inches. Folia. 296. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 8000. Character, Newari. Date N.S. 268. The first two leaves contain four illustrations.

Post Colophon statement :—

ये धर्म्माः etc.
याञ्चयाद्रकभाग + + रक्षितं त्रैधातुकं जायते
बुद्धा यामधिगम्य दुर्द्दमतमक्लेशान विधु[न्व]न्ति च ।
सत्त्वेभ्योऽपि कृपावशंवदतया धर्म्मं दिशंत्यद्भुतम्
भूयादष्टसाहस्रिका भगवती सा वः सदा श्रेयसे ॥
विमलवितत्कीर्त्तिः सज्जनानन्ददायी
प्रबलविनयलक्ष्मीसौख्यपूरको येनेन्द्रः ।
सुकृतविनयशौर्य्यस्त्यागशौचादिबुद्ध-
स्त्रिजगतिरिति हि नाम्ना विश्रुतो यः पृथिव्याम् ॥
काश्मीरनगरा [व्] तेन निर्गतेन महात्मना ।
जगत्त्रिनेत्र [वा] कोर्त्तिं नेपालमधितिष्ठता ॥
युगचन्द्रयुग्मयुक्ते वत्सरे पौषमासे
ऽसितसितरविवारे पौर्णमास्यां जयेन्द्रे ।
सुघमवति समस्तां श्रीमदानन्ददेवे
लिखितवरमतमातुः कारिताख्याः प्रतिष्ठा ॥

यावन्न लभते लोकः सत्त्वानां बोधिमुत्तराम् ।
तावत् तिष्ठतियं कीर्त्तिः संबोधिफलदायिनी ॥

Then in a later hand—

अब्दे ऽब्जवह्निखतगांशुकैः सं-
युक्ते तपस्यार्कदिने लकार्यौद् ।
यशोधराख्यो बुधदेवतुल्यः
रत्नेशनामा नवकाशमेषा ॥ (?)

The manuscript was copied at the instance of Tilaka who came from Kāsmīr and settled in Nepala. The chronogram वृगृहतुमुनग, referring to Ánanda Deva, King of Nepal, is to be counted from the right, instead of the left as usual. For, that would give the date as 268 of the Nepal era, and it is known from Professor Bendall's list, given as a supplement to the preface of my Nepal Catalogue, 1905, that the first MS. copied in Ánanda's reign is dated Mágha 267. In Saka 1786, Ratnesa of Yasodharā consecrated the MS.

4.

9978. **अष्टसाहस्रिका प्रज्ञापारमिता ।** *Aṣṭa-Sāhasrikā-Prajñāpāramitā.*

Substance, seasoned palm-leaf. 22½ × 2 inches. Folia, 211. Lines, 6 on a page. Character, old Newari. Date, N.S. 240 = A.D. 1120. Appearance, old, but well preserved. Complete.

Colophon :—आर्य्याष्टसाहस्रिकायां (लौकाविकातन्न परी)न्दनापरिवर्त्त-
नाम द्वात्रिंशत्तमः ३६ ।

The bracketed portion has been retouched.

समाप्तायेयं भगवत्यार्य्याष्टसाहस्रिकायां प्रज्ञापारमिता । सर्व्वतथागतजननी सर्व्वबोधिसत्त्वप्रत्येकजिनश्रावकाणाञ्च माता धर्म्ममुद्रा धर्म्मोल्का धर्म्मनाभिः धर्म्म-मेरो धर्म्मनेत्री धर्म्मरत्ननिधानमक्षयो धर्म्मको (स धनानि retouched) न्सकृत-दर्शनजन्ममाला सर्व्वसुखहेतुरिति सदेवमानुषासुरगन्धर्व्वसर्व्वलोकवन्दिता प्रज्ञा-पारमितां सम्यग्दृष्टया पर्य्यवाप्य च धारयित्वा प्रवर्त्तेनां विष्टरम्तु सदार्थेन इति ।

देयधर्म्मोऽयं प्रवरमहायानयायिनः परमेश्वरपरमभट्टारकमहाराजाधिराज-

पर[म]सौगतश्रीमत्सिंहदेवस्य विजयराज्ये श्रीखद्यापुर्यां महासामन्तश्री चिषु
श्रीवस्य विजयराज्ये तस्मिन् चेन्द्रकोष्ठकाधिवासिनो विद्याकरचन्द्रस्य यदत्र पुण्यं
तद्भवत्वाचार्योपाध्यायमातापितृपूर्वङ्गमं कृत्वा सकलसत्वराशेरनुत्तरज्ञानावाप्तय इति ।
श्रीजितक्रमायां श्रीमानीगवल परमगुप्तां कुलपुत्रजयचन्द्रवर्म्मणा लिखितमिति ।
सम्वत् श्राम [२४०] चैत्रशुक्लपौर्णमास्यां अङ्गारदिने ।

Then there was something by a scribbling later hand, now very much faded.

There is no Siṅhadeva in N.S. 240 in Bendall's list of Nepal kings (see. p. 22 of his "History of Nepal and surrounding Kingdoms" published as a historical introduction to my Nep. Cat. 1905. But there is a Śivadeva in that year—N.S. 240. However, in his note 4, p. 28, he speaks of a Sīhadeva, undoubtedly a corrupt form of Siṅhadeva, as the father of Ānandadeva, who had a long reign commencing between 261 and 267 N.S. Siṅhadeva might have been therefore a rival of Śivadeva—both reigning in different parts of Nepal in N.S. 240.

5.

9989C. **अष्टसाहस्रिका प्रज्ञापारमिता ।** *Aṣṭa-Sāhasrikā-Prajñāpāramitā.*

Substance, seasoned palm-leaf. Folia 11, 21½″ × 2″. Character, Newari of the 11th century. The leaf marks in letter numerals are 64, 68, 101, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 149.

101B आर्याष्टसाहस्रिकायां प्रज्ञापारमितायां अभिसमयपरि-
वर्त्तोनाम चतुर्दशः । १०४ ।

144A • तथतापरिवर्त्तोनाम षोडशः । २१९ ।

6.

9989B. **अष्टसाहस्रिका प्रज्ञापारमिता ।** *Aṣṭa-Sāhasrikā-Prajñāpāramitā.*

Substance, seasoned palm-leaf. 20¼″ × 2″. Folia 23, marked 28, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 94, 116, 117, 119, 120, 121, 123, 124, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 198, 199. Character, Newari of the 14th century.

Colophons:—

79B. आर्य्याष्टसाहस्रिकायां प्रज्ञापारमितायां विशुद्धिपरिवर्त्तो नामाष्टमः । १८४ ।

82B ० स्तुतिपरिवर्त्तोनाम नवमः । ११२

116A + + + + र्दश । १२५ ।

126B आर्य्याष्टसाहस्रिकायां प्रज्ञापारमितायां तथतापरिवर्त्तो-नाम षोडशः । २१४ ।

199A ० धर्म्मोद्गतपरिवर्त्तोनाम एकत्रिंशत्तमः । २३१ ।

Many of the leaves are partially pasted with paper.

7.

9989A. **अष्टसाहस्रिका प्रज्ञापारमिता ।** *Aṣṭa-Sāhasrikā-Prajñāpāramitā*..

Substance, seasoned palm-leaf. Folium 1, 21″ × 2″. Lines, 5. Character, Kuṭila of the 12th century. With three illustrations of Tantrika deities.

धारयित्वा वाचयित्वा पर्य्यवाप्य प्रवर्त्तनं विहरन्तु सुखार्थिनः ॥

ये धर्म्मा इत्यादि ।

देयधर्म्मोयं प्रवरमहायानयायिनः स्थानीयकौमयग्ररापुरावस्थाने वं ॥ ० ॥ रानपतिश्चान्तिरक्षितस्य यदत्र पुण्यं तद्भवत्वाचार्य्योपाध्यायमातापितृपूर्व्वंगमं कृत्वा सकलसत्वराशेरनुत्तरज्ञानफलावाप्तय इति ॥ ० ।

श्रीमद्गोविन्दपालदेवस्याभी + + संवत् १८ कार्त्तिकदिन १५ पञ्चुड-पाटकावस्थितस्थानीयकौम यग्ररापुरे आचार्य्य प्रज्ञा + + + .

Only this leaf was acquired, out of a number of leaves of Aṣṭasāhasrikā offered for sale, because it contained an important date, the 18th year of Śrīmad Govindapāla Deva. He had then lost his kingdom, as he was not called in the post colophon statement by his royal titles.

The leaf is pasted with paper on the reverse side.

8.

8058. **अभिसमयालङ्कारकारिका ।** *Abhisamayālaṃkāra-kārikā.*

By MAITTREYA NĀTHA.

Substance, country-made paper. 9¼″ × 4¼″. Folia, 33—white on one side and yellow on the other. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 350. Character, Nāgara. Appearance, fresh. Date, Saṃvat 1964. Complete. Very incorrect.

Last Colophon : **अभिसमयालङ्कारं नाम प्रज्ञापारमितोपदेशशास्त्रं समाप्तम् ।**

कृतिरार्य्यमैत्रेयनाथस्य ।

Post Colophon : **इति संवत् १९६४ साल मिति असाढ़वदि १ रोज ४ शुभम् ।**

The other Colophons :

10A, **अभिसमयालङ्कारे प्रज्ञापारमितोपदेशशास्त्रे सर्व्वाकारज्ञताधिकारः प्रथमः समाप्तः**, 13B, • **मार्गज्ञताधिकारो द्वितीयः परिच्छेदः**, 15B, • **सर्व्वज्ञताधिकारः तृतीयः परिच्छेदः** ; (The scribe has omitted the fourth colophon). 27A, • **मूर्द्धाभिसमयाधिकारः पञ्चमः** ; 27B, • **अनुपूर्व्वाभिसमयाधिकारः षष्ठः** ; 28A, • **एकक्षणाभिसमयाधिकारः सप्तमः** ; 33A, • **धर्म्मकायाधिकारो ऽष्टमः ।**

Beginning :—

ॐ नमो मैत्रेयनाथाय ।

या सर्व्वज्ञतया नयत्युपशमं शान्तैषिणः श्रावकान्
या मार्गज्ञतया जगद्धितकृता लोकार्थसम्पादिका ।
सर्व्वाकारमिदं वदन्ति मुनयो विश्वं यया संगता
तस्यै श्रावकबोधिसत्त्वगणिनो बुद्धस्य मात्रे नमः ॥
सर्व्वाकारज्ञतामार्गः शासिता योऽत्र देशितः ।
धीमन्तो वीक्ष्य सूत्रार्थं यमात्मीयं परैरिति ॥
स्मृतौ चा(रा)धाय सूत्रार्थं धर्म्मचर्य्यां दशात्मिकां ।
सुखेन प्रतिपत्सीरन् इत्यारम्भप्रयोजनम् ॥

प्रज्ञापारमिताष्टाभिः पदार्थैः समुदीरिता ।
सर्व्वाकारज्ञता मार्गज्ञता सर्व्वज्ञता ततः ॥
सर्व्वाकाराभिसम्बोधो मूर्द्धप्राप्तानुपूर्व्वि[कौ] ।
एकक्षणाभिसम्बोधौ धर्म्मकायश्च तेऽष्टधा ॥
चित्तोत्पादोऽववादश्च निर्वेधाङ्गं चतुर्विधं ।
आधारः प्रतिपत्तेश्च धर्म्मधातुस्वभावकः ॥
आलम्बनसमुद्देशः सन्नाहप्रस्थितिक्रिये ।
सम्भाराश्च सनिर्य्याणाः सर्व्वाकारज्ञता मुनेः ॥

Between the eighth and the last colophon there are the following lines :—

लक्षणं तत् प्रयोगस्तत्प्रकर्षस्तदनुक्रमः ।
तन्निष्ठा तद्विपाकश्चेत्यन्यः षोढोऽर्थसंग्रहः ॥
विषयस्त्रितयो हेतुः प्रयोगश्चतुरात्मकः ।
धर्म्मकायफलं कर्म्म षडाद्योऽर्थसंग्रहः ॥

Then comes the last colophon.

This is a work in eight chapters in Kārikā form. It is generally found at the beginning of manuscripts of Pañcaviṅśati-Sāhasrikā Prajñāpāramitā, at the end of which there is a statement that the Aṣṭa-sāhasrikā-Prajñāpāramitā is converted into the Pañcaviṅśati sāhasrikā, according to Abhisamayālaṃkāra-Kārikā. As the Kārikās have eight chapters only, the Pañcaviṅśati, too, has eight chapters and not 32 as in the Aṣṭa-sāhasrikā.

The Pañcaviṅśati-sāhasrikā was twice translated into Chinese between the years A.D. 265—316. In both the translations there is a remark by Nanjio "with the first chapter on," that is, with the Abhisamayālaṃkāra-kārikās on—which were taken for the first chapter of the Pañcaviṅśati-sāhasrikā. But in the translation of Kumārajīva (A.D. 384—417) no such remark occurs. From this it

appears that most of the Chinese translators of the Pañca-viṅśati-sāhasrikā took the Abhisamayālaṃkāra-Kārikās for the first chapter of the work. See Nanjio, column 4.

Rājendralāla in his Nep. Bud. Lit., p. 194, could not distinguish the Kārikās from the prose. Prof. Bendall noted that in the beginning of the Pañcaviṅśatikā, there is a work in Kārikās in eight chapters. But he could not explain why that work should be there. See Prof. Bendall's Cam. Cat., pp. 144—145.

Translated into Chinese, as the first chapter of Pañca-viṅśāti sāhasrikā prajñāpāramitā between the years 265 to 316 A.D. See Nanjio, Col. 4, paras. 2 and 4.

9.

9977. चतुःशतिका । *Catuḥśatikā.*

By Āryadeva.

With a commentary by Candra Kīrti.

Substance, country-made paper. 22 × 2½ inches. Leaves are marked from 15 to 36 by the last owner, who effaced the original marks. Of these again the leaf marked 29 does not belong to the Catuḥśatikā at all. Written in the Newari character of the 11th century. Appearance, old and worm-eaten.

A fragment containing, out of 375 ślokas, distributed over sixteen chapters, 129 only. The highest number of verses in a chapter in this fragment is 21, and the lowest is 0.

For the Tibetan translation of the text see Tengur ब १८ १ – १८ and for that of the commentary see the same ब १८, १८ —२८. See also my printed edition of the work, based on the present manuscript in the *Memoirs* of the Asiatic Society of Bengal, Vol. III, No. 8. Not in Nanjio.

10.

10756. **पञ्चविंशतिसाहस्रिका प्रज्ञापारमिता ।** *Pañca-vinśati sāhasrikā Prajñāpāramitā.*

Substance, Nepalese paper. 14½ × 4 inches. Folia, 2 to 40, of which the 33rd is missing. Lines, 9 to 11 on a page. Character, Modern Newari. Appearance, fresh. A fragment, containing a portion of the eighth parivartta only.

The portion of the 8th covers foll. 384B to 406A of the Hodgeson MS. No. $\frac{A}{10}$ in A.S.B.

There are two stray leaves marked 1 and 41. Leaf No. 1 is on Viniyogapravarttana, and No. 41 is the last leaf of the third parivartta.

Col. :— आर्य्यपञ्चविंशतिसाहस्रिकायां भगवत्यां प्रज्ञापारमितायामभि-
समयालङ्कारानुसारेण संशोधितायां सर्व्वाकारज्ञताधिकारे सर्व्वाविशेष-
परिवर्त्तस्तृतीयः ॥ ३ ॥
पत्र २२२ गुरुपुस्तकपञ्चाह ।

Thrice translated into Chinese; see Nanjio, Col. 4, paras 2, 3 and 4. For the Tibetan translation, see Beckh, page 8.

For the description of the work see Rājendralāla's Nep. Bud. Lit., pp. 193-194, and Bendall's Cam. Cat., pp. 144-145.

11.

10768. **पञ्चविंशतिसाहस्रिका प्रज्ञापारमिता ।** *Pañca-vinśati sāhasrikā Prajñāpāramitā.*

Substance, Nepalese paper. 15 × 4 inches. Folia, 102, of which the first leaf contains the beginning of Abhisamayālaṃkāra, and the last leaf the end of the 8th parivartta; the rest of the leaves 2—101, containing a part of the 4th parivartta. Lines, 10 on a page. Character, Modern Newari. Appearance, fresh.

Colophon in leaf 102 :—

आर्य्यपञ्चविंशतिसाहस्रिकायां (सप्तिकायां) भगवत्यां प्रज्ञापार-
मितायां अभिसमयालङ्कारानुसारेण संशोधितायां धर्म्मकायाधि-
कारः शिक्षापरिवर्त्तोऽष्टमः ।

Post Colophon :—

ये धर्म्मा etc. यथादृष्टं etc.
शुभमस्तु सर्व्वजगतां ।

The portion of the 4th parivartta covers foll. 209B to 277B of MS. $\frac{A}{10}$ of the Hodgeson Collection in A.S.B., reference to which is given in the absence of any printed edition.

For the work see Rājendralāla's Nep. Bud. Lit., pp. 193-194, and Bendall's Cam. Cat., pp. 144-145.

12.

4079. सद्धर्म्मपुण्डरीक । *Saddharmapuṇḍarīka*.

Substance, Nepalese paper. 15½ × 4 inches. Folia, 215. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 4700. Character, Newari. Date N.S. 800 or 801. Appearance, fresh. In good preservation. Complete.

Last Colophon .—आर्य्यसद्धर्म्मपुण्ड[री]कधर्म्मपर्य्याये सप्तविंशतिमः परि-
वर्त्तः ।

Post Col. :—अक्षारकपूंगाहिता आमन्त्र स्वरसम्भरम् ।
गन्तव्यं कुलपुत्रेण यत्र सूत्रमिदं भवेदिति ।
ये धर्म्मा etc., etc. नेपालाब्दे गगनविष्णुनागान्वितद्वयपयोदधौ
कृत्वा रविदिने सम्पूर्ण प्रतिकारिता ।
श्रीमत् मध्ये पुरं स्थाने सत्वः धर्म्मार्थिः आगमे ।
श्रीपद्मनाथसंराध्यः वीरवज्रेण लेखया ।
सद्धर्म्मपुण्डरीकाख्यं महायानसपुस्तकः ।
सर्व्वसत्वहितार्थेन लिखितं ज्ञानमुत्तमम् ।
मातापितागुरुवन्धवाः सज्जनबान्धवे वा ।
सर्व्वदुःखक्षान्तेन पूर्व्वकर्म्मेणानुमोदितम् ।

श्रावकैश्च महायानैः प्रत्येकैर्बोधिसत्त्वभिः ।
अतीतानागतानाञ्च प्रत्युत्पन्नैस्तथैरपि ॥
लेखनावाचना वापि शुश्रूषाश्रवणत्वपि ।
षट्पारमिता परिपूर्ण्णेन सर्व्वधर्म्मफलं लभेत् ॥
नेपालभाषा संवत् ८०१ आश्विन वदि १२ आदित्यवार कुन्हु सम्पूर्ण दिन ।
अन्यवादी क्रियाद्वेषि नीचकायी निरन्तरः ।
अशुच प्रपकायी न पठेते भङ्गलक्षणम् ॥
मध्यपो अविद्यस्य हलदैवश्च वर्जतः ।
अथाचा लोभबुद्धिश्च न हि शक्तिः प्रमादतः ॥
जलकाग्निचौरेभ्यः etc. etc.

The work has been translated into French by Bernouf and into English in the Sacred Books of the East series. It has recently been published in the Bibl. Bud. series.

See Nepalese Buddhist Literature of Rājendralāla, p. 208, and Bendall's Catalogue of Buddhist Sanskrit Manuscripts, pp. 24, 48, 172, 178.

Translated into Chinese four times. See Nanjio, Col. 44 and 45, paras. 134, 136, 138 and 139. The first translator was Kumārājiva, who lived between the years 384—417 A.D. For a Tibetan translation, see Beckh, p. 31B, para. 1.

13.

4199. **सद्धर्म्मपुण्डरीक ।** *Saddharmapuṇḍarīka.*

Substance, Nepalese paper. 16¼×4 inches. Folia, 137. Lines, 7 on a page. Character, Newari. Date, N.S. 833=1713 A.D. Appearance, fresh. Complete.

Last Colophon :—

समाप्तं सद्धर्म्मपुण्डरीकं धर्म्मपर्य्यायं सूत्रान्तं महावैपुल्यं बोधि-
सत्त्वाववादं सर्व्वबुद्धपरिग्रहं सर्व्वबुद्धरहस्यं सर्व्वबुद्धनिगूढं सर्व्व-
बुद्धजाति सर्व्वबुद्धगुह्यस्थानं सर्व्वबुद्धबोधिमण्डं ॥ सर्व्वबुद्ध-

धर्म्मचक्रप्रवर्त्तनं सर्व्वबुद्धैकघनशरीरमसर्व्वोपायकौशलमेकयान-
निर्द्देशं परमार्थनिर्हार निर्द्देशमिति ॥ १ ॥

Post Colophon :—

येऽभ्यागता इह सुरासुरनागयक्षा
गन्धर्व्व-किन्नर-नरा[ः] श्रवणाय धर्म्मं ।
रक्षन्तु ते जगदिदं जिनशासनञ्च
धर्म्मं मुनीन्द्रकथितञ्च चरन्तु नित्यम् ॥
शीतलतोयसमापूर्णं प्रभारत्नसमन्वितं ।
महोदधिमिवागाधं विहरध्वं यथासुखम् ॥
जनां [वि]मुञ्चन्तु यथेप्सितं धनाः
प्ररोहतां सस्यमुपैतु च क्षितौ ।
प्रजाश्च धर्म्मेण जपोऽभिरक्षतां
चिरञ्च धर्म्मं सुगतस्य तिष्ठतु ॥

ये धर्म्माः etc.

ओँयोस्तु सम्वत् ८११ पौषमासे कृष्णपक्षे द्वादश्यान्तिथौ ज्येष्ठापरमूला-
नक्षत्रे व्याघातयोगे सोमवासरे मकरराशिगते सवितरि धनुराशिगते चन्द्रमसि
थकुश्रु ओँ१ सुवर्ण चैत्य, ओँ१ सद्धर्म्मपुण्डरीकापुस्तक प्रतिष्ठा दिन जुरो ।
सुवर्णचैत्य व सद्धर्म्मपुण्डरीकापुस्तक ।

14.

4806. मैत्रेयव्याकरणम् । *Maittreya Vyākaraṇam.*

Substance, seasoned palm-leaf. 12 × 2 inches. Lines, 6 on a page. Folia 7, of which the first two are missing. Extent in slokas, 200. Date, the 57th year of Gopāl Deva of the Pāla dynasty of Bengal. Character, Kuṭila of the tenth century. Appearance, old and soiled.

Colophon :—मैत्रेयव्याकरणं समाप्तं ।

ये धर्म्मा • ॥ चोल्लदेशीविनिर्गतभिक्षुपुण्यकीर्त्तिर्यदत्र पुण्यं तद्
भवत्वाचार्य्योपाध्यायमातापितृपूर्व्वङ्गमं कृत्वा सकलसत्त्वराशेरनुत्तर-
ज्ञानवाप्तय इति । श्रीमद् गोपालदेवराज्ये सम्वत् ५७ फाल्गुन

दिने ६ घोषणीग्रामे लिखेति। ॐ हारीती महायक्षिणी हर हर मम सर्व्वपापान् ह्वां स्वाहा ॥ ० ॥ हारीती पिण्डदय ॥

This gives, in the form of a prophecy, the life of Maitreya, the future Buddha, and his teachings. There will be in the Bārāsīpura in Gāndhāra, a king named Mahāvīra (?). His priest will have a wife named Brahmāvatī. Maitreya will come out from the right side of this lady and will be caught by Indra.. He will renounce the world on seeing the Rājā giving away numbers of Yūpas to Brāhmaṇas. He will attain supreme knowledge, while sitting under a Nāga tree.

Thrice translated into Chinese, the first translation being by Kumārājīva between 384—417 A.D. See Nanjio, Col. 61, paras. 205, 206, 207. For a Tibetan Translation see Beckh, p. 68A, para. 5. The Sanskrit MS. is unique.

15.

4197. **सप्तशतिका प्रज्ञापारमिता।** *Saptaśatikā-Prajñā-pāramitā.*

Substance, Nepalese paper. 10½" × 3½". Folia, 13 to 54. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 700. Character, Newari of the 18th century. Appearance, fresh. Complete.

Colophon:—आर्य्यं सप्तशति [का] प्रज्ञापारमिता समाप्ता।

Post Colophon:—ये धर्म्मा इत्यादि।

Beginning:—ॐ नमो रत्नत्रयाय। नमो भगवत्यै प्रज्ञापारमितायै ॥

एवं मया श्रुतमेकस्मिन् समये भगवान् श्रावस्त्यां विहरति स्म जेतवने अनाथपिण्डदस्यारामे महता भिक्षुसंघेन सार्द्धं परिपूर्णेनाच भिक्षुसहस्रेण बोधिसत्वानां महासत्वानां महासन्नाहसन्नद्धानां परिपूर्णैर्बोधिसत्वशतसहस्रैः सर्व्वैरविनिवर्त्तनीयैरनुत्तरायाः सम्यक्सम्बोधेः। तद्यथा। मञ्जुश्रीया च कुमारभूतेन मैत्रेयेण च असक्तप्रतिभानेन च अनिक्षिप्तधुरेण च एवंप्रमुखैर्महाबोधिसत्व-

प्रतथरबैः। अथ खलु मञ्जुश्रीः कुमारभूतो ऽस्यामेव गतकाल-
समये स्वकाद्विहारान्निष्क्रम्य येन तथागतविहार तेन उपसंक्राम-
दुपसंक्रम्य विहारस्य बहिर्द्वारे स्थितोऽभूत्। तथागतस्य दर्शनाय
वन्दनाय पर्युपासनाय॥

Translated into Chinese by Yuan Chwang in 659 A.D. See Nanjio, Col. 3, section (G), also Col. 8, paras. 21 and 22. The last two translations were made between the years 502—557 A.D. For a Tibetan translation see Beckh, p. 10, para. 3.

16.

10757B. **स्वल्पाक्षरा प्रज्ञापारमिता।** *Svalpākṣarā-Prajñā-pāramita.*

Folia, 3, marked 2—4, with 5 lines on a page. 10½″×2″. Soiled and worm-eaten.

An abstract of Prajñā-pāramitā.

Leaf 2 begins :—

येन भगवांस्तेनाञ्जलिं प्रणम्य प्रहसितवदनो भूत्वा भगवन्तमेतदवोचत्।

देशयतु भगवान् प्रज्ञापारमितां स्वल्पाक्षरां महापुण्यां यस्याः श्रवणमात्रेण
सर्व्वसत्त्वाः सर्व्वकर्म्मावरणानि क्षपयिष्यन्ति नियतं च बोधिपरायणा भविष्यन्ति
ये च सत्त्वाः मन्त्रसाधने उद्युक्तास्तेषामविघ्नेन मन्त्राः सिध्यन्ति।

अथ खलु भगवानार्य्यावलोकितेश्वरो बोधिसत्त्वाय महासत्त्वाय महाकारु-
णिकाय साधुकारमदात्। ... ...

3A. अथ खलु भगवांस्त + + + + + + पारमितां भावते स्म

तद्यथा बोधिसत्त्वेन महासत्त्वेन समचित्तेन भवितव्यं सर्वसत्त्वेषु मैत्रचि-
त्तेन भ + + + + + भवितव्यम् कृतावेदिना च भवितव्यं सर्व्वपापविरत-
चित्तेन भवितव्यम्। इदञ्च प्रज्ञापारमिताहृदयमा + + + + + + +
+ + तथं।

नमो रत्नत्रयाय नमः शाक्यमुनये तथागतार्हते सम्यक्संबुद्धाय।

तद्यथा ॐ मुने मुने महामुनये स्वाहा + + + + स्या प्रज्ञापारमितायाः लाभात् मयानुत्तरा सम्यक्संबोधिरनुप्राप्ता सर्व्वबुद्धास्यायतो निर्य्याता मयाप्येयमेव प्रज्ञापारमिता श्रुता, etc.

Not in Nanjio, at least under this name.

17.

9985. **नारायणपरिपृच्छा ।** *Nārāyaṇa Paripṛcchā.*

Substance, seasoned palm-leaf. 11½ × 1½ inches. Folia, 3, marked 2, 3, 5. Lines, 5 on a page. Character, Newari. Date, N.S. 481 = A.D. 1361. Appearance, well preserved.

Colophon :—

नारायणपरिपृच्छा आर्य्यमहामायाविजयवाहिनी नाम धारणी परि[पृच्छा समाप्ता only the tops of these letters are perceptible]

Post Colophon :—

ये धर्म्माः etc. सं ४८१ भाद्रपद शुदि २ । [लिखितं, only the tops of the three letters are perceptible].

5A. यश्च पुनर्नारायण इमान्धारणीं धारयमाणः कुलपुत्रो वा कुलदुहिता वा भिक्षुर्वा भिक्षुणी र्वा उपासको वा उपासिका वा राजा वा राजपुत्रो वा ब्राह्मणो वा मृतः कालगतः सद्धर्म्मभाणको वा दग्धात्मा भस्मीभूतोपि च गुणवच्च स्त्री वा पुरुषो वा स्पर्श स्पृशेत् स एव नियतो जातिस्मरो भविष्यति । बोधिसत्त्वशरीरो नारायणो यक्षो आश्चर्यमिति कृत्वा शङ्ख-चक्र-गदा-वनमालधरः नयनीय भगवन्त त्रिप्रदक्षिणीकृत्य प्रणम्य प्रहसितवदनो भूत्वा भगवन्त गाथया स्तौति स्म ।

नमो सुरदेवानां लोकानामेकमेको गुरुत्तरोत्तरः ।
शिवः शान्तोपायाख्य लोकातीत नमोऽस्तुते ॥
अभावः सर्व्वधर्म्माणां भूतधर्म्मप्रकाशक ।
धर्म्माधर्म्मविमुक्तो त्वौ धर्म्म स्वतः नमोऽस्तुते ॥

अथ नारायणो भगवन्तं प्रणम्यैतं भगवन्निति कृत्वा प्रक्रान्तोऽभूत् ॥ • ॥

इदमवोचद्भगवानात्तमनाः (त्तमनाः) ते च देवनागयक्षगन्धर्व्वासुरगरुड़किन्नर-महोरगविद्याधराप्सरादयः सा च सर्व्वावती पर्षत् सदेवमानुषासुरगरुड़गन्धर्व्वश्च लोको भगवतो भाषितमभ्यनन्दन्निति। Here ends leaf 5 and the work.

3A. तेन नारायणा गृह त्वं महामायाविजयवाहिनीनामधारणीमन्त्र-पदानि ॥ ० ॥

नमस्त्र्यध्वानुगतप्रतिष्ठितेभ्यः सर्व्वबुद्धबोधिसत्त्वेभ्यः सर्व्वमुद्रामन्त्रपदेभ्यः। तद्यथा :—

ॐ माये महामाये महामायाधारणी इयं सा महामायात्मेन्या महा-मायारूपेण भ्रम भ्रम मम सर्व्वसत्त्वानां च ये विरूपकं चिन्तयन्ति सर्व्वदुष्टसत्त्वा तान् भ्रामय भ्रामय मोहय मोहय मूर्च्छापय मूर्च्छापय मारय मारय विध्वंसय विध्वंसय मर मर महामाये चलचले महामायाजालसहस्रमुखि सहस्रशिरे सहस्रभुजे ज्वलितनेत्रे सर्व्वतथागतहृदयगर्भे चक्रसिधनुपरशुपाशतोमरकनयशक्ति-न्दमुद्गरहस्ते मदरचक्रहस्ते एहेहि सर्व्वतथागतसत्येन देवऋषिगणसत्येन महा-मायाविजयवाहिणी स्मर स्मर सर्व्वतथागतज्ञानरूपेण गच्छ गच्छ सर्व्वावरणक्षय-करि परसेनाविद्राविणि मोहय मोहय मम सर्व्वसत्त्वानाञ्च सर्व्वदुष्टान्। रक्ष रक्ष मां सर्व्वसत्त्वाग्रे सर्व्वभयोपद्रवेभ्यः स्वाहा।

Quoted in Śikṣā-Samuccaya of Śāntideva. See Bendall's edition of the work in the Bibl. Bud. series, pp. 21.1, 147.1, 189.7.

Not in Nanjio.

18.

10765.

Substance, Nepalese yellow paper. 16 × 3¾ inches ,

The first leaf is in a modern hand. It belongs to the first part of Guhyasamāja, often called Tathāgatguha (see Bendall's Cam. Cat., pp. 15—17).

The rest of the leaves, except the two lines in the last leaf, are written in the Newari character of the seventeenth century. This is a fragment of a very large work of the *Vaipulya* class, hitherto unknown.

There were several attempts made by owners to restore

the order of the leaves of this manuscript, sometimes by marking at the lower corner of the right-hand side, sometimes at the upper corner of the left-hand side, and sometimes at the middle of the right-hand side. At last a bold attempt was made by marking the leaves from 2 to 40 in consecutive order; without taking into consideration the fact that there are a large number of gaps here and there.

From a careful perusal of the leaves, it appears that they were copied from a defective manuscript with long lacunae.

Thus foll. 2—7 read together, then a lacuna. In leaf 5B we have the colophon :

महावैपुल्ये तथागतकायगुह्यपरिवर्त्तस्तृतीयः ।

Foll. 8—21 are in consecutive order. These contain the following colophons :—

9B. वाग्गुह्यपरिवर्त्तोनामचतुर्थः ; 11A, चित्तगुह्यपरिवर्त्त[ः] पञ्चमः ; 21A, तथागतविकुर्व्वणसन्दर्शनपरिवर्त्तः षष्ठः ।

Foll. 22—25 are consecutive. There is, in leaf 28B, the colophon :—

व्याकरणपरिवर्त्तोनाम सप्तमः ।

Foll. 26—29 read together. But they contain no colophon.

The 30th again ends in a lacuna. But it gives the colophon :—

सूरवलयपरिवर्त्तोनाम नवमः ।

Foll. 31—37 read together. There is, in leaf 31B, the colophon :—

अजातशत्रुपरिवर्त्तोनाम दशमः ।

The leaf 37 has a curious history. The obverse side (87A) reads with the reverse of leaf 36 (86B). But it was pasted with another leaf written by a later hand on both sides, which does not form a part of the work, as that leaf is wholly in slokas and the work under notice is mainly in prose. Curi-

ously enough that leaf also is marked 37. In the main work, however, there is also a leaf marked 37.

Foll. 37—40 read together. 40B contains a colophon which falls within the last two lines written by a much later hand.

The Colophon runs thus :—

इति तथागतगुह्यकविकुर्व्वंन् सन्दर्शनपरिवर्त्त एकादशपटल समाप्त ॥

Post Col. :—शुभमस्तु संवत् २२४ चैत्रशुक्लादशमि आदित्यवार सिद्धय काशुल ।

It is impossible to explain the early date.

To indicate the nature of the work, the first portion of the fourth parivartta is given here.

पुनरपरं वज्रपाणिर्गुह्यकाधिपतिः शान्तमतिं बोधिसत्त्वं महासत्त्वमेतदवोचत् । तत्र शान्तमते कतमस्तथागतस्य वाग्गुह्यं वाक्कर्म्मपरिशुद्धिः । यां च शान्तमते रात्रिं तथागतोऽनुत्तरां सम्यक्संबोधिमभिसंबुद्धः यां च रात्रिमनुपादाय परिनिर्वास्यति । अस्मिन्नन्तरे तथागतेनान्तशः एकाक्षरमपि नोदाहृतम् । नापि प्रव्याहरिष्यति । तत्कस्माद्धेतोः सततसमाहितो हि शान्तमते तथागतः न तथागत उच्छ्वसति वा प्रश्वसति वा वितर्कयति वा विचारयति वा न चासत्सु वितर्कविचारेषु वाग्निश्चरति तत्र तथागतो न वितर्कयति न विचारयति न कल्पयति । न विकल्पयति न भावयति नोदाहरति न प्रव्याहरति सत्त्वानां चैवं भवति भाषते तथागत इति । तथागतश्चात्यन्तसमापन्न [ः] सर्व्वथा सर्व्वमक्षरविज्ञप्तिं न विज्ञापयति । अक्षरगुरुकाणां च सत्त्वानामेवं भवति तथागतोऽस्माकं धर्म्मं देशयति वयं च तथागतस्य धर्म्मं देशितमाजानीमः । तत्र च तथागतो निर्व्विकल्प उपेक्षकः । न खलु पुनः शान्तमते तथागतस्य दन्तोष्ठतालुजिह्वामुखद्वारात् शब्दो निश्चरति । श्रूयते च निश्चरति स च तथागतस्य वाग्रुतनिश्चार[ः] आकाशान्निश्चरति, सत्त्वानां चैवं भवति तथागतस्यैवं मुखद्वारान्निश्चरतीति । तथागतस्य खलु पुनः शान्तमते वाक् षष्ट्याकारवरोपेता निश्चरति । कतमैः षष्ट्याकारैः तद्यथा स्निग्धा च निश्चरति मृदुका च निश्चरति मनोज्ञा च मनोरमा च शुद्धा च विमला च प्रभास्वरा च वल्गुश्च श्रवणीया च अनेला च कला च विनीता च अकर्कशा च अपरुषा च सुविनीता च

कर्म्मसुखा च कायप्रह्लादकरी च। चित्तोद्बिल्वजननी च हृदयसन्तुष्टिकरी च प्रीतिसुखसंजननी च निष्परिदाहा च आज्ञेया च विज्ञेया च विस्पष्टा च प्रेमकरणीया च अभिनन्दनीया च आज्ञापनीया च विज्ञापनीया च युक्ता च सहिता च पुनरुक्तदोष जहनी मोहविधमनी च मारग्रसनी च सिंहस्वरवेगा च नागस्वरशब्दा च मेघस्वरघोषा च सागरगर्ज्जितस्वरा च नागेन्द्ररुता च किन्नरसङ्गीतिघोषा च कलविङ्करुतस्वरा च ब्रह्मस्वररुतरचिता च जीवञ्जीवकस्वररुतरचिता च देवेन्द्रमधुरनिर्घोषा च दुन्दुभिस्वरा च अनुन्नता च अनवनता च सर्व्वशब्दानुप्रविष्टा च अपशब्दविगता च अविकला च अलीना च प्रमुदिता च प्रसृता च सखिला च सरिता च लुड़िता च मधुरा च स्फुटा च दर्शनीया च सर्व्वस्वरपूरणी च सर्व्वेन्द्रियतोषणी च अनिन्दिता च अचपला च अचपला च सर्व्वपर्षदनुरचिता च रागशमनी च द्वेषविनयनी च मोहविधमनी च मारग्रसणी च सर्व्वाकारवरोपेता च निश्चरति।

तथागतस्य शान्तमते वागेभिः सर्व्वाकारैरुपेता निश्चरति। पुनरपरं शान्तमते तथागतवाक् दशदिक्सर्व्वधातुस्फुरणी सर्व्वसत्वाशयसन्तोषणी न खलु पुनः शान्तमते तथागतस्यैवं भवति इदमहं सूत्रं वा गेयं वा व्याकरणं वा गाथोदाननिदानेतिवृत्तकजातकवैपुल्याद्भुतधर्म्मोपदेशान् वा दृष्टान्तं वा पूर्व्वयोगं वा अवदानं वा आख्यायिकां वा आदेशयेयं प्रज्ञापयेयं प्रस्थापयेयं विभजेयं विवृणुयां उत्तानीकुर्य्यां सम्प्रकाशयेयं वेति।

अपि तु यादृशी पर्षत् तथागतस्य सन्निपतिता भवति भिक्षुपर्षद्वा भिक्षुण्युपासकोपासिकापर्षद्वा देवनागयक्षगन्धर्व्वासुरगरुड़किन्नरमहोरगपर्षद्वा तेषां यादृशी इन्द्रियवीर्य्यविमात्रता यादृशेन च तेषां धर्म्मश्रवणेन कार्य्यं तादृशमेव धर्म्मं तथागतस्य मुखद्वारान्निश्चरन्तं संजानन्तस्य सा धर्म्मदेशना अन्योन्येषामन्योन्यवचनविभक्तिमुपहरन्ति सर्व्वे च स्वकस्वकां धर्म्मविज्ञप्तिमाजानन्ति इदं शान्तमते तथागतस्य वाग्गुह्य।

The interlocutors are Vajrapāṇi-Guhyakādhipati and Bodhisattva Śāntamati. The subjects treated of are *Vāgguhya*, *Kāyaguhya*, *Cittaguhya* and so on. The work is named on the left-hand corner of foll. 2—10 and 38—40, तथागत गुह्य, तथागत कायगुह्य and तथागत गुह्यकाय। Hence a conjecture is hazarded here that this Vaipulya work is the original Tathāgata

Guhyaka and that the first book of Guhya Samāja and sometimes the second also are called Tathāgata Guhyaka only by an analogy. This is a Vaipulya sūttra belonging to the Mahāyāna school; while that belongs to the later Mantrayāna school, which may also be called Vajrayāna.

Quoted in Śikṣā-samuccaya of Śantideva. See Bendall's edition of Śikṣāo in the Bibl. Bud. series, pp. 7.20, 126.5, 158.16, 242.7, 274.3, 316.5, 357.1.

19.

8067. **बोधिचर्य्यावतार।** *Bodhicaryāvatāra.*

By Śāntideva.

Substance, palm-leaf. $12\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Folia, 66. Lines, 4, 5 on a page. The 60th and the 62nd leaves are missing. Character, Bengali. Copied in Saṃvat 1492=1436 A.D. Appearance, old, discoloured and worn-out.

The work is well known. It is a compendium of Mahāyana teachings.

The Post Colophon statement:—

सोविचरीग्रामावस्थितकुटुम्बिककोचउचमहत्तम श्रीमाधव[मि]त्र-सुत महत्तम श्रीरामदेवस्यार्थपरार्थहेतवे बोधिचर्य्यावतार-पुस्तिका लिखापिता। सदौड्डकरणकायस्थठक्कुर श्रीअमिताभेन लिखितमिदं वेणुग्रामे विक्रमादित्यदेव सं १४९२ फाल्गुनशुदि ४ कुजे। शुभमस्तु सर्व्वजगतः परहितनिरता भवन्तु सत्त्वाः।

Then in a later hand :—**लिखितं गुणकीर्त्ति भिक्षुदेवपादानां १५।**

In the post colophon statement of the present manuscript, we have a clear evidence of the prevalence of Buddhism in Bengal in the 15th century of the Christian era.

Not in Nanjio.

The work was first published in the Journal of the Russian Academy of Science, for the second time in the

Buddhist Text Society's Journal, and for the 3rd time in the Bibl. Ind. series with the commentary by Prajñākaramati.

20.

4198. **शिक्षासमुच्चय ।** *Śikṣā-Samuccaya.*

By Śāntideva.

Substance, Nepalese yellow paper. 13″ × 5″. Folia, 181. Lines, 9 on a page. Character, Newari of the 19th century. Appearance, fresh. Complete.

Printed by the late Prof. Cecil Bendall of the Cambridge University, in the Bibliotheca Buddhica series. The present manuscript is simply a copy of the Cambridge manuscript on which that edition is based, leaving lacunæ where they occur in that manuscript and even copying the post colophon statement of the same. That manuscript was copied by Vibhūti Candra of the Jagaddala Vihára, who was an ardent advocate of the Kālacakrayāna form of Buddhism.

Professor Bendall thought that his manuscript was copied in the 14th century A.D. But as translations of Vibhūti Candra's works are included in the Tangyur, he can not be later than the twelfth century.

Not in Nanjio.

21.

9980. **जातकमाला ।** *Jātakamālā.*

Substance, palm-leaf and paper cut in the form of palm-leaf. 21″ × 2″. Folia, 8 on paper and 16 on palm-leaf. The paper is a modern restoration, and the palm-leaves are written in the Newari character of the 11th century. The palm-leaves with one exception are marked from 17 to 31, in letter numerals on the left-hand side, and in figures in the first of the two blanks in the middle.

In paper—4B, इति अविषह्य श्रेष्ठिजातकं पञ्चमं; 7B, शशजातकं-षष्ठं ।

In palm-leaf—19B, अगस्तिजातकं सप्तमं; 24B, मैत्रीबलजातक-मष्टमम्;

Printed in the Harvard oriental series.

Translated into Chinese between the years 960—1127 A.D. See Nanjio, col. 290, para. 1812.

22.

9882A. दिव्यावदान माला । *Divyāvadānamālā.*

Substance, seasoned palm-leaf. 21¼ × 2 inches. Folia, 130 to 161 of which fol. 154 is missing +215—232. Marked in letter numerals. The figures in one of the blanks in the middle are not reliable. Written in the Newari character of the 11th century. Appearance, old and dilapidated. Lines, 6 on a page.

182A, कनकावदानं विंशतिमः श्लोक पत्र ३ (=१२३)

189B, सहसोद्गतस्य प्रकरणावदानं नाम एकविंशतिमं – श्लोशत षाथु ३ (=२६३)

146B, पद्मप्रभबोधिसत्त्वचर्य्यावदाननामद्वाविंशतिमः श्लो षाभुङ (=२६५)

158A. संघरक्षितावदानं त्रयोविंशतिमः श्लो षा (then the letter for 90) (=२९०)

231A. सुधनुकुमारावदानमेकत्रिंशत्तमम् श्लोक शत अष्ट १ (६६१)

Printed in Roman character by Professors Cowell and Neil.

Not in Nanjio.

23.

9982B. सुधनावदान (?) *Sudhanu-kumārāvadāna.*

Substance, seasoned palm-leaf. 21¼ × 2 inches. One leaf of Sudhanu-Kumārāvadāna, with 5 lines on a page. Character, Newari of the 10th century.

B. 1. 5 अथ खलु सुधनः श्रेष्ठिदारकः इमानेवाप्रमाणाचिन्त्यगुणसमुदितान् महोद्यानव्यूहान् बोधिसत्त्वकर्मविपाकपरिनिष्पन्नान् लोकोत्तरविपुलकुशलमूल नि ... Here the leaf ends.

24.

10845A मणिचूडावदान । *Maṇicuḍāvadāna.*

Substance, Nepalese paper. 11 × 8 inches. Folia, 49. Lines, 6 on a page. Extent in ślokās, 900. Character, Modern Newari. Appearance, fresh. Complete.

Colophon : इति श्रीमणिचूडावदानं समाप्तम् । ये धर्म्माः etc.

For a description of the work, see Rajendralāla's Nep. Bud. Lit., page 162

25.

10755. अशोकावदानम् । *Aśokāvadāna.*

Substance, Nepalese yellow paper. 17¼ × 3½ inches. Folia, 316. Lines, 8 on a page. Character, Modern Newari. Appearance, fresh.

For the beginning of the work see Rajendralāla's Nep. Bud. Lit., p. 16.

Colophons :—

10A, इति उपगुप्ताशोकराजावदानं समाप्तम्; 76B, इत्यशोकावदाने अशोकदेशनावदानं समाप्तम् ३, (although this Colophon is marked 3, we do not find that marked 2); 84A इति अशोकावदाने अशोकान्द्रपतिपांशुप्रदानावदानं चतुर्थोऽध्याय समाप्तमिति ४; 93B, इति श्रीमदशोकावदाने कुणालावदानं समाप्तमिति ५, 119A, इति वीतशोकावदानं समाप्तम् ६; 125A, इति चिरत्नभजनानुशंसावदानं समाप्तम् ७; 149B, इति चैत्यव्रतानुशंसावदानं समाप्तम् ८; 151A, इति बोधिचित्तानुशंसा; 153B, इति पापदेशना द्वितीयपरिच्छेदः; 154B, बोधिचित्तपरिग्रहो नाम तृतीयः परिच्छेदः; 156B, बोधिचित्ताप्रमोदो नाम चतुर्थः परिच्छेदः; 160A, इति संप्रजन्यरक्षणं पञ्चमः परिच्छेदः; 164A, इति क्षान्तिपारमिता षष्ठः परिच्छेदः; 166B, इति वीर्य्यपारमिता सप्तमः परिच्छेदः; 172B इति ध्यानपारमितानामाष्टमः परिच्छेदः; 177B, इति प्रज्ञापारमिता नाम नवमः परिच्छेदः; 180B, इति बोधिचर्य्यावतारानुशंसावदानं समाप्तम् ९; 188B, इत्यशोकराजचैत्योत्सवानुशंसावदानं समाप्तम् १०; 205A, इति सप्तकुमारिकावदानं समाप्तम् ११; 213B, इति भवशुल्कावदानं समाप्तम् १२; 217A इति पुण्यराश्यवदानं समाप्तम् १३; 223A, इति कोष्ठिमहाजनावदानं समाप्तम् १४; 230B, इति विद्यान्नप्रदानावदानं समाप्तम् १५; 236A, इति वणगुह्यावदानं समाप्तम् १६; 242A, इति आम्बालावदानं समाप्तम् १७; 247B, इति हंसा-

वदानं समाप्तम् १८; 254B, इति मल्लपताकावदानं समाप्तम् १९; 268B, इति सङ्गरक्षावदानं समाप्तम् २०; 271B, इति राष्ट्रपालावदानं समाप्तम् २१; 278B, इति प्रकच्यवनावदानं समाप्तम् २२; 285A, इति पुण्यसेनावदानं समाप्तम् २३; 290B, इति भवशर्म्मावदानं समाप्तम् २४; 298A, इति मधुरस्वरावदानं समाप्तम् २५; 305A, इति पद्मकावदानं समाप्तम् २६—after this we have :-

अथाशोको महीपाल उपगुप्तं यतिं गुरुं ।
कृताञ्जलिपुटो नत्वा पुनरेवमभाषत ॥
भदन्त श्रोतुमिच्छामि पुनरन्यत् सुभाषितम् ।
तद्यथा गुरुणा ख्यातं तथा देष्टुं त्वमर्हसि ॥

The MS. ends abruptly.

रत्नावदानमालेयं यत्र लोके प्रवर्त्तते ।
सर्व्वदा तत्र सर्व्वत्र भूयात् सद्धर्म्ममङ्गलम् ॥
सत्त्वाः सन्तु सुखापन्नाः सम्बोधिसाधनोद्यताः ।
चिरत्नत्रयं याताश्चरन्तु सर्व्वदा शुभे ॥
विजयं यान्तु सर्व्वत्र दुष्टा मारगणा अपि ।
सर्व्वे सत्त्वाश्च सद्धर्मं साधयन्तु समाहिताः ॥
काले वर्षन्तु मेघाश्च भूयाच्छस्यवती मही ।
बहुक्षीरप्रदा गावः सत्त्वाः सर्व्वे शुभाशयाः ॥
बहुभि ... ...

This is evidently the last chapter, and its number is 26. The MS. described by Rajendralāla, referred to above, has 10 chapters more, being complete in 36 chapters. The work appears to be more or less a metrical version of Divyāvadānamāla, a prose work. The whole of Śāntideva's Bodhicaryāvatāra is included in this.

I am not sure how far the name Aśokāvadāna is justified, as the compiler, at the end of the work, seems to call it "रत्नावदानमाला"।

26.

4778. **पानीयावदानं ।** *Pānīyāvadāna.*

Substance, palm leaf. 11⅓ × 1¾ inches. Folia, 3. Lines, 4 on a page. Character, Newari. Date, N.S. 429. Appearance, old and discoloured. Complete.

Colophons :—पानीयावदानं समाप्तम् ।

It begins :—पानीय इति बुधो भगवान् सत्कृतो... . .

Post-Col. :—यथादृष्ट ० ॥ श्रेयोस्तु ॥ सम्वत् ४२६ अश्विनि शुभे पूर्णमास्या कार्यश्च श्रीजेतसिंहसन चोपा (?) शुभमस्तु सर्व्वजगतां ।

27.

4786. **पिण्डपात्रावदान ।** *Piṇḍapāttrāvadāna.*

Substance, Nepalese paper. 8¾ × 2½ inches. Folia, 38 by counting Lines, 5 on a page. Character, Newari of the 16th century. Appearance worm-eaten throughout.

Col. :—इति पिण्डपात्रावदानं समाप्तम् ।

For a work of this name see Nep. Bud. Lit. p. 195.

28.

10736. **भगवत्याः प्रज्ञापारमितायाः रत्नगुणसञ्चयगाथा ।**

Bhagavatyāḥ Prajñāpāramitāyāḥ Ratnaguṇasañcayaḥāthā.

Substance, seasoned palm-leaf. 10 × 2 inches. Folia, 29. Lines, 6 on a page. With two holes equally distant from the centre. Extent in ślokas, 1072. Character, old Newari, Bhujimo. Date, N.S. 295 = 1175 A.D. Appearance, old. Generally correct. Complete. The first leaf is a restoration.

It begins with the hymn to Prajñāpāramitā by Rāhulabhadra in 20 stanzas, with the *phalaśruti* forming the 21st.

Then 2B. नमः सर्व्वबुद्धबोधिसत्त्वेभ्यः ।

अथ खलु भगवांस्तासां चतसृणां पर्षदां संप्रहर्षणार्थं पुनरपीमां प्रज्ञापारमितां परिदीपयमानस्तस्यां वेलायां इमां गाथा['] अभाषत ।

वरप्रेम गौरव्व प्रसादु उपस्थपित्वा

प्रजहित्व आवरणक्लेशमला निग्नान्ताः ।

शृणुथा जगार्थमभिप्रस्थित सूरतानां

प्रज्ञापारमित यत्र चरन्ति सूराः । इत्यादि ।

Prof. Bendall speaks of a Ratnagunasamcaya (Cam. Cat., p. 188) which is divided into 32 sections and which applies to Aṣṭasāhasrikā, divided into 82 parivarttas. It seems that when it applies to Śatasāhasrikā, it is divided into 84 parivarttas, though that work is divided into 72 parivarttas.

The Last Colophon :—

भगवत्यां रत्नगुणसंचयगाथायां परीन्दनापरिवर्त्तो नाम द्वात्रिंश-तितमः । गाथाः faded ॥ शतसाहस्रिकाया भगवत्या प्रज्ञा-पारमितायाः सञ्चयगाथापरिवर्त्तश्चतुरशीतितमः समाप्तः ।

Post Col. :—ये धर्म्मा इत्यादि ।

महाराजाधिराजश्रीवज्रदेवस्य राज्ये संवत् २६५ आषाढ़ पूर्ण-मास्यां आदित्यदिने लिखापितमिदं पुस्तकमिति ।

Nanjio in his catalogue, col. 197, para. 864, speaks of a Prajñāpāramitā-Saṃcaya-Gāthā translated into Chinese between A.D. 980—1000. For a Tibetan translation, see Beckh, p. 10, para. 1.

29.

9974. कारण्डव्यूह । *Kāraṇḍa vyūha.*

Substance, unseasoned palm-leaf. 15 × 2 inches. Folia, 58, of which foll. 54 and 55 are missing. Lines, 5, 6 on a page. Character, Newari. Appearance, soiled. Complete. Dated N.S. 713 = A.D. 1593.

Colophon :—आर्यकारण्डव्यूहं नाम महायानसूत्ररत्नराजं समाप्तम् ।

Post-Colophon statement :—ये धर्म्मा हेतुप्रभवाः, etc., etc.

देयधर्म्मोयं प्रवरमहायानयायिनो परमोपासकः श्रीभवंशचन्द्रज्योतिस्य

यदत्र पुण्यं भवतु भवचार्य्योपाध्यामातापितृपूर्व्वंगम कृत्वा सकलसत्त्वराशिरनुत्तर-ज्ञानफल प्राप्नुयात् ।

राजाधिराजपरमेश्वरपरमभट्टारक श्रीश्रीजयस्थितिमल्लदेवविजयराज्यम् ॥

राजपतिश्रीकाष्ठमण्डपमहानगरे चैत्यमण्डितोरमभ्रश्रीनकविहारावस्थित-वतोरमासवज्रवाजिभूवज्र + + + + + + +

तस्य पुत्री लक्ष्मीमयि द्वितीय पुत्र चन्द्रनातस्य भारिमजिवलक्ष्मी तस्य पुत्र + + + + + + ॥ एते भाजमानमण्डापरिवारस्य आयु आरोगजनधनलक्ष्मीवृद्धिरस्तु ॥

श्रेयोऽस्तु सम्वत् ७१३ माघमास शुक्लपक्ष सप्तम्यायां + + + परिघयोगे गुरुवासरे एतद्दिने प्रतिष्ठा कुरो ।

लिखितेयं श्रीकाष्ठमण्डपस्थोतारपूर्व्वपार्श्वे तस्मुमूरमहाविहारावस्थित खण्डेपूकलि + + + महायानकुलवज्राचार्य्यश्रीयंत्रया लिखितमिति । यथादृष्टं तथालिखितं etc., etc.

\+ + + + + + शुभमस्तु सर्व्वजगताम् ।

The work was printed in 1873 in Calcutta by Satyavrata Sāmaśramī in a series of Jaina works.

A full description of its contents is to be found in Nep. Bud. Lit. of Rājendralāla, p. 95, where it is named Guṇa-Kāraṇḍa-vyūha. The full name of the work is Avalokiteśvara-Guṇa-Kāraṇḍa-vyūha.

See also Bendall's Cam. Cat., pp. 9, 34, 38, 47, 52, 77 and 174, and my Nep. Cat. for 1905, p. 89, and that for 1915, pp. 9, 157 and 207.

Translated into Chinese between the years 980—1001 A.D. (see Nanjio col. 181, para. 782) and into Tibetan (see Beckh 32A, para. 4).

30.

4785. कारण्डव्यूह । *Kāraṇḍa vyūha.*

Substance, Nepalese paper. 11 × 3 inches. Folia, 99. Lines, 6 on a page. Character, Newari. Date, N.S. 773. Appearance, old and pasted. Complete.

Colophon :—आर्य्यकारण्डव्यूहं महायानसूत्ररत्नराजं समाप्तम् ।

Post-Colophon :—

ये धर्म्मा हेतुप्रभवा हेतुस्तेषां तथागतोह्यवदत् तेषाञ्च यो निरोध एवं वादी महाश्रमणः ॥ श्रीयोऽस्तु संवत् ७७१ सम्यर्ण लिखित वथाय सुखापयमि कुन्हु शुभलिखित श्रीवज्राचार्य्यवैधः । एव कारण्डव्यूह ... ... श्रीमहाबुद्ध वज्राचार्य्य-यातं दानविया जुरो शुभ ॥

31.

4725. कारण्डव्यूहम् । *Kāraṇḍavyūha.*

Substance, seasoned palm-leaf. 13 × 1½ inches. Folia, 77, of which foll. 1, 61, 62, 63 are restorations. Lines, 5 on a page. Character, Newari. Date, N.S. 515. Appearance, old and discoloured. Complete.

The MS. appears to have been restored and given away in N.S. 761 as there is a statement to that effect in an extra leaf.

Colophon :—आर्य्यकारण्डव्यूहं महायानसूत्ररत्नराजं समाप्तम् ।

ये धर्म्मा • । श्रेयोऽस्तु ॥ सम्वत् ५१५ माघशुक्लतृतीयायां तिथौ पुनर्व्वसुनक्षत्रे सिद्धियोगे आदित्यवासरे सम्पूर्णदिने । दानपति श्रीललितक्रमायां श्रीमानीग्लस्थाने श्रीपुनेश्वरविहारमहाधिवासिन अभयमाणभारोकता पुस्तकमिदं । राजाधिराजपरमेश्वरपरमभट्टारक श्रीश्रीजयस्थितिराजमल्लदेवस्य विजयराज्ये श्रीनेपाल-मण्डले । लिखितमिदं ग्रंथं विहालि + + + रामदत्तेन । शुभः ।

यादृष्टं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥
शुभमस्तु सर्व्वदा ॥

32.

9975. कारण्डव्यूह । *Kāraṇḍavyūha.*

Substance, unseasoned palm-leaf. 16 × 2 inches. Folia, 96 according to the pagination on the right-hand side and 98 according to that on the left.

Two leaves 20 and 46 are missing, hence the difference. Lines, 5, 4 on a page. Character, Newari. Date, N.S. 744 (Sāgara-yuga-muni). Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :—आर्य्यकारण्डव्यूहं नाम महायानसूत्ररत्नराजं समाप्तं ।

Post-Colophon statement :—

ये धर्म्माः etc. etc. सम्वत् सागरयुगमुनि सम्वत्सरे वैशाख शितपञ्च दिने अयं ग्रन्थ आरकोविहारावस्थित श्रीखड्गराचार्य्य साधुतवज्रनाम्ना धर्म्मसिंहदेवेन लिखितं इदं ग्रन्थ गृहे प्रविष्टमात्रेण ये कर्त्ता पुरुषस्य वंश आयुरारोग्ये कामनार्थं प्राप्तोत्पन्नकामनार्थमनेन वाञ्छितसम्पूर्णकारणार्थं अर्पयीत्वा साध्यायीतव्या । शुभ ।

33.

10746.

Substance, seasoned palm-leaf. 12¼ × 2 inches. Folia (by counting) 51. Lines, 6 on a page. Written in the Bengali character of the latter part of the XIIth century, which well agrees with that of the last photograph of the third plate in Bendall's Cam. Cat.

It appears that the leaves were much longer than 12¼ inches, because it is clean cut at both the ends, cutting even the writing. When the leaves were entire, there seems to have been two holes for the strings, one to the right and one to the left of the centre. The leaves have been so cut that the portions of the right-hand holes are still visible and a portion of the blank space round the hole is visible in every leaf. Under the circumstances, it is difficult to describe the MS., which has no beginning, no end, no colophons and no leaf marks. I have left the leaves as I found them and, to preserve the present arrangement, I have put down, in the blank round the left-hand hole, Bengali numerals from 1—51.

That the book is a Buddhist Nyāya tract is apparent.

Leaf 1st.

Line 1. प्रतिषेध्याभावस्य व्यवहारयोग्यता वस्तुभूतैव प्रदेशस्य साध्यत इति न स्वभावहेतोः स्वभावानुपलब्धिर्भिद्यत इति ; यत्नानपेक्षितार्थान्तरसंसर्गप्रतिषेधमात्रमनुपलब्ध —

Line 2. सर्व्वसामर्थ्यविरहलक्षणस्य साधनत्वं सिद्धिहेतुत्वं सिध्यति । सर्व्व-समार्थ्यविरहरूपस्य तदयोगात् । हेतुत्वे वा कथन्न सामर्थ्ययोगिताभावरूपता वा सामर्थ्यलक्षणत्वादय ... ...

Leaf 1B.

Line 8. मन्यभावस्तदभावो येनैवमभिधीयते ॥ न चैतद्युज्यते । भावाभाव-योर्विरोधात् एकात्मतानुपपत्तेरिति, कुमारिलोप्येवं मन्यते ; येयं ग्राहकेयधर्म्मलक्ष ... .

Leaf 6A.

Line 2. मतेनेत्यादि । कुमारिलस्य तु सकिलोपलम्भनिवृत्तिमात्रं तुच्छ-रूपमभावप्रमाणतयाभिमतमेव । प्रत्यक्षादेरनुत्पत्तिः प्रमाणाभाव उच्यते सात्मनो परिणामो वा विज्ञानं वा—

Leaf 9B.

Line 8. उच्यते तदा पटविविक्तप्रदेशज्ञानं वा अनुपलब्धिः नतु यथेश्वरसेनो मन्यते उपलब्ध्यभावमात्रमनुपलब्धिरिति वक्ष्यमाणदोषात् ; पटविविक्तप्रदेशस्तभावो ... ...

10A.

Line 2. परमार्थतोऽभेदेनकत्वात् इतरस्य च अन्यत्वादिति । ननु चेश्वर-सेनेन सह विचारः प्रक्रान्तः तत् किमिति नैयायिकाभिमतस्यापि सम्बन्धस्य अन्य-भावतदभावयोरसम्भव उच्यते सत्यं प्रसङ्गेन तु त ... ...

14A.

Line 8. + पलब्ध्यभावमात्रमनुपलब्धिमभावस्य प्रसज्यप्रतिषेधात्मनः प्रमा-णान्तरत्वेन गमिकामिच्छन्ति ईश्वरसेनप्रभृतयः अपरे तु प्रतिषेध्यविषय ... ...

14B.

Line 8. ग्रच्यते कर्त्तुं, यदाह भाष्यकारो नानुमानत उपलभ्यमानस्य प्रत्यक्षतोऽनुपलब्धिरभावहेतुरिति, इन्द्रियत्वात् वेगादिवत् किल प्राप्य करिचक्षु-रित्यनुमानतश्च ।

25A.

Line 6. प्रसङ्गात् व्यापकतायामेव सत्त्वमिति यत् सत्त्वव्यापकमेवेति सतो नश्वरात्मतासिद्धेरन्वयव्यतिरेकरूपव्याप्तिसिद्धिरिति । तदेवं स्वभावहेतौ तादात्म्यसिद्धि . ...

12B.

Line 4. विरुद्ध इति सम्बन्धः । अथवा पक्षः किल दिङ्नागाचार्य्यस्यापि अभिमत इति परो दर्शयितुमाह । यथाह दिङ्नागाचार्य्यः किमाह यदा तर्हीत्यादि । श्रावणत्वस्य न चा ... ...

Line 5. अभ्युपगच्छति तदायं श्रावणत्वलक्षणतः पक्षधर्म्मो हेतुरेव स्यात् । नित्यः शब्दः श्रावणत्वात् शब्दत्ववदिति । एवं परेणोक्ते सति आचार्य्येणोक्तं यस्मान् शब्दाख्ये धर्म्मिणि अनित्य .. ..

34.

4711. अपोहसिद्धि । *Apohasiddhi.*

By RATNAKĪRTI.

Substance, seasoned palm-leaf. 11 × 2 inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Character, Bengali of the 12th century. Appearance, old, discoloured, and worm-eaten. Complete. The right end of the leaves is mouse-eaten.

Colophon :—कृतिरियं महापण्डितरत्नकीर्त्तिपादानाम् ।

Post-Colophon statement :—

भवत्वपोहे कृतिनां प्रपञ्चो
\+ न्तु स्वरूपास्फुरणन्तु मर्म्म ।
तच्चावृते सर्व्वमनल्पघोषैँ
कृते तु सौख्यं ननु तावतैव ॥
सम्पूर्णं रात्रिप्रहरद्वयेन कीर्त्तेरपोहो लिखितः सुखेन ।
मैत्रीप्रसङ्गेन परात्महेतोर्यत्नादतोऽयं परिरक्षणीयः ॥
शब्दैस्तावन्मुख्यमाख्यायतेऽर्थस्तत्रापोहस्तद्गुणत्वेन गम्यः ।
अर्थश्चैको ऽध्यासतो भासतोऽन्यः स्थाप्ये वाच्यस्तत्त्वतो नैव कश्चित् ।

ADDENDUM.

33A.

4771. **न्यायबिन्दुटीका ।** *Nyāyabinduṭīkā.*

By DHARMOTTARA.

Substance, seasoned palm-leaf. 10½ × 2½ inches. Incomplete, folia 73, of which 1-8, 33, 43 and 56 are missing. Character, Newari.

Edited by Prof. P. Peterson in the Bibliotheca Indica Series in 1889. Second edition by Prof. K. Stcherbatsky in the Bibliotheca Buddhica Series of Petrograd.

Printed in Bibl. Ind. Series.
Not in Nanjio, nor in the Bstan-Hgyur.

36.

8062. **उपयोगक्रम ।** *Upayogakrama.*

Substance, modern Nepalese paper, white on one side and yellow on the other. 10 × 4½ inches. Folia, 48. Lines, 6 on a page. Extent in ślokās, 500. Character, modern Nāgara written by a Nepalese. Appearance, fresh. Complete.

Last Colophon :—उपयोगक्रमः समाप्तः ।

Post-Colophon statement :—

संवत् ४११ श्रावणशुक्ल एकादश्यां बृहस्पतिदिने लिखितं ताल-पत्रपुस्तके दृष्ट्वा शुभसंवत् १०२७ आषाढ़शुक्लत्रयोदश्यां मङ्गल-दिने सम्पूर्णं मया लिखितम् ।

This is a work on the analysis of sentences, called Śābdabodha in Sanskrit, belonging to the Buddhist school.

It begins :—

ॐ नमः मञ्जुनाथाय ।

सुप्तिङन्तं पदं अत्र सुपिति आदयः सप्तविभक्तयो प्रयुज्यन्ते, तत्र प्रथमा अपगता, प्रथमं प्रथमैव तावद्विचार्य्यते । का पुनरियं प्रथमा ? सुप्रोक्त इति प्रथमा । तस्याः पुनरेतत् लक्षणम् । प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवच[न]मात्र प्रथमेति । तत्र प्रातिपदिकार्थः सत्ता सत्ताद्वैतवादिनामेतद्दर्शनम् । सत्ता प्रातिपदिकार्थ इति तथाच तेषां दर्शनम् । सत्ता नाम काचिदनादिनिधनरूपा नित्यतया व्यवस्थिता सर्वैः शब्दैरभिधीयते तदुक्तम् ।

सम्बन्धिभेदात् सत्तैव भिद्यमाना गवादिषु ।
जातिरित्युच्यते तस्या[ः] सर्व्वशब्दा व्यवस्थिताः ॥
प्राप्तक्रमविशेषेषु क्रिया सैवाभिधीयते ।
क्रमरूपस्य संहार[ः]तत् सत्त्वमिति चोच्यते ॥
अतस्तां प्रातिपदिकार्थं धात्वर्थं च प्रचक्षते ।
सा नित्या सा महानात्मा तामाहुः + तथादयः ॥

यद्येवमभावशशविषाणादिशब्देभ्यः प्रथमा न प्राप्नोति तेषामभाववाचकत्वेन सत्ताया अभावात् नष्टो घट इत्यादौ च प्रथमा न स्यात् नष्टस्य सत्ताया अभावात् । अङ्कुरो जायते इत्यादौ च प्रथमा न स्यात् सतो जन्माभावात् । अत्रोच्यते । नेह वस्तु-सत्ताभिप्रेता । का तर्हि ? अभिधेयसत्ता ।

The original being worm-eaten; this manuscript is full of lacunæ.

It describes the meanings of cases, vibhaktis or case-endings and so on.

It ends :—

अत्रोच्यते यथा क्रियया यानि कारकाणि सम्बध्यन्ते, तत्क्रियासम्बन्धकृत एव तेषामपि परस्परसम्बन्धात्मा + दोषः (?) परमयं विशेषः एकक्रियापूर्व्वकस्तेषां सम्बन्ध इति पारम्पर्य्येण व्यवहितः सम्बन्धः क्रियया तु साक्षादिति । तदुक्तं । प्राधानिकस्तु सम्बन्धः कारकाणां क्रियाकृतः ।

क्रियायाः कारकैरेव साक्षाद्योगोऽभिधीयते ।

Not in Nanjio.

37.

10754. **सुगतजन्मरत्नावदानमाला ।** *Sugatajanmaratnāvadānamālā.*

Substance. Nepalese paper. 17 × 3½ inches. Folia, 108 (by counting), of which the 12th is missing. Lines, 8 per page. Character, modern Newari. Appearance, new.

The MS. is very defective. Between the second leaf and the next leaf now marked 3rd, there is a long gap. There is another gap between the leaves now marked 5 and 6; and a third is between the leaves now marked 91 and 92. A former owner of the MS., in order to make it appear to be complete, obliterated the original leaf marks and put new ones, from the leaf now marked 8 to the end. In the 3rd leaf we have the colophon of the 21st chapter and that of the 26th in leaf 13B.

It goes over the same ground as the Lalitavistara; but it is in verse and is in the form of an *avadāna*.

Colophons:—

8B; इति (श्रीललितविस्तरे ? added by a different and a later hand) पुराभिनिष्क्रमणपरिवर्त्ता नामैकविंशतितमोध्यायः समाप्तः; 18B, इति भगवतो दुष्करव्रतचर्य्यापरिवर्त्तो नाम षड्विंशतितमोऽध्यायः; 19B, इति बोधिसत्त्वव्रताभिपालनभोजनाहरणपरिवर्त्तो नाम सप्तविंशतितमोऽध्याय; 26B, इति बोधिसत्त्वाभिगमनपरिवर्त्तो नाम अष्टाविंशतितमोऽध्यायः समाप्तः; 38B, इति बोधिसत्त्वसर्व्वलोकपूजाभिगमनमहाव्यूहपरिवर्त्तो नाम एकोनत्रिंशत्तमोऽध्याय; 58B, इति मारधर्षणपरिवर्त्तो नाम त्रिंशतितमोऽध्यायः; 59B, इत्यभिसम्बोधनपरिवर्त्तो नामं एकत्रिंशत्तमोऽध्यायः; 65A, इति संस्तवपरिवर्त्तो नाम द्वात्रिंशत्तमोऽध्यायः; 100B, इति धर्म्मचक्रप्रवर्त्तनपरिवर्त्तो नाम पञ्चत्रिंशत्तमोऽध्यायः समाप्तः; 104B, इति सम्बुद्धनत्वमहायानसूत्रभावसम्भवाविपुण्यप्रसंशापरिवर्त्तो नाम षट्त्रिंशत्तमोऽध्यायः; (Last colophon) इति

सुगतजन्मरत्नावदानमालायामानन्दबोधिचर्य्याव्रतसंधारणपरिवर्त्तो नाम सप्तत्रिंश-ट्ध्यायः समाप्तः ।

Post-Colophon :—

शुभमस्तु जगतां सदा ।

Then there are seven lines of Āsīrvāda and phalasruti.

The work begins :—

ॐ नमः श्रीरत्नत्रयाय सर्व्वबुद्धबोधिसत्त्वेभ्यो नमः ।
यो भगवान् महाबुद्धः पश्यन् पाति सदा जगत् ।
जयन्तु शासनान्यस्य सर्व्वलोकेषु सर्व्वदा ॥
या श्रीप्रज्ञा महादेवी भद्रश्री सद्गुणाकरी ।
सद्धर्म्मसाधनोत्साहं दत्त्वा लोकान् सदावतु ॥
ये जगद्धर्म्मभर्त्तारो बोधिसत्त्वा जिनात्मजाः ।
ते सर्व्वे सर्व्वलोकानां भद्रं कुर्व्वन्तु सर्व्वदा ॥
चिरत्नगुरुणालीनो महाबुद्धानुभावतः ।
वक्ष्यामि जिनगम्भारत्नबुद्धजन्मावदानकम् ॥
तत् सन्तो ये महासत्त्वाः सम्बुद्धगुणलालसाः ।
ते सर्व्वे श्रद्धया भक्त्या शृणुध्वं बोधिसाधनम् ॥
तद्यथा भगवान् बुद्धः शाक्यसिंहो मुनीश्वरः ।
श्रावस्त्यां जेतकारण्ये विजहार ससाङ्घिकः ॥
भिक्षुश्रावकसार्द्धैः सार्द्धं तत्र जगद्धितम् ।
सद्धर्म्मं समुपाख्यातुं सभासने समाश्रयत् ॥
तद्दृष्ट्वा साङ्घिकाः सर्व्वे आनन्दप्रमुखा मुदा ।
तत् सद्धर्म्मसुधां पातुमुपाचरन् प्रसादिताः ॥
तथा सन्तो महासत्त्वाः बोधिसत्त्वाः शुभार्थिनः ।
सद्धर्म्मसाधनोत्साहाः समाययुः प्रहर्षिताः ॥
श्रावका भिक्षवोऽर्हन्तो यतयो ब्रह्मचारिणः ।
योगिनश्चैलकाश्चापि तथान्ये चाप्युपासकाः ॥
भिक्षुण्यो ब्रह्मचारिण्यश्चैलिकाश्चाप्युपासिकाः ।
एवमन्येऽपि लोकाश्च ब्राह्मणा ऋषयोऽपि च ॥

राजानो राजपुत्राश्च वैश्याश्च मन्त्रिणो जनाः ।
अमात्याः श्रेष्ठिणो भृत्या योद्धसैन्याधिपा अपि ॥

... ...

... ...

2A. सर्व्वे ते समुपागत्य समीक्ष्य तं मुनीश्वरम् ।
सभासनसमासीनं प्रणत्वा समुपाचरन् ॥
तत्र सर्व्वेऽपि ते लोकाः समुपेत्य समादरात् ।
यथाविधि समभ्यर्च्च साञ्जलयः प्रणेमिरे ॥

... ...

... ...

तान् सर्व्वान् समुपासीनान् दृष्ट्वा स भगवान् जिनः ।
आर्य्यसत्यं समारभ्य सद्धर्म्मं समुपादिशत् ॥
तत् सद्धर्म्मामृतं पीत्वा सर्व्वलोकाः प्रबोधिताः ।
सद्धर्म्मसाधनोत्साहं सम्प्राप्याभिननन्दिरे ॥
ततः सर्व्वेऽपि लोकास्ते श्रीघनस्य महामुनेः ।
बुद्धजन्मावदानञ्च संश्रोतुमभिलेषिरे ॥

38.

4709. **अपरिमितायुर्नाम महायानसूत्र ।** *Aparimitāyur-nāma mahāyānasūttra.*

Substance, Nepalese yellow paper. 14 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 5 on a page. Extent in slokas, 300. Character, Newari of the nineteenth century. Appearance, fresh. Complete.

Colophon:—आर्य्य महा अपरिमितायु नाम महायानसूत्रं समाप्त ।

Post-Colophon:—शुभमस्तुं भवन्तु सर्व्वदा । कल्याण भवन्तु । वज्राचार्य्य धर्म्मदेवोनधवता नामन दयका जुरो ॥ शुभ ।

Beginning:—

ॐ नमो रत्नत्रयाय ।

एवं मया श्रुतमेकस्मिन् समये भगवान् श्रावस्त्यां विहरति स्म जेतवने अनाथपिण्डदस्यारामे महता भिक्षुसङ्घेन सार्द्धमर्द्धत्रयो-

दशभिभिक्षुशतैः सार्द्धमर्द्धत्रयोदशै संबहुलैश्च बोधिसत्त्वै महा सत्त्वै। तत्र खलु भगवान् मञ्जुश्रीयं कुमारभूतो मामन्त्रयते स्म। अस्ति मञ्जुश्री भूपरिस्थां दिशि, रपरिमितां दिशि गुणसञ्चयो नाम लोकधातु, तंत्रापरिमितायुःज्ञानसुविनिश्चिततेजोराजानाम तथागतोऽर्हन्त सम्यक्सम्बुद्धविद्याचरणसम्पन्नसुगतो लोकविद् अनुत्तरः, पुरुषदम्यसारथि शास्ता देवानां मनुष्याणां बुद्धो भगवान् एतर्हि तिष्ठति ध्रियन्ते यापयन्ति सत्त्वानां च धर्म्मं देशयति। शृणु मञ्जुश्रीकुमारभूत इम जम्बुद्वीपका मनुष्या अल्पायुषो वर्ष-शतायुष भविष्यति। तेषां बहूनि न कानि मरणानि वृष्टानि। ये खलु पुनर्मञ्जुश्रीय सत्वापरिमितायुषगः तथागतस्य गुणवर्णं-परिकीर्त्तनं नाम धर्म्मंपर्य्यायं लिखिष्यन्ति लिखापयिष्यन्ति नाम-धेयमात्रमपि श्रोष्यन्ति धारयिष्यन्ति वाचयिष्यन्ति यावत् पुस्तकगतामपि कृत्वा गृह धारयिष्यन्ति पुष्पधूपदिपगन्धमाल्य-विलेपनचूर्णचिवरछत्रध्वजघण्टापताकादिभिः पूजयिष्यन्ति ते परिक्षीणायुष पुनरता वर्षशतायुषा भविष्यन्ति।

5B. तेन खलु पुनः समयेन गङ्गानदीवालुकोपमानां बुद्धकोटीनां एकमतेनैकस्वरेण इदमपरिमितायुःसूत्रं भाषितम्। ॐ नमो भगवते अपरिमितायु ज्ञानसुविनिश्चततेजोराजाय तथागता-यार्हत सम्यक्सम्बुद्धाय तद्यथा ॐ पुण्यपुण्य महापुण्य अपरि-मितपुण्य अपरिमितायुपुण्य ज्ञानसम्भारोपचिते ॐ सर्व्वसंस्कार-परिशुद्धे धर्म्मतथागतसमुद्गते स्वभावविशुद्धे महानयपरिवारे स्वाहा।

For a Chinese translation see Nanjio, Col. 21, para. 27, and for a Tibetan translation see Beckh, p. 122, para. 75, also p. 189, para. 5.

Tibetan translations of several commentaries are mentioned in Cordiery, pp. 283-284.

See Bendall's Cam. Cat., p. 39, in which it is stated, "If this be the work referred to in Beal's Bud. Trip., p. 16, the sûttra was translated into Chinese before 1278 A.D."

After the Aparimitāyurmahāyānasūttra, which ends in 12A, there is another short work, named Mānasīpūjā, added in a later hand of which we give the whole text below:—

ॐ नमो रत्नत्रयाय ।

यावन्ति पुष्पाणि फलानि चैवं
भैषज्यजातानि च यानि सन्ति ।
नवानि यावन्ति वसन्ति लोके
जलानि च स्वच्छमनोरमाणि ॥
महीधरा रत्नमयास्तथान्ये
वनप्रदेशाश्च विवेकरम्याः ।
+ + सुपुष्पाभरणोज्ज्वलाश्च
ये + + + सत्फलनम्रशाखाः ॥
देवादिलोकेषु च गन्धधूपाः
कल्पद्रुमा रत्नमयाश्च वृक्षाः ।
सरांसि चाम्भोरुहभूषणानि
हंसस्वनात्यन्तमनोहराणि ॥
अकृष्टजातानि च शस्यजाता-
न्यन्यानि वा पूज्यविभूषणानि ।
आकाशधातुप्रसराव(धी)नि
सर्व्वाण्यपीमान्यपरिग्रहाणि ॥
आदाय बुद्ध्या मुनिपुङ्गवाश्च
निर्य्यातयाम्येष सपुत्रकेभ्यः ।
गृह्णन्तु तन्मे वरदक्षिणीया
महाकृपा मामनुकम्पमानाः ॥
अपुण्यवानस्मि महादरिद्रः
पूजार्थमन्यत् मम नास्ति किञ्चित् ।
अतो ममार्थाय परार्थचिन्ता
गृह्णन्तु नाथा इदमात्मशक्त्या ॥

ददामि चात्मानमहं जिनेभ्यः
सर्व्वेण सर्व्वञ्च ददाम्यनेभ्य ।
परिग्रहं मे कुरुताग्रसत्त्वाः
युष्मासु दासत्वमुपैमि भक्त्या ॥
परिग्रहेणाभिः भवत्कृतेन
निर्भीर्भवे सत्त्वहितं करोमि ।
पूर्व्वञ्च पापं समतिक्रमामि
नान्यच्च पापं प्रकरोमि भूयः ॥
इति मानसी पूजा समाप्ता ॥

39.

4716. **आर्य्यापरिमितायुर्नाम महायानसूत्र ।** *Aryāparimitāyurnāma-mahāyāna sūttra.*

Substance, seasoned palm-leaf. 12 × 2¼ inches. Folia, 6. Lines, 6 on a page. Character, Kuṭila. Appearance, old and discoloured. Leaves 5B, 8B and 9A contain faded illustrations.

The leaves are marked 3, 4, 5, 7, 8, 9.

The third leaf begins :—अपरिमितायुःसूत्रं भाषितम् ।

ॐ नमो भगवते अपरिमितायुर्ज्ञानसुविनिश्चित तेजोराजाय ...

etc. etc. etc.

The same mantra as quoted under No. 38.

40.

10784. **अपरिमितायुर्नाम महायानसूत्रम् ।** *Aparimitāyurnāma-mahāyānasūttra.*

Substance, Nepalese paper with black ground. Written in silver. Folia, 25. Lines, 5 on a page. Character, ornamental Newari. Date, N.S. 760. Appearance, old. Complete.

The last Colophon :—

आर्य्यापरिमितायुर्नाम महायानसूत्रं समाप्तम् । ये धर्म्मा इत्यादि ।
देयधर्म्मोऽयं प्रवरमहायानयायिनः परमोपासकश्रावकभिक्षुमो-

त्रिभुवनरत्नस्य यदत्र पुण्यं तद्भवत्वाचार्य्योपाध्यायमातापितृपूर्व्वंगमं कृत्वा सकलसत्त्वराश्यनुत्तरज्ञानमोक्षफलं प्राप्नयेऽस्तु ।

महाराजाधिराजपरमेश्वरपरमभट्टारकश्रीजयजगज्योतिमल्लसिंहमल्लदेव, तस्य पौत्र और पट्टापमल्लदेव पुत्र ठाकुरस्य विजयराज्य दानपति कीर्त्ति-पुण्य महाविहाराधिष्ठितवाकाक्षनन्दशाक्यभिक्षु श्रीत्रिभुवनरत्नस्य भार्य्यापुत्रपुत्री स्वगणपरिवारस्य न + अपरिमितपुस्तकशोधका गुरो ॥ श्रेयोऽस्तु ॥

संवत् ८४० मार्ग्ग शुक्ल दशमि तिथि वृहस्पतिवारे सुदिन कुक्षु संपूर्णगुरो । लिखितेयं तत्गुरुमहाविहाराधिष्ठितबज्राचार्यश्रीरत्नचंद्रस्य पुत्र महायान + + वज्राचार्य्य श्रीब्रह्मसिंहदेवेन लिखितं संपूर्णमिति ।

यथादृष्टं तथा लिखितं इत्यादि ।

शुभमंगलं भवतु ॥

41.

4715. **आर्य्यदुर्गतिधारणीपरिसूत्र ।** *Āryadurgatidhāraṇi-parisūttra.*

Substance, Nepalese paper. 14 × 4 inches. Folia, 7, numbered 84—90. Lines, 6 on a page. Character, Newari. Date, N.S. 845=1725 A.D. Appearance, good. Complete.

This is a very short work, calling itself a Mahāyāna-sūttra, of which the next number, a much bigger work, is evidently an amplification. It gives simply a number of *mantras* which are credited with the power of bringing relief to suffering humanity.

It agrees with the next number (see below) up to the mantras under the heading of Vajrasphoṭa mantras, the last of which is numbered 28 (समन्तभद्राय स्वाहा) ।

Then it goes on.

89A अनेन देवेन्द्र महाज्ञानमन्त्रेण सर्व्वदुर्गतिविध्वंसना महाज्ञानमन्त्रं यो धारय वाचयेत् ... ... [सः] सुखावतिमनुगच्छति ... ...

Then follow three more mantras with the colophon,

अनेन दुर्गतिधारणि माया ।

Then comes the phalasruti.

अण्डजा वा जरायुजा वा स्वेदजा वा ... ...
... ... सर्व्वदुर्गति + + सुखावत्या मेवायात् ।

ॐ मुनि मुनि महामुनि स्वाहा
नमस्ते शाक्यसिंहाय धर्म्मचक्रप्रवर्त्तिने ।
त्रिधातुकस्थिते सर्व्व शोधय सर्व्वदुर्गति ॥

मार्ग्गशोधन मुद्रा—

इदमवोचद्भगवानात्तमना स्ते च भिक्षवो भगवतो भाषितमभ्यनन्दमिति ॥

Then comes the Colophon.

Colophon :—आर्य्यदुर्गतिधारशिपरिसूत्र समाप्त ।

Post-Col. :—ये धर्म्मा (इत्यादि)

शुभमस्तु सर्व्वदा कल्याणं भवन्तु । सम्मत् (संवत्) ८९५
फाल्गुनकृष्ण[त्रयो]दश्यायां तिथौ शतभिषनक्षत्रे शुभयोगे
जयाक्रम सुन्दरे बृहस्पतिवासरे मीनराशिगते सवितरि कुम्भ-
राशि चन्द्रमसि युकुनु दिन कुङ्कु चोयक्षिधयका जुरो शुभ ।

42.

4848. **सर्व्वदुर्गतिपरिशोधन ।** *Sarvadurgati-parisodhan.*

Substance, Nepalese paper. 14 × 4 inches. Folia, 9 to 83. Lines, 6 on a page. Character, Newari. Date, N.S. 873. Appearance, old and discoloured. Although the leaves are numbered 9—83, the MS. is complete.

For the work see Bendall's Cam. Cat., pp. 78, 79, 81, 94, 142. For a Tibetan translation see Beckh, p. 91B, para. 2 ; p. 92, para. 4.

12B, अथ खलु भगवान् शक्रब्रह्मादिदेवपुत्राणां सर्व्वतथागतहृदयानां धिष्ठानार्थममोघवज्राधिष्ठानं नाम समाधिसमापन्ना । ॐ वज्राधिष्ठान समय ॐ ... ... सर्व्वदुर्गतिपरिशोधनराजं नाम तथागतहृदयानिश्चारयेत् । ॐ शोधन २ सर्व्वपापविशोधनि + + सर्व्व-कर्म्मावरण विशुद्धेस्वाहा । अस्या विद्याया भाषणानन्तरमेव सर्व्वसत्वान् दुर्गति

विनियाति ... ... पुनरपरं देवेन्द्र इदं सर्व्वतथागतहृदयं ॐ सर्व्वापापविशोधनि ॐ फट् ... ... 13A, लास्याया मन्त्र, मालाया मन्त्र, गीताया मन्त्र, नृत्याया मन्त्र, 18B, धूपाया मन्त्र, पुष्पाया मन्त्र दिवाया मन्त्र, गन्धाया मन्त्र, वज्राङ्कुश मन्त्र, वज्रपाश मन्त्र, वज्रस्फोट मन्त्र, वज्रवेसश मन्त्र ... ...

15A. अथ देवेन्द्रो भगवन्तं पथम् प्रदक्षिणीकृत्य वन्दित्वैवमाह भगवान् सर्व्वदुर्गतिवसिभूतानां हिताय सुखाकारनाय यथा सत्वे सर्व्वदुर्गति एथि करनाया ... ... अथ खलु भगवान् शाक्यमुनिः सर्व्वदुर्गति परिशोधनज्ञानवज्रं नाम समाधि समापद्य सर्व्वतथागतदुर्गतिपरिशोधनतेजो-राजां नाम मण्डल भावयत्। ... ... प्रथमं तावत् योगी विजने मनोऽनुकुले प्रदेशे मृदुकुसुमाकासने (सुकुमारासने ?) निसन्नः सुगन्धमण्डलकं कृत्वा पञ्चोपचारपूजा करणिया ततः सर्व्वधर्म्मनैरात्म्यं भावयित्वा आत्मानं ॐका-रेन वज्रधारात्मकं भावयेत् तस्य कण्ठे भीकारेण पद्मं तस्योपरि दराग्रे अका-लेन चन्द्रमण्डलं तस्योपरि ॐकारेन पञ्चसुचिकवज्रं तद्वज्रं जिह्वाया रिनं भवति वज्रजिह्वेति तेन जिह्वा भवति मन्त्रजापक्षमो भवति। etc., etc.

77B. ततः स्वयं वज्राचार्य्यः ... ... वज्रं शिष्यमूर्द्धि स्थाप्य एवं वदेत् अयं ते समयो वज्रं ... ... etc.

Colophon:—82B. आर्य्यं सर्व्वदुर्गतिपरिशोधनराजोराजस्या तथा-

गतस्यार्हत सम्यक्संबुद्धस्य कल्पैकदेशः समाप्त।

ये धर्म्मा हेतुप्रभवा (इत्यादि)

देयं धर्म्मयं प्रवरमहायानयायिन परमोपासक परमधार्म्मिक धमात्मा वज्राचार्य्य श्रीधर्म्मदेवप्रमुखादिसमनाम॥ यंदत्र पुन्य (इत्यादि)।

स्वस्ति। श्रीमद् पशुपतिररपत्यादि रघुकुलोत्पन्न महाराजाधिराजरविवंशो[द्]-भवश्रीश्रीजयरत्नजितमह्लदेवदेवानां सदासमरविजयिनां प्रभूथाकुरस्य विजयराज्यः॥

दानपति श्रीभक्तापुरमहानगरस्थाने श्रीपशुपतिमहाविहारेस्थित श्रीदेवता-लोके सवचरणधर्म्मापितावज्राचार्य्य पुनदेवस्य भार्य्या ... ... इदं सर्व्वदुर्गतिपरिशोधनपुस्तक लिखितवान्। ... ...

एतत् पुन्यानुभावेन जजमानस्य सगनपरिवाराणां... ... ...

वद्धिरस्तु। ... ... शुभ सम्वत् ८७१ आषाढ़मास्य शुक्लपक्ष एका-
दश्याया तिथौ अनुराढ़नक्षत्रे॥ शुक्लमयोगे यथाकममुहूर्त्ते बुधेवासरे कक-
राशि सविमरो। विक्षराशि चन्द्रमसि। एतद्दिने लिखितं सम्पूर्णमिति॥

थावृष्टं पुस्तकं दृष्टा etc., etc.

Then there are four leaves marked 91 to 94, written mostly in the Newari language.

There is one more of a shorter size, containing the beginning of some other work, with space for an illustration.

43.

4836. वसुधारानामधारणीपरिसूत्र। *Vasudhārā-nāmadhāraṇīparisūttra.*

Substance, Nepalese yellow paper. 10 × 2½ inches. Folia, 30. Lines, 5 on a page. Extent in ślokas, 400. Character, Newari. Date, N.S. 814. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :—

आर्य्यश्रीवसुधारानामधारणीपरिसूत्र समाप्त।

Post-Colophon :—

ये धर्म्मा हेतुप्रभवाः etc. संवत् ८१४ चैत्रमासशुक्लपक्ष प्रति-
पद्यायां तिथौ रेवतिनक्षत्रयोगे यथाकममाचरे शुक्रवासरे मिन-
राशिगते सवितरि मेषराशि चन्द्रमसि।
लिखिति श्रीवज्राचार्य्य धर्म्मदेव बवनादवका पुथिजोव धुनका-
दिन जुरो॥ शुभमस्तु सर्व्वदा। यथादृष्टं तथालिखितं लेखको
नास्ति दोषः। See below.

44.

10757.

Three batches of seasoned palm-leaves, all written in the Newari character of the 14th century.

I.

11 × 2½. Folia, 17, of which the 5th and 12th are missing. Lines, 7 on a page. Appearance, soiled.

Beginning :—

श्री भगवत्यै आर्य्यवसुधारायै

कल्पोदितेन विधिना परिपच्यमाना

या धारयन्ति विविधरत्नसुवर्णमय्यां ।

पूर्णां करोति भवनं सहसैव सर्व्वं

तां सर्व्वलोकजननीं प्रणमामि भक्त्या ॥

त्वं देवि सर्व्वगुणरत्नमहानिधान

सत्वार्थकार्य्यधनधान्यसमृद्धिहेतोः ।

हाराद्र्धहारमुक्तामणिकल्पवृक्षाः

त्रैलोक्यनाथवसुधा वसुधार नामा ॥

एवम्मया श्रुतमेकस्मिन् समये भगवान् कोशाम्बरां महानगर्य्यां विहरति स्म । ... ... तत्र खलु भगवान् ... ... सर्व्वदारिद्र्यदुःखार्णवपरिशोषणं नाम धर्म्मपर्य्यायं देशयति स्म ।

आदौ कल्याणं मध्ये कल्याणं पर्य्यवसाने कल्याणं स्वर्थं सुव्यञ्जनं केवलं परिपूर्णं परिशुद्धं पर्य्यवदातं ब्रह्मचर्य्यं संप्रकाशयति स्म ।

45.

10757. **II.**

11 × 2 inches. Folia, 3—21, of which the 10th, 13th, 15th—17th are missing. Soiled. With 5 lines on a page. Copied in N.S. 429=A.D. 1309.

Colophon :—

इति आर्य्यश्रीवसुधारा नाम धारणी समाप्ता ।

Post-Colophon statement :—

ये धर्म्माः etc., etc.

देयधर्म्मोयं प्रवरमहायानयायिनः परमोपासक श्रीश्रीजयित-
मुमायां श्रीमाश्रीमत्नोत्तरमहाविहारे वंगारच्छं चणिवाणित
राजकनककारजोतना रोकस्य यदत्र पुण्यं तद्भवत्वाचार्य्योपाध्याय
मातापितृपूर्व्वङ्गमं कृत्वा सकलसत्त्वराशेरनुत्तरज्ञानप्राप्तमिति ।

राजाधिराजपरमेश्वरपरमभट्टारकश्रीश्रीजयार्जुनदेवस्य विजय-

राज्ये । ... मेयोऽस्तु । संवत् ९६६ चैत्रशुक्लचाख्योपरचयोदश्यां पूर्व्वफाल्गुणीपरे उत्तरफाल्गुणीनक्षत्रे हर्षियोगपरे ध्रुवयोगे बुधवारे लिखितमिदं सद्धर्म्मपुस्तकम् ।

श्रीयोत्खलसंघारामाध्ववट वज्राचार्य्यश्रीश्रान्तमतिना लिखितम् ।

शुभमस्तु ॥

There is one stray leaf, with writing much effaced.

46.

10785. **सर्व्वतथागतोष्णीष सितातपत्रोनामापराजिता महाप्रत्यंगिरा विद्या राज्ञी ।** *Sarva-tathāgatoṣṇīṣa-sitātāpattronāmāparājitā-mahā-pratyaṃgirāvidyārājñī.*

Substance, Nepalese black paper. Written alternately in gold and silver. Folia, 22, marked in letter numerals. Lines, 5 on a page. Character, Newari. Date, N.S. 933. Appearance, old. Complete. With an illustration in the first leaf.

21A. आर्य्यसर्व्वतथागतोष्णीषसितातपत्रोनामापराजितामहाप्रत्यंगिराविद्या राज्ञी समाप्त ।

Then there is a short Dhāraṇī entitled (22A) आर्य्यावलोकितेश्वरस्य अभयंकरि नाम धारणी ।

Post-Colophon :—

ये धर्म्मा इत्यादि ।

संवत् ९३३ मिति ज्येष्ठ शुक्ल ४ संपूर्ण्ण लिखितं मया हानपति काष्ठमण्डपक्षरि ... ... The other side of the leaf is completely faded.

47.

9987. **षण्मुखी नामधारणी ।** *Ṣaṇmukhīnāma dhāraṇī*

Substance, seasoned palm-leaf. 12″×2″. Folia, 4. Lines, 5 on a page. Character, Newari of the 14th century. Appearance, old and soiled. There are holes on the right and on the left of the centre.

A Tibetan translation of a comm. is known from Cord., p. 297.

1. नमो बुद्धाय ।

न दिवि भुवि वा नास्मिंल्लोके न वैश्रवणालये
न मरुभुवने दिव्यस्थाने न दिक्षु[वि]दिक्षु वा ।
चरतु वसुधां स्फीतां कृत्स्नां सपर्वतकाननां
पुरुषवृषभस्तुल्योऽन्यो महात्ममयः कुतः ॥

एक गाथा ।

सर्व्वबुद्धान् नमस्यामि जिनानप्रतिपुद्गलान् ।
शरीराणि च सर्व्वेषां संबुद्धानां यशस्विनां ॥
जायन्ते यत्र संबुद्धा बोधिं यत्र स्पृशन्ति च ।
प्रवर्त्तयन्ति शिवं चक्रं परिनिर्वान्त्यनास्रवाः ॥
यत्र स्थिताश्च + + + + + + श्च तथागताः ।
कल्पिताः सिंहशय्याश्च तान् देशान् प्रणमाम्यहं ॥
ऊर्द्धं तिर्य्यगधस्ताच (श्चस्तास्व) दिशासु विदिशासु च ।
सशरीराऽशरीरेषु स्तूपेषु प्रणमाम्यहम् ॥
पूर्व्वोत्तरे दिशों भागे तिष्ठते द्विपदोत्तमः ।
जिनो दुष्प्रसवो नाम तेनेमा गाथ भाषिताः ॥
याभिश्चतसृभिर्गाथाभि 2. र्येस्तुवन्ति तथा गतान् ।
कल्पकोटिसहस्रेभि नं ते गच्छन्ति दुर्गतिम् ॥

चतुर्गाथा ।

बुद्धे धर्म्मेऽवचा कौसीद्यं तुष्टिरल्पमात्रेण ।
रागे माने चरितं कौकृत्यं चानियतभेदः ॥
सत्त्वानामावरणं तत्प्रतिपक्षोऽग्रयानसंभावा ।
सर्व्वान्तरायदोषप्रहाणमेषां तथा भवति ॥

तद्यथा ।

ॐ वज्रप्राकारा वज्रप्राकारा वज्रचक्रदंष्ट्रा
भयानके चमके विमके जिमके
चले चुले चुलुके चुलुके चुलु चुलु बुद्धे स्वाहा ।
यो यतोऽर्थितो वा गाथाद्वयधारणी प्रयुञ्जीत ।

लहि दशविधमनुशंसं लभते सत्त्वोत्तमो धीमान् ॥
स्मृतिं च धातुपुष्टिं प्रामोद्यं चोत्तमं मरणकाले ।
जन्म च यथाभिकामं जातिस्मरणतां च सत्त्वेन ॥
बुद्धैश्च समवधानं तेभ्यः श्रवणं यथाशयानस्याधिमुक्तिं ॥
लघु बुद्धत्व 2A. सुखतामाशु बोधिञ्च ॥
क्षयं हि गच्छन्ति महानिधाना राजाग्निचौरोदकविप्रलब्धाः ।
श्रुतं निधानं हि तथागतानां अविप्रणाश्यं बहुकल्पकोटिभिः ॥
संघेऽप्रमादो ह्यमृतस्य मूलं
सत्त्वार्थयुक्तस्य च बोधिचित्तम् ।
यशोनिधश्चैव विवेकचित्त-
मपरिग्रहः सर्व्वसुखस्य मूलम् ॥ गाथाद्वय ॥

एवं मया श्रुतमेकस्मिन् समये भगवान् शुद्धावासोपरि गगनतलप्रतिष्ठिते सप्तरत्नप्रविभक्तचित्ररत्नव्यूहे महामण्डलमाडे विहरति स्म असंख्येयेन बोधिसत्त्वगणेन सार्द्धं । तत्र खलु भगवान् बोधिसत्त्वानामन्त्रयते स्म ! उद्गृह्णीध्वं यूयं कुलपुत्रा इमां षण्मुखीं नाम धारणीं सर्व्वजगद्धितसुखार्थं । तद्यथेदम् । संसारे संसरतो यो मे कश्चित् दुःखानुभवः समानुभूतस्सेऽ 3. सत्त्वसमताऽप्रतिसम्विदितनाशकः यश्च मे कश्चित् लौकिकसम्पत्तिसुखानुभव स भवतु सर्व्वसत्त्वसाधारण-परिभागः यच्च मे किञ्चित् पापकर्म कुशलमूलं कर्म्मावरणं तन्माभूदप्रतिदेशनानुत्तरया प्रतिदेशनया यानि च मे मारकर्म्माणि तानि मा भूवन्नपरिज्ञातान्यनुत्तरया परिज्ञया ... ...
... ...

8B. आर्य्यषण्मुखी नाम धारणी समाप्ता ।

The rest of the MS. is taken up with a number of Gāthās, uttered by Samantabhadra Bodhisattva, in mixed Sanskrit. The MS. ends in the middle of a verse.

48.

10741.

D. A number of Dhāraṇīs with illustrations.

Substance, Nepalese paper. Character Newari, modern hand. Folia, 11 + 22.

I. Complete in eleven leaves; the rest separately paged, being in 22 leaves.

Colophon :—

11B. आर्य्यग्रहमातृका नाम धारणी समाप्तः ।

II 4A. इति श्रीवसुधाराया नामाष्टोत्तरशतं बुद्धभाषितं समाप्तः ।

III 8A. अर्थवज्रविदारणाहृदयमन्त्रधारणी समाप्तः ।

IV 11A. आर्य्यश्रीमञ्जपतिहृदयनामधारणी समाप्त ।

V 15A. आर्य्यउष्णीषविजया नाम धारणी परिसमाप्तः ।

VI 17A. आर्य्यपर्णशवरीधारणी समाप्तः ।

VII 19B. आर्य्यमारिचो नाम धारणी समाप्त ।

VIII

इति श्री आर्य्यग्रहमातृका नाम धारणि समाप्तः ।

Post-Colophon Statement :—

ये धर्म्मात्यादि । शुभं

49.

8830. **बोधिचर्य्यावतार पञ्जिका ।** (*Bodhicaryāvatāra Pañjikā*).

By PAṆḌITA BHIKṢU PRAJÑĀKARAMATI.

The MS. has been lent to Professor Louis de la Vallee Poussin of Ghent; but owing to the war, the MS. cannot be obtained for the purpose of cataloguing. The following description of the manuscript is given from my paper entitled —" On a new find of old Nepalese manuscripts" in pp. 245-249, J.A.S.B.. 1898.

Substance, palm-leaf. Character, Newari. Date, N.S. 198=1078 A.D. In good state of preservation. With the first leaf and 26 others missing.

Colophon :—बोधिचर्य्यावतारे प्रज्ञापारमितापरिच्छेदटीका समाप्ता ।

कृतिरियं पण्डितभिक्षुप्रज्ञाकरपादानां ॥

Post-Colophon :—

टीकेयं परमां सुयन्त्रितपदां शुद्धां मनोज्ञादिनीं
संसारार्णवपारगामिनि जने नौयानयानोपमां ।
आशुप्राप्तिकरीं जिनस्य पदवीं साध्वोल्लिखित्वा मया
प्राप्तं यत् कुशलं सुसम्पदि पदं तेनास्तु बुद्धो जनः ॥
अष्टानवतिसंयुक्ते शतसम्मिते वत्सरे ।
शुक्ले श्रावणपञ्चम्यां वासरे कुजसाह्वये ॥
श्रीमच्छङ्करदेवस्य राज्ञो विजयशालिनः ।
बोधिचर्य्यावतारस्य टीका लिख्यामिदं शुभम् ॥
श्रीललितपुरे रम्ये श्रीमानीगलकसंज्ञके ।
यच्छ्रीराघवनाम्नस्य विहारे सुगतालये ॥
धन्यस्थविरभिक्षोस्य बुद्धचन्द्रस्य पुस्तकं ।
तत्पुण्याद्बोधिसत्त्वत्वं लभते परमं पदं ॥ इति ॥
विस्तजतु सलिलं घनो यथेष्टं भवतु मही बहुशस्यसंप्रयुक्तं ।
भवतु नरपतिः प्रजा विनम्रा भवतु वयनपतेः सुखाभिवृद्धिः ॥ इति
कायस्थः भुवनाकरमेण लिखितमिति ॥

50.

9979. **बोधिचर्य्यावतार ।** *Bodhicaryāvatāra*

and the Pañjikā commentary.

By Śántideva.

Four seasoned palm-leaves. 20″ × 2″. Written in old Newari Character.

I. Bodhicaryāvatāra with six lines on a page, faded, containing the colophon :—

बोधिचर्य्यावतारे प्रज्ञापारमिताऽष्टमः परिच्छेदः ।

II. Two leaves with five lines on a page—one is marked on the left-hand side श्व ६ = 127—the other without leaf-mark contains the colophon बोधिचर्य्यावतारपञ्जिकायां प्रज्ञापारमिता-परिच्छेदोऽष्टमः ।

III. The fourth leaf is written in a smaller hand with five lines, and on one side only. It quotes the following *pratīkas*—यक्तः पितेत्यादि, सत्वं रजः इत्यादि ।

51.

3829. **बोधिचर्य्यावतारटीका ।** *Bodhicaryāvatāra-ṭīkā.*

By PRAJÑĀKARAMATI.

(The ninth or the Prajñāpāramitā Section only).

Substance, palm-leaf. 12×2 inches. Folio, 109. Lines, 6 on a page. Extent in ślokás, 2725. Character, Bengali of the 12th century. Appearance, fresh but worm-eaten in places. Complete. Written in a neat and small hand.

Colophon :—

बोधिचर्य्यावतारे प्रज्ञापारमितापरिच्छेदटीका समाप्ता । कृतिरियं पण्डितभिक्षु प्रज्ञाकरमतिपादानाम् ।

Post-Colophon :—

लिखापितेयमनवधिगुणमणिविविधरत्नराशिपरिव्याप्तगम्भीरप्रज्ञाप्रतानजलसागरैः क्षोमवर्म्मविरचपरिकल्पितगगणगतिचयोद्धरयाहतसङ्कल्पैः धर्म्मसांकथ्यगतरक्ततधाराप्रवाहपरितर्पितानेकजनसमाजैः शाक्यभिक्षुमहास्थविरश्रीवनरत्नैरिति । लिखितेयं मञ्जुश्रीवरवारविन्दश्रीवंशितोत्तमाङ्गैः करणिकशाक्यश्रीविद्याधरैरिति ।

Printed in the Bibl. Ind. Series. Not in Nanjio.

52.

9990.

Substance, seasoned palm-leaf. Folia, 3. 20″ × 2″. Lines, 5 on a page. Character, Newari of 14th century. Complete.

Post-Colophon :—शाक्यमहापौत्रेण भिक्षुश्रीकीर्त्तिपण्डितेन लिखितमिदं पुस्तकम् ।

Except the 3rd leaf the other leaves have been retouched.

It gives a life of Śāntideva. It begins:

+ + + + + + नगरे श्रीमञ्जुवर्म्मनाम्नो राज्ञः पुत्रः पूर्व्वजिनकृताधिकारः प्राप्तमोक्षभागीयकुशलमूलः सम्यक् महायानगोत्रः सर्व्वकलाकुशलो यौवराज्याभिषेकसमये कुशलश्रेयोविनिर्म्मितरूपया जनन्या राजमहिष्या अभितप्तोदकैः स्नाप्यमानस्तापमसहमान उक्तः। पुत्र नयः स्वर्गं न गच्छन्ति, राजा चिरनरकः कविरिति। नरेश्वरीभूय पापं कृत्वा मृतस्य निरयगतस्य अतोऽपि तीव्रतरं दुःखं ते भविष्यत्यलमनेन राज्येन। गच्छ वत्स बुद्धबोधिसत्त्वदेशं श्रीमञ्जुवज्राधिष्ठानं, तव भद्रं भविष्यतीत्यतः स मातुरादेशं शिरसि निधायाकुटिलहृदयो हरिदश्ववरमभिरुह्य चलितः। स चानेकदिनान्यनिशं गच्छन् भोजनपानादिकं मनस्यकुर्व्वन् तदादेशैकतानमानसः क्वचिदरण्ये कन्यारत्नमपश्यत् तया वाजिनं विहृत्यासौ भुवमवतारितः। स तृषार्त्तो जलं दृष्ट्वा पातुमुद्यतः। तया विषोदकमेतदित्युक्त्वा निवार्य्यान्यदमृतोदकं पायितो मांसखाद्यादिना दग्ध्वा भोजितः। ततः स तामाह। कुतस्त्वमागतासीति। सा प्राह। इहावस्ते स महाकरुणानयविपश्चिः सद्गुणगणाभरणः सिद्धश्रीमञ्जुवज्रसमाधिरत्नाकरगुरुः, तत्सकाशादहमागतास्मीत्युक्तो मरुस्थल इव दुःखितो जनः परमप्रमोदप्राप्तः, तमेव दर्शयेत्युक्त्वा तयाहूतो घोटकमादाय गतो गुरुगुणगणाधारधीरगम्भीरं प्रमदमयप्राप्तं गुरुमालोक्य तुरङ्गममात्मानञ्च समर्प्य गुरवे निवा[नि]त्य दुरन्तभवदुःखाक्षेपदेशदानेन मां ... त्वधीष्टवान् तेन च परिपाटीक्रमादुपदिष्टो द्वादशवर्षाण्यत्रैव समाधार्य्य मञ्जुवज्रमध्यपीठस्य मञ्जुश्रीज्ञानं लब्ध्वा गच्छ मध्यदेशमिति गुरुणा समादिष्टो गत्वा मगधराजानं सेवते स्म।

राउतुत्तेन अचलसेननामा देवदारुखड्गेन कोषगतेन राउतुपर्य्ययः धर्म्मारामो विहरति स्म। कालान्तरेण तत्सम्पत्तिमसहमानैरन्यैराउतै राजानं विज्ञाप्य देव देवदारुखड्गेन अचलस्य सेवेति युद्धकाले कथमसौ युध्येत। तद्देव निरूपयास्य खड्गमिति अन्यथोऽसौ न शक्यते नियोक्तुं इतीर्ष्याग्रस्तचित्त[पो]षमाणमन्यभिलैर्मिलित्वा सर्व्वेषां खड्गो द्रष्टव्य इति राजाज्ञया क्रमेण सर्व्वेषां करवालमालोक्य अचलसेनस्य निरीक्षणदर्शनमुपजातं। अचलसेन आह न मे खड्गो द्रष्टुं युज्यते

त्रिधा निवारणेऽपि निश्चलात् नृपतेः चक्षुरेकं पिधाय तमेव पश्येति विज्ञप्ते दर्शिते तत्खड्गाज्ञया राज्ञश्चक्षुरेकं भूमौ पतितं। प्रभावदर्शनादावर्जितं नृपं विचिन्त्य ... ... प्रशस्तशिबिके निक्षिप्य (?) निर्व्यऽयौषित्य श्रीनालन्दामहाविहारं गत्वा वेशान्तरेण प्रव्रजितः। शान्तिदेवनामा प्रशान्तत्वात् पिटकत्रयं श्रुत्वा ध्यायति स्म। भुञ्जानोऽपि प्रभास्वरं सुप्तोऽपि कुटिं गतोऽपि तदेवेति भुसुकुसमाधिसमापन्नत्वात् भुसुकुनामाख्यातं। संघेऽपि कालान्तरेण कैश्चिदाचैः कुतूहलिभिराशोचितं। किमयं किञ्चिज्जानाति नवेति निरूप्यतां तावत्। तत्र च प्रत्यब्दं ज्येष्ठमासि शुक्लपक्षे ऋद्धिप्रातिहार्यैः पूरणप्रभृतयः शास्त्रा पूर्व्वं निराकृता इति तदनुकारार्थं पाठः क्रियते तत्रैवायं निरूप्यतां इत्ययमाविष्टः नाहं किञ्चिज्जानामीति तेन पुनः पुनपरिहारे स्वधीष्ट (?) तैर्विहाराद्बहिः पूर्व्वोत्तरस्यां विस्तीर्णायां धर्म्मशालायां महापण्डितमण्डलमध्ये स च स्वयं चिन्तयति स्म पूर्व्वकृतं सूत्रसमुच्चयं शिक्षासमुच्चयं बोधिचर्यावतारख्यं ग्रन्थत्रयमस्तीति चेतसि कृत्वा सिंहासनगतः प्राह किमार्षं पठामि अर्थार्षं वा॥ तत्र ऋषिः परमार्थज्ञानवान् तत्त्वगताविरत्न श्रोतादिकः ऋषिः ऋषिणा जिनेन प्रोक्तमार्षं ननु प्रज्ञापारमितादौ सुभूत्यादिदेशितं कथमार्षं इत्यत्रोच्यते युवराजार्यमैत्रेयेण॥

यदर्थवद्धर्म्मपदोपसंहितं
त्रिधातुसंक्लेशनिबर्हणं वचः।
भवेद् भवच्छान्त्यनुशंसदर्शकं
तदत् क्रमार्षं विपरीतमन्यथा॥

तदाकृष्टमार्य्यार्थैरर्थार्षं सुभूत्यादिदेशना तु भगवदधिष्ठानादित्यदोषः॥ कुतूहलात्तैरुक्तं अर्थार्षमेव तावत् पठ्यतामिति बर्ष्यावतारं पठति स्म॥ तत्र च पाठे।

यदा न भावो नाभावो मतेः सन्तिष्ठते पुरः।
तदान्यगत्यभावेन निरालम्ब[ः] प्रशाम्यति॥

इत्येष श्लोके भगवान् मञ्जुश्रीः पुर आविर्भूतः, स च तेनैव सार्द्धं मन्तरीक्षगतः क्रमादन्तर्हितः॥

ततः भद्रदर्शनसंविमैरक्षरबनविचारे पोठकुण्डां तत्पुस्तकत्रयं सूत्रसमुच्चयादि तथ्या पण्डितैर्लोके प्रचारितम्। तत्र सुभगेत्यादिरुक्तः।

53.

9998. आदिवाग्वज्रत्रिरत्नविम्ब। *Adivāgvajra-Triratna-Vimba.*

Substance, unseasoned palm-leaf. 11×1½ inches. Folia, 2—7. Lines, 4 on a page. Extent in ślokas, 50. Character, Modern Newari, written in a scribbling hand. Appearance, oldish. Incomplete in the beginning.

Fol. 2 begins :—

+ + भूमिश्वरोगाथो दशभूमि [:] प्रतिष्ठिता।
सर्व्वेलो[का]स्तथा भक्त्या त्रिरत्नशरणं गताः॥
सत्कारैः श्रद्धयाभ्यर्च्य प्राभाजन् सर्व्वदा मुदा।
तदा तत्र सदा भद्र महोत्सवाहं समन्ततः॥
प्रावर्त्तत निवत्पातमेतद्धर्म्मानुभावतः।
इति मे गुरुणा ख्यातं श्रुतं मया तथोच्यते॥
... ...

2A. इति तेन समाख्यातं जयश्रिया सुधीमता।
श्रुत्वा ते श्रावकाः सर्व्वे प्राभ्यनंदन् प्रबोधिता[:]॥
तदा रत्ना प्रसन्नात्मा जिनश्रीराज उन्मनाः।
त्रिरत्नं शरणं गत्वा चचारैतद्व्रतं सदा॥
तत्संघा यतयश्चापि चतुर्ब्रह्मविहारिणः।
त्रिरत्नभजनं कृत्वा व्रतमेतत् सदा चरन्॥
ततस्ते व्रतिन[:] सर्व्वे परिशुद्धत्रिमण्डला[:]।
अर्हन्तो निर्म्मलात्मानो बभूवु र्म्मोगिभागिनः॥
ये वापीदं त्रिरत्नं प्रथितगुणगणं श्रावयन्ते हि लोकान्।
श्रद्धाभक्तिप्रसन्ना[:] 3. प्रमुदितमनसा ये च शृण्वन्ति मर्त्त्याः॥
ते सर्व्वे बोधिसत्त्वाः सकलगुणभृतः श्रीसमृद्धाः सुधीराः।
भुक्ता सौख्यं सदा ते दशबलभुवने सम्प्रजाता रमेयुः॥

तद्यथासौ महाबुधः शास्ता मुनिर्जगद्गुरोः ।
धर्म्मराजा महाभिज्ञः सर्व्वज्ञोऽर्हन् मुनीश्वरः ॥
भगवान् श्रीघनः शास्ता तथागतो विनायकः ।
मारजित् सुगतो नाथस्त्रैधातुकाधिपो जिनः ॥
श्रीमन्तो नाथनाथस्य प्रहृष्टस्य महामते [:] ।
विहारे जेतकोद्याने विजहार ससाङ्घिकः ॥
तदा तत्र महासत्त्वा बोधिसत्त्वा जिना ... ।

... ...

3A. + + + + + + सर्व्वे सद्धर्म्मं श्रोतुमागताः ।
तत्र तं श्रीघनं दृष्ट्वा सुप्रसन्नाशया मुदा ॥
तत्पादाब्जं प्रणत्वा तु सभायां समुपाश्रयेत् ।
सर्व्वे प्रत्येकबुद्धाश्च अर्हंत[:] समुपागताः ॥
भगवन्तं तमानम्य तत्रैकान्ते समाश्रयन् ।
श्रावका भिक्षवश्चापि यतयो ब्रह्मचारिणः ॥
शास्तारं तं प्रणत्वा तत्सभायां समुपाश्रयन् ।

... ...

ब्रह्मादयो महाभिज्ञा भासयन्तः समन्ततः ।
दूरात्तं सुगतं दृष्ट्वा प्रणमन्त[:] समागताः ॥

... ...

4. तत्र स भगवांश्शास्ता दृष्ट्वा सर्व्वान् सभाश्रितान् ।
सर्व्वसंशोधनं नाम समाधिं विदधे तदा ॥
तस्मिन्नवसरे तत्र रश्मयन्ते प्रभास्वराः ।
भुवनस्य दिशः सर्व्वाः भासयन्तः 4A समागताः ॥
तदा तत्रास्ति संस्पृष्ट विहार तत्र सर्व्वतः ।
हेमरत्नमया चासन् स्तम्भाः सर्व्वे प्रशोभिताः ॥
कूटागाराश्च सर्व्वेऽपि सुवर्णरत्नशोभिताः ।
द्वाराणि तत्र सर्व्वाणि हेमरूप्यमयानि च ॥

5. एतन्महाद्भुतं दृष्ट्वा सर्व्वलोकाः सुरादयः ।
विस्मयाक्रान्तचित्तास्ते पश्यन्तः समसुन्मुखा[ः] ॥
... ...
तदालोक्य सुधीमान् स बोधिसत्त्वो जिनात्मजः ।
हृती सर्व्वस्य वरदो विष्कम्भी 5A. संविलोकयन् ॥
यः श्रीमान् महाभिज्ञः आर्य्यावलोकितेश्वरः ।
बोधिसत्त्वो महासत्त्वः सर्व्वलोकाधिपेश्वरः ॥
भाषितस्यामितभस्य सुताब्जः करुणामयः ।
लोकधाता सुखावत्याः सत्त्वानुद्धर्त्तुमागतः ॥
... ...
एवमसौ महासत्त्वो महापुण्यः समृद्धिमान् ।
6. इहापि पापिनः सत्त्वान् समुद्धर्त्तुं समागतः ॥
इत्यादिष्टं मुनीन्द्रेण श्रुत्वा स सुगतात्मजः ।
धीमान् सर्व्वनीवरणा[ः] विष्कम्भी विस्मयान्वितः ॥
भगवन्तं मुनीन्द्रं तं समालोक्य सकौतुकः ।
लोकेशपुण्यमाहात्म्यं दृष्टमेवमभाषत ॥
भगवन् नरकेऽवीचौ महानग्निसदोज्वलः ।
वीचीनं जायते तस्य ज्वालया महतोऽर्च्चिषः ॥
तत् कथं स महासत्त्वो लोकेश्वरः कृपान्वितः ।
तत्र सत्त्वान् समुद्धर्त्तुं प्रविशति जगद्गुरुः ॥
वप्रप्राकारपर्य्यन्तमयोमयं महीतलम् ।
6A. समन्तदग्धदा तत्र प्रोज्वलाग्निशिखाकुला ॥
तस्यां सम्योषिता कुम्भी महती तैलपूरिता ।
तस्यां मग्ना दुरात्मानः पापिष्ठा दुरितारताः ॥
एवं ते प्राणिनो दृष्ट्वा सतद्यवेदनातुराः ।
सदुःखृताभिभुञ्जन्ते तिष्ठन्ति परितापिताः ॥
तत्राप्यसौ महासत्त्वो लोकनाथो जिनात्मजः ।
प्रविष्टः कथमुद्धृत्य सम्प्रेषय शुभे व्रते ॥
बोधिमार्गे प्रतिष्ठाप्य प्रेषयीषाः सुखावतीं ।
ये चापि पापिनो दुष्टाश्चानपीठ्यं प्रयत्नतः ॥

7 A. प्रबोधय समालोक्य चारयस्व शुभे सदा ।
इत्येवं वचनं श्रुत्वा संबोधिं यदि वाञ्छसि ॥
बोधिचर्य्याव्रतं धृत्वा सचरस्व जगद्धिते ।
यथेवं कुरुषे लोके दयाधर्म्मरतो वसन् ॥
ततः सधर्म्मराजस्तं लोकेश्वरं जिनात्मजं ।
समीक्ष्य साञ्जलिर्नत्वा सम्प्रयाति स्वमालयं ॥
इत्यादिवाग्वच्चरित्रविम्ब समाप्तम् । शुभम् ।

There is also a leaf marked 1, containing the following:—

श्रीभगवत्यै वज्रवैरोचनीदेव्यै नमः ।
देवीं त्वमेव गिरिजा कमला त्वमेव ।
पद्मावती त्वमजिता विजि + + माता ।
व्याप्ता त्वमेव भुवने जगदेकरूपा ।
तुभ्यं नमोऽस्तु म[न]सा वपुषा गिरा च ॥
यानत्रयेषु दश्च पारमितेति गीता
विज्ञोर्बयानगमर्गाकुलसूत्रतेति ।
प्रज्ञाप्रसक्तमतुलाब्जतपूर्णपाणा

54.

9988.

The first leaf of a MS. of seasoned palm-leaf. Written in the Newari character of the sixteenth century. It contains the following:—

सत्त्वार्थएव मम भक्तिरभक्तिरन्या
भक्तिस्तु तस्य मयि यो न कृपां जहाति ।
तस्मात् कृपां विचरतः खचिताणि यानि
प्रोद्धर्तुमर्हति कृपेव तु तानि नान्यः ॥
तेनार्चितोऽस्मि स च प्रावनधूर्द्धरो मे
सत्त्वेषु यस्य करुणानुगता प्रवृत्तिम् ।
प्रीतं मतथ करुणा च मतिश्च षड़ो
यश्चास्ति तेन सुगतोऽर्चित एव नित्यम् ॥

सत्त्वोपकारमधिगत्य गतोऽस्मि सिद्धिं
सत्त्वार्थमेव तनुमेव समुद्वहामि ।
सत्त्वान् छिनत्ति मनसापि हि यश्च तस्मात्
मामेव संश्रयति+मपि निर्व्यपेक्षः ॥
पूजा तु सा भवति सत्त्वहिता कथापि
पूज्यत्वान् विहेठयति तेन विहेठितोऽहं ।
सत्त्वोपकारपरमा हि ममाग्रपूजा
सत्त्वापकारपरमश्च पराभवः स्यात् ॥

55.

10782. लोकेश्वरशतकटीका *Lokeśvara-sataka-ṭikā.*

By DHARMARĀJA.

Substance, Nepalese paper. 8×6 inches. Folia, 61. Lines, 10 on a page. Character, Newari. Date ?. Appearance, discoloured.

Lokeśvaraśataka is a century of verses in praise of Lokeśvara by Vajradattācārya. The present MS. contains a commentary on the first 81 verses of Lokeśvaraśataka, by Dharmarāja.

It begins :—

ॐ नमः श्रीलोकनाथाय ।
नमो गुरवे ।
प्रणम्य धर्म्मराजेन पश्चादेवीं जिनप्रसूं ।
क्रियते शतकस्येयं टीका लोकेश्वरो मया ॥
... ...
श्रीवज्रदत्तकविराजश्रीम्बीदपूर्व्वकं श्रीमल्लोकेश्वरावयवमाहात्म्यं वर्णयति स्म । भाक्तदित्यादि ।

The 60th leaf contains 3 lines and a half only. Then there is a leaf written on one side only

For Tibetan translations see Beckh, p. 119A, para. 44; p. 125A, para. 12; and p. 141A, para. 55.

56.

10741C. **परमार्थनामसंगीति ।** *Paramārtha-nāma Saṅgīti.*

Folia, 21. Substance, Nepalese paper. Character, modern Newari. See the next number.

Colophon :—

इति आर्य्यमायाजालात् षोड़शसाहस्रिकात् महायोगतन्त्रान्तः-
पातिसमाधिजालपटलाद्भगवत्तथागतशाक्यमुनिभाषिता-
भगवतो मञ्जुश्रीज्ञानसत्त्वस्य इयपरमार्थनामसंगीतिः परिसमाप्ता ।

Post-Colophon :—ये धर्म्मात्यादि etc.

लिखितं वज्राचार्य्य चिरत्नभद्रेणेति ।

दानपति ते भूसाकोथा शाक्यभिक्षुभाजनंदयात थोपाधिया शुभो ।

यादृशं पुस्तकं etc.

शुभम् ।

Other Colophons :—

8B. अध्येषणाज्ञानगाथाः षोडश ।

4A. प्रतिवचनगाथाः षट् ।

4B. षट्कुलावलोकनगाथा द्वे ।

6B. वज्रधातुमहामण्डलगाथाश्चतुर्दश ।

9B. सुविशुद्धधर्म्मधातुज्ञानगाथाः पञ्चविंशतिः ।

10B. आदर्शज्ञानगाथा पादोन सार्द्धादश ।

15B. प्रत्यवेक्षणाज्ञानगाथा द्वाचत्वारिंशत् ।

18B. समताज्ञानगाथाश्चतुर्विंशतिः ।

20A. कृत्यानुष्ठानज्ञानगाथाः पञ्चदश ।

21A. पञ्चतथागतज्ञानगाथास्तुतिपञ्चः मन्त्रविन्यासः ।

Printed in Russia along with Mahāvyutpatti in 1887. Described by Raja Rajendralal Mitra in Nep. Bud. Lit., p. 175

There is an illustration of Manjusrī with 8 hands.

Beginning :—ॐ नमो मञ्जुनाथाय ।

अथ वज्रधर[ः] श्रीमान् दुर्दान्तदमक[ः] परः ।
त्रैलोक्यविजयी वीरो गुह्यराट्कुलिशेश्वरः ॥
विबुद्धपुण्डरीकाक्षः प्रोत्फुल्लकमलानन [ः] ।
प्रोल्लासय वज्रवरो स्वकरेण मुहुर्मुहुः ॥
भ्रकुटितरंगप्रमुखैः स्वकै वज्रपाणिभिः ।
दुर्दान्तदमको वीरो वीरवीभत्सरूपीभिः ॥

For a Tibetan translation, see Beckh, p. 72 ; and for the Tibetan translations of its various commentaries see Cord., pp. 265—267.

57.

10760. **परमार्थनामसंगीति ।** *Paramārtha-nāma Saṅgīti.*

Substance, Nepalese paper with black ground. 9 × 3½ inches. Folia, 13—22 and 28—31 (14 by counting). Lines, 5 on a page, of which the first, third and the fifth are in gold and the second and the fourth are in silver. The silver lines are mostly faded. Written in the Newari character of the 15th century.

Fol. 16B. प्रत्यवेक्षणाज्ञानगाथाः द्वाचत्वारिंशत् ४२ ।

Fol. 19B, समताज्ञानगाथाः चतुर्विंशतिः २४ ।

The 24th verse runs :—

अनन्ताकाशगर्भः आकाशगर्भः आयकोटिविभावकः ।
अशेषकल्पपनन्द्यों रत्नकेतु मंहामुणिः ॥

22A. पञ्चतथागतज्ञानस्तुतिगाथाः ।

28A. इतीयचक्रस्येयमनुष्यतापदानि वायचाद्यत् ५२ ॥

58.

10759. **अभिधानोत्तर ।** *Abhidhānottara.*

Substance, Nepalese paper, yellow on one side and white on the other. 11½ × 3¾ inches. Folia, 116. Lines, 9 on a page. Character, Modern Newari. Copied from an original, dated N.S. 418 = A.D. 1298. Appearance, fresh.

A work of Buddhist Tantra. See Nep. Bud. Lit., pp. 1—8. For a Tibetan translation of Abhidhānottara, see Beckh, p. 75, para. 5.

It is complete in 3 + 66 paṭalas. The manuscript noticed by Rājendralāla is defective as it contains 65 paṭalas.

2A, इत्यभिधानोत्तरे अवतारणासमयमुद्रारहस्यपटलः प्रथमः; 4B, ० प्रार्थनापटलो द्वितीयः; 8B, ० हृदयतत्त्वपरमार्थपटलस्तृतीयः।

15A, इति कायसम्वरविधिपटलः प्रथमः 18A, महासुरतपद्मजालसम्वर-मभिधानोत्तरपटलो द्वितीयः; 20B, अभिधानोत्तरे सम्वरगुह्यपालिपटलस्तृतीयः; 23B, इत्यभिधानोत्तरसमये सम्वरपटलश्चतुर्थः; 24B, इत्यभिधानोत्तरे पीठ-पर्व्वक्रमपटलः पञ्चमः; 29B, ० सर्व्व अनवस्थितक्रमभेदविधानो नाम षष्ठः पटलः; 38A, ० मन्त्रुवचविधिपटलःचिचक्रोल्लिखसप्तमः; 40A, इत्यभिधानोत्तरोत्तरे योगीनीपीठसिद्धिक्रमनिमित्तनिर्देशो नाम नवमः पटलः; 48B, ० कोषप्रस्ताव-पीठसम्प्रदायपटलो दशमः; 49B, ० पीठादियोगिनी एकादशपटलः; 50A, ० श्रीहेवकडाकिन्या वीरयोगिन्या डाकिन्या भावनोत्पत्ति द्वादशमः पटलः; 51A, ० आदिकर्मकयोगभावनापटलः त्रयोदशमः; 52A, ० मध्येन्द्रियभावनो-पदेशपटलश्चतुर्दशः; 54B, ० तोत्तमेन्द्रियभावनोपदेशपटलः पञ्चदशमः; 55B, ० चतुर्डाकिनीयोगसम्वरविधिपटलः षोडशमः; 58A, इत्यभिधानोत्तरे योग-सम्वरविनयपटलः सप्तदशमः; 59A, अभिधानोत्तरेत्तरे प्रत्यङ्गिरापटलोऽष्टादशमः; 60A, ० अमृतसञ्जीविन्या सर्वकर्मंकरी नाम भावनापटलः ऊनविंशतितमः; 61B, ० योगिनीगुह्यसमयतत्त्वावतारणपटलो विंशतितमः; 63B, ० कुलचट्-चक्रवर्त्तिसम्प्रदायपटलः एकविंशतितमः; 64A is left blank; 67A, ० कायवाक्चित्तपीठानुक्रमपटलो द्वाविंशतितमः; 68B, ० समयोज्ज्ञापनमुद्राकपालोत्पत्तिक्रमो विंशतितमः; 69B, ० वज्रसत्त्वोत्पत्तिपटलश्चतुर्विंशतितमः; 70A, ० मन्त्रुवचसाधनपटलः पञ्चविंशतितमः; 71A, इत्यभिधानोत्तरे डाकवज्रसाधनपटलः षड्विंशतितमः; 72B, ० महारहस्यं आलिडाकस्य साधनपटलः सप्तविंशतितमः; 73B, अभिधानोत्तरोत्तरे प्रवरडाकसिद्धि-निमित्तनिर्देशपटलो नामाष्टविंशतितमः; 76B, ० समयसम्वरोद्भवे महा-मखचराणा नाम ऊनविंशतितमः पटलः १९ (This should be the 29th

—a clerical error); 77B, ० भुतगुह्योत्पत्तिपटलस्त्रिंशतितमः; 79A, ० वर्णापत्रविधिपटल एकत्रिंशतितमः; ०· विश्वरूपसाधनपटलो द्वात्रिंशत्तमः; 80A, ० श्रीगुह्यसमयोत्तमपटलः त्रयस्त्रिंशत्तमः; 81B, ० कवचहृदयवागोत्पत्तिभावनापटलश्चतुस्त्रिंशत्तमः; 82A, ० स्त्रोशापटलः पञ्चत्रिंशत्तमः; 83A, ० योगिनीलक्षणपटलः षट्त्रिंशः; 83B, ० डाकिनीलक्षणपटलः सप्तत्रिंशत्तमः; 84B, ० वामालक्षणपटलो अष्टत्रिंशत्तमः; 85A, ० अङ्गमुद्रालक्षणपटलश्चत्वारिंशत्तमः; ० डाकिन्यङ्गमुद्रापटलः एकचत्वारिंशत्तमः; 86A, ० डाकिनीस्त्रोशालक्षणपटलो द्वाचत्वारिंशत्तमः; 87B, ० भूतसौख्याभ्युदयतस्त्रिचत्वारिंशः; 88A, ० डाकिनीवीरकर्मप्रवरसाधकयोगिनीवीरहृदयाद्वयपटलश्चतुश्चत्वारिंशतितमः; 89B, ० पटप्रतिमाविधिप्रतिष्ठाधिवासन पञ्चचत्वारिंशपटल; 91B, ० मण्डलविधिपटलः षट्चत्वारिंशतमः; 92B, ० गायत्री सन्ध्यापटलः सप्तचत्वारिंशत्; 93A, ० उपहृदयसाधनोत्पत्तिभावनापटलोऽष्टचत्वारिंशः; 95A, ० द्वाविंशत्युत्तरहृदयोत्पत्तिभावनापटल एकोनपञ्चाशः; 96A, ० मण्डलविधि पटलः पञ्चाशः; 97A, ० धर्मधातुपुरभावनापटलः एकपञ्चाशः; 97B, ० गुह्यभावनापटलो द्वापञ्चाशत्तमः; 100A, ० गुह्याच्चरोत्पत्तिसाधनपटलः त्रिपञ्चाशः; 102A, ० मूलमन्त्रघटिकोद्धारपटलः चतुःपञ्चाशः; 104A, ० कवचहृदयभावनापटलः पञ्चपञ्चाशः; 104B, ० हृदयमन्त्रकवचो देव्या हृदयभावनापटलः षट्पञ्चाशः; 106A, रक्षाचतुर्मुखाधिष्ठानलिपिमण्डलचतुःक्रोधवज्रझंकारोत्पत्तिघटिकोद्धारपटलः सप्तपञ्चाशः; 106B, ० वर्णयोगपटलोऽष्टपञ्चाशः; 109A, ० ज्ञानगुह्यपटलः षष्ठितमः; 110A, ० चतुर्देव्याः सम्पुटगुह्यपटलः एकषष्ठितमः; 110B, वज्रभैरवक्रोधाधिपतिसम्पुटोद्घाटपटलो द्वाषष्ठितमः; 112B, ० सप्तजन्मपशुसाधनपटलस्त्रिषष्ठितमः; 114B, ० स्वाधिष्ठानं सधर्म्मोत्तरोत्पत्तिभावनापटलश्चतुःषष्ठितमः; 115B, ० आत्मभावपूजापटलः पञ्चषष्ठितमः; (*Last Colophon*) इत्यभिधानोत्तरोत्तरं नाम सर्व्वरगुह्यातिगुह्यरहस्यमहातन्त्रराजानभिषेकोद्धृतश्चोपदेशभावनापटलः षट्षष्ठितमः।

अभिधानोत्तरोत्तरा नाम महातन्त्रराजः समाप्तः।

Post-Colophon :—ये धर्म्मा इत्यादि।

शुभं भवेतोऽस्तु संवत् ४१८ मिति आश्विनकृष्ण अमावास्यां तिथौ आदित्यवासरे लिखितं सम्पूर्णम।

End :—एवमवोचद्भगवान् वज्रसत्त्वस्ते च सर्व्वतथागतक्रोधराजाभिधानो-
त्तरोत्तरे डाकडाकिनीजालसंवरं भगवतो भाषितमभ्यनन्दन्निति ।

59

10846. **हेरुकतन्त्र (सम्वरोदय)।** *Heruka Tantra (Sambarodaya).*

A Tantra of the Sahajia sect—purporting to be an extract from Heruka Tantra, extending over 300,000 verses.

Substance, thick Nepalese paper with black ground. 13¼ × 3½ inches. Folia, 82. Lines, 5 on a page. Extent in ślokas, 1600. Appearance, fresh. Complete. Written in gold, in N.S. 948.= A.D. 1828.

Last Colophon :—

इति श्रीहेरुकाभिधाने तन्त्रराजे त्रिलक्षोद्धृतसम्वरोदयकल्पे श्रीमहासम्वरोदयतन्त्रराजे सर्व्वयोगिनीरहस्यविपठितसिद्धे त्रयो-त्रिंशतितमः पटलः समाप्तः ।

Post-Colophon statement :—

ये धर्म्मा? etc. शुभसंवत् ९४८ मि आषाढ़शुक्ल पञ्चमि भृगु रेवति कुङ्कुल्यते पुस्तक सिधयकादिन जुरो ॥

रानपति जयमान महतारय पु ला रयताखा थाहान यातांलकार वीरधं सिंह पुत्र वीरनरसिंह ध्वजविरसिंह चिकिधिधन पौत्र धनसिं विरभद्रसिं ज्ञान-विरसिं पुत्रपत्नी भागीलक्ष्मी सुर्य्यलक्ष्मी रत्नी पौत्रपत्नी दयालक्ष्मी पौत्री जितालक्ष्मी वसुन्धरी शुभलक्ष्मी विश्वलक्ष्मी थुते परिवारसमुच्चयेन चोड्डावरस वीरधंसिंहन यत्नोनामनं दिवं गत सभार्य्या चन्द्रलक्ष्मीनामनं सम्वरोदयतन्त्रराज चोयकं दयका जुरो ॥

थुयतेया पुण्यन सकलपरिवारयां इह लोकसमुखसंपत्ति परजन्मसमुखावती ववास सुखमाल जुर शुभं ॥

श्रीऽ महावैरोचन प्रतिमा दयका जुरो ।

लिखितेयं सुवर्णपत्रादि महानगलस्ते श्रीपुर महाविहाला श्रीवज्राचार्य्य धिर्जनरसिंहेन लिखिता ।

यथा दृष्टं तथा लिखिता यदि शुद्धमशुद्धं वा शोधनीय बुधैर्गुणैः ॥
For a Tibetan translation, see Beckh, p. 76, para. 2.

Beginning :—

ॐ नमः श्रीवज्रसत्त्वाय

एवं मया श्रुतमेकस्मिन् समये भगवान् सर्व्वतथागतकायवाक्-चित्तवज्रयोगिनीभगेषु विजहार। आर्य्यानन्दप्रभृति-वीतराग-प्रमुखैरार्य्यावलोकितेश्वरादिरशीतिकोटियोगिनी च मध्ये वज्र-पाणिं व्यवलोक्य स्मितमकार्षीत्।

वज्रपाणिरुत्थायासनादेकांसमुत्तरासङ्गं कृत्वा दक्षिणजानुमण्डलं पृथिव्यां प्रतिष्ठाप्य कृतकरपुटो भूत्वा भगवन्तमध्येषयामास।

श्रोतुमिच्छामि भगवन् उत्पत्तियोगलक्षणं।
उत्पन्नं च कथं देव सर्व्वाकारैकसंवरं ॥
कथं वायु आपश्च पृथिव्याकाशमेव च।
पञ्चाकारं कथं देव षड्विधश्च ततः प्रभो ॥
कथं त्रिकायमधिष्ठानं बाह्यं वाभ्यन्तरे स्थितिः।
कथं ते देवतारूपं कथयस्व देवती प्रभो ॥
चन्द्रसूर्य्यः कथं देव पद्म पद्मं कथं भवेत्।
कथं ते शरीरस्वभावन्तु नाडीरूपं कथं ततः ॥
के ते नाडी प्रमाणस्य शिरपिण्डि तत् कथं।
समयसङ्केतच्छोमस्य कथयस्व मम प्रभो ॥
के ते पीठादिसङ्केतं बाह्याध्यात्मकमेव च।
कथं भूम्यादिलाभस्य कथं निमित्तदर्शनम् ॥
कथं ते द्वादशकर्म्म मन्त्रजापं कथं भवेत्।
अक्षमाला कथं युक्ति के ते जापस्य लक्षणम् ॥
के ते मण्डलमावर्त्तं देवताकारयोगतः।
सिद्धिमन्त्रं कथं देव कौमारीतर्पणं कथं ॥
के ते दिवसेन कर्त्तव्यं बलिवलि कथं प्रभो।
पञ्चामृतादि कथं देव पञ्चाकुशं च तद् भवेत् ॥

कथयस्व मण्डलालेख्यं सूत्रपातं कथं भवेत् ।
कथं ते भूमि संशोध्य रक्षाचक्रं कथं भवेत् ॥
आचार्य्यं केन कर्त्तव्यं कथं शिष्यस्य संग्रहं ।
के तेऽभिषेकं प्रमाणाश्च चतुर्थश्च कथम्भवेत् ॥
कथं कालस्य नियमं मृत्युवञ्चनमेवच ।
के ते चतुर्युगाख्यस्य चतुर्द्वीपं कथं भवेत् ॥
युगे युगे कथं सिद्धि चर्य्याचारि कथं भवेत् ।
के ते योगिनीतन्त्रस्य योगतन्त्रं कथं भवेत् ॥
कथं सूत्रान्तः प्रमाणस्य के ते पारमिता तथा ।
प्रतिष्ठाहोमयागस्य सिद्धिमन्त्रं कथं भवेत् ॥
रसायनं कथं देव मद्यपानं कथं भवेत् ।
मन्त्रोदयं कथं देव मन्त्रोद्धार कथं भवेत् ॥
निग्रहश्च कथं देव अनुग्रहश्च कथं भवेत ।
तत्त्वांच कथं भगवन् शून्यता करुणा कथं ॥
कथं शून्यस्वभावत्वं कथं तथतास्वरूपकम् ।
देवरूपं कथं नामं योगिनीलक्षणं वली ॥
सर्व्वधर्म्मपरिज्ञानं भावानां कथय प्रभो ॥

3A. इति श्रीसम्वरोदयतन्त्रस्य अध्येषणापटलः प्रथमः ।
5A. इति उत्पत्तिनिर्द्देशपटलो द्वितीयः ।
6A. इति उत्पन्नक्रमनिर्द्देशपटलस्तृतीयः ॥
8A. इति चतुर्भूतपञ्चाकारचतुर्विमयदेवताविशुद्धिपटलश्चतुर्थः
12B. इति चन्द्रसूर्य्यक्रमोपदेशपटलः पञ्चमः ।
18B. इति पञ्चपञ्चकनिर्द्देशः षष्ठमः ।
15A. इति नाडीचक्रक्रमोपायपटलः सप्तमः ।
18A. इति समयसङ्केतविधिः पटलः अष्टमः ॥
20A. इति क्षोमपीठसङ्केतभूमिनिर्द्देशपटलो नवमः ।
24A. इति कर्म्मप्रवरोदयो नाम पटलो दशमः ।
26A. इति मन्त्रनामनिर्द्देशपटल एकादशमः ॥

27A. इति मन्त्रजापाक्षमालानिर्द्देशपटलः द्वादशः ।

30B. इति श्रीदेवकोदयनिर्द्देशपटलस्त्रयोदशमः ।

32A. इति वज्रयोगिनिपूजाविधिनिर्द्देशपटलश्चतुर्द्दशः ।

33B. इति पाचनलक्षणनिर्द्देशपटलः पञ्चदशः ।

34B. इति पञ्चामृतसाधननिर्द्देशपटलःषष्ठदशः ।

37B. इति मण्डलसूत्रपातनविधिलक्षणोनिर्द्देशपटलः सप्तादशः ।

40A. इति अभिषेकपटल अष्टादशः ।

43A. इति मृत्युनिमित्तदर्शनं उत्क्रान्तियोगपटलः एकोनविंशतिः ।

43B. इति चतुर्युगनिर्द्देसपटलः विंशतिः ।

45B. इति चर्य्याव्रतनिर्द्देशपटल एकविंशतिः ।

47A. इति देवताप्रतिष्ठाविधिपटलो द्वाविंशतिः ।

51B. इति होमनिर्द्देशपटलस्त्रयोविंशतिः ।

56A. इति कर्म्मप्रसरौषधिप्रयोगनिर्द्देशपटलश्चतुर्व्विंशतितमः ।

58A. इति रसायनविधिः पटलः पञ्चविंशति ।

62A. इति वायवोनिर्द्देशपटलः षड्विंशतिमः ।

66A. इति मन्त्रोद्धारलक्षविधिपटलः सप्ताविंशतिः ।

68B. इति होमविधिः पटलः अष्टाविंशतिः ।

70A. इति तत्त्वनिर्द्देशपटल एकोनत्रिंशतिः ।

72A. इति चित्तादिरूपलक्षणनिर्द्देशपटलस्त्रिंशतिः ।

75B. इति चतुर्योगिनीनिर्द्देशसमबोधिचित्तसंक्रमनपटलः एकत्रिंशतिः ॥

78B. इति वज्रुपहारनिर्द्देशपटलो द्वात्रिंश ।

The last colophon has been quoted above. All the queries put to *Bhagavān* are thus fully answered in the thirty-three paṭalas.

The work ends thus:—

अहो सौख्यं अहो सौख्यं अहो भुञ्ज कथं कथं ।
अहो सहजमाहात्म्यं सर्व्वधर्म्मस्वभावता ॥
दृश्यते च जगज्जवेन्दुतहतः
श्रूयते च प्रतिध्वनैकसंहतः ।

पश्यते च मरुमरीचिसन्निभाः
खाद्यपानगगनोपमोपता ॥
यदा जिघ्रते न भक्ष सुगन्धवत्
ग्रसते च स्वतः शशी सूर्य्यं यथा ।
संस्थिताश्च गिरिमेरुतत्समं
आलम्बनस्वप्राप्तमालिकां तथा ॥
मायेन्द्रजालव्यवहारमागताः
एवं यथा सहजसौख्योदयं तथा ।
भावस्वभावरहिता विचिन्त्यरया
नित्योदितं सुगतमार्गवरं नमोऽस्तु ॥
सर्व्वपूजां परित्यज्य गुरुपूजां समारभेत् ।
तेन तुष्टेन तल्लभ्यते सर्व्वज्ञज्ञानमुत्तमं ॥
किं तेन न कृतं पुण्यं किंवा नोपार्जितं तपः ।
अनुत्तरकृताचार्य्यवज्रसत्त्वप्रपूजनात् ॥
भयं पापहराश्चैव+ + + + +सात्विकः ।
समयाचाररक्षाचक्रसमयं तस्य प्रदर्शयेत् ॥
श्रीहेरुकाविधानतन्त्रस्य पाठस्वाध्यायलेखनात् ।
सिद्धिर्वृद्धिश्च सौभाग्यं बोधिसत्त्वत्वं प्राप्नुयात् ॥
श्रीसम्बरोदयतन्त्रस्य भाविते चिन्तिते यदा ।
महाभाग महासौख्यं दारिद्र्यदुःख नश्यति ॥
सर्व्ववीरसमायोगडाकिनीजालसम्बरं ।
नानाधिमुक्तिका सत्त्वाश्चर्य्या नानाविबोधिताः ॥
नानानयविनेयान्तमुपायेन तु देशिताः ।
गम्भीरधर्म्मनिर्द्देशे नानाधिमुक्तिका यदि ॥
प्रतिक्षेपा न कर्त्तव्या अचिन्त्या सर्व्वधर्म्मताः ।
शून्यताकरुणाभिन्नं अचिन्त्यो बुद्धनाटकं ॥
श्रीहेरुकसमायोगं डाकिनीचन्द्रमाश्रितं ।
सत्त्वावतारमुक्तिस्तु तत्र सर्व्वत्र रता इव ॥
सर्व्वडाकिनीसमायोगा श्रीहेरुकपदे स्थिता ॥

60.

9986. **हेरुकतन्त्र (सम्बरोदय) ।** *Heruka Tantra (Sambarodaya).*

Substance, seasoned palm-leaf. 12″×2″. Folia, 9 — marked 2, 11, 12, 13 (the last two completely effaced), 17, 21, 23, 26, 28. Written in the Newari character of the 14th century, except the leaves 2, 23, 26, 28 which seem to be a restoration by a much later hand. Appearances, faded. Lines, 5 on a page. There are two holes, one on the right and the other on the left of the centre.

Colophons :—

2B, इति सम्बरोदयतन्त्रस्य अध्येषणा पटलः प्रथमः ; 11A, इति पथपवकनिर्देशपटलः षष्ठमः ; 13B, इति क्षोत्रापीठसकेत-भूमिनिर्देशपटलः नवमः ; 21B, इति मन्त्रजापनियमनिर्देश-पटल एकादशमः ; 23A, इति हेरुकोदयनिर्देशपटलस्त्रयो-दशमः ; 28B, इति पात्रलक्षणनिर्देशपटलः पञ्चदशमः ।

See pp. 76 and 177 of my Nep. Cat. for 1915.

61.

9988. **तत्त्वज्ञानसंसिद्धि ।** *Tattvajñāna Saṃsiddhi.*

Substance, seasoned palm-leaf. 12″ × 1½″. Folium, one, very nearly faded. Character, Newari of the 14th century.

The last leaf of the work.

Colophon :—इति तत्त्वज्ञानसंसिद्धि समाप्ता ।

शुभमस्तु सर्व्वजगताम् ।

Two commentaries on this work are known from my Nep. Cat. 1915, pp. 45 and 46—one, entitled Marma-Kaṇikā, a Pañjikā commentary, written by Bhikṣu Vīrya Śrī Mittra of Vikramaśīla, which has a Tibetan translation (see Cord., p. 68), the other, Mahāsukhaprakāśikā by Dhyānacandra with the title of Madhyamakaruc.

The first is a palm-leaf manuscript in the Durbar Library (No. IV, 864E.). The second is a paper MS. in the same library (No. III, 592). This is a fragment of the text, not yet found.

62.

3828. **सम्पुटतिका** or **सम्पुटोद्भवकल्पराजः ।** *Samputatikā* or *Samputodbhava Kalparāja.*

Substance, seasoned palm-leaf. 12⅛ × 3 inches. Folia, 83, of which the last seems to be a restoration. There are two leaves marked 11. Lines, 8 and 9 on a page. Extent in ślokás, 2,200. Character, old Newari. Date, N.S. 145 = 1025 A.D. (of the restored leaf). Complete.

The first two leaves are injured but the injuries have been repaired by pasting paper and writing the lost portion in a later hand. Generally the ink is fresh except in the last but one leaf.

Last Colophon :—इति श्री सम्पुटोद्भवसर्व्वतन्त्रराजे सर्व्वकल्पनिदान-
तिलक एकादशमः । इति सम्पुटतिका नाम महातन्त्रराजः
समाप्तः ; ये धर्मा इत्यादि ।

Last-Colophon statement :—संवत् १४५ भाद्रपद शुदि १२ जिना-
धरि (?) संपूर्ण देय + + + + श्री गुणवर्णमह[ा]विर
श्रीप्रज्ञागुरी पौतक ।

For a Tibetan translation see Beckh, p. 77, para. 8.

It begins :—

एवं मया श्रुतमेकस्मिन् समये भगवान् सर्व्वतथागतकायवाक्-
चित्तवज्रयोषिद्भगेषु विजहार ॥ तत्र खलु भगवानशीतिकोटि-
योगीश्वरमध्ये वज्रगर्भमवलोक्य स्मितमकार्षीत् । समनन्तरस्मितेऽ-
स्मिन् वज्रगर्भ उत्थायासनादेकांशमुत्तरासङ्गं कृत्वा दक्षिणं
जानुमण्डलं पृथिव्यां प्रतिष्ठाप्य कृताञ्जलिपुटो भगवन्तमेतदवोचत् ।
श्रोतुमिच्छामि नाथेन्द्र सर्व्वतन्त्रनिदानं रहस्यं सम्पुटोद्भवलक्षणं ।
अहो वज्रगर्भ साधु साधु महाकृप साधु साधु महाबोधिसत्त्व साधु

साधु गुणाकराः यद्रहस्यं सर्व्वतन्त्रेषु तत्सर्व्वं पृच्छतेच्छया। अथ ते वज्रगर्भप्रमुखाः महाबोधिसत्त्वाः प्रहर्षोत्फुल्ललोचनाः पृच्छन्तीह स्वसन्देहान् प्रणिपत्य मुहुर्मुहुः सर्व्वतन्त्रं किमुच्यते निदानं कथम्भवेत् रहस्येत्यत्र किमुच्यते सम्पुटोद्भवः कथं नामलक्षणं, तन्त्र कथम्भवेत्। भगवानाह।

सर्व्वे च ते तन्त्राश्च सर्व्वतन्त्राः सर्व्वतन्त्रशब्देन समाजादयः तेषां निदानभूतं निश्चितमित्यर्थः। हरिहरहिरण्यगर्भश्रावकप्रत्येकबुद्धानामगोचरत्वात् रहस्यं। सम्पुटं प्रज्ञोपायात्मकं तदेवोद्भवं सम्पुटसमाधिरित्यर्थः। उद्भव उत्पत्तिः एवम्भूतस्थिरचलभावस्वभावात्मकं लक्ष्यत इत्यनेन लक्षणं।

3B. इत्यभिधानाभिधेयबोधिचित्तोत्पादादिभावनातत्त्वप्रकरणः प्रथमः; 5B, इति पञ्चेन्द्रियं पञ्चबलं सप्तबोध्यङ्गार्य्याष्टाङ्गमार्गपर्य्यन्तादिविवरणं बोधिचित्तावतारं नाम द्वितीयप्रकरणम्; 8B, इति सर्व्वतन्त्रनिदानरहस्यात् सम्पुटोद्भवकल्पराजः प्रथमः समाप्तः।

10B, इति बोधिचित्ताभिषेको द्वितीयस्य प्रथमं प्रकरणम्; 11B. प्रज्ञोपायार्थभावना द्वितीयस्य द्वितीयं प्रकरणम्; 12A, द्वितीयस्य तृतीयं प्रकरणम्; 14B, सर्व्वतन्त्रनिदानरहस्यात् श्रीसम्पुटोद्भवकल्पराजो द्वितीयः।

16A, इति हेवज्रोत्पत्तिस्तृतीयस्य प्रथमं प्रकरणम्; 17A, इति तृतीयस्य द्वितीयम्; 18A, इति तृतीयस्य तृतीयं प्रकरणम्; 21B, इति सम्पुटोद्भवकल्पराजस्तृतीयः।

22A, अक्षरवाक्यश्रेणी चतुर्थस्य प्रथमप्रकरणम्; 22B, इति कटपूतनीचिह्नमुद्रा चतुर्थस्य द्वितीयं प्रकरणम्; 24A, इति चिह्नमुद्रा चतुर्थस्य तृतीयं (प्रथमं (?)) प्रकरणम्; 24B, इति सम्पुटोद्भववज्रडाकिनीसंकेतकल्पराजश्चतुर्थः।

25A, इति मेलापकस्थानं पञ्चमस्य प्रथमप्रकरणम्; 27A, इति स्कन्धधात्वायतनविशुद्धिः पञ्चमस्य द्वितीयं प्रकरणम्; 28B, चर्य्यालिङ्गं पञ्चमस्य तृतीयं प्रकरणम्; 30A, इति सम्पुटोद्भवचर्य्याकल्पः पञ्चमः।

32A, षष्ठस्य प्रथमं प्रकरणम्; 33A, देहन्यास षष्ठस्य द्वितीयं प्रकरणम्; 35A, षष्ठस्य तृतीयं प्रकरणम्; 37A, इति श्रीसम्पुटोद्भवमहातन्त्रे वसन्ततिलकं नाम कल्पराजः षष्ठः।

41A, अथ कर्म्मविधिं वक्ष्ये येन सिध्यन्ति साधकाः ; 41B, अथ रसायनविधिं वक्ष्ये सर्व्वसारसमुच्चयम् ; 42B, उद्वर्त्तनविधिः ; 43A, इति सर्व्वज्ञानोदयो नामायुर्वेद्यः सप्तमस्य प्रथमं प्रकरणम् ; 45A, इति होमविधि सप्तमस्य द्वितीयप्रकरणम् ; 49B, सर्व्वकर्म्मप्रसरचक्रोदयो नाम सप्त[म]स्य तृतीय प्रकरणम् ; 55B, इति श्रीसम्पुटोद्भवे महातन्त्रे सर्व्वकर्म्मध्यानोदयो नाम कल्पराजः सप्तमः समाप्तः ।

56A, इति घण्टातत्त्व अष्टमस्य प्रथमप्रकरणम् ; 57A, इति मन्त्रजाप-भावना अष्टमस्य द्वितीयं प्रकरणम् ; 58A, इति तीर्थिकाज्ञानापनयनं नाम अष्टमस्य तृतीयं प्रकरणम् ; 59B, इति सम्पुटोद्भवसर्व्वक्रियासमुदयकल्प-राजोऽष्टमः ।

60B, इति सर्व्वतथागतोत्पत्तिर्नवमस्य प्रथमं प्रकरणम् ; 61B, इति वज्रु-पहारो नवमस्य द्वितीयं प्रकरणम् ; 62B, इति पटपुस्तकनिर्णयो नाम नवमस्य तृतीयं प्रकरणम् ; 63A, इति सम्पुटोद्भवचतुष्क्रियातत्त्वराज नवमः कल्पः ।

63B, इति प्राणार्थमहासाधनं दशमस्य प्रथमं प्रकरणम् ; 64A, इति महासुखसिद्धिपूजासत्कारो नाम दशमस्य द्वितीयं प्रकरणम् ; 64B, इति बुद्ध-मायाविकुर्व्वितं नाम दशमस्य तृतीयं प्रकरणम् ; 65A, इति सम्पुटोद्भवसर्व्व-तन्त्रनिदानमहाराज दशम समाप्तः ।

There are no sections in the eleventh chapter the colophon of which is quoted above.

63.

4851. **सम्पुटोद्भवकल्पराज ।** *Samputodbhava Kalparāja.*

Substance, palm-leaf. 12×2 inches. Folia, 91. Lines, 6 on a page. Extent in ślokás, 2,200. Character, Bengali of the early 12th century. Appearance, old and discoloured. Complete.

Colophon :—इति सँ श्रीसम्पुटोद्भवसर्व्वतन्त्रनिदानमहाकल्पराजः दशम समाप्तः ।

In a later Newari hand.

ॐ मनिपद्मङ्कारं धर्म्मधातुसमुद्भवं ।
यावत्तोदयपर्य्यन्तं तावद्बोधिकरण्डकं ॥
मनिप्राणः वज्राधारः पद्मसानन्दगुह्यकं ।
प्रणवाग्निसंयुक्तः ++ + + + ॥ (?)

The same work as the preceding ending in the tenth chapter.

64.

8070. गुह्यसमाज । *Guhyasmāja.*

Substance, palm-leaf. 11¾×2 inches. **Folia,** 78. **Lines,** 5, 6, 7 on a page. **Character,** old Newari. The script agreeing with that of A.D. 1025—1065, as shown in Bendall's Table of Letters (Catalogue of the Buddhist Sanskrit Manuscripts in the University Library, Cambridge). **Appearance,** old, worn out and discoloured. **Complete.**

There are two restorations in this MS. The original was written in the beautiful Newari of the 11th century. This portion comes up to fol. 46 marked in letter numerals. The rest of the work up to 68 is a restoration on palm-leaf in a different and a later hand. Among the original 46 leaves 10, 12, 13, 23 were lost and they have been restored in 9 paper slips. Hence the work is complete now in 78 leaves. The left-hand marks do not agree with the right-hand ones as the latter includes restorations. The work is complete in 18 patalas.

This is the first of the three parts of Guhya Samāja-Tantra. See Rajendralāla's Nep. Bud. Lit., pp. 261—264; Cambridge Catalogue of Bendall, pp. 15—17. It consists of 18 chapters (paṭalas). For the other parts of Guhyasamāja see Cam. Cat., pp. 70—78 and pp. 140—141.

For a Tibetan translation see Beckh, p. 85, para. 11, where it is called Sarva-Tathāgata-Kāya-vāk-citta-rahasya-Guhyasamāja-nāma-Mahā-kalpa-rāja.

65.

10761. वसुधारणी or वसुधारासंगीति । *Vasudhāraṇī* or *Vasudhārāsaṃgīti.*

Substance, Nepalese paper, with black ground. **Folia,** 14 (by counting), marked (with letter numerals on one side and figures on the other) 1, 2, 3, 5, 6,

9 and 12 to 19. Lines, 5 on a page of which the first, third and the fifth are in gold and the second and the fourth are in silver. The silver lines have faded away more or less everywhere. Character, Ornamental Newari (Lanza) of the early 13th century.

A ritual of Vasudhārā—the mother-earth—in the form of a Saṃgīti.

After invocation and preface it begins in 8A.

एवं मया श्रुतमेकस्मिन् समये भगवान् महानगर्य्यां विहरति स्म ... ...

... ...

त[स्मि]न् खलु पुनः समये कौशाम्ब्यां महानगर्य्यां सुचन्द्रो नाम गृहपतिः प्रतिवसति स्म ।

See Bendall's Cam. Cat., p. 65.

66.

4727. **लघुकालचक्रतन्त्रराजटीका ।** *Laghukāla-cakra-Tantrarāja-Ṭika* entitled *Vimalaprabhā.*

Substance, palm-leaf. 19 × 2½ inches. Folia, 55. Lines, 6 on a page. Character, Newari of the 15th century. Appearance, old and discoloured. Incomplete at the end.

The text was translated into Tibetan. See Beckh, p. 78, para. 8. For the Tibetan translation of the Commentary see Cord., p. 15, Bundles 109, 110.

Beginning:—

नमो मञ्जुनाथाय ।

नमः श्रीकालचक्राय शून्यताकरुणात्मने ।
त्रिभवोत्पत्तिक्षयाभाव ज्ञानज्ञेयैकमूर्त्तये ॥
साकारा च निराकृति भगवती प्रज्ञा तयालिङ्गित
उत्पादक्षयवर्ज्जितोऽक्षरसुखो हास्यादिलौल्योज्झितः ।
बुद्धानां जनकस्त्रिकायसहितः त्रैकाल्यसंवेदकः
सर्व्वज्ञः परमादिबुद्ध (द्धः) भगवान् वन्दे तमेवाद्वयम् ॥

बुद्धं सिंहासनस्थं त्रिभुवनमहितं वज्रयोगैर्विशुद्ध-
तत्त्व[ं] कायप्रभेदे न भवभवगतं षोडशाकारमेकम् ।
ज्ञानज्ञेयैकभूतं जिनवरसमयं द्वादशाकारमङ्गैः
सत्यार्थं बोधिचित्तं जिनकुलिशपदं कालचक्रं प्रणम्य ॥
सर्व्वज्ञो ज्ञानकायो जिनपतिसहजो धर्म्मकायस्तथा च
सम्भोगो निर्म्माणकायोपि दिनकरवपुषः पद्मपत्रायताक्षः ।
योगशुद्धो विमोक्षे मतिभवविभवैः कायवाक्चित्तरागैः
प्रज्ञोपायोऽद्वयो यो नृसुरदनुनुतः तं प्रणम्यादिबुद्धम् ॥
शून्यताज्ञानसंशुद्धं विशुद्धं ज्ञानमक्षरम् ।
अनिमित्तज्ञानसंशुद्धं धर्म्मात्मा चित्तमद्वयम् ॥
वागप्रणिहितज्ञानशुद्धो मन्त्रोक्षयोऽध्वनि ।
एवमनभिसंस्कारज्ञानशुद्धोऽङ्गनाविलः ॥
प्रज्ञोपायात्मको योगः संस्थानकायवर्जितः ।
वज्रसत्त्वो महासत्त्वो बोधिसत्त्वो तथागतः ॥
उभसमयसत्त्वो यो भावाभावाश्रयो विभुः ।
अनादिनिधनः शान्तो बोधिचित्तं प्रणम्य तम् ॥
निर्म्माणकायवाक्चित्तज्ञानैकं योगसम्बरम् ।
सम्भोगकायवाक्चित्तज्ञानैकं योगसम्बरम् ॥
श्रीधर्म्मकायवाक्चित्तज्ञानैकं योगसम्बरम् ।
सहजकायवाक्चित्तज्ञानैकं योगसम्बरम् ॥
जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तन्तु न तूर्य्येन्द्रियजं सुखम् ।
न ज्ञानचित्तवाक्कायचतुःस्थानेषु संस्थितम् ॥
कर्म्ममुद्रापरित्यक्तं ज्ञानमुद्राविवर्ज्जितम् ।
महामुद्रासमुत्पन्नं सहजं नान्यया सह ॥
विकल्पभावनातीतं महामुद्राक्षरं सुखम् ।
ग्राह्यग्राहकसंस्थानकल्पजल्पविवर्ज्जितम् ।
गन्धर्व्वनगराकारं प्रतिसेनासरूपकम् ॥
प्रज्ञोपायात्मकं योग एवकारं प्रणम्य तम् ।
परमाणुधर्म्मतातीता प्रतिसेनासरूपिणीम् ॥

सर्व्वाकारवरोपेतां महामुद्रां प्रणम्य ताम् ।
जननीं सर्व्वबुद्धानां उत्पादस्थयवर्ज्जिताम् ॥
चर्य्यां समन्तभद्रस्य विश्वमातां प्रणम्य ताम् ।
आलिकालिसमापत्तिउंफट्कारादिवर्ज्जितं ॥
अक्षरोद्भवकायञ्च कालचक्रं प्रणम्य तम् ।
सर्व्वज्ञं ज्ञानकायाख्यं मार्त्तण्डवपुषं विभुम् ॥
पद्मपत्रायताक्षं तं तत्त्वं षोडशभेदतः ।
चतुःकायात्मकं बुद्धं वज्रसिंहासनस्थितम् ॥
स्तुतं सुरासुरैर्नत्वा सुचन्द्राध्येषितं पुरा ।
शुद्धज्ञानैकयोगो जिनवरसमयस्थितधर्म्मैकयोगो
वाक्सम्भोगैकयोगस्त्रिभुवनमहितः कायनिर्म्माणयोगः ।
ज्ञानज्ञेयोदयोत्तौ गतभवविभवो वज्रसत्त्वश्चतुर्द्धा
प्रज्ञोपायात्मकं तं न्नसुरदनुनुतं वज्रयोगं प्रणम्य ॥
एकं पदं वज्रमणौ रजोऽर्क्को
उष्णीषसंज्ञे शशिनि द्वितीयम् ।
न्यस्तं महाच्छेद्यमभेद्यमिष्टं
भर्त्तुस्त्रिलोकमहितं शिरसा प्रणम्य ॥
वाक्चित्तवार्य्यवनिमण्डलमेरुपद्म-
चन्द्रार्क्कतेज उपरीश्वरमारमूर्द्धि ।
न्यस्तं पदं भुवनमाष्टपदेन सार्द्धं
चतुःसुरेन्द्रनमितं शिरसा प्रणम्य ॥
एवं यो वज्रयोगोऽपरिमितसुगतैः सेवितो दर्शितश्च
सङ्गीतो बोधिसत्त्वैर्वरकुलिशधरैः मन्त्रविद्भिः समस्तैः ।
तं मार्गं वक्तुकामोऽक्षरपरमसुखं कालचक्रे जडोऽहं
आकाशे शीघ्रगामी व्रजति खगपतिः किन्नरो ह्यन्यपक्षी ॥
यस्मिन् समस्तभुवनं प्रकटं स्वदेहे
गीतं समन्तमलिविशुधरैर्जिनेन्द्रैः ।
तस्मिन् महाजलनिधिं प्लवितुं प्रविष्टः
पारं प्रयामि यदि तत्र जिनानुभावः ॥

यस्याः कृतं दशबलेन पुराद्यतन्त्रं
शुद्धाधिपस्य गदितात् परमादिबुद्धात् ।
तस्मादयञ्च लघुतन्त्रमिदं कालीये
मञ्जुश्रिया निगदितं सकलं मुनीनाम् ॥

टीका सुचन्द्रलिखिता सर्व्वयानार्थसूचिका ।
षष्ठिसाहस्रिका यासीत् पुण्डरीकेण सा मया ॥
लिख्यते लघुतन्त्रस्य मूलतन्त्रानुसारिणी ।
ग्रन्थद्वादशसाहस्री सवचपदभेदिनी ॥

श्रुत्वा तन्त्रमिदं जिनोक्तविधिना सेकं गृहीत्वोत्तरं
योगी वा लघुतन्त्रराजमखिलं अज्ञानमार्गे स्थितः ।
त्यक्ता मानमनेकभोगविभवं चित्तं गुरोरर्पितो
बुद्धत्वाय परोपकारचरितः टीकां शृणोति प्रभोः ॥

योऽभिज्ञारहितः करोति महतीं श्रीवज्रयाने स्थितः
शास्त्रानेकविकल्पधर्म्मह्रदयः पाण्डित्यदर्पान्वितः ।
टीकां सोऽर्थगजः प्रमत्त इव तत् तत्त्वं स्वकं ध्वंसयेत्
ग्रन्थोक्तन्नजयाय यत् स्थितमिदं पारस्य बन्धुः सदा ॥

पाण्डित्येनाभिमानी जिनपतिवचनाज्ञातशीलः सदार्थैः
टीकां कृत्वाग्रयाने प्रविशति नरकं घातयित्वा परार्थान् ।
कौशल्ये प्राणिघाताद्यकुशलपथिनि स्त्रीसुखासक्तचित्तः
श्रीप्रज्ञासौख्यनष्टः कुलिशपदहतो वाह्यभोगाभिभूतः ॥

शास्त्राम्बु व्याकृता ये जिनपतिसुखदे वज्रयाने समस्ताः
टीका सत्प्रीतिकारा वरकुलिशधरा मादृशा बोधिसत्त्वाः ।
तेऽस्मिन् बुद्धानुभावं सुरभुजगनृणां पावनार्थं ब्रुवन्ति
पञ्चाभिज्ञान येषामन्तमिति जिनेन्द्रा वयं ते ब्रुवन्ति ॥

नानाबुद्धिरनागतेऽध्वनि सदा तर्कादिशास्त्रार्पिता
बौद्धानां परतर्कसङ्कमवशान्मिथ्या भविष्यत्यपि ।
तर्कादर्पितया तयेष्टविषये ये मार्गसन्देशका-
स्तेषामेव कुबुद्धिदोषमथनी टीका मया लिख्यते ॥

रागानन्तजले विवेकरहितद्वेषाहिनक्राकुले
मोहोर्म्मिप्रचुरे गतागतघनश्रीकोभवेलातटे ।
कौशल्यादिवयादिकर्म्मवड़वास्यावर्त्तरौद्रव्यथे
नौ टीका कर्णध[ा]रा भवद्रवनिधौ श्रीवज्रयाने सदा ॥

Colophons :—

7A, इति श्रीमूलतन्त्रानुसारिण्यां द्वादशसाहस्रिकायां लघुकालचक्र-तन्त्रराजटीकायां विमलप्रभायां सकलमार + + विनाशतः परमेष्ठदेवतासन्मार्ग-नियमो महोद्देशः प्रथमः ।

16B, इति ॰ अभिधेयाभिधानसम्बन्धप्रयोजनप्रयोजनप्रयोजनमभिसंवीक्ष्य भगवतस्तन्त्रदेशनोद्देशो द्वितीयः ।

22A, इति ॰ देशकाध्येषकमूलतन्त्रलघुतन्त्रसम्बन्धोद्देशस्तृतीयः ।

30B, इति ॰ सर्व्वज्ञेत्यादिना तन्त्रराजदेशकाध्येषकसाधनोद्देशश्चतुर्थः ।

33B, इति ॰ देशकादिसङ्ग्रहोद्देशः पञ्चमः ।

38A, इति ॰ मण्डलाभिषेकादिसङ्ग्रहोद्देशः षष्ठः ।

45A, इति श्रीपरमादिबुद्धोद्धृतश्रीकालचक्रतन्त्रराजटीकायां द्वादशसाहस्रिकायां विमलप्रभायां लोकधातुसङ्ग्रहोद्देशः सप्तमः ।

46B, पञ्चकलादिविन्यासमन्त्रसंग्रहोद्देशः ।

The Extent of Buddhism and its Literature.

इह तथागताभिसम्बुद्ध आर्य्यविषये भगवति परिनिर्वृते सति सङ्गीतिकारकैः यानत्रयं पुस्तके लिखितं । तथागतनियमेन पिटकत्रयं मगधभाषया । सिन्धु-भाषया सूत्रान्तं । संस्कृतभाषया पारमितानयं । मन्त्रनयं तन्त्रतन्त्रान्तरं संस्कृत-भाषया प्राकृतभाषया अपभ्रंशभाषया असंस्कृतशवरादिम्लेच्छभाषया । इत्येवमादिः सर्व्वेण देशिनो धर्म्मः सङ्गीतिकारकैः लिखितः । तथा भोटविषये यानत्रयं भोटभाषया लिखितं । चीने चीनभाषया । महाचीने महाचीनभाषया । पारसिक-देशे पारसिकभाषया । सीतानद्युत्तरे चम्पकविषयभाषया । वानरविषयभाषया । सुवर्णाक्षविषयभाषया । तथा गोलानद्युत्तरे वराक्षविषयभाषया । तथा हिमवन्त-तद्योत्तरे सूरम्लविषयभाषया । एवं कोटिकोट्यामात्मकेषु चक्रवर्तिविषयेषु चक्रवर्तिविषयभाषया लिखितं । एवं द्वादशखण्डेषु म्लर्गभसंपातादिषु नागसत्त्वकृते

सङ्गीतिकारकै र्यानत्रयं लिखितमिति । श्रावकैः श्रावकयानं, प्रत्येकैः प्रत्येकयानं बोधिसत्त्वैः पारमितामहायानं मन्त्रमहायानं हेतुफलात्मकं नानासङ्गीतिकारकैः सत्त्वानां वैनेयार्थं । अनया नानासङ्गीतिकारकैः नानाविषयभाषया लिखितागमयुक्त्या विचार्य्यमाणो बुद्धो भगवान् सर्व्वज्ञः सर्व्वज्ञभाषया धर्म्मदेशकः नान्यो हरिहरादीनां । 30A ;

The Relation of Buddhist and Kalacakra Ritual.

तस्मादिदानीं रत्नत्रयशरणं गत्वा कालचक्रतन्त्रराजे लौकिकलोकोत्तरसिद्धिसाधनमार्गाभिषेकाध्येषणां कुर्म्मः । सकलसत्त्वानां सम्यक्सम्बुद्धत्वलाभाय इहैव जन्मनीति । 21A,

The Buddhist did not care for Correct Sanskrit.

तेषाञ्च सुशब्दवादिनां सुशब्दग्रहविनाशाय अर्थशरणतामाश्रित्य क्वचित् वृत्ते अपशब्दः । क्वचित् वृत्ते यतिभङ्गः । क्वचित् अविभक्तिकं पदं । क्वचित् वर्णसरोलोपः । क्वचित् वृत्ते दीर्घो ह्रस्वः । ह्रस्वोऽपि दीर्घः । क्वचित् पञ्चम्यर्थे सप्तमी, चतुर्थ्यर्थे षष्ठी । कुत्रचित् परस्मैपदिनि धातौ आत्मनेपदं । आत्मनेपदिनि परस्मैपदम् । क्वचित् एकवचने बहुवचनं । बहुवचने एकवचनं, पुंलिङ्गे नपुंसकलिङ्गं, नपुंसके पुंलिङ्गं । क्वचित् तालव्यशकारे दन्तमूर्द्धन्यौ । क्वचित् मूर्द्धन्ये दन्ततालव्यौ क्वचित् दन्ते तालव्य मूर्द्धन्यौ । एवमन्येऽपि अनुसर्त्तव्याः । तन्त्रदेशकोपदेशेनेति । तथा मूलतन्त्रे भगवान् आह ।

सुवर्ण सर्व्वबुद्धानां देयं नित्यञ्चवस्तुकं
शिष्येभिश्च गृहस्थाश्च भार्य्यादुहितृपुत्रकं
गन्धो भवति मेदिन्यां तोये रूपं रसोनिले
वायौ स्पर्शोम्बरे शब्द धर्म्मधातु महाक्रमे ॥
गन्धधूपादिदीपेभिः खानपानादिवाससैः
पूजयित्वा सदा मुद्रां गुरोर्ददति सत्सुतः ॥

इत्येवमादयोप्यपशब्दास्तदान्येपि योगिनावगन्तव्या आगमपाठात् इति । एवं टीकायां अपि सुशब्दाभिमाननाशाय लिखितव्यं मया अर्थशरणतामाश्रित्य इति । अथ येन येन प्रकारेण कुलविद्यासुशब्दाभिमानक्षयो भवति तेन तेन

प्रकारेण षर्थग्ररणतामाश्रित्य बुद्धानां बोधिसत्त्वानां धर्म्मदेशना देशभाषान्तरेण शब्दशास्त्रभाषान्तरेण मोक्षार्थं । 21B. to 22A.

67.

10766. **लघुकालचक्रटीका ।** *Laghukālacakra-Ṭīkā.*

Entitled Vimalaprabhā.

Substance, seasoned palm-leaf. 22½ × 2¼ inches. Folia, 222, of which foll. 2, 3, 5, 6, 11 are missing. Lines, 7 on a page. Character, Bengali of the latter part of the 10th century. Appearance, in a good state of preservation. Extent in ślokas, 12,000.

This is a complete MS. of the above.

For the text see Cam. Cat. of Bendall, pp. 69—70.

Last Colophon:—

मूलतन्त्रानुसारिण्यां लघुकालचक्रतन्त्रराजटीकायां द्वादशसाहस्रिकायां विमलप्रभायां नानोपायवैनेयमहोद्देशश्चतुर्थः समाप्तः ।
समाप्तेयं टीका ज्ञानपटलस्य ।

Post Colophon:—

सम्बुद्धव्याकृतेन प्रवरमुनिगणं स्थापितं बुद्धमार्गे
दत्त्वा प्रज्ञाभिषेकं परमकरुणया देशितं कालचक्रम् ।
ये ++ आदिबुद्धात् विदमिलपटलं मञ्जुवज्रेण तन्त्रं
राज्ञा श्रीकल्किनाहं सुत इव यशसः श्रीकलापे नृपोऽस्य ॥
सम्बुद्धव्याकृतेन प्रमुदितमनसा श्रीयशश्चोदितेन
टीकां श्रीमूलत[न्त्रे] स्फुटकुलिशपदान्वेषिकां तन्त्रराजे ।
कृत्वा पुण्यं यदाप्तं विपुलमतिसितं पुण्य+++दानात्
सम्बुद्धत्वेन लोकः प्रभवतु सकलो वज्रिणो वज्रमार्गैः ॥
ये धर्म्माः etc.

देयधर्म्मोयं प्रवरमहायानयायिनः स्थविरमहाकारुणिकस्य यदत्र पुण्यं तद्भवत्वाचार्य्योपाध्यायमातापितृपूर्व्वंगमं कृत्वा सकलसत्त्वराशेरनुत्तरज्ञानफलावाप्तये इति ।

महाराजाधिराज श्रीमत् हरिवर्म्मदेवपादीय सम्वत् ३९ ।
कर्म्मशक्या आषाढदिने २९ ॥

The following was added by a different hand:—

षट्चत्वारिंशतिगते वत्सरे हरिवर्म्मणः ।
माघस्य कृष्णसप्तम्यां एकादशदिने गते ॥
मृतया पुण्डरीकया गौर्य्या स्वप्नेन दृष्टया ।
कनिष्ठाङ्गुलिमादाय एष्टयेदमुदीरितम् ।
पूर्व्वोत्तरे दिशोभागे वेंगनद्यास्तथा कुले ।
पञ्चत्वं भावितवतः सप्तसम्वत्सरैरिति ॥ *

For a Tibetan translation of the commentary see p. 15 of P. Cordier's Catalogue Du fonds Tibetain.

The text is divided into 5 Paṭalas and, in the commentary, Paṭalas again are subdivided into Uddeśas.

I.

4B, इति मूलतन्त्रानुसारिण्यां द्वादशसाहस्रिकायां लघुकालचक्रतन्त्रराज-टीकायां विमलप्रभायां सकलमारविघ्नविनाशतः परमेष्ठदेवतासन्मार्गनियमो[मह्रो] द्देशः प्रथमः ।

II. Begins इति प्रथमं तावत् मूलतन्त्रानुसारेण अभिधेयाभिधान-सम्बन्धार्थकं लघुतन्त्रार्थव्याकरणमुच्यते ।

8B, इति मूलतन्त्रानुसारिण्यां द्वादशसाहस्रिकायां लघुकालचक्रतन्त्रराज-टीकायां विमलप्रभायां अभिधेयाभिधानसम्बन्धप्रयोजनप्रयोजन(?) तन्त्रदेशनोद्देशो-द्वितीयः ।

III. Begins:—इदानीं पुनर्देशकाध्येषकसम्बन्धोऽन्योच्यते Col. missing.

---

* From these extremely obscure verses, we may glean that the original tantra was attributed to Mañjuvajra Bodhisattva who got it from Paramādi Buddha. The commentator was Puṇḍarika, the son of Yaśaḥ, at whose request the commentary was undertaken. The Patron of the author was Kalki, a Rājā of Kalāpa.

The present MS. was copied on the 29th of Āṣāḍha in the 39th year of Harivarmadeva, King of Bengal, whose minister's Praśaśti is to be found in the temple of Ananta Vāsudeva at Bhuvaneśvara in Orissa. He is said to have reigned during the last half of the 10th century A.D.

The addition in a later hand seems to indicate that the MS. was five times recited in seven years after the copy was made, on the banks of the river Veng in Jessore.

16B, ० सर्व्वज्ञेत्यादिना तन्त्रराजदेशकाध्येषकसाधनोद्देशश्चतुर्थः ।

इदानीं वज्रयोगसङ्ग उच्यते ।

18B, ० देशकादिसंग्रहोद्देश पञ्चमः ।

21B, ० मण्डलाभिषेकसंग्रहोद्देशः षष्ठः ।

26B, ० इति परमादिबुद्धोद्धृतलघुकालचक्रतन्त्रराजटीकायां ० लोकधातु-संग्रहोद्देशः सप्तमः ।

Here ends Paṭala I called Lokadhātupaṭala.

II.

46B, इति श्रीमहादिबुद्धोद्धृतलघुकाल ० अभिज्ञानविधिमतोद्देशःप्रथमः ।

62B, इति मूलतन्त्रा ० समुदयसत्यादिमतोद्देशो द्वितीयः ।

65B, ० अध्यात्म[t]रिचक्रम्लेच्छयुद्धकालचक्रकुलतन्त्रनाडी ज+ + + महोद्देशस्तृतीयः ।

75B, ० अरिष्टमरणलक्षणनाडीच्छेदमतोद्देशश्चतुर्थः ।

81A, ० लोकसंवृत्योत्पादनिरोधहेतुभूतप्राणलक्षणकालचक्रसंयममहोद्देशः पञ्चमः ।

89A, ० रसायनादिवालतन्त्रमतोद्देशः षष्ठः ।

94B, ० स्वपरदलनन्यासविचारमहोद्देशः सप्तमः ।

Here ends the Second Paṭala entitled Adhyātma-paṭala.

III.

101A, ० वज्राचार्यादिसर्व्वकर्म्मप्रसरसाधनालक्षणमहोद्देशोऽभिषेकपटले प्रथमः ।

109B, ०रक्षाचक्रपूर्व्वक्रमभूम्यादिसंग्रहमहोद्देशो अभिषेकपटले द्वितीयः ।

118A, ० मण्डलवर्त्तनप्रमाणमहोद्देशस्तृतीयः । ७० ॥

128A, ० १०३ मण्डलाभिषेकमहोद्देशश्चतुर्थः ॥

137A, १६५ ० ० प्रतिष्ठागणचक्रविषयोगपर्य्यामहोद्देशः पञ्चमः ।

141B, मुद्राकृष्टिमण्डलविसर्ज्जनवीरभोज्यविषमहोद्देशः षष्ठः ।

Here ends the third Abhiṣekapaṭala.

IV.

148B, • ध्यानरक्षापादेशनादिमहोद्देशः प्रथमः ।

151A, • उत्पत्तिक्रमेण कायनिष्पत्तिमहोद्देशः साधनापटले द्वितीयः ।

157B, • प्राणदेवतोत्पादमहोद्देशस्तृतीयः ॥

162A, • उत्पन्नानुक्रमसाधनमहोद्देशश्चतुर्थः –

169A, • नानासाधनमहोद्देशः पञ्चमः ।

Here ends the fourth Sādhanapaṭala.

V.

182B, योगिनीतन्त्रसारमहोद्देशः प्रथमो ज्ञानपटले ।

186B, • चतुःकायादिशुद्धिनिर्णयमहोद्देशो ज्ञानपटले द्वितीयः ।

206B, • परमाक्षरज्ञानसिद्धिर्नाम महोद्देशस्तृतीयः –

212B, • देशकाध्येयकमूलतन्त्रलघुतन्त्रसम + + + + + शस्तृतीयः (?)

Here ends the fifth Jñānapaṭala.

The commentator Puṇḍarīka is regarded by the Thibetans as an incarnation of Avalokiteśvara.

68.

4801. चतुराभरण । *Caturābharaṇa.*

By Bhusukupāda.

Substance, palm-leaf. 12×2 inches. Folia, 7. Lines, 5, 6 on a page. Character, Newari. Date, N.S. 415. Appearance, old and discoloured. Incomplete at the end.

It begins thus :—

नमः श्रीभूतडामराय ।

गुरुं नत्वा महायोगं योगिनीहृदिनन्दनं [।]

व्याकृतं प्रथनयोगश्च भुसुकुपादेन योगिना ॥

अथ तत्त्वविपर्यासाद् यदि देहो न सिध्यति [।]

कुर्यात्तत्वाविधानं यापञ्जिज्ञासयेन हि ।

भोज्यं विजनं प्रयनं मुद्राधिष्ठानक तथा [।]

वेधं जारणमारणं चन्द्रसूर्यस्य निश्चयं ॥

कालवेलाश्चयं ध्यानं न्युक्तं वायुप्रवेशकं [।]
बन्धनं षट्चक्राणां अवहरणं स्थानस्थान्यतः ॥
एतत् सर्व्वं समाख्यामि यथाथ सार्थभूमिकैः ॥
अवहरणो तु तुभिः साध्यः । (?) सुधोधै गुरुमुखोद्भवैः [॥]
प्रातरुत्थाय जलिन कुटीशालाया विशेषतः ।
पुरा निःसारणं मूत्रं पश्चात् पुरीषत्याजन [॥]
वामदक्षिणहस्ताभ्यां विजनं मुष्टिबन्धनं [।]
तनोति वाङ्कदण्ड इति कृत्वा अथ चक्रं स्थापयेत् ॥
अचक्रपाददयं तदधकायप्रतानकं [।]
वितस्तिपादसंख्यानं विजनस्य लक्षणं विदुः ॥
चित्तकन्यस्य कण्ठे तु शून्यचित्तं नियोजयेत् ।
न पीडयेद्गुदचक्रं च कुम्भनञ्च कारयेत् ॥
कुञ्चिते वहते प्राण अवर्जितं क्षीरसम्भवं [।]
गुरुगोचप्रसादेण (?) पूर्णच्छिद्रघटो यथा ॥
रविकला मेलह, शशिकला वारह, वेनि वाट वहन्त [।]
तोभह सरता, समरस जाउ, न जायत कारण जनकला खाय ॥

इति कुटीशालाविधिः ।

अतःपरं प्रवक्ष्यामि पानयोगस्य निश्चयं [।]
येन विज्ञातमात्रेण कायो वायुर्विवर्द्धनम् [॥]
चन्द्रस्य गतिं त्यक्त्वा यदा वहति दक्षिणे [।]
तस्मां वज्रासनं कृत्वा पानमेतत् समारभेत् ॥
दन्ते दन्तायं एस्य च सञ्चिता अधरयलय [।]
नासाग्रे सर्पं पद्ममात्मामध्ये नियोजयेत् [॥]
अकृत्वा पासकं कृत्वा शिरोबन्धं न कारयेत् ।
अपानमूर्द्धगमृ[त्वा] मणिपूरं नियो(?)जयेत् ॥
रसना घण्टिकां नीत्वा रोद्ध त्रिवेणिसङ्गम [।]
चिन्ताविनिर्मुक्तमेतत् [चेयं] पानस्य लक्षणम् ॥

तावत् कालन्तु कर्त्तव्यं यावत् संचरते रवि [।]
रविप्रकाशनिष्क्रयो ध्यानस्य योजनं पुनः [॥]

इति सूर्य्याभरणं समाप्तः ।

अथ यानं प्रवक्ष्यामि सोपानं तत्त्वमुत्तमं [।]
यस्य युञ्जितमात्रेण कालो दूर पलायते ॥
अनुत्तानं समं कायं उत्तानं करमेव च [।]
सुप्रसारं द्वयं पाद द्वादशाङ्गुलमात्रया ॥
निराश्रिता भवेत् पादं नाभौ चित्तं नियोजयेत्
सूर्य्यरश्मिखरस्पर्शैः क्षतोऽहं भस्मयुक्तकं ॥
स्थिरचला दग्धा सर्व्वे देवदानवराक्षसाः [।]
पाताले च दग्धा नागा ये केचिद्भुवनि स्थिता ॥
प्रभास्वरमयं सर्व्वं द्वादशार्कसमप्रभं ।
आकाशे भ्रमते वह्निः सप्तब्रह्माण्डतोभयाः ॥
मानुषासुरान् संहार्य्य नभो प्रविशते पुनः [।]
अमृतवृष्टि ततो भूत्वामृतेन प्लाविता मही ॥
पुनः संजायते रश्मि सर्व्वलक्षणपूरकः ।
हिरण्यवर्णाकाः षोडशकला चन्द्रवत् ॥
देवासुरा यथा मानुषा स्थावरा तथा ।
पुनरेव वह्निसम्भूताः पाताले नागमण्डले ॥
एवंविद्धं सदा ध्यानमापानयोगमारभेत् ।
नासाग्रसारणं कृत्वा दन्ताग्रं चन्दनं सदा ॥
अपानं संयोज्य यावत् मूर्च्छते तु समीरणः ।
दक्षिणायनं यदा भूत्वा चन्द्रस्थाने गते रविः ॥
रेचकपूरकद्वयो कुम्भवायु प्रवेशयेत् ।
तदा प्राण परित्यज्य वज्रकायं प्रयोजयेत ॥

इति भुसुकुपादविरचितः सूर्य्याभरणं

अथातः संप्रवक्ष्यामि वज्रासनक्रममग्रं [।]
यस्य प्रकृतिमात्रेण शरीरे आयुवर्द्धनम् [॥]
वज्रासनसमारूढ़स्तम्भाकारशरीरकः [।]
किञ्चिन्नमति गात्रेण आनन्तिमितमुत्तमं ॥
हृदिकमलमध्यमध्यमभिसूर्य्येन्दुमण्डले ।
तत्र मध्ये सदात्मानं वेष्ठितवायुमण्डलं ॥
ईडूला पिङ्गला चैव उभयो स्तम्भरोपितौ ।
शक्तिदेवी ततो वज्रा सीय[ते]भ्रमते मही ॥
अम्बु पसरतु चन्दन वारह, चक्र वेढ़ु कंमल करि शयन [।]
पञ्च सुर चाप्पि शशिसमरसं, जाई रावतु योगे जरमरण भय ॥
वेष्णदण्ड चवशपर्य्यन्त सुर काय छाड़ि न जाई सो दूर [।]
योगी एत न जानह खीण गुरुनिन्दा करि बुझन्ति योगः ॥

इति भुसुकुपादविरचितदेहिरथभरपटलः समाप्त ।

पुनरपरं वक्ष्यामि वामस्य क्रममुत्तमं [।]
यस्य युक्तिमात्रेण कायो वर्द्धते चन्द्रवत् ।
शशिकला चक्रिवं सरविन्योति प्रकाशयन् [।]
नाभिमूलादधोभागं शून्याकारं विभावयेत् ॥
निश्चितकुन्दसमारूपं इन्द्रायुधसमन्वितं ।
त्रिसूत्येन स्वतः सर्व्वे शोषितेन पूरिता मही ॥
तत्र मध्ये गताशा[च] मन्ता सर्व्वंच शोधयेत् ।
शीत्वा कृता सुखं दिव्यं प्रविशेत् सूर्य्यमण्डले [॥]
चतुःशीतसमायुक्तमेतत् श्रवणलक्षणम् ॥
एवं ज्ञात्वा सदा योगी भ्रमते तु महीतले ।

देवयान सर्व्वाभरण समाप्तं ॥

चलनं विजनवाने शयनञ्च तथा पुनः [।]
वामेन गमनकायं सूर्य्यमिथुनभोजनं ॥
वामोत्सुकं ततः ज्ञात्वा नानावानेन शोधनं ।
सूर्व्वाभरणमेवं हवा वमाच सावाङ्गवें ॥

भोजनान्ते दुग्धपानं पूपतुल्यमानतः [।]
रेतःपातादिकाले च पानं शर्करमिश्रितं ॥
गच्छेदकुटिलमलामाकण्ठे दुग्धपानकं [।]
तदा निर्म्मलसङ्काशो गच्छतु लभते यशः ॥
सूर्य्यभोजनमैथुन अन्यकाले च खड्गधृक् [।]
अभिचाराणि सर्व्वाणि तदा गच्छति पातनम् ॥
ऋतुदानादि पानेन दुष्टारोपणमेव च [।]
वाणिज्यं सर्व्वकर्म्माणि श्वासेनैव प्रशस्यते ॥
भुक्तान्ते दक्षिणे सूर्य्यभमणाद्धिसलनयं [।]
वामेण शयनं कार्य्यं पूर्व्वोदितविधानकैः ॥
दन्तवीज समायुक्तो+ + + + समन्वितः ।
गौरीमथ समालोक्य नस्य चैव समारमेत् ॥
कमलोन्मूलनं कृत्वा ऊर्द्ध्वशाखाव्यवस्थिता [।]
शोषणं पोषणं कृत्वा तथा वेधादिताडनं ॥
अनुनष्टावलायोगी मूढ़कायो महाबली [।]
सुनेचसिद्धिसम्पूर्णो लोकानाञ्च प्रियङ्करः ॥
प्रथमं सूर्य्याभरणं द्वितीयं दथमेव च [।]
यन्न तृतीयकं ज्ञेयं सर्व्वभरणं चतुर्थकं ॥
चक्रप्रधानं सूर्येऽपि दयमणिपूरकं विदुः ।
यन्नविशुद्धिचक्रञ्च आज्ञाचक्रञ्च मस्तके ॥
स्वयारम्भ तथा सर्व्वं श्रुत्वा लोतृकर्षपौरुषं [।]
वंक्षणानाभिमानन्तु श्रूयतां शयनक्रमं ॥
दम्भेनैव मृता सर्व्वेपक्षिता गर्व्वरञ्जिता ।
स्वयारम्भविनाशार्थं तेषाञ्च कथितं मया ॥
वने प्रविश्य मृता के च केचित्तु वनमध्यतः [।]
मिथ्या योद्धोषणं कृत्वा योगिनो मृता नान्यथा ॥
एवं युक्ता खलाः सर्व्वे निन्दन्ति ज्ञानरूपकं [।]
कुमार्गे प्रथमं रूढ़ा म्रियन्त समाविश्य मध्यगः ॥

आत्मानमसतां ज्ञात्वा प्रयत्नतः ॥ (?)
सेवया विद्यया वापि प्रष्टव्यं योगमुत्तमं ।
प्रसादेन प्रसीतस्य तेन सिद्धिर्न जायते ॥
दीक्षारूपेण प्रष्टव्यं यद्यस्ति जीवितं तु+[।]
षड्पद्म षट्चक्र सुषुम्नाधारं भिक्षाणं व्योमपञ्चकं ॥
वर्णाक्षरस्वरभेद सर्व्वंप्रयत्नरूपतः ।
षट्चक्रं षड्रूपञ्च तत्स्थाने पृथक् पृथक् ।
आधेषु वर्तुलाकारं उदार्य्यार्कसमप्रभं ॥
रसान्तपूरितं चक्रं षट्कुलेन समन्वितं ॥
जलदीपशिखाकारं गुदाधारं वद्घाटनं ।
एवंविधं सदा ध्यानं न कारेण निवेशनं ।
पूनरेव प्रवक्ष्यामि मणिपूरस्य लक्षणं ॥
अङ्गन्तु सप्तनाकारं सूर्य्यस्योपरि।संस्थित ।
अपानं पूरितं नाभौ वृक्ष+र्य्यसमन्वितं ॥

6A, इति भोजनलक्षण समाप्तः; 6B, भोजनविधिः समाप्तः ॥
अतःपरं प्रवक्ष्यामि कायवाक्चित्त लक्षणं ।
यस्यानुष्ठानमात्रेण +++++++++ ॥

Bhusuku is another name of Sānti Deva, the Author of Sikṣā Samuccaya and Bodhicaryāvatāra. Professor Bendal says that Sikṣā-Samuccaya contains hints of degenerate rites in Mahāyāna. The present work by Bhuṣuku contains much that is degenerate and mystic. Hence a long extract is given here. But this Bhuṣuku seems to be another writer of a later age.

69.

4753. *The last leaf of the above.*

End :—ऋद्धिसिद्धिप्रसदायुक्त सर्व्वेषां प्रेरोमणि ।
यः करोति स सिद्ध्यन्ति अनायासेन योगिनीम् ॥

Colophon:—वैशाखी पूर्णम्यां भुसुकपादविरचितचतुराभरणः समाप्तः ।

Post-Colophon:—सम्वत् ४१५ जेष्ठ शुक्लदशम्या वृहस्पते ॥ शुभमस्तु ॥

70.

4818. योगाम्बरीप्रभेदः । *Yogāmbariprabheda.*

Substance, palm-leaf. 11½×2 inches. Folia, 10, of which the ninth is missing. Lines, 7 on a page. Character, Newari of the 17th century. Appearance, old and discoloured. Incomplete at the end.

Beginning:—ॐ नमः सर्व्वज्ञाय ।

एवं भावितसर्व्वज्ञं रागीणां ज्ञानमीश्वरम् ।

शुद्धावासिकवज्रागं योगिणीजालसम्बरम् ॥

पूतगुह्यः । भीमकर्म्मः । सम्बरः । हयग्रीवः । मेरुः । मेरुशिखरः । मन्दोदरः । वज्रपाणिना च ।

एभिः योगीश्वरश्चैव योगशास्त्राभिलाषकं ॥

अथ भगवान्, षष्टीति कोटियोगीश्वरमध्ये वज्रपाणिमवलोक्य ।

अथ खलु वज्रपाणि उत्थायासनादेकांसमुत्तरासङ्गं कृत्वा दक्षिणं जानुमण्डलं पृथिव्यां प्रतिष्ठाप्य कृतकरपुटो [भू]त्वा भगवन्तमेतदवोचत् ।

न तु योगरचिता भगवन्तं क्षितमकार्षीत् ।

श्रोतुमिच्छामि ज्ञानेन्द्र रहयोगस्य लक्षणम् ।

ज्ञानज्ञानविधा, चैव नाडीलक्षा यथाक्रमा ॥

Colophons:—2A, इति योगाम्बरीप्रभेदे न्यासलक्षणपटलः प्रथमः ।

3A, इति • कर्म्मपटलो द्वितीयः ।

4A, इति • कर्म्मपटल तृतीयः ।

4B, इति अष्टाक्षरविधानं चतुर्थः पटलः ।

5B, इति दोलाचारप्रयोगपटलः पञ्चमः ।

6A, इति मधुकूतीचिह्नपरीक्षापटलः षष्ठमः ।

7A, इति योगाम्बरिप्रभेदे नाडीचक्रपटलः सप्तमः ।

10A, इति • अमृतयोगपटल एकादशः ।

10B, इति • आत्माहूतिपटलः द्वादशमः ।

The page marks are in letter-numerals. Three colophons, viz. the eighth, ninth and tenth are lost in the missing leaf.

71.

8056. डाकार्णव । *Ḍākārṇava.*

Substance, Nepalese paper, white on one side and yellow on the other. 11 × 5 inches. Folia, 197. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 3,800. Character, Modern Newari. Appearance, fresh. Copied in 1907 under orders. Complete.

For a description of an old MS. of the twelfth century, see my Nep. Cat. 1915, pp. 165—166. For a Tibetan translation see Beckh, p. 76, para. 1.

Colophons :—

6A, इति श्रीडाकार्णवे महायोगिनी-तन्त्रराजे ज्ञानार्णवावतारः प्रथमपटलः; 20A, • वज्रवाराह्युत्पत्तिनायकौ च यन्त्रचक्रमण्डलभावनादिस्वभावपटलो द्वितीयः; 23A, • डाकिन्युत्पत्तिलक्षणसुखसञ्चारकर्म्मतत्त्वव्यवस्थाविधिपटलस्तृतीयः; 26B, • नामोत्पत्तिलक्षणमन्त्रन्यासषट्चक्रवर्त्मादिस्वभावनिर्व्वाणादिव्यवस्थापटलश्चतुर्थः; 29B, • खण्डरोहालक्षणोत्पत्तिचतुश्चक्रनाडीव्यवस्थानामोद्देशमन्त्रन्यासादिविधिपटलः पञ्चमः; 32B, • महायोगिनीतन्त्रराज्ये रूपिणीलक्षणस्वभावनाडीचक्रस्वभावस्थानव्यवस्थातत्त्वलक्षणविधिपटलः षष्ठः; 34B, • कामाख्यादिप्राणोत्पत्तिलक्षणविधिपटलः सप्तमः; 37A, • उलूकास्याणिर्णयसन्निधानोत्पत्तिः प्राणादिलक्षणपटलोऽष्टमः; 39A, • श्वानास्यालक्षणसुखाद्यवस्थाविधिपटल नवमः; 42B, • सूकरास्योत्पत्तिमण्डलावतारश्चादिपटलः दशमः; 43B, • यमदाडीव्यवस्थोत्पत्तिः लक्षणनामपटल एकादशः; 45B, • यमदूत्युत्पत्तिलक्षणादिमृत्युवञ्चनचक्रभावनोपदेशसंक्षेपतः पटलो द्वादशः; 48A, • यमदंष्ट्रिणीप्रयोगावतारमृत्युवञ्चनादिपटलस्त्रयोदशः; 50A, • यममथन्यवतारोत्पत्तिः कालमृत्युवञ्चनादिविधिलक्षणबुद्धावस्थास्वभावपटलश्चतुर्द्दशमः; 66A, • भगवान् सम्यक्समाधिव्यवस्थितनानायन्त्रचक्रपटलः पञ्चदशमः; 82A, • मूलमन्त्रोद्धारविधिलक्षणपटलः षोडशतमः; 83A, • कवचोत्पत्तिलक्षणवज्रसत्त्ववाराह्या विधिपटलः सप्तदशमः; 84A •

वैरोचनादिकवचरक्षाविधिपटलोऽष्टादशमः; 85A, ० पद्मनर्त्तेश्वरादिरक्षाकवच-
मन्त्रनिर्णयपटल एकोनविंशतितमः; 86A, ० हेरुकादिरक्षाकवचविधिपटलः
विंशतिमः; 87A, ० वज्रसूर्य्यादिकवचरक्षाविधिपटल एकविंशतितमः; 88A,
० परमाश्वादिकवचरक्षाविधिपटलो द्वाविंशतिमः; 90A, ० वलिचक्रपूजाविधि-
पटलस्त्रयोविंशतिमः; 94A, ० मण्डलहोमआचार्य्यपूजाविधिपटलश्चतुर्विंश-
तिमः; 96B, ० भगवानित्यादिविशुद्धितथागतप्रतिष्ठाविशुद्धिलक्षणनामः पटलः
पञ्चविंशतितमः; 100A, ० प्रचण्डादियन्त्रमण्डलयोगिणीवीराणां मुद्राणां
संकेतविहरणलक्षणविधिनामगोचरपटलः षड्विंशतिमः; 102A, ० चण्डाक्षी-
लक्षणमुद्राधिपतिस्वभावविधिपटलः सप्तविंशतिमः; 103B, ० प्रभावतीलक्षण-
मुद्रावविधिपटल अष्टाविंशतिमः, 104B, ० महानासालक्षणहोमविधि-
नियमपटल एकोनत्रिंशतमः; 106B, ० मुद्राप्रतिमुद्रावीरमतीस्वभावविधिलक्षणं
नाम पटलस्त्रिंशतितमः; 108A, ० खर्व्वरीअक्षरहोमालक्षणस्वभावः ध्यान-
नामपटल एकत्रिंशतितमः; 109B, ० लङ्केश्वरीमुद्रासङ्केतलक्षणमण्डलचक्रस्वभाव-
नामविधिध्यानपटलः द्वात्रिंशतिमः; 111B, द्रुमच्छायास्वलक्षणमुद्रासंकेत-
विधिनियमपटलस्त्रयस्त्रिंशतिमः; 113B, ० ऐरावतीध्यायमुद्रालक्षणविधि-
युक्तिपटलश्चतुस्त्रिंशतिमः; 114B, ० महाभैरवान्तर्मुद्राविधानकथनलक्षण-
विधिपटलः पञ्चत्रिंशतिमः; 115B, ० वायुवेगाया प्रयोगविधिमुद्रावर्णलक्षण-
पटलः षट्त्रिंशतिमः; 117A, ० सुराभक्षीप्रयोगहोमास्वभावलक्षणविधिपटलः
सप्तत्रिंशतितमः; 121A, ० वज्रवाराह्याद्वयश्यामादेव्या वश्यहोमयन्त्रचक्रवज्र-
मण्डलविधिलक्षणनामपटल अष्टात्रिंशतिमः; 123A, ० भगवान् मूलमन्त्रस्य
सुभद्राद्वययोगात्माद्वययन्त्रोद्देशकूलनागकर्मविधिलक्षणपटल एकोनचत्वारिंशतिमः;
125B, ० हयकर्णवीराद्वययोगतः कवचसीमूलमन्त्रस्य कर्मविधिलक्षणमारयच
पटलश्चत्वारिंशतिमः; 127B, ० खगाननाया वीराधार[य]मन्त्रचक्र उन्मत्तो-
त्करस्वभावलक्षणविधिहृदयमन्त्रसर्व्वकर्म्मनामपटल एकचत्वारिंशतिमः; 129B,
० चक्रवेगाकर्म्मत्वमनवीराद्वययोगलक्षणस्वभावनामविधिपटलः द्वाचत्वारिंशतिमः;
131B, ० खण्डरोहाया प्रयोगभावनामन्त्रचक्रसुचाटनकर्म्मयदृयोगिनीमन्त्र-
कवचेषु विधिलक्षणनामपटलस्त्रयश्चत्वारिंशतिमः; 133A, ० सौण्डिनीप्रयोगेषु
विद्वेषणलक्षणविधियन्त्रचक्रस्वभावनामपटल[चतु]श्चत्वारिंशतिमः; 135A, ० चक्र-

वर्म्मिणीमूकीकरणप्रयोगविधिलक्षणमण्डलचक्रभावनावीरादयो [ग] राक्षसाकार-यन्त्रचक्रं नाम पटलः पञ्चचत्वारिंशतिमः ; 137A, ० सुवीराया शान्तिककर्म्म-प्रयोगविधिलक्षणयन्त्रचक्रभावनास्तम्भमन्त्रस्य कर्म्मप्रसरं नाम पटल षट्चत्वा-रिंशतिमः ; 138B, महाबलाया योगेन महारक्षाकीलनमन्त्रस्य कर्म्मबोधि-सत्तस्य यन्त्रभावनोपायविधिलक्षणोनाम पटलः सप्तचत्वारिंशतिमः ; 141B, चक्रवर्त्तिणीप्रयोगादिनानासाधनकर्म्मयन्त्रचक्रभावनामार्गमूलमन्त्रोद्देशविधिलक्षण - सर्व्वकर्म्मकं नाम पटलः अष्टचत्वारिंशतिमः ; 146A, ० महावीर्य्याया प्रयोगलक्षणगुह्यरसायनादिपुष्टिककर्म्मणीसम्यक्समाधिश्चैवकमूलमन्त्रस्य विधि-र्नाम पटलः एकोनपञ्चाशतमः ; 194B, ० पञ्चविंशतितत्त्वात्मासर्व्वतन्त्राणा-मर्थसूचकं सर्व्वरहस्यं नाम विधिपटलः पञ्चाशतितमः ; 196A, ० स्तुतिः पूजादिसमयसेवादयपटल एकपञ्चाशतमः ; 197A, (the last colophon) ० योगज्ञानसम्बरक्रियातत्त्वार्थवासीत डाकार्णवादिमं नामतुल्यतन्त्रराजं समाप्तम् ।

Post-Colophons :—

वन्दे सर्व्वज्ञगम्यं यत स्रोय + + + प्रादिशानि ।
मैत्रायां कुरु त्वमद्यैव मार्गं विशामि वाहरैः ॥
ये धर्म्मा हेतुप्रभवाः etc.

The Scribe's note.

इदं पुस्तकं पुरातनपुस्तके दृष्टा लिखापिता । इति श्रीशुभमस्तु ।

The first three chapters in their entirety have been published elsewhere by me, because they contain long passages in a curious dialect, absolutely unknown to the world. The fifth chapter is here quoted in its entirety, because it contains the names of Devīs, called after different districts of India.

Leaf 27A.

अतःपरं प्रवक्ष्यामि वक्षाणां स्थितरूपया ।
स्वकरोहापरे स्थिता वज्रडाकः स्वयं प्रभुः ॥
चतुष्कककरोगेषु नाडीशतं च विंशति ।
तेष नामं यथाख्यातं वक्ष्यते तत्त्वभाजनां ॥

१ २ ३ ४
मध्यदेशी कालिङ्गी च ओड्र कर्णाटकौसरी ।

५ ६ ७ ८ ९
सौराष्ट्री मलयी वङ्गी द्रवडी च कालि[ङ्ग] कौ ॥

१० ११ १२ १३
मालवी तु महाराष्ट्री वरेन्द्री कामरूपिणी ।

१४ १५ १६ १७ १८
डोहली ठविदेशी च भराड़ी राढ़ मागधी ॥

१९ २० २१ २२
तिरभुक्ति (सक्ति) दहरखण्डी नेपाली सरवासिनी ।

२३ २४ २५ २६ २७
राढ़ी ठिक्कारी वङ्गाली खाड़ी च हरिकेलकी ॥

२८ २९ ३० ३१
सुवर्णद्वीपी सिंहली च डामली च कतोरकी ।

३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७
सिन्धु हिमालयी बुड़ी कुबती गडरीं पथी ॥

३८ ३९ ४० ४१
गज्जवती वरुणा च ओरियाशलम्पाककी ।

४२ ४३ ४४ ४५ ४६
जालन्धरी अर्बुदी च काश्मीरि कोशली कांची ॥

४७ ४८ ४९ ५० ५१
जयंती त्रिशली चशी जहरी पूररोहिका ।

५२ ५३ ५४ ५५
मुम्मनी काम्बोजकी च भट्टालिकी गृहदेवती ॥

५६ ५७ ५८ ५९
प्रेतपुरी वलभी च (वभभीच) पेलवी चोपपेलवी ।

६० ६१ ६२ ६३
श्मशानगी उपश्मशानगी महोदधितटी खसी ॥

६४
म्लेच्छी च सर्व्वदेशकी देवी चतुःषष्टिः क्रमात् ।

नाभिचक्रेषु योगिन्यः विज्ञेया कुलनाड़िकाः ।

हृदयचक्रे तथा अष्टधृतिका सर्व्वगामिनी ॥

१ २ ३ ४
प्रयागदेवकोटाच उज्जयिन्यां महालक्ष्मी ।

५ ६ ७ ८
ज्वालामुखी सिद्धसिम्भली माहिली कौमारी पौरिकी ॥

एवं सर्व्वं हृदिस्थाने मायाकारसुचेष्टिणी ।

कण्ठचक्रस्य देवीं च वर्ण्यते वरनायकीं ॥

षोड़शैव महाभागा धातूनां षोड़शैव तु ।

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८
रक्ता शुक्रा मज्ज मेदा मेधा चर्म मांसा अस्थी च

९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६
स्नायुः पूया अन्त्र स्वयंभुव विट्मूत्र पित्तश्लेष्मिका ॥

रहस्यादिपदैर्यांतु ताभि सदवाहिनी ।

मस्तकेषु महादेवि चक्रे हाभिंशनाभिका ॥

होमकर्मेषु सर्व्वत्र सर्व्वसिद्धि मद्भुता ।

१ २ ३ ४ ५ ६
काल्या[ा] कराली भीभत्सी नन्दी तोता विनायिका ॥

७ ८ ९ १०
चामुण्डी घोररूपा तु उमादेवी सरस्वती ।

११ १२ १३ १४
भद्रकाली महाकाली स्मूलकाली पराजिता ॥

१५ १६ १७ १८ १९
जया विजया अजिता जयन्ती घोरदंष्ट्री च ।

२० २१ २२ २३ २४
इन्द्री चण्डी चतुर्व्वर्गी ग्रामवासिनी रौद्रिकी ॥

२५ २६ २७ २८ २९ ३०
कामोनी डाम्नी चण्डाली मातङ्गी ग्रामणी दूमिका ।

३१ ३२
राजपुत्री महर्द्धिकी दिव्यमदपूरिका ॥

इत्येवं नाभिचक्रेषु बत्तरोत्तरगामिनी ॥

कथयन्तु मम स्वामी किं मधा[त]च नामिका ।

धातु सर्व्वशरीरं तु सतुल्यकाय भावया ॥

भूभागैवर्त्तं जानीयात् देशभिन्ना भूम्येक तु ।
खड्गखड्गं गतो धातुरथवा देशकोरयः ॥
षट्कारं सूचितो तेन चक्रगर्भेषु लक्ष्यकात् ।
रोप्यते तत्र विज्ञानं जातृष्णा यस्य धातुषु ॥
आलयं तं विजानीयो कर्म्मखड्गरोहिका स्वयम् ।
हार्य्यमाया महापायं मारयो सर्व्वधातुकं ॥
तैश्च सत्त्वान् विजातीव खड्गरोहा सर्व्वकर्म्मिकी ।
नायकी वरयोगिन्यां वसंक्रान्ता स्थितो पराम् ॥
मीनचोदयकाले तु मासि (कामा) फाल्गुनके परे ।
आवरगोदावरीद्वीपे महारागस्वभाविनि ॥
नाभावकारकी देवी अद्वयपदमाश्रिता ।
सप्तत्रिंशात्मकमध्ये उत्पद्यन्ति समन्तगाम् ॥

ॐ वसमर्वंखवुस्ग्डरोवहिजकाडायेकि हुँगोहुँये फट् व फट्र्गस्वानी हाये हुँ २ फट् २ स्वाहा ॐ ।

इदं मन्त्रप्रयोगेण मण्डलं सर्व्वकामिकम् ।
एकैकस्य देवीनां मध्येषु चतुष्कणां ॥
उपायप्रज्ञात्मकं सर्व्वं धर्म्मोदयेषु मध्यतः ।
चतुर्द्वारसमायुक्तं तोरणं तद्विभूषितम् ॥
खादमानं महामांसं भैरवनादनादितम् ।
कामाचक्रं तु गोमांस डाकिनी दन्तिमांसकम् ॥
वाराहि सर्व्वमांसञ्च समयसम्बरयोगतः ।
मन्त्रसद्भावतो ज्ञात्वा न मन्त्राक्षरवाचकम् ॥
सर्व्वसत्त्वेषु यद्दाह्यं तन्मन्त्र योगिनी स्मृतम् ।
यदि अक्षरिकं मन्त्रं जिपगोतीव सन्निभम् ॥
नालिकारन्ध्ररन्ध्रेषु श्वासाकारसंज्ञकम् ।
मन्त्रयानं तु चित्तं हि आपादान्तनिरोधनात् ॥
देशे देशे तु संचारं मध्यदेशेषु चागतात् ।
दृष्टिः कुर्य्या स्वयन्तेषु घटवत् पानपावयेत् ॥

यन्त्रं न्यासने स्थित्वा तु भ्रामयेत् प्राणचक्रवत् ।
चेतनाभ्यास्थमात्रो तु मणिरन्ध्रं च पीड़येत् ॥
नवरन्ध्रेषु वीजं च भावयेदनादिना ।
अथवा सर्व्वनाड़ीषु मन्त्रन्यासमिहाचरेः ॥

म क यो क यो म वं ह क मा म व का डा ढ भ रा मा लि ह ने स रँ ठि वं खा ह सु लिं डा क लिं हि वु कु न प ज व यो नं । ना ख का कौ कं ज त्रि प य पु मु का भ ट्ट प्रे व पै ड ह्म ड म ख ल्ले । इति नाभिः ।

प्र दे ड म ल्वा लि मा को । इति हृदये ।

र सु म ले मे च मां च खा पू खं ल वि मू पि ल्ले । इति कण्ठस्य च ।

ह्म क भी न ती वि या यो ड स भ म ख्यू च न वि च ज यो ह च च ग्रा री का डो च मां ग्रा ह्न रा [म] । इति मस्तकचक्रस्य ।

अथवा अभेद्यादि नामकम् ।

तेषु चाद्यक्षरं सर्व्वं देयं मस्तकचक्रके ।
इदं यन्त्रं महाधीमान् प्राणवायु विधार्य्यते ॥
चक्रनाभे सूचयेत् कोष्ठ चतुष्षष्टदलाकृतिम् ॥
वर्त्तुलाकारसर्व्वेषु पञ्चसूत्राणि पातयेत् ।
अष्टषोड़शचौषष्ठि द्वात्रिंश कोष्ठकं मतम् ॥
कर्णिकास्थानमासाद्य भ्रमणं प्राणशक्तिभिः ।
यावदवधूती वायु तावद्यन्त्रमिहोच्यताम् ॥
यदि वा चैव कुर्व्वीत मन्त्रं भोयति कालिकाम् ।
ध्वनिः प्राणसमाकीर्णा नवनाड़ी तु रोधयेत् ॥
न रोगं न जरा कष्टं न क्षुत्पिपासकं सदा ।
एवमादिमनन्तं च न व्याधिं मरणादिकम् ॥
पञ्चमण्डलके चाथ वाहयेत् सर्व्वयन्त्रकम् ।
धातुरायतनाद्यादि भक्षयेदमृतयोगवान् ॥
इत्याह भगवान् स्वामी वज्रडाकस्तथागतः ।
सर्व्ववीरसमायोगात् वज्रसत्त्वः परं सुखम् ॥

Then comes the fifth colophon.

The first list of deities has sixty-four names; of these the majority are formed after the countries where the shrines are. The fifty-second name Mumbani seems to be derived from Mumban or Bombay. If so, this is the earliest mention of Bombay in Sanskrit Literature. The initial letters of these names are given in the same order to form a maṇḍala or mystic diagram, of which these are the naval. The initial letters of another list of eight Dhūtikās or nymphs of different cities form the heart. Those of thirty-two different deities form the neck and those of sixteen humours of the body form the head of the diagram. The deity celebrated in this paṭala is Khaṇḍarohā. Her Mantra is in 87 letters. These letters with the four sets of initials form the diagram.

The Holy places are thus enumerated :—

64A. अथ पीठोपपीठादि यथाक्रमाद्धि च आह ॥
पीठं पूर्णगिरिश्चैव जालंधरमोड्या[य]नं ।
अर्बुदश्च तथा पीठं गोदावर्य्योपपीठकम् ॥
रामेश्वरदेविकोट मालवश्चोपपीठकम् ।
कामरूपं तथा ओड्रं त्रिपुरकुलं कोशलकं ॥
क्षेत्रकालिंगोपक्षेत्रं लम्पाकं काञ्चि हिमालयम् ।
प्रेतपुरी गृहदेवी सौराष्ट्रं सुवर्णद्वीपकम् ॥
छन्दोहश्चोपच्छन्दोहं नगरं सिन्धुमेखलं ।
कुलिताश्चोपच्छन्दोहं नदीतीरं मेलापकं ॥
उद्यानं सागरं प्रोक्तश्चतुष्पथं चोपमेलकं ।
गिरिमूर्द्धिं ग्राममध्यं वृन्दा कौमारिपर्व्वकं ॥
कुलक्षेत्रोपमेलकं श्मशानं मुमुनियतः ।
परित्रं हरिकेलश्च मायापूरी श्मशानकं ॥
उपश्मशानं पर्व्वतान्तं मरुखेटं सुरः पुरम् ।
कर्णाटपाटकश्चैव पीलवं तु निगद्यते ॥
ग्रामान्तं कुंकरश्चैव कर्मारपाटकं विभुः ।
योगिनीवनपारिख्यं उपपीलवं तथात्र च ॥

पिष्ट (पिन्द) वनं गृहपार्श्वं तड़ागं पुष्करणी च तु ।
एषु स्थानेषु या कन्या सहजाश्च स्वयोनिजाः ॥
देशे देशे विजानीयात् ज्ञानयुक्तादयस्थिताः ।
द्वादशानां तु चक्राणां तद्भेदेन तु पीठजाः ॥
द्वादशपीठादयः प्रोक्ता षट्त्रिंशधातुकारणात् ।
एकैकस्य तु धातूनां चतुरायतनानि च ॥
द्वादशाकारसत्वार्थं विज्ञेया सह योगिभिः ॥

The favourite places of Kaṅkālinīs or skeleton deities are enumerated here :—

154B. अथ कङ्कालयोगेन देशे देशे स्वयोनिजम् ।
ज्ञानयुक्ता विजानीयाद्योगिनी वीरनायिका ॥

१
अट्टहासे रमादेवी नायकी सर्व्वयोगिनी ।
तस्मिन् स्थाने स्थिता देवी महाघण्टा कदम्बद्रुमे ॥
तस्य देवी सदावीर क्षेत्रपालो महाननः ।
कङ्कालसदृशमाया ता सम्भवन्ति महात्मनां ॥
मुख्यां तेषु कङ्कालमोङ्कालरन्ध्रतोद्गतं ।
स्वधातुस्थितविज्ञानं सर्व्वदेशगतं क्रमात् ॥

२ ३ ४ ५
कोल्लागिरि वरुणायां च देवीकोट विरजकं ।

६ ७ ८ ९
वरुणायां ततपुरे तु एलापुरे कश्मीरके ॥

१० ११
मलनगरे तथा च पुण्ड्रवर्द्धनक्षेत्रके ।

१२ १३ १४ १५
जयन्त्यां एकापुरे तु सोपारे चरिते तथा ॥

१६ १७ १८ १९
ओड्डियाने जालन्धरे क्षीरिके तु मायापुरे ।

२० २१ २२
अम्बुके राजगृहे च भोटे विषयेभिस्तथा ॥

२१ २४
मालवे पुण्ड्रीराख्ये तु चतुर्विंशतिपीठके ।
पर्व्वताग्र तालवृक्षं वटां तु काञ्चनस्तथा ॥
जटिलाख्यं पराक्रमा पर्व्वताग्रसमाश्रिता ।
महायक्षी वेणुगर्भे अश्वत्थकूटागारकम् ॥
औदुम्बर श्मशाने तु कारञ्जाशोकमाश्रिता ।
कनकस्तम्भशालस्तु चूड़धारश्च विख्याती ॥
सेवकूटमधुरक्षेषु च समाश्रिता पुरात् ।
रजयोनि उष्णुषाङ्गं महावज्रयोगाशयम् ॥
कपालं रजप्रचण्डा योनिवीर उष्णुषाङ्गं ।
महावज्ररक्षा तथा योनिवीरशक्तिभवा ॥
योनिसोमसम्भवा तु महावज्रा कुलोद्भवा ।
भीमवज्रोद्भवा चैव मेरमहाश्मशानकं ॥
कुसुमयोनिभ्यां तथा पुनरेव परं स्थानम् ।
एषु कुलोद्भवा देवी सहजरूपी कन्यकाम् ॥
महाजम्भी अग्निमुखी च क्षेत्रपालो वराननः ।
अग्निमुखमिति ख्यातो कङ्कालसुखवेदकः ॥
तस्य चन्दनग्रहणो योगिनी हयसंस्फुरेत् ।
तेन सम्पुटयोगेषु वीराद्यश्वसमाश्रिता ॥
सर्व्वेषु हितहेतवौ स्थिता च वर्णमण्डले ।
यथारगतिरूपेषु जायते सर्व्वदेशका ॥
चण्डेश्वरी चोर्द्धकेशी क्षेत्रपालो महोत्कटः ।
ऊर्द्धकेशो इति ख्यातो कङ्कालसुखहेतुकम् ॥
शेषपूर्व्वोक्तविज्ञेयं विशेषं वरयोगिनी ।
कर्म्ममोटी च रौद्रा तु क्षेत्रपालो महाबलः ॥
हेतुकः परमेश्वर महारौद्र यथापि वा ।
कङ्कालसुखसून्येषु विज्ञेया परमं पदम् ॥
सौख्यरूपा जानजा च क्षेत्रपालाकुलात्मकम् ।
महानागोऽपि विज्ञेया जनजा च महर्द्धिको ॥

कङ्कालचक्रशालिनी तु ज्वालामध्ये महासुखम् ।
अग्निमुखी महावीर्य्या क्षेत्रपालो घण्टारवः ॥
महावीर्य्या इति ख्याता कङ्कालसुखसम्भवः ।
पिङ्गलाख्या भीषणाक्षी क्षेत्रपालो महाजम्बुकः ॥
महाभयशोषणा वा कङ्कालसुखपूरकः ।
महाभीमा महाबला क्षेत्रपाला महागजः ॥
अथवा गजकर्णा तु क्षेत्रपालो गजकर्णकः ।
कङ्कालसुखमारूढं सर्व्वनाडीषु तन्मयम् ॥
गोकर्णा च पर्व्वताग्री क्षेत्रपालो महाभीमकः ।
नाडीनक्षामथापि वा कङ्कालसुखलीनकम् ॥
भ्रमणी भीमवक्त्रा च क्षेत्रपालो करालकः ।
मोहकरी दहत्मुखः कङ्कालसुखमासकः ॥
157B. सर्व्वचक्रमयाश्चैव भयानकस्तथापरा ।
सौम्याख्या दिव्यरूपी च साधकानां प्रियङ्करा ॥
चलन्विनी प्रलम्बिनी एवं सर्व्वं यथाक्रमम् ।
अट्टहासे तु चक्राख्या कोलगिर्य्यामकस्थिता ॥
वक्षयां सिद्धि[भिः]स्थपा देवीकोटेषु प्रेतख्याम् ।
विरजायां महाख्या तु रणछ्ये सूकरस्थिता ॥
ततःपुरे प्रेतख्या तु खरख्या च एकापुरे ।
कश्मीरे धातवख्या तु मरुदेश महिषं स्थिता ॥
नगरे मुखपके तु मरख्या पुष्करार्ज्जने ।
जयन्त्यां करङ्कख्या तु एकापूरे कूटस्थिता ॥
सोपारे परेतख्या तु करङ्कख्या चरित्रके ।
कोशावने मारख्यातु मरुख्या तु नालन्धरे ॥
कौरिकां अग्निस्थिता च मायापूरे मकोपरि ।
अंबुकी सिंहस्थिता च चक्रस्थिता राष्ट्रके ॥
ओडविषये प्रेतख्या मरुख्यो मालवे तथा ।
एवं क्षेत्रेषु सिद्धिः स्याद् कङ्कालेषु प्रयोगतः ॥

करप्रागुरुह्यपतीत्वं कन्दुनावसमुत्थितम् ।
ध्यानं सर्व्वेषु सर्व्वेषां ज्ञानमेतद् स पश्यति ॥

72.

3825. वज्रडाकतन्त्र । *Vajraḍāka-Tantra.*

Substance, palm-leaf. 12 × 2 inches. Folia, 126. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 3600. Character, Newari of the 14th century A.D. Appearance, old and worm-eaten. Incomplete.

For a Tibetan translation see Beckh 75, para. 6.

It begins:—

रहस्ये परमे रम्ये सर्व्वात्मनि सदा स्थितः ।
सर्व्वडाकिनीमयः सत्त्वो वज्रडाक सुखं परम् ॥
असौ खयम्भू भगवानेक एवाधि दैवतः ।
सम्भवात्मारुरूपादिनिष्क्रान्ताखमयाचारगोचराः ॥
दुर्लभं त्रिषु लोकेषु आदिमध्यान्तसंस्थितम् ।
न रागो न विरागश्च मध्यमो नोपलभ्यते ॥
सर्व्वात्मनामनुत्रेयं चदयज्ञानमुत्तमम् ।
दुखारिष्ठोऽपि सिध्यंते सर्व्वलाभसुखोत्सवैः ॥
सर्व्वाकाशचरा सिद्धिर्डाकिनीति प्रसिध्यति ।
सर्व्वतो विश्वमुद्रा तु सर्व्वतो विश्वसम्बरैः ॥
सर्व्वडाकिनीसमायोग वज्रडाकः प्रसिध्यति ।
जातस्याद्ययोगानां देवताजन्मनं प्रति ॥
प्रतिबिम्बसमायोगौ निमित्तादिषु जायते ।
आत्मयोगः खसमयः सिध्यते परमाक्षरः ॥
बोधिचित्तसमायोगसर्व्वाधिपप्रमुच यम् ।
बोधिचित्तमिदं वज्रं सर्व्वबुद्धखभावत ॥
तस्मात् सर्व्वप्रयत्नेन पूजयेद्विश्वरूपिनम् ।
जगदरखभावेन आप्य विश्वं खयस्थितम् ॥

आत्मा वै सर्व्वबुद्धत्वं सर्व्वसौरित्वमेव च ।
आधिदैवतयोगेन तस्मादात्मैव साधयेत् ॥
अनेन सर्व्वबुद्धत्वं सर्व्वसौरित्वमेव च ।
सर्व्ववज्रधरत्वञ्च सिध्यन्तीहैव जन्मनि ॥
इत्याह भगवान् श्रीवज्रधरस्तथागतः ।
सर्व्वडाकिनीसमायोग वज्रडाकः परं सुखम् ॥
आकाशलक्षणं सर्व्वमाकाशञ्चाप्यलक्षणम् ।
2. आकाशसमतासर्व्वस्मै त्रैधातुकमशेषतः ॥
दृश्यते स्पृश्यते चैव यथा माया हि सर्व्वतः ।
न चोपलभ्यते चैव सर्व्वस्य जगतः स्थितेः ॥
अनया मुद्र[य]ा योगी भक्ष्येद्भुवनत्रयम् ।
येनैव मूढा बध्यन्ते बुद्धाः क्रीडन्ति तैरिह ॥
सत्त्वसम्पूर्णयोगेन नान्यथा याति दीपवत् ।
स्वयं वैरोचनो बुद्धो वज्रसूर्य्यश्च वेदना ॥
पद्मनर्त्तेश्वरः संज्ञा संस्कारो वज्रराट् तथा ।
विज्ञानं वज्रसत्त्वञ्च + + + + ।
सर्व्वरूपस्वरूपोऽसौ वज्रडाकः प्रसिध्यति ॥
एक एव महाभूतः सर्व्वानन्दप्रदायकः ।
विरजं रजमित्युक्तं महामायास्वभावतः ॥
पृथिवी पातनी चैव अपातु मारिची तथा ।
आकर्षण्यग्निधातुश्च वायुर्नर्त्तेश्वरी तथा ॥
आकाशधातुरश्च महामायाप्रगामिनी ।
पञ्चभूतस्वभावेन स्थिता सा वज्रनायिका ॥
सर्व्वभूतसमावेशडाकिनी परमोत्कटा ।
चक्षुषी मोहवज्राख्यं द्वेषवज्रा द्विधा श्रुतिः ॥
ईर्ष्यावज्रस्तथाघ्राणं रागवज्रमुखं स्मृतम् ।
स्पर्शं मात्सर्य्यवज्रञ्च + + + + ॥

सर्व्वाषलसमायोग वज्रडाकः परं सुखम् ।
शून्यरूपमिदं सर्व्वं शून्याकारेण चक्षुषा ॥
पश्यतां निर्व्विकल्पेन सतां निःशून्यता भवेत् ।
व्योमरूपाणि सर्व्वाणि व्योमरूपेण चेतसा ॥
निःसंकभावनायुक्तो निर्व्विकल्पः प्रजायते ।
इत्याह भगवान् वज्री वज्रसत्त्वस्तथागतः ॥

2A. सर्व्वतथागतमेघप्रतिहतसमयमहासुखं नाम समाधिं समं कृत्वेदमुवाच ।

यावत् संसारवासस्था भवन्ति वरसूरयः ।
तावत् सत्त्वार्थमतुलः शक्ताः कर्त्तुमनिर्हताः ॥
एत एव हि सत्त्वा सर्व्वायासे सदाभयाः ।
अविश्रमाः सुसत्त्वार्थं महावीर्य्येण कुर्व्वते ॥
आकाशनिष्ठवासन्तु भवप्रणिधिसम्भवे ।
सत्त्वार्थोद्यतचित्तानां सौरिणां भवसम्भवे ॥
एवाच देवपुत्राणां नित्यं रागः प्रमादिनाम् ।
अन्येषां रागिणामर्थे सर्व्वरागविसम्भवे ॥
दास्यामि कल्पविस्तरं महासुखसुसिद्धये ।
अनादिनिधनं चाद्यं सर्व्वकल्पादिभावितम् ॥
भूतपूर्व्वमतीते पि कल्पादौ हि महासुखः ।
वज्रसत्त्वमहातन्त्र आद्यौदेकोऽधिदैवतः ॥
सर्व्वसत्त्वोद्भवार्थाय सर्व्वलोकाग्रधातुषु ।
गीतवाद्यादिगन्धर्व्वं तत्सर्व्वं[स्य] भवाधिपः ॥
सुरतोयं हि सम्भूतः सर्व्वसत्त्वसमुद्भवः ।
ततः प्रभूताः सत्त्वास्तु कामरागविवर्ज्जिताः ॥
तेषान्तु विनयं ज्ञात्वा चापरोद्भववर्ज्जितः ।
जगाम प्रशान्तां पश्यन् निरात्मां गगनोपमाम् ॥
भूय कश्चिन्न सत्त्वार्थं न बुद्धार्थमनुत्तरम् ।
शक्यं कर्त्तुमात्मार्थं परार्थं हि ततः परम् ॥

ततः सर्व्वं जगदर्थं मागत शून्यता सदा ।
असत्त्वार्थतया सर्व्वं प्रयात नरकात् ध्रुवः ॥
ततः शून्येषु सर्व्वेषु लोकधातुषु संस्थिता ।
सर्व्वबुद्धसमाणेन चोदयामासुः मां वधु ॥

ॐ महासुखवज्रसत्त्वं जः हूं वं होः सुरतस्त्वम् ।

8. तच्चोदितमात्रे तु मयि सर्व्वसुखप्रदः ।
शुद्धकामार्थसिद्धं हि जातं सर्व्वसुखी जगत् ॥
अहञ्च कामरूपाग्रः सर्व्वबुद्धैरधिष्ठितः ।
मयापि धर्म्मकायाग्र्ः सर्व्वबुद्धाधिप[ः] पतिः ॥
सर्व्वबुद्धमहाराजः सर्व्वबुद्धमहासुख ।
सर्व्वबुद्धमहाकायः सर्व्वबुद्धसम्पतिः ॥
सर्व्वबुद्धमहाचित्तः सर्व्वबुद्धमहामहः ।
सर्व्वबुद्धमहाराणा सर्व्ववज्रधराधिपः ॥
सर्व्वलोकेश्वरपतिः सर्व्वरत्नाधिपेश्वरः ।
सर्व्वडाकिनीसमायोगात् सर्व्वबुद्धसमो भवेत् ॥
सर्व्वबुद्धमयत्वाच्च वज्रडाक प्रसिध्यति ।
अथ महामण्डलयोगेन सर्व्वमण्डलमालिखेत् ॥
तस्य मध्ये यथाम्नायं वज्रसत्त्वं निवेशयेत् ।
लक्षितं चन्द्रवर्णं तु रश्मिज्वालाकुलस्तथा ॥
बुद्धमालाविरचितं सर्व्वाभरणभूषितम् ।
चतुर्व्वक्त्रं चतुर्भुजं (त्रिनेत्र) जटामुकुटमण्डितम् ॥
चतुर्विंशत्समायुक्तं बुद्धबिम्बोपशोभितम् ।
दक्षिणमसितसौम्यं वामे रक्तन्तथापरम् ॥
पश्चिमं पीतसन्निभ कपालवज्रं ताड्यान्वितम् ।
(त्रिरश्मभवकरं) वज्र खड्गधरश्चैव वज्राकपालमेव च ॥
डाकिनीचक्रसमाकुलं त्रिलोकविजयनायिने ।
सर्व्वडाकिनीसमायोग वज्रडाकः परं सुखम् ॥

इत्याह भगवान् वश्री वचसत्त्वस्तथागतः ।
माता [च] भगिनी चैव दुहिता बान्धवी तथा ॥
कामयेद्द्वन्द्वयोगेन सर्व्वसिद्धिप्रसाधकः ।
3A. गोमांस हयमांसानि भक्षयेदविशङ्कितः ॥
[वा]माचार सदा लोके वामतर्पणभक्षणम् ।
वामोद्भवं जगत्सर्व्वं स्थावराद्या सजङ्गमम् ॥
दूती त्यक्ता तु गच्छेत् सर्व्वकामविमोहितः ।
दूती रक्ता महामोक्ष लभ्यत्येव न संशयः ॥
अग्[त]श्च व्रतपूर्णः साधक ध्यानतत्परः ॥
समयकुलाचारो वै एकत्र चरभोगकः ॥
पञ्चवर्णसमाचार एकवर्णान्तु भक्षयेत् ।
मधुरक्तं सकर्पूरं रक्तचन्दनयोजितम् ॥
कुलिशाम्बुजसमायुक्तं + + + + ।
पञ्चामृतं भवेदेतत् सर्व्वसिद्धिप्रसाधकम् ॥
अनामाङ्गुष्ठचक्राभ्यां सेवयेत् योगवित् सदा ।
सोमपानं सदा लब्ध्वा सिद्धिमाप्नोति शाश्वतीम् ॥
एतत् परमं समये कथितं तव वरानने ।
सोपायसर्व्वकर्म्माणि निर्व्विकल्पेन स्थापयेत् सदा ॥
निर्व्विकल्पेन भावेन सर्व्वकर्म्माणि सर्व्वदा ।
आचरेन्निर्व्विकल्पेन तत्त्वाभ्युत्तमोत्तमः ॥
विषयान् सेव्यमानस्य निर्व्विकल्पेन चेतसा ।
क्लेशोच्छेदानुभावेन तत्सयो दूरतिक्रमः ॥
यस्तु सर्व्वाणि कर्म्माणि प्रज्ञया विनियोजयेत् ।
सा च सूक्ष्मपदे योज्या तथा ह्येतन्महात्मनाम् ॥
प्रज्ञाप्रकृतिरूपाणि निर्व्विकल्पेन चेतसा ।
निःशङ्काचारसञ्चारस्तपस्तेषां महात्मनाम् ॥
प्रज्ञोपायविनाशश्च यदि चित्तं न संक्रमेत् ।
निवृत्तं तत् समुद्दिष्टं महाबोधिप्रदायका ॥
योगिनां अभियुक्तानां निर्व्विकल्पानुगामिनाम् ।

4. तेषां सर्व्वाणि भूतानि प्रज्ञापारमितानि च ॥
प्रज्ञादर्पणसङ्काशं तदाकारं वासंस्कृतम् ।
प्रज्ञायत्ता स्मृता तेषां निर्व्विकल्पात्मचेतसा ॥
दर्पणप्रतिविम्बञ्च स्वप्नमायार्थबुद्बुदोपमम् ।
इन्द्रजालसादृश्यं यः पश्येत् स प्रभुः स्मृतः ॥
तडिद् गन्धर्व्वनगरं विपाकश्चैव संस्कृतम् ।
यथाकारं प्रपश्येद्यः तस्यायत्ताः प्रजाः स्मृताः ॥

तेन न कस्यचित् क्षितिरक्षियंत्राभिनिवेशः स्यात् । एवञ्चैव वज्रप्रभृतैरपि मायोपमैर्भावैः विशिष्टो सम्भोगसञ्जातसुखपरिणामनया किञ्चिद्विशिष्टसम्भोगसञ्जातः सुखपरपरिणामनया किञ्चिद्विशिष्टफलं प्राप्यते न ह्येते क्षिरचला भावाः किन्त्वरभासमात्रलक्षणाः यद्येते विशिष्टभावनाभ्यासबलात् विशिष्टसुखसौमनस्यादिकं कार्य्यमुत्पाद्य अनुत्तरफलावाप्तौ हेतुभावं प्रतिपद्यते तदाप्याभवनदेव नाकश्चिद्दोषः (?)

तस्मात् सर्व्वप्रयत्नेन पूजयेत् सर्व्वगामिनी ॥
दुष्करैर्नियमैस्तीव्रैर्मूर्त्तिः शुष्यति दुःखिता ।
दुःखात् विक्षिप्यते चित्तम्विक्षेपो सिद्धिरन्यथा ॥
मनोमूर्त्तिवृढत्वाच्च सर्व्वसौख्यैवृढीभवेत् ।
दुःखैच्चलत्वमायाति निरोधम्वाधिगच्छति ॥
कायवाक्चौक्षित्वं प्राप्तो बोधिमवाप्नुयात् ।
अन्यथाकालमरणं पच्यते नरके ध्रुवम् ॥
इत्याह भगवान् वज्री वज्रसत्त्वस्तथागतः ।
वज्रडाकिनीसमायोग वज्रडाक परं सुखम् ॥

4B. इति वज्रडाकमहातन्त्रे परतत्त्वावबोधविषयावतारं नामपटलः प्रथमः ।
अथ भगवन्तं पुनरपि पूजां कृत्वा प्रणिपत्यैवमाहुः ।
भाषस्व भगवन् देव सर्व्वदुष्टप्रभञ्जन ।

हृदयं येन सर्व्वदुष्टाः सर्व्वतथागतशासनद्रोहका इष्टदेवादयः सर्व्वसत्त्वां दाम्यन्ते शाम्यन्ते विनेयं काम्यन्ति पाल्यन्ते । आबोधिमण्ड[ं] नयोदुष्टत्वं कुर्व्वंतेति । अथ भगवान् सर्व्वगतकायवाक्चित्तवज्राधिपतिरिदमुदाजहार ।

आईठई वैरोयण तसु वण्णान्तताइ ॥
तह यह अन्तसवरा दिट्ठामइ ॥
तियसरसिरसि भुविओ ॥
सआरमण्डलय मज्झासनो वेजिवाय परिउसिओ ॥
आअरसरपरिसंठिओ सवरो ।
पुणोवि सवरो पञ्चवायासनो खण्डेन्दुविन्दुसोहिओ ॥
ससमज्झट्ठिओ वीओ ।
रह वाय परिभोसिओ सम मज्झट्ठिओ
तिअ वअय । पयावि अवङ्कअ पडिहासइ ।
हूँ हूँ पभइ यावसरपरिपूरिअइ
पयाअ जए वियु । सेसहएअ परिपूरिअइ
पव मज्झट्ठिओ तत्तो ॥ हायांएइ ॥
सवरो रवसुक्कड़ो । हसरसिरसंठिओ पुणोवि पहन्तो । यावसर-
परिभोसिओ ॥ चौसवरो रवमो क्कडो । एमारकलो भरणो ।
ईसरखण्डेन्दु भूसिओ । सोहइ सवरो । रवणोक्कडो ॥
पुणोवि पहासर गोवइ । रुवरो खण्डेन्दु विमल सुमण्डिओ ।
पुणोवि सअलतत्तवरो याहो ॥ कयारअवविहसयो सेसो ।
वैरोअय विविह पअवर पूरिओ विहिया ।

5. इत्याह भगवान् वज्री वज्रसत्त्वस्तथागतः ।
षड्वीरसमायोगडाकिनीजालसम्बरः ।
तस्मिन् हूंकारनिष्पन्नविश्वपद्मार्कमण्डलम् ॥
कर्णिकामध्यस्थं वै हूँ तत्त्वं विभावयेत् ।
स्फारयेत् डाकिनीचक्रं रश्मिमालामनेकधा ॥
त्रिभुजैकवक्त्रा त्रिनेत्रा रक्तवर्णा महाघोरा ।
शूलाकारं भावयन् तां रक्ताद्यां पिङ्गलोर्द्ध्वकेशाम् ॥
नवयौवनसम्पन्नां व्याघ्रचर्माम्बरधराम् ।
करण्डिकां महाघोरां भयस्यापि भयङ्करीम् ॥
सर्वडाकिनीसमायोगवज्रडाकः प्रसिध्यति ।
इत्याह भगवान् वज्री वज्रसत्त्वस्तथागतः ॥

पुव्वचुंविअ कम्मन्तओ वङ्किसमेअ स्सिभणिअम् ।
कुरु कुरु सत्त विओअं ॥ वन्देहिअउ कुड़िल उब्भड़ं एअं पुणो विभणिअर्थम् ।
अलिअ तोसिअ णाअं । हुअ विप्पए एअ सबभाव भणिअम् ॥
कण्णाकलओ आर सरसजुतम् ।
भअ पासट्ठिअं एस भणिअव्वम् ॥
रविआसण संट्ठिओ सवरो दहवण खअन्दुविन्दुपरिपूरिअम् ।
एअं पुणोवि कहियं ॥ दिणअर सहाअ परिभोसिओ ।
सवरो विसम्ग सणिठओ वेस्सि गुणिअव्वम् ।
फेकारोद्धरण णादेन्दुविन्दु जोइअं पुणो विभणिअम् ॥
फटफटाटोपटकारसोहिअम् ॥
सअलविकुप्यत वरहर हड़ाइ णिसवद ॥
पअवग्गवेस्सि सजुत्तो एअवग्गपढाणं पुणोइ भणिअम् ॥
भखभखहि वसवहि हुअं तमाणावअम्नेगम् ।
5A. गिङ्क गिङ्क सप्त पाय सगयतु अङ्क सप्पं वोतज्जय विगुणिअम् ॥
आआर कवसं तिअ तिअ चउद्ध पवणसंट्ठिअं ।
एअत्तं हणोअ भणिहव्वं ॥
सोहइ रवि आसमुट्ठिओ । सवरो चउवाणं परिपूरिओ ॥
पुणोवि भणिअं तिअ हिअ अन्तिमो अवणिठअ वीओ ।
वारह वाण परिट्ठिओ । खअइमणिठतभूषितम् पुणो विभणिअम् ।
कसाअल पअवग्गान्त आसणट्ठिओ ।
आअरविन्द संगुतुओ एअं वि भणिअव्वम् ॥
सवरो वेस्सिवाअ सङ्कहिओ, पुणोवि तिअवाण परिभोसिओ ॥
सवरो पुणोइ सवरो पअवाअसण किओ ।
एअं सवखइन्दुमणिठभूषिअम् ।
एअस्सा पुअपुअ गुणिअम् ।
कस पघई वरवरघरो एक एकलिअत्तम् ।
एअअक्व पुअ पुअ भणिअम् ।
सवरो उआर सराहढो ॥ खअन्दुविन्दु पुणोवि परिभोसिओ

महारक्षाशन्तय सोच्छितो वज्रविविष्ट पत्नफुल्लकुसुम सङ्कुछितो ॥
अस्य देवि महामाया सर्व्वसिद्धिप्रदायका: ।

इत्येवं भावितमात्रेण सर्व्वलोकधातव: कम्पिता: सर्व्वतथागता: सकला पुनरपि सर्व्वतथागत:बोधिमभिसम्बुद्धा: सर्व्वपर्व्वता कम्पिता: स्फुटिता सर्व्वदुष्ट-विनीता. दमिता: शामिता: । आकृष्टा मण्डलप्रवेशिता: समवैवद्धा वशीकृता । सर्व्वमातृगणभूतगणग्रहा:ज्वराः सर्व्वयक्षराक्षसविनायका: पापा नरका: स्फाटिता: पाटिता विनाशिता: ।

7A. इति सर्व्वकर्म्मप्रसवविधिग्रन्थ: मायाविकुर्व्वणमन्त्रविधिपटलो द्वितीय: ;

11B. सर्व्वनागाकर्षणपटलस्तृतीय: ;

15B. इति सर्व्वकर्म्मप्रसरोदयो नाम विधिविस्तरपटलश्चतुर्थ: ;

17B. इति सर्व्वनागाकर्षणप्रवेशनविधिविस्तरपञ्चमपटल: ;

19A. सर्व्वडाकिनी[म]न्त्रतत्त्वपटल: षष्ठ: ;

20A. हस्तमुद्राप्रयोगकयोजिकाचिह्नलक्षणादिपटल: ;

20B. सर्व्वडाकिन्याकोम्मा पटलोष्टम: ;

26B. इति सर्व्वयन्त्रोदयो नाम पटलो नवम: ;

33A. इति न्यासोदयो नाम दशम: पटल: ;

34B. इति सर्व्वमायाविकुर्व्वितो नाम पटलैकादशम: ;

36A. इति वज्रकोदयो नाम पटलो नाम द्वा[द]शम: ;

37A. इति वीरादयपूजासर्व्वकर्म्मोदयो नाम पटलस्त्रयोदशम: ;

38A. इति देशन्यासवीरादयं नाम पटलश्चतुर्दशम: समाप्त: ;

39B. इति कालचयोदयमन्त्रतन्त्रकालमृत्युवञ्चनो नाम मण्डल: पञ्चदशम: ;

45A. इति सर्व्ववीरपटलीसोलगंभारिसमायोगचक्रोदयो नाम षोडशम: ;

48A. इति रसायनविधिपटलो नाम सप्तदशम: ;

51A. इति मेलापकनिर्णयो नाम साधनविधिरष्टादशपटल: ;

55A. इति वज्रडाकमहातन्त्रे सर्व्वभूतग्रहोत्पत्तिसाधनपटलोनामोन-विंशतिम: ;

58A. इति डाकिनीसमायोगम्यालोदयो नाम विधिपटलविंशति: ;

60A. इति भवत्कान्तिध्यानसिंहविक्रीडितमुद्रायोगोदयो नाम एक-विंशतिम: पटल: ;

60B. इति योगयोगिनीरतिक्रीड़ावाह्यमुद्रालक्षणविधिपटलो नाम द्वाविंशतितमः ;

61B. इति निर्गमनिग्रहाविकारोनामपटलस्त्रयोविंशतितमः ।

62B. इति होराग्रहो नाम कर्म्मविधिपटलः चतुर्विंशतितमः ;

63A. इति सर्व्वोदयो नाम पटलः पञ्चविंशतितमः ;

64A. इति कालोदयः पटलः षड्विंशतितमः ;

64B. इति नक्षत्राधिकारविधिपटलः सप्तविंशतितमः ;

65B. इति चिरिक्षनिर्णयो नाम पटलोऽष्टाविंशतितमः ;

66A. इति प्राणोदयो नाम पटलः एकोनत्रिंशतितमः ;

66B. इति पञ्चतत्त्वविकुर्व्वितोदयो नाम पटलस्त्रिंशतितमः ;

69A. इति घण्टालक्षणमानविधिरेकत्रिंशतिमः समाप्तः ;

70B. इति गुर्व्वाराधनसमयसम्बरापटलो द्वात्रिंशतितमः ;

71B. मन्त्रविधिपटलस्त्रयस्त्रिंशतितमः ;

72A. इति स्रोष्टुवक्त्राभिषेकपटलश्चतुस्त्रिंशतितमः ;

72B. इति हेवकीकरण-विधिपटलः पञ्चत्रिंशतितमः ;

72B. इति हेवकीकरणे विधिपटलः पञ्चत्रिंशतितमः ;

73A. इति म्लेच्छनाद्यसमयसम्बरविधिपटलः षट्त्रिंशतितमः ;

73B. इति म्लेच्छसर्व्वायुधमुद्राध्यानपटलः सप्तत्रिंशतितमः ;

74A. दूतीरामणविधिपटलः अष्टत्रिंशतितमः पटलः ;

77A. इति बलाधिकारपटल एकोनचत्वारिंशतितमः ;

79B. इति शतकपालमुद्राध्यानपटलः चत्वारिंशतितमः ;

87B. इत्यालिकालिमन्त्रोदयन्यासपटलः एकचत्वारिंशतितमः ;

91B. इति रहस्यादितत्त्वोदयः पटलो द्वाचत्वारिंशतितमः ;

93A. इति सर्व्वकर्म्मध्यानोदयो नाम होमविधिपटलस्त्रयश्चत्वारिंशतितमः ;

94A. इति वेताड़साधनाध्यात्महोमविधिपटलश्चतुश्चत्वारिंशतितमः ;

94B. इति जपविधिपटलः पञ्चचत्वारिंशतितमः ;

97B. इति भूम्याधिवासनसूत्रपातनविधिः पटलः षट्चत्वारिंशतितमः ;

100B. इति रसायनद्रव्यवर्गाधिकारविधिपटलः सप्तचत्वारिंशतितमः ;

104B. इति सर्व्वकर्म्मप्रसरस्यार्थ होमविधिः पटलो अष्टचत्वारिंशतितम ;

111A. इति वज्रडाकमहातन्त्रे रसायन + + + + विधिपटल एकोनपञ्चाशत्तमः ;

121B. इति वज्रडाकमहातन्त्रराज्ये वज्रसत्त्वासमुत्पाख्याननिर्द्देशो नाम पञ्चाशतितमः ;

125B. इति वज्रडाकमहातन्त्रराजे निर्घण्टपटल एकपञ्चाशतितमः समाप्तः ।

73.

8060. **प्रज्ञोपायविनिश्चयसिद्धिः ।** *Prajñopāya Viniścaya Siddhiḥ.*

By ANAÑGA VAJRA.

Substance, Nepalese paper—white on one side and yellow on the other. 7¼ × 4¼ inches. Folia, 42, of which foll. 22—30 are missing. Lines, 6 on a page. Extent in ślokás, 440. Character, Newari. Appearance, fresh. Copied under orders.

For a description of the MS. from which this was copied, see my Nep. Cat., Vol. II (1915), pp. 64—65.

The main work in this MS. is Prajñopāya-viniścaya siddhiḥ, by Anañga Vajra, who seems to have been a pupil of Śubhākara, from an obscure verse which runs thus in fol. 40B :—

40B. गुरुचरणाम्बुजसेवा विरचित(?) मन्नतं शुभाकराख्येन ।
यस्मे तदखिलजगतां विहितं साधारणं कृपया ॥

The main work is the last, there being, as preparatory to the understanding of this, some short works given before it, namely, (1) Yogāvatāra of Nāgarjuna, ending in leaf 2A ; (2) Svādhiṣṭhānaprabheda by Āyadeva, ending in fol. 8B ; (3) Advayavivaraṇa Prajñopāya-viniścayasiddhi by Ācārya Padmavajra, ending in fol. 17A ; (4) Nānāsiddhopadeśa —the siddhas being 1. Padmāñkura (17A) ; 2. Prajñarakṣita (17A) ; 3. Nalipāda (17B) ; 4. Ravigupta (17B) ; 5. Kṛṣṇā-

cārya (17B); 6. Saraha (17B); 7. Mahīdhara (18A); 8. Bhūri-pāda (18A); 9. Vīṇāpāda (18B); 10. Virāpācarya (8B); 11. Vārūpācaryya (18B); 12. Nāgabudha (18B); 13. Dinnāga (19A). In 20B, the 4th work ends and the main work begins. It has five chapters, of which the colophons of the first two are lost in the lacuna.

81B. इति प्रज्ञोपायविनिश्चयसिद्धौ बोधिचित्ताभिषेकस्तृतीयः परिच्छेद समाप्तः; 34B. •तत्त्वभावनानाम चतुर्थः परिच्छेदः; 41A. •तत्त्वचर्य्यानिर्द्देशो नाम पञ्चमः परिच्छेदः, प्रज्ञोपायविनिश्चयसिद्धिः समाप्ता । कृतिरियमनङ्गवज्र-पादानां ।

Post-Colophon statement :—

स्पर्द्धेदारौ विचित्रः कमलकुलिशयोर्योगतोऽसौ विपाकः
पश्चावृत + + रागानलदलितजगत्सङ्गरागि विमर्द्दः ।
तस्मिन् निर्वार्य्यमाणे पवनसहचरे रागवह्नौ सरोजे
सार्यं सम्बोधिमार्गैः सकलजिनतनूयोगगम्यादिलक्ष्यः ॥
प्राक्पञ्चौबन्धवज्रं चपकनियमितं मेखलाश्वासवज्रं
कण्ठाग्रं चारुपात्रं कमलकुलिशगाचित्तनिष्ठातमुद्रः ।
इत्थं वज्रार्द्धयामं प्रहरमपिदिनं सूत्रवचित्तबन्ध
धातौ सन्धार्य्य तूर्णं स्वपरमथनवेत् कुण्डलाकार (इति) योगैः ॥
शुभं ॥ तालपत्रपुस्तके दृष्ट्वा लिखितं ॥ शुभं ॥

The following extract is from the 5th pariccheda of Anañga Vajra's work, in which it will be seen what the lofty philosophy of Prajñapāramitā has come to.

86A. स्वप्नमायोपमं सर्व्वं स्कन्धधात्वादिलक्षणं ।
त्रैधातुकमिदं सर्व्वं ज्ञातव्यं [च] समासतः ॥
कौशल्यज्ञानमिद्धन्तु जीवितैश्वर्य्यमेव च ।
तथाष्टलोकधर्म्मांश्च सर्व्वं त्यक्त्वा विदूरतः ॥
अप्रकम्प्यः सदा भूत्वा निर्द्वन्द्वः कृतनिश्चयः ।
षट्पारमितायोगेन बुद्धसिद्धिप्रसिद्धये ॥

36B. बोधावारोप्य चित्तन्तु तत्त्वचर्य्यां समाश्रयेत् ।
आचरेत् समयं ज्ञातं मन्त्रमार्गप्रकाशितं ।
विघ्नमारादिघ्नाभ्यर्थं पञ्चामृतमधिश्रयेत् (क्षयेत्) ।
एषा त्वनुत्तरा रक्षा विन्मुत्रादिव्यवस्थिता ।
ज्वररोग (ज्वरागरा) विष (धा) योग डाकिन्युपद्रवग्रहाः ।
मारा विनायकाश्चैव प्रशमं यान्त्यनेन हि ।
नरोद्भवं तथाश्वञ्च (स्वच) गोह्नमातङ्गसम्भवम् ।
प्रदीपं भक्षयेत् प्राज्ञः स्नानमेव च पञ्चमं ।
अन्यैश्च समयैः ज्ञातृचित्तस्योत्कर्षकारकैः ।
भवत्सम्भोगप्राप्त्यर्थं प्रोक्तैश्चित्तवस्थितं ।
प्रज्ञापारमिता सेव्या सर्व्वथा मुक्तिकांक्षिभिः ।
परमार्थे स्थिता शुद्धा संवृत्त्या रूपधारिणी ।
ललनारूपमास्थाय सर्व्वत्रैव व्यवस्थिता ।
अतोऽर्थं व्यञ्जनाद्येन योषा बाह्यार्थसम्भवा ।
ब्राह्मणादिकुलोत्पन्नां मुद्रांवै अन्त्यजोद्भवां ।
दुःशीलां परभार्य्याञ्च विकृतां विकलां तथा ।
जननीं स्वसारं च स्वपुत्रीं भागिनेयिकां ।
कामयेत् तत्त्वयोगेन लघु सिध्यति साधकः ।
पञ्चादिसम्भवैः + + चित्तस्योत्कर्षकारकैः ।
करणैर्वाङ्मुद्राभिः नानारूपविचेष्टितैः ।
स्वाधिदैवतयोगेन पञ्चकामगुणैर्वरैः ।
धर्माधिचित्तरत्नस्यात्मानं पूजयेत् सदा ।
गन्धमाल्यादिसत्कारैः क्षीरपूजादिविस्तरैः ।
वस्त्रचन्दनवस्त्राद्यैश्चित्तस्यानन्दकारकैः ।
गन्धाम्बुदादिसङ्कल्पं नाम कुर्य्यात् सदाचर ।
मायोपमादियोगेन भोक्तव्यं सर्व्वमेव हि ।
धर्म्मधातुसमुद्भूता न कश्चित् परिपन्थिनः ।
प्रभुञ्जीत यथाकामं निर्विकल्पेन चेतसा ।

सम्भोगार्थमिदं सर्व्वन्त्रैधातुकमशेषतः ॥
निर्म्मितं वज्रनाथेन साधकानां हिताय च ।
अगन्तव्यागम्यागम्या + + नैव तथागताः ॥
सततम्भावनायुक्तनिर्विकल्पादिषु का कथा ।
सर्व्वभावस्वभावोयम्बोधिचित्तस्वरूपतः ॥

38B. मुद्रालिंगनसंयोगाद्भ्रास्येश्वप्रवर्त्तनात् ।
सच्चीराधरपानाच तत्कण्ठध्वनिदीपनात् ॥
विपुलानन्दसम्भोगात्सद्भूतस्फोटनोद्भवम् ।
न चिराज्जन्मयो राजा वज्रसत्त्वः प्रसिद्ध्यति ॥
तथा तथा प्रवर्त्तेत यथा न क्षुभ्यते मनः ।
संक्षुब्धे चित्तरत्ने तु सिद्धिं नैव कदाचन ॥

The following extract from Padma-vajra's work explains Prajñā and Upāya :—

9B. तथाचोक्तं; निःस्वभावलक्षणा प्रज्ञा, स्वभावलक्षण उपाय इति ।
तस्मात् प्रज्ञोपायस्वरूपविधानेन चोदिताः
ततः कुर्व्वन्ति सत्त्वार्थं विश्वरूपोमणिर्यथा । इति ।

तेन तावत् प्रज्ञेति उपाय इति व्यवस्थितभागद्वयम् । इदानीं + + + + + प्रज्ञया केवलया किं बुद्धत्वं स्यात् । नोचेदुपायमात्रेणापि । उच्यते चेदम् । न प्रज्ञाकेवलमात्रेण बुद्धत्वं भवति, नाप्युपायमात्रेण किन्तु यदि पुनः प्रज्ञोपायलक्षणौ समतास्वभावौ भवतः एतौ द्वौ अभिन्नरूपौ भवतस्तदा भुक्तिमुक्ति भवतीति ।

तथाचोक्तम् ।

'उपनयत्यभिमतां यस्मान्नौकेवानुकूलं ततः ।
तदानुकूलयोगेन सेवोपायः प्रकीर्त्तितः ॥
उभयोर्मिलनं यत्र सलिलक्षीरयोरिव ।
अद्वयाकारयोगेन प्रज्ञोपायस्तदुच्यते ॥
प्रज्ञेप्तुं चोपनेतुं च शक्यते यत्र नैव हि ।
प्रज्ञोपाय+ + + + धर्म्मतत्त्वं तदुच्यते ॥
चिन्तामणिरिवाशेषजगतः सर्व्वदा हितम् ।
भुक्तिमुक्तिप्रदं सम्यक् प्रज्ञोपायस्वरूपतः ॥

74.

8051. साधनमाला । *Sādhana-Mālā.*

Substance, modern Nepalese paper, white on one side and yellow on the other. 12¼ × 5 inches. Folia, 342. Lines, 7 on a page. Character, modern Newari. Appearance, fresh. Complete.

The same work as described in my Nep. Cat. for 1915, p. 83. The titles of Sādhanas are to be found in Appendix B of that volume.

75.

10745. हेवज्रपञ्जिका । *Hevajra-Pañjikā.*

By KṚṢṆA OR KĀHNA.

Substance, seasoned palm-leaf. 12 × 2 inches. Folia, 29. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 580. Character, Newari of the early 13th century. Leaves are marked on the right by figures, and on the left by letter numerals. Leaves marked 15 and 19-25 are missing. Appearance, soiled. Incomplete and defective.

Beginning:—

नमः श्रीहेवज्राय ।

श्रीहेवज्रं नमस्कृत्य परमानन्दरूपिणम् ।
पूर्वाचार्यक्रमायातं हेवज्रे लिख्यते मया ॥

एवं मयेत्यादि ।

निर्वाणवाक्यमेवेदं सूत्रं तन्त्रे प्रकाशितम् ।
इह तन्त्रस्य वारार्थं मन्वाला(?) वक्ष्यते मया ॥

तथा चोक्तं भगवता एवं मयेति भिक्षवो मम धर्माः संगातव्या इत त्याह एवं मया श्रुतमिति संगीतिकारः । तत्र केचित् श्रुतमित्यनेन संगति रूपयति । अन्यथा श्रुते परम्पराश्रुते संगीतिरप्रमाणिका स्यादित्यनयोर्मुद्रा(द्रो) त्वार्थम् । एवं मयेति । मयेति मयैव श्रुतं न परम्परया श्रुतम् । etc., etc.

11B. इति योगरत्नमालायां हेवज्रपञ्जिकायां प्रथमः पटलः ; 18B. •पटलो द्वितीयः ; 17A, •तृतीयः पटलः ; •चतुर्थः पटलः ; (The Colophons V and VI are lost in the missing leaves). 27B, •क्षेत्रापीठ निर्णयपटलः सप्तमः ।

But it does not agree with Hevajra pañjikā or Yogaratnamāla, as described in my Nep. Cat. for 1915, p. 44, as the leaves of that MS. are hopelessly confused.

The three Kāyas (*Dharmakāya*, *Sambhogakāya* and *Nirmāṇakāya*) are thus explained.

3B. संव(व)तिभवस्यैकतेति । सतो भावः सत्वं अर्थक्रियाकारित्वमिद-म्प्रत्ययतालक्षणम् पञ्चस्कन्धात्मकम् । तथाचोक्तं भगवता ।

सर्व्वं सर्व्वमिति ग्राह्यग्राहक यदुत पञ्चस्कन्धाः ते च त्रयो भवाः कायवाक्चित्तानि तेषामेकता अद्वयीभावः । प्रभास्वरनिष्ठागमनात् । अनया प्रज्ञया प्रज्ञेति । अनेन प्रज्ञापारमितामध्यमकविचारेण वज्र इत्येव कथितो धर्म्मकायः ।

महाज्ञानरसैरित्यादि । महाज्ञानानि महायानप्रणीता धर्म्मास्तेषां रस आस्वादः तैः प्रपूर्णः ।

एतदुक्तं भवति परमोज्ज्वलविचित्ररत्नविरचि[त] (विरचि) कूटागारोदरे सुवि-शुद्धलक्षणानुव्यञ्जनविराजितेन देहेन अनङ्गयोगयोगिनीगणैः सह संहरणस्फुरण-रूपतया महासुखसम्भोगरसैस्तृप्तः यावदासंसारमखण्डनित्यतया नित्य इत्यर्थः । स एव महासत्त्वो बुद्धानां सम्भोगकायः ।

नित्यमित्यादि । स्फुरणयोगेन समन्ताद् गमनं समयः । यथासं विश्वविन-विनयनोपायैर्नानाकायैस्त्रैधातुकगमनसमयः । तत्र सततप्रवृत्तत्वात् सत्त्वः बुद्धाना-मनन्तप्रभेदो निर्म्माणकायः ।

समयसत्त्वः समयसत्त्वशब्देनाभिधीयते ।

The meaning of Hevajra :—

4A. वज्रगर्भ उवाचेति । किमर्थमुवाच । हेवज्रस्य वज्रधरस्य कारणं नाम्ना यत् सूचितं तदर्थमुवाच । हेवज्रमिति हेवज्र इतीदृशं नाम केन कारणेन संप्रणीतम् ॥ प्रज्ञोपायात्मकेत्यादि ॥ तन्त्रमिति प्रबन्धः तन्त्रं त्रिविधं हेतुतन्त्रं

मतनलमुपायतन्त्रम् । तदस्य हेतुः वज्रकर्मीणः सत्त्वाः । परिनिष्पन्ना हेवज्रमूर्त्तिः फलं । उपायो वक्ष्यमाणलक्षणः सपरिकरो मार्गः । तस्य (तस्य) वज्रधरस्य निगदितमेवमस्येत्यादिवाक्येन ।

4B. इह हि मन्त्रमहायाने आदिकर्म्मिकाणां सत्त्वानां प्रथममवताराय (भाराय) देवतामूर्त्तिभावनैव कथ्यते ।

यदाह ।

आदिकर्म्मिकसत्त्वानां देवतामूर्त्तिभावना ।
निर्दिष्टा प्रथमं तन्त्रे सर्व्वकर्म्मप्रसिद्धये ॥

द्वितीये परिनिष्पन्नक्रमे वक्ष्यमाणसूचनापेक्षयैकस्यारस्यं महोपायः ॥

For a description of the contents of the text see Bendall's Cam. Cat., p. 58. It consists of two parts, as mentioned in my Nep. Cat. for 1915, referred to above. The full name of the text is Hevajra-Ḍākinī-jāla-sambara-Tantra.

The Pañjikā also is described in Cam. Cat., p. 189.

For a Tibetan translation of the text see Beckh, p. 74, para. 9, and for that of Kṛṣṇācārya's Pañjikā, see Cord, p. 67.

76.

8858. पञ्चरक्षासूत्राणि । *Pañcarakṣā-Suttrāṇi.*

Substance, palm-leaf. 14⅛×2¼ inches. Folia, 135, of which the first, 34th to 36th, the 127th and the 130th are missing. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 2700. Character, Newari of the 14th century. Appearance, old, soiled, faded and worn-out.

The leaves are marked by letter numerals on the left hand and by figures on the right-hand side.

The five Rakṣāsūttras or protective treatises are:—

33B. यानीमानि भदन्त भगवता पञ्चमहारक्षासूत्राणि भणितानि । तद्यथा । महासाहस्रप्रमर्द्दिनीसूत्रं महामायूरी महाशीतवती महाप्रतिसरा महामन्त्रानुसारिणीसूत्राणि भदन्त भगवता पञ्चानिशंसनिर्दिष्टेन अनुज्ञातानि ।

The colophon of the Mahāsāhasrasūttra is not to be found, perhaps being lost in one of the missing or faded leaves.

88B. आर्य्यमहामायूरीविद्या राज्ञी सर्व्वार्थसाधनी समाप्तेति ।

117A. महाविद्या राज्ञी महाप्रतिसरायाः कल्पः समाप्तः ।

125B. आर्य्यमहाप्रतिसरायाः महाविद्याराज्ञी रक्षाविधानकल्पो विद्याधरस्यायं समाप्तः ।

129B. आर्य्यमहाशीतवतीनाममहाविद्याराज्ञी मनुग्रंसारक्षासूत्रं समाप्तम् ।

185B. आर्य्य महारक्षामहामन्त्रानुसारिणी नाम महायानसूत्रं समाप्तम् ।

Post-Colophon:—

ये धर्म्मा हेतुप्रभवाः etc., etc.

77.

4078. पञ्चरक्षा । *Pañcarakṣā.*

Substance, palm-leaf. 13×2 inches. Folia, 125. Lines, 5 on a page. Extent in ślokás, 3400. Character, Bengali of the Kuṭila type. Dated saka 1211 = 1289 A.D. In good preservation with illustration. Complete.

There are two sets of leaf-marks on the right side, the original marks being parallel to the third line and the later marks below them. The later marks are not reliable.

Last Colophon:—

महारक्षा महामन्त्रानुसारिणीमहाविद्या समाप्ता ।
येधर्म्मा हेतुप्रभवाः etc., etc. देयधर्म्मोऽयं प्रवरमहायानयायिनः परमोपासककायस्थोयोकस्य यदत्र पुण्यं तद्भवतु आचार्य्योपाध्याय मातापितृपूर्व्वङ्गमं कृत्वा सकलसत्त्वराशेरनुत्तरज्ञानफलावाप्तये इति ॥ परमेश्वरपरमसौगत परममहाराजाधिराज श्रीमान् गौडेश्वरमधुसेनदेवकानां प्रवर्द्धमानविजयराज्ये यत्राङ्केनापि शकनरपतेःशकाब्दाः १२११ भाद्रदि २ ।

The five rakṣas are:—

37B. आर्य्यमहासाहस्रप्रमर्द्दिनी नाम महायानसूत्रं समाप्तम् ।

84B. आर्य्यमहामयूरीविद्याराज्ञी, अविनष्टा, पद्ममुखात्, प्रतिसख्या समाप्ता ।

88A. आर्य्यमहाशीतवती नाम महाविद्याराज्ञी समाप्ता ।

118B. आर्य्यमहाप्रतिसराया महाविद्या राज्ञी प्रथमकल्पः समाप्तः ।

125A. महारक्षा महामन्त्रानुसारिणी महाविद्या समाप्ताः ।

78.

9970. पञ्चरक्षा । *Pañcarakṣā.*

Substance, palm-leaf. 15½ × 2 inches. Folia, 102, marked on the left with letter numerals and on the right with Newari figures. Lines, 5 per page. Character, ornamental Newari of the 14th century. Appearance, well preserved. Complete.

Last Colophon:—

आर्य्यमहासाहस्रप्रमर्द्दिनी आर्य्यमहामायूरी आर्य्यमहाशीतवती आर्य्यमहाप्रतिसरा आर्य्यमहामन्त्रानुसारिणि ॥ एतानि महारक्षा समाप्त ।

Post-Colophon Statement:—

ये धर्म्माः etc., देयधर्म्मोयं प्रवरमहायानयायिनः परमोपासक-महाराजाधिराजपरमेश्वरपरमभट्टारिका कंसनारायणाऽवतार-श्रीश्रीजयरत्नमल्लदेवस्य विजयराज्ये आर्य्यावर्त्तनभूमे नेपालदेशे श्रीमन्तश्रीललितापुरीमहानगरे श्रीमानिगलके नागलस्थाने सर्व्व-संघावतारश्रीवज्रचक्रवकुलाहाराविस्थितधावभिक्षुश्रीहाकुलु स-भार्य्या केतकिलक्ष्मीस्य पुत्र भिक्षुश्रीजिवहस्वय सभार्य्या पुरामयि-कस्य पुत्र नायुभाराः । मध्यसुपुत्र भिक्षुश्रीहृदयसु सभार्य्या किलिमयिकस्य पुत्र श्रीवन्धवराजसु सश्रीजमकिमजु सः । कनेष्ठ पुत्र भिक्षुश्रीकुलमनु सभार्य्यालुगुमयिकस्य यदत्र पुण्यं तद्भवत्वा-चार्य्योपाध्यायमातापितृपूर्व्वंगमं कृत्वा सकलसत्वराशेरनुत्तरज्ञान-फलवाप्तयेपि । लिखितेयं श्रीकालसमन्दपमहानगरस्थाने यैथमां-मकुलायां त्यवक श्रीवर्धचक्रधंवाहाराविस्थित तथाचार्य्यभिक्षु

श्रीजयविक्कराजेन रचितं । यथादृष्टं तथा लिखितं लेखिका
नास्ति दोषः । न मे दोष न भाष्यते ।
यथामूर्द्धपुंकथाह्यपि तस्य दोषं न मुह्यति ।
उदकानलचौरेभ्यो मूषिकेभ्यस्तथैव च ।
रक्षितव्यं प्रयत्नेन मया कष्टेन लिखितम् ॥

श्रेयोऽस्तु सम्वत् ६४० श्रावणमासे कृष्णपक्ष पञ्चम्यायां तिथ्यां रेवतिनक्षत्र मूलयोग (?) शुक्रवासरे ॥ चेयं भगवान् । पञ्चमहारक्षा लिखित सम्पूर्णमिति ।
६४० (In a later and blurred hand).

मद्पुण्यांवरपञ्चरक्षरचितम् गम्भीरधर्म्मोदका ।
समवर्त्तिपाखभावगुणनिका संपुस्तधर्म्मे वचः ॥
शुभमस्तु सर्व्वदा ॥

This is the only MS. dated in the reign of Jayaratnamalla, who was the first separate king of the kingdom of Kāṣṭha maṇḍapa.

For a description of the work see Cam. Cat. of Bendall, pp. 33, 48, 99, 105, 152, 153, 157, 162, 175 and 190.

Rājendralāla splits up the work into 5 and treats of them separately—(1) Mahāsitabatī (Nep. Bud. Lit., p. 164); Mahāmantrānusāriṇī (p. 165); Mahāsāhasrapramardinī (p. 166); Mahāpratisarā (p. 168); Mahāmāyūrī (p. 173).

The Tibetan translation also splits up the work. See Beckh, 102B and 103A.

79.

3854. **क्रियासंग्रहपञ्जिका कुलदत्तपञ्जिका ।** *Kriyā-saṃgraha-Panjikā* or *Kuladatta-Pañjikā.*

By KULADATTA.

Substance, palm-leaf. 12×2 inches. Folia, 176, of which 7, 38, 54, 56, 70, 75, 89, 92, 104-107, 140, 142, 151, 168, 172 are missing, marked with letter

numerals on the left and with figures on the right. Lines, 8 on a page. Extent in ślokás, 5200. Character, Newari of the 16th century. Appearance, old and soiled. Incomplete at the end.

See Dr. Rājendralāl's Nepal Catalogue, p. 105.

8A, इति कुलदत्तपण्डितविरचितायां पञ्जिकायां प्रथमं प्रकरणम् ।

20B, इति महापण्डित कुलदत्तविरचितायां पञ्जि + + + + + ।

41B, श्रीमहापण्डित कुलदत्तविरचितायां पञ्जिकायां तृतीयप्रकरणम् ।

47B, श्रीमहापण्डित कुलदत्तविरचितायां पञ्जिकायां चतुर्थं प्रकरणमिति ॥

58A, श्रीमहापण्डित कुलदत्तविरचितायां पञ्जिकायां पञ्चमप्रकरणमिति ।

154B, श्रीमहापण्डित कुलदत्तविरचितायां षष्ठमप्रकरणम् ।

The opening lines are given in the Nep. Budh. Lit. of Rājendralāla.

यस्य श्रद्धाप्रज्ञाकृपावान् व्याकरणकाव्यच्छन्दोविचीतिज्योतिषशास्त्रप्रत्याख्यवदिति कथा पाठे । नानालिपिनानादेशभाषामणिकनकपुंस्त्रीगजतुरगलक्षणसमेता गान्धर्व्वगीतवाद्यनानायुर्व्वैद्यकेन्द्रजालधातुवादतुलाशास्त्रज्ञः गीतादिकौशलमखच्छेदादिशिल्पज्ञान् विदितकामशास्त्रः प्राज्ञः सहिष्णु दक्षो वाग्मी प्रणतः प्रतिपत्तिवान् सदोत्साहि लोमशः (?) गुणधीशालि समयरत्नत्रयादिदः भक्तिमान् दशपारमिताशक्तो विगतभयतृष्णालज्जाः प्रतिष्ठामण्डललिखननानाकर्म्मप्रसरनिपुणः गुरोराज्ञापरिपालनतत्परः गुरोराज्ञानुगताज्ञालङ्घनकोपादुभाष्टदोषप्रकाशन सत्त्वेषु मैतित्यागः बोधिचित्तत्यागः सधर्म्मनिन्दा गुह्यज्ञानपरः स्वाध्याय (?) महायानविचिकित्सादुःखसुखयोर्धर्म्मकल्पना शार्द्धचित्तप्रतिक्षेपो भङ्गसमयासेवास्त्रीजुगुप्सामनापत्तिरहितः + + + खारम्भो (?) भवति । एवंविधैः सर्व्वगुणैरलंकृतस्य सर्व्वदोषरहितस्य मण्डलवर्त्तनादौ योग्यस्य शुभे दिवसे नक्षत्रादौ गृहं गत्वा परवाम्प्रभक्तं कृत्वा यथाशक्ति दक्षिणां दत्वा सम्पूज्याञ्जलिं कृत्वा अध्येषणां कुर्य्यात् समन्वाहराचार्य्य अहं अमुकनामा उपासको विहारादिकं कर्तुमिच्छामि तदर्थं विज्ञापयाम्यहं अधिगतसकलसुगतवचनत्वात् ॥ इत्यनेनाचार्य्यं त्रिधाध्येषणां कुर्य्यात् यजमानः ॥

13A, वास्तुपूजामाह ; 87B, इदानीं वास्तुनाग + + ; 41A, इदानीं दोषघ्नं कृत्वा होमं कुर्य्यात् प्रमोचने ; 48B, इदानीं प्रासादलक्षणमभिधीयते ;

44A, इदानीं विशेषलक्षणमभिधीयते ; 45A, देवालयस्तु विशेषः ; 47A, तस्मिन् काले सधर्म्मपाठः ; 51A, इदानीं दार्व्वादीनां प्रमाणमभिधीयते ; 52A, देवालयस्य + + + कोष्ठदयेन द्वारस्य थ्यायामः ; 55B, ततो द्वारस्थापनानन्तरमग्निपूजामाह ; 58A, इतिमन्त्रेण अष्टोत्तरशतवारं परिजपति यत्रविन्यासभयान्यन्नान्यन्यदायककर्म्माणि ; 61A, तदनन्तरं वज्रहेतुकर्म्ममुद्रायाः पुरतो वज्रधातुमाह ; 64A, इति पापदेशनादि, ततो विंशतिपूजा कुर्य्यात् मन्त्रमुद्रायुक्तेन ; 65A, एवं विंशतिप्रकाराभिः सर्व्वतथागतान् सम्पूज्य आत्मानं निपातयेत् ; 66A, इत्यनादिसंसिद्धियोगः ; 68B, इति घनोऽभिषेकः ; इति नामाभिषेकः इति वज्रव्रतम् ; 69B, इति वीजचिह्नदेवताहङ्कारः ; 72A, समयमुद्रालक्षणम् ; 72B, इति धर्म्ममुद्रा ततः कर्म्ममुद्रालक्षमाह ; 74A, इति कर्म्ममुद्रा ; 76B, इत्याचार्य्याभिषेकः ; 79B, इत्यादियोगो नाम समाधिः ; 85A, इति मण्डलराजाग्रीनाम समाधिः; 87B, इति कर्म्मराजाग्रीनाम समाधिः; 101A, मुद्राविशुद्धिः ; 101B, चेतमुद्राविशुद्धिः ; 102B, ईशानस्य कर्म्ममुद्रा ; 108A, इति घण्टाधिवासना ; इति संखाधिवासना ; इति रत्नाधिवासना ; 109B, इति देवताधिवासना ; 111B, इति वाह्यमण्डलखेखनविधिः ; 112A, इदानीं तन्त्रोक्त, सूत्रणमुच्यते ; 114A, इति दे[व]ताचिह्नपातनम् ; इति मण्डलाधिवासना ; 116B, इति शिष्याधिवासना ; 118B, इति शिष्यप्रवेशविधिः ; 121A, इति वज्रव्रतदानम् । इति मण्डलतत्त्वम् ; 122A, इति व्याकरणम् ; इत्याश्वासदानम् ; 123B, इति प्रज्ञाज्ञानाभिषेकविधिः ; 124B, इति सहजसंबोधिरुच्यते, अयमेवार्थः श्रीसमाजेऽप्युक्तः ; 125B, इति चतुर्थाभिषेकविधिः ; 129A, इति शुभनिमित्तम् ; 129B, इत्यशुभनिमित्तम् ; 132A, इदानीं कलाङ्कतौ द्रव्यप्रमाणमभिधीयते ; इदानीं विधानमाह ; 132B, तत्र स्नानपूजामाह ; 135A, इति विधानम् ॥ इदानीं पिण्डिकास्थापनाय नव कोष्ठकविभागोऽभिधीयते ; 136A, इदानीं मूलपञ्चाशत्चतुःषष्टिरेकाशीतिकोष्ठकानां प्रत्येकं विशुद्धिरभिधीयते ; 138A, इति रत्नन्यासविधिः ॥ इदानीं पिण्डिकालक्षणमभिधीयते । स्थाप्यमान देवस्य सार्द्धसप्ततालप्रमाणो दीर्घेण पिण्डिकायामः व्यायामतः पादोनपञ्चतालप्रमाणा etc., etc.

138B, इदानीम्बिहारप्रतिष्ठा[भिधी]यते ; 139A, इदानीं प्रतिमास्थाप-

नीयतञ्चयामुच्यते; 189B, इदानीं देशना + + + + + +; 141A, प्रतिमाया रूपयुग्ममुच्यते; 141B, इदानीं दोषोऽभिधीयते; 142B, ... इदानीं पटपुस्तप्रतिमादीनां दर्शनक्रिया अभिधानीया। रजस्त्वारगोदग्निमकपीटे वसन्तागन्तर्यंटे गदयम्मैथि अपाजके मन्त्रागमभञ्जनयकनसोदकप्रन्थाणिते सून्यताकवचाभिषबोधिचित्तात्मके बज्रंतथागताणुपवेक्ष्य कर्मं दत्वा, etc., etc.

144B, इति योगिनसंतोधनम्; 146A, नीराजनक्रमः; 147B, वीमन्तोपनयन; 149B, इति ·चक्रप्रासनविधिः; 158A, इति नामाभिषेकः; 158B, इति गुह्याभिषेकः;

155A, चित्रकर्म्मबलः पिण्डिमण्डिकालञ्चयं ततः।

एतेषाञ्च प्रतिष्ठानं प्रवक्ष्ये गुह्यकं तथा॥

ततो निष्पन्ने विहारादौ बहिरभ्यन्तरे च यथास्थाने तथागता बोधिसत्त्वा विद्यादेव्यः क्रोधगणाः विद्याधराः ... ... लिखनीयाः; 156B, इति चैत्यवासस्थापनम्; इति बलिमन्त्रः; 157A, इति महाकालस्थापनम्; 158A, इति राजास्थापनम्; 158B, बलिपिण्डिकास्थापनमिति; गण्डिकालक्षणमित्युच्यते; 159A, आकोटनभृङ्गस्य प्रमाणमभिधीयते; 160A, इति गण्डाकोटनम्। इदानीं प्रव्रज्याग्रहणमुच्यते; 163B, इति प्रव्रज्याविधिः;

164A, अथातो धर्म्मधातूनां पूजानामवरोहणम्।

कौर्णोद्धारोपसंहारा (?) पूजयेद् यथाक्रमम्॥

धर्म्मधातूनां लक्षणमभिधीयते; 176B, इति वर्ण्णस्तूपिवादमन्त्रः।

The Manuscript comes abruptly to an end.

281B, ततः शुभे .. मुहूर्त्ते विश्वाजचक्रचिह्नानि लिखेत्। महावैरोचनस्य भाले चक्रमुद्रिकावज्रं सत्त्वाख्या नीलवज्रं रत्नवज्राङ्कितगतं धर्म्मधातो वज्राङ्कितपद्मं कर्म्मवज्राङ्कित वज्रम्। अक्षोभ्यस्य नीलपद्ममुद्रिकावज्रं वज्रसत्त्वस्य शुभ पद्ममुद्रिकावज्रं वज्रराजस्य वज्राङ्किताङ्कुशम्। वज्ररागस्य शरचापं वज्रसाधोः सवज्रभुजद्वयेन साधुकारप्रदानं। रत्नसम्भवस्य वज्राङ्कितरत्नम्। वज्ररत्नस्य वज्राङ्कितरत्नमाला। वज्रतेजस्य सूर्य्यं वज्र[के]तोश्चिन्तामणिवज्रम्। वज्रभासस्य वज्राङ्कितदन्तपङ्क्ति। अमिताभस्य वज्राङ्कितपद्मं। वज्रधर्म्मस्य सनालपद्मम्।

अमोघसिद्धिना विश्ववज्रं। वज्रकर्म्मणः म रक्ष। वज्रप्रभिन्नस्य वज्रनक्षस्य

वज्रघटिकं ध्वजाग्रं। वज्रपद्मस्य वज्राङ्कितदंष्ट्रायुगम्। वज्रसन्धेर्वज्रमुष्टिभ्यां गृहीत-पद्मसूचिकवज्रम्। वज्रलास्याया वज्रद्वयम्। वज्रमालाया रत्नमाला। वज्रगीताया वीणा। वज्रनृत्याया त्रिसूचिकवज्राङ्कितकरद्वयम्। वज्रधूपाया धूपकटच्छकं। पुष्पायाः पुष्पकरण्डकम्। दीपाया दीपयष्टिः। गन्धाया पीत . . . गन्धसत्वं मैत्रेयस्य सपल्लवनागपुष्पम्। अमोघदर्शिनः सनेत्राम्भोजः। सर्व्वापायंजह-स्याङ्कुशम्। सर्व्वशोकतमोनिर्घातनमिति दण्डम्॥ गन्धहस्तिनः शंखं। शूरङ्गमस्य खड्गम्। गगनगञ्जस्य पद्मस्थधर्म्मगञ्जः॥ ज्ञानकेतोश्चिन्तामणिध्वजं। अमितप्रभस्य कलसम्। चन्द्रप्रभस्य चन्द्रम्। भद्रपालस्य सज्वालरत्नम्। जालिनीप्रभस्य वज्र-पञ्जरम्। वज्रगर्भस्य सवज्रनीलोत्पलम्। अक्षयमतेः कलशम्। प्रतिभानकूटस्य पद्मस्थरत्नकूटः समन्तभद्रस्य रत्नमञ्जरी। वज्राङ्कुशस्य अङ्कुशः। वज्रपाशस्य पाशः। वज्रस्फोटस्य शृंखला।

160A. इदानीं प्रव्रज्याप्रश्नमुच्यते।

तदुक्तं विनय।

आचार्य्योपाध्यायैः प्रव्राजयितव्यमुपसम्पादयितव्यं इति। भिक्षवो न जानन्ति कथं प्रव्राजयितव्यं कथमुपसम्पादयितव्यमिति। भगवानाह। यस्य कस्यचित् प्रव्रज्यापेक्ष उपसंक्रामति। स तेनासौ अन्तरायिकान् धर्म्मान् पृष्टा। आदौ त्रिशरणगमनानि पञ्चशिक्षापदानि उपासकसम्बरश्च दातव्यः। चैत्यवन्दना कार-यित्वा आचार्य्यस्य पुरतो मण्डले कारयित्वा उत्कुटकासनेनाञ्जलिं प्रगृह्य च वक्तव्यः। ब्रूहि अहमित्थंनामा यावज्जीवं बुद्धं शरणं गच्छामि द्विपदानामग्रम्॥ धर्म्मं शरणं गच्छामि विरागाणामग्रम्॥ संघं शरणं गच्छामि गणानामग्रम्॥ त्रिरपि ततः पञ्चशिक्षापदं देयम्। अहमित्थंनामा यावज्जीवं प्राणातिपातात् प्रतिविरमामि। अहमित्थंनामा यावज्जीवमदत्तादानात् प्रतिविरमामि। अह-मित्थंनामा यावज्जीवं काममिथ्याचारात् प्रतिविरमामि। अहमित्थंनामा याव-ज्जीवं मृषावादात् प्रतिविरमामि। अहमित्थंनामा यावज्जीवं सुरामैरेयमद्य-प्रमादस्थानात् प्रतिविरमामि। त्रिरपि॥ एवं त्रिशर(ण)गमनतां पञ्चशिक्षापदा-दिकामुपासकशिक्षामाधारयितुम्। ततः आचार्य्यो याचितव्यः। समन्वाहर अह-मित्थंनामा आचार्य्यं याचे॥ आचार्य्येणाहं प्रव्रजिष्ये॥ त्रिरपि॥ तत उपाध्यायो याचितव्यः समन्वाहर उपाध्याय भवान् उपाध्यायो भूत्वा अहं इत्थंनामा उपा-

ध्यायेन प्रव्रजिष्ये ॥ त्रिरपि ततः केशानवतार्य्य चूडा स्थापयितव्या। ततः प्रष्टव्यः। अद्यापि त्वं गृहिश्रामसमान एव। किं प्रव्रज्यायां निश्चय इति। यदि ब्रवीति निश्चय इति तदा अवतार्य्य चतुःसमुद्रजलैः स्नापयित्वा काषायवस्त्रैराच्छाद्य वक्तव्यः॥ ब्रूहि ॥ अहमित्थंनामा यावज्जीवं गृहलिङ्गं परित्यजामि प्रव्रज्यालिङ्गं समाददे ॥ त्रिरपि ॥ ततः प्रव्रज्याचित्तसामुखीभावं ज्ञात्वा प्रव्राजयेत् ॥ प्रव्रजान् गृहश्रामपरित्यागेन निकायानुरूपेण भिक्षुनामोच्चारणपूर्व्वं त्रिशरणगमनं कारयेत्। ब्रूहि ॥ अहमित्थंनामा यावज्जीवं बुद्धं शरणं गच्छामि, द्विपदानामग्रम् ॥ अहमित्थंनामा यावज्जीवं धर्म्मं शरणं गच्छामि विरागाणामग्रम्। अहमित्थंनामा यावज्जीवं सङ्घं शरणं गच्छामि गणानामग्रम् ॥ त्रिरपि ॥ ततो दशशिक्षापदानि दातव्यानि। समन्वाहर आचार्य्यः। यथा ते आर्य्यार्हन्तो यावज्जीवं प्राणातिपातं प्रतिविरताः ॥ एवमहमित्थंनामा यावज्जीवं प्राणातिपातवैरमणं श्रामणेरशिक्षाः समाददे। एवमेवाहं प्रथमेनाङ्गेन तेषामार्य्याणामर्हतां शिक्षायामनुशिक्षे अनुविधीये अनुकरोमि यथा ते आर्य्या अर्हन्तो यावज्जीवं अदत्तादानमब्रह्मचर्य्यम्मृषावादसुरामैरेयमद्यप्रमादस्थाना नृत्यगीतवादित्र माल्यगन्धविलेपनवर्णकधारणमुच्चशयनमहाशयनाकालभोजनजातरूपरजतप्रतिग्रहात् प्रतिविरताः ॥ एवमेवाहमित्थंनामा यावज्जीवं अदत्तादानवैरमणश्रामणेरशिक्षापदं समापादयामि। अहमित्थंनामा यावज्जीवं अब्रह्मचर्य्यवैरमणशिक्षापदं समाददे। अहमित्थंनामा यावज्जीवं मृषावादवैरमणशिक्षापदं समाददामि। अहमित्थंनामा यावज्जीवं सुरामैरेयमद्यप्रमादस्थानवैरमणशिक्षापदं समाददामि। अहमित्थंनामा यावज्जीवं उच्चशयनमहाशयनशिक्षापदं समाददामि ॥ अहमित्थंनामा यावज्जीवं नृत्यगीतवाद्यवैरमणंशिक्षापदं समाददामि ॥ अहमित्थंनामा यावज्जीवं मालागन्धविलेपनवैरमण शिक्षापदं समाददामि ॥ अहमित्थंनामा यावज्जीवं जातरूपरजतप्रतिग्रहणवैरमणं शिक्षापदं समाददामि ॥ त्रिरपि ॥ अनेनाहं दशमेनांशेन तेषामार्य्याणामर्हतां शिक्षामनुशिक्षे अनुविधीये अनुकरोमि ॥ ॥ ततः पात्रचीवरं पर्य्येषितव्यं आचार्य्योपाध्यायावध्येषितव्यौ। सन्निपतिते संघमण्डलकं ज्ञात्वा दक्षिणं जानुमण्डलं पृथिव्यां प्रतिष्ठाप्य कृताञ्जलिमाधाय ॥ समन्वाहर आचार्य्य अहमित्थंनामा आचार्य्यं अध्येषयामि इदं चीवरं सङ्घस्य विश्वासे सङ्घपरिभोगायाधितिष्ठन्तु ॥ तथा ॥ समन्वाहर आचार्य्य अहमित्थंनामा आचार्य्यं अध्येषयामि इदं चीवरं राजकुलगमनायाधि-

तिष्ठन्तु। तथैव समन्वाहर आचार्य अहमित्थंनामा आचार्य अध्येषयामि इदं चीवरं ग्रामनगरनिगमारामपल्लीपत्तनगमनायाधितिष्ठेत्। समन्वाहर आचार्य अहमित्थंनामा आचार्य अध्येषयामि। इदं पात्रं ऋषिभाजनभिक्षाभाजनभोजनपरिभोगिकमधितिष्ठतु। तथा समन्वाहर आचार्य अहमित्थंनामा आचार्य मध्येषयामि इमां भिक्षाभाजनकुण्डिकामधितिष्ठतु॥ तथा समन्वाहर आचार्य अहमित्थंनामा आचार्य अध्येषयामि इमां खिक्खिरिकामधितिष्ठतु॥ त्रिरपि॥ समन्वाहर उपाध्याय अहमित्थंनामा उपाध्याय अध्येषयामि इदं चीव[रं] संघस्य विश्वाससंघपरिभोगायाधितिष्ठतु॥ तथा समन्वाहार उपाध्याय अहमित्थंनामा उपाध्याय अध्येषयामि। इदं चीवरं राजकुलगमनायाधितिष्ठंतु॥ तथा समन्वाहर उपाध्याय अहमित्थंनामा उपाध्याय अध्येषयामि। इदं चीव[रं] ग्रामनगरनिगमारामपल्लीपत्तनगमनायाधितिष्ठन्तु॥ समन्वाहर उपाध्याय अहमित्थंनामा उपाध्याय अध्येषयामि इदं पात्रं ऋषिभाजनं भिक्षाभाजनं पारिभोगिकमधितिष्ठतु। तथा समन्वाहर उपाध्याय अहमित्थंनामा उपाध्याय अध्येषयामि। इमां भिक्षाभाजनकुण्डिकामधितिष्ठतु। तथा समन्वाहर उपाध्याय अहमित्थंनामा उपाध्याय अध्येषयामि इमां खिक्खिरिकामधितिष्ठतु॥ त्रिरपि॥ समन्वाहरन्तु आचार्यसङ्घाः अहमित्थं नामाचार्यसङ्घा अध्येषयामि॥ इदचीवरं सङ्घस्य विश्वासे सङ्घपरिभोगायाधितिष्ठन्तु॥ समन्वाहरन्तु आचार्यसङ्घाः अहमित्थंनामा आर्यसङ्घानामध्येषयामि। इदचीवरं राजकुलगमनायाधितिष्ठन्तु॥ समन्वाहरन्तु अर्य्यसङ्घाः अहमित्थंनामा अर्य्यसङ्घामध्येषयामि॥ इदं चीवरं ग्रामनगरनिगमपल्लीपत्तनगमनाय अधिविष्ठन्तु॥ तथा समन्वाहरन्त्वार्य्यसंघा अहमित्थंनामा आर्य्यसंघा अध्येषयामि॥ इदं पात्रं ऋषिभाजन भिक्षाभाजनं भोजनपारिभोगिकमधितिष्ठन्तु॥ तथा समन्वाहरन्त्वार्य्यसङ्घाः अहमित्थंनामा आर्य्यसङ्घानध्येषयामि॥ इमां भिक्षाभाजनकुण्डिकां + + + + + + + + + + + + + + आर्य्यसङ्घा अहमित्थंनामा आर्य्यसङ्घानध्येषयामि॥ इमां खिक्खि[रि]कामधितिष्ठन्तु॥ त्रिरपि॥ तत आचार्य्येन प्रदातव्यम्। चीवरमवमन्त्रेण ॐ नमः समन्तबुद्धानां सर्व्वतथागताधिष्ठितात्मचीवरं स्वाहा। ततः समन्वाहरन्तु भदन्त अहमित्थंनामा इदं चीवरं सङ्घस्य विश्वासपरिभोगाय धारयामि॥ तथा समन्वाहरन्तु भदन्ताः अहमित्थंनामा इदं चीवरं राजकुल-

गमनाय धारयामि। समन्वाहरन्तु भदन्ताः अहमित्थंनामा इदं चीवरं ग्रामनगर-निगमपत्तिपत्तनगमनाय धारयामि। समन्वाहरन्तु भदन्ताः अहमित्थंनामा इदं पात्रं अविभाजनं भिक्षाभाजनं भोजनोपभोगाय धारयामि। समन्वाहरन्तु भदन्ताः अहमित्थंनामा भिक्षाभाजनकुक्षिकां धारयामि। समन्वाहर भदन्ताः अहमित्थंनामा खिक्खिरिका धारयामि॥ तथा समन्वाहरन्तु भदन्ताः अहमित्थं नामा आर्य्याख्यातसमरमासंपत्स्ये॥ साधुसमर सुष्ठ सम्बरिष्ये। समन्वाहरन्तु भदन्ता अहमित्थंनामा यदा सङ्घस्य सामग्री लप्स्ये तदा अनेन सङ्घेन सार्द्धं पोषधं करिष्ये। शीलस्कन्धस्य परिपूरये। समाधिस्कन्धस्य प्रज्ञास्कन्धविमुक्तिज्ञानदर्शन-स्कन्धस्य परिपूरये। चिरपि। यश्चवि ++++ इति प्रव्रज्याविधिः॥—महापण्डितकुलदत्तविरचितायां कुलपञ्जिकायां सप्तम प्रकरणम्॥

No work on the rituals of the Maháyána School of Buddhism has yet been obtained. So an attempt has been made here to give that ritual in as complete a form as possible in a catalogue. The chapter on initiation has been copied *in extenso*, so that it may be compared with the Hínayána rituals as given in the Golden Book.

80

4728. क्रियासंग्रहपञ्जिका। *Kriyāsaṃgraha-Pañjikā.*

By KALADATTA.

Substance, Nepalese paper. 13½×4 inches. Folia, 194. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 3100. Character, Newari. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon:—इति श्रीमहापण्डितनिसङ्गाचार्य्य श्रीकुलदत्त विरचितायां क्रियासंग्रहोनामपञ्जिकायां अष्टमा प्रकरणं समाप्त॥

Post-Col:—संवत् ८९६ माघ कृष्णसप्तमी थ्व संवत्सर सचोक्रङेया। आवथा संवत्सर ७६२ मार्गशिर कृष्णसप्त॥ सवत् ८४० फाल्गुन कृष्ण षष्ठ्यां कुजे आदित्यवारः सम्पूर्णमिति। लिखित श्रीभगतापुलि-महानगरो दक्षिणदिग्भागप्रतिविहारेः श्रीश्देवतालोके सवस्यः-परसेवितः नित्यं नित्यं धर्म्मकर्म्मसेवकः धर्म्मदेव स्वर्यवताधकाय॰

आजीवन् महाकाड्मो ....श्रीवजाचार्य्य जयंद्रयवताधकाव: दयका जुरो। राजाधिराजः श्रीरत्नजितमल्लदेवस्य विजयेराज्ये मिति। शुभ।

It ends:—ततो वज्री यदा सोमादिभिर्व्वाद्यमुपगच्छति तदा रजःप्रवाहोल्ल विधिनैव भक्ष्मप्रवाहं कुर्य्यादिति।

निरीक्ष्यतन्त्रनिखिलं मयायं + संह्रते चाखतरा विशुद्धा।
नापूर्व्वशब्देन सुशोभनेन तथापि संतः सुधियं क्षमध्वं॥
सारं सदलं मनघ श्रीकुलदत्तेन योजितं ग्रंथं।
यजमानमनोहरणं निखिलाचार्य्यस्य परमाभरणं।
पंक्तीं विधाय विधिना यदवापि शुभं मया।
वंचसत्वोस्तु लोकोयं तेनावंधंमयो वरः॥

The preceding MS. of this work comes to an end with the 7th Prakaraṇu. The topics of the 8th are:—179B इदानीं चतुर्णामपि आकृतीनां सामान्येन विशुद्धिरुच्यते। 181A, ध्वजानां लक्षणं; 186B छत्रप्रतिष्ठा; 187A चामर प्रतिष्ठा ध्वजप्रतिष्ठा, पताकाप्रतिष्ठा; 188A जीर्णोद्धरणविधिः। इदानीं मण्डलोपमं विधिरुच्यते।

81.

4758. Two Works.

I.—तथागतप्रतिविम्बप्रतिष्ठानुशंसवर्णनधर्म्मपर्य्यायः।

Tathāgatapratiṿimbapratiṣṭhānuśaṃsavarṇana-Dharma-paryāya.

II.—दिव्यभोजनावदान *Divyabhojanāvadāna.*

Substance, palm-leaf. 12×2 inches. Folia, 8, numbered 1 and 6 to 12. Lines, 5 on a page. Character, Newari. Appearance, old and discoloured. Dated, N.S. 385.

I.—Comes to an end in 7B, line 1, then begins II.

I.

Beginning :— ॐ नमोऽस्तु बुद्धाय ।

एवम्मया श्रुतमेकस्मिन् समये भगवान् श्रावस्त्यां विहरति स्म जेतवनेऽनाथपिण्डदस्यारामे । अथायुष्मानानन्दो येन भगवांस्तेनो-पसंक्रामदुपसंक्रम्य भगवतः पादौ शिरसाभिवन्द्य एकान्तेऽस्था-देकान्ते स्थित आयुष्मानानन्दो भगवन्तमेतदवोचत् । किं भगवन् कुशलमूलं सम्मार्जनप्रदानस्य । किं मण्डलकप्रदानस्य । किं शरण-गमनशिक्षापदानां । किं तथागतप्रणामाञ्जलिकर्म्मणः । किं भदन्त कुशलमूलं संसारे न क्षीयते न क्षीयते यावच्च निर्व्वाण-मुपनयति । किं तथागतबिम्बकरणे । भगवानाह । इत्यादि ।

Colophon :— तथागतप्रतिबिम्बप्रतिष्ठानुशंसवर्णनो नाम धर्म्मपर्य्यायः । समाप्तः । सम्वत् ९८५ फाल्गुनि शुद्धि १० बृहस्पतिदिने ।

II.

Beginning :— ॐ नमो बुद्धाय ।

दिव्यभोजनमिति बुद्धो भगवान् सत्कृतो गुरुकृतो मानितः पूजितो राजभी राजमन्त्रिदेविभिः (?) पौरैः श्रेष्ठिभिः सार्थवाहैः देवैर्ना-गैर्यक्षैरसुरै गरुडैः किन्नरैर्महोरगैरिति देवनागयक्षासुरगरुड-किन्नरमहोरागाभ्यर्चितो बुद्धो भगवान् ज्ञातो महापुण्यलाभी चीवरपिण्डपातशयनासनग्लानप्रत्ययभैषज्यपरिष्कारानां श्रावकसंघैः राजगृहे विहरति । इत्यादि ।

Colophon :—दिव्यभोजन अवदान समाप्त । सम्वत् ९८५ फाल्गुनि शुदि १२ बुद्धवासरे । नमो बुद्धाय नमो धर्म्माय नमः संघाय ।

82.

4840. वसुन्धरोद्देश । *Vasundharoddeśa.*

Substance, palm-leaf. 9½ × 2 inches. Folia, 6. Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 75. Character, Newari of the 18th century. Appearance, old and discoloured.

A ritual of Vasudhārā or the Goddess of Wealth.

Beginning :—ॐ नमो भगवति वसुधारायै ।

समन्वाहरंतु मां बुद्धा ऋषी[ष] दिशु संस्थिता ।

भगवति वसुधारे ज्ञानभूर्त्तिं नमामि

यं गगनगुणमनोरथातोरणामन्वगयोवती ।

अवनिगुणनिधानं कांचनं रत्नवर्णा

वज्रजनधनवृद्धिं प्रागरा रत्नकूटा ।

मैत्री करुणा मुदिता उपेक्षा । ॐ स्वभावशुद्धा सर्व्वधर्म्माः स्वभावात्मकोऽहं शून्य विभाव्य शून्यतानन्तरं ॥ षट्कारेण विश्वदलपद्मं पद्मकर्णिकोपरिचन्द्रमण्डलम् ॥ तदुपरि हुंकारं । तदुपरि ध्यानेन भद्रघटः भद्रघटः परिनामेन वसुधारा भगवती भावयेत् ॥ इत्यादि ।

Colophon :—इति वसुन्धरादेवी दोवयेत् समाप्ता ।

यदि शुद्धमशुद्धं वा लेखको नास्ति – – – – ॥

83.

9971. **दमनकमहारक्षा (महातन्त्रराज)।** *Damanaka Mahārakṣā* (*Mahā-Tantrarāja*).

Substance, palm-leaf. 11 × 2 inches. Folia, 5, marked 2 to 7. Lines, 5/6 on a page. Extent in ślokas, 125. Character, Newari. Date, N.S. 371=A.D. 1251. Appearance, old and dilapidated.

Last Colophon :—इति श्रीदमनके महारक्षातन्त्रराजसर्व्वभयापिम्री-मंत्रसमुच्चयश्चानं समाप्तम् ॥

Post-Colophon Statement :—शुभम् ॥

संवत् ३७१ मार्गवदि ४ । शुभात् ।

The first leaf of the MS. seems not to belong to this work. It has been substituted for the first leaf.

The second leaf begins :—

निर्व्वाण ॥ ॐ धूं औं धूं धौं ॐ धौं पाषु । ॐ ५ सर्व्वाङ्गमयोल भैरवाय —(Then a Kūṭākṣara Mantra—or a combination of a

number of consonants with a single vowel and with the sign of nasal.) ह्मः ह्मः ह्मः माय् ५ ऐँ क्रौँ औँ . . . .
... ... ऐँ औँ महानिर्व्वाणेश्वरानन्दनाथ ईश्वरीप्रमितासहिताय सिद्धान्ताधिकारीभव ।

CONTENTS.

2A. l. 5. महानिर्व्वाण — In the same line गायत्री — 2B. l. 2. इति निर्व्वाणमन्त्र, अथ पञ्चमीपूजनम् — 2B. l. 5. इति पञ्चमीपूजा ततो हनुभैरवपूजनम् — 2B. l. 6. ॐ ५ नमो भगवते वानरराजाय महाबलपराक्रमाय गगनगमन—सागरोत्तरण-लङ्काप्रमथन एहि एहि — 3A. 3. इति हनुभैरवपूजा इति षाडशाङ्गन्यासः 3B. 1. त्रिविद्यान्यासः — 3B. 2. षोडशिकाष्टकन्यासः — 3B. 5. ग्रंथिन्यासः — 4A. 1. एकाक्षरी षोढान्यासः — In the same line प्रणवपञ्चकन्यासः — 4A. 2. निरात्मान्यासः — 4B. 4. इति पूजा — 5A. 1. अथ परस्य सेनाबंधनविधि माह — 5B. 4. पञ्चोपचारपूजा — 7A, 1. इति न्यासश्लोकः ।

The first leaf seems to be about the ritual of Caityapūjana by the Buddhists.

It begins :— ॐ नमो बुद्धाय ।

रत्नप्रख्यानसूत्रान्ते प्रोक्त['] चैत्यपूजनम् ।
तदहं संप्रवक्ष्यामि सत्त्वानां शुभहेतवे ॥

तत्रादौ कृतमुखप्रक्षालनादिः परिहितशुचिवस्त्रः सञ्चीकृतपूजोपकरणः क्वचिद्विजनमनोऽनुकूले प्रदेशे सुखासने पूर्व्वाभिमुखमुपविष्टो मौनीभूय सधातुकं सधातुकं वा चैत्यमेकं पञ्च नवं वा मण्डलादौ निवेशितं पुरतो गुरुमण्डलवत् कृतमण्डलेऽवस्थाप्य प्रतीत्यसमुत्पन्नमायादिवमनमरधिमुच्य झटिति विरोचनरूपं चन्द्रसूर्योङ्काराधिष्ठितहृदयमात्मानं विभाव्य बोध्य श्रीमुद्रां बद्धा शिरःकण्ठहृत्सु चन्द्रमण्डलमुहित चन्द्रसूर्यमध्यस्थान् शुक्लरक्तवर्णान् ॐ आँ क्रौँ काराग् दृष्ट्वा पूजादिकं च चक्षुरेवाधिष्ठाय पुरस्थभट्टारकं सूक्ष्मीकृत्य झटिति चतुर्भूतमण्डलमध्यसमेरूपरि पद्मे चन्द्रदले ॐ हूँ औँ क्रौँ सं लां मां पां तां कारन चन्द्रसूर्यचतुष्टयचन्द्रचतुष्टयसमस्तवीजाधिष्ठितपद्मादिदिव्यपरिवृतान् वैरोचना-

दीनं ध्यात्वा चतुर्भुजराजसत्त्वं कणिकायां समयसत्त्वमात्मनि निवेश्य निर्भाव्य । ॐ आः प्रवर सत्कार हो: अर्घं प्रतीच्छ हूँ स्वाहेत्यर्घादिपुरःसरं संपूज्य ततः जः हूँ वं होरिति समयसत्त्वेनैकीभूय वैलक्षण्येन परिभावयेत् ।

This appears to be in a Bengali hand of the twelfth century.

At another leaf in Bengali, much effaced. We got the following verse :—

> चम्पू चम्पकमालेव विष्णुसिंहमहीपतेः ।
> गुम्फिता हरिनाथेन सद्.का कविवल्लभा ॥

This appears to be the last leaf of the Campūkāvya and names a king named Viṣṇusiṁha, who is found nowhere else.

84.

9089. **एकल्लवीर-चण्ड महारोषण तन्त्र ।** *Ekallavīra-Caṇḍa-Mahāroṣaṇa-Tantra.*

Substance, Nepalese paper. 14½×4 inches. Folia, 41. Lines, 7-8 on a page. Extent in ślokās, 1100. Character, Newari of the early nineteenth century. Appearance, discoloured. Complete.

It begins :—ॐ नमः श्रीचण्डमहारोषणाय ।

> एवं मया श्रुतमेकस्मिन् समये भगवान् वज्रसत्त्वः सर्वतथा-
> गतकायवाक्चित्तहृदयवज्रयो[गि]नीभगेषु विजहार । अनेकैश्च
> योगिनीगणैः । तद्यथा :—

श्वेताचलेन च वज्रयोगिन्या । पीताचलेन च वज्रयोगिन्या । रक्ताचलेन च वज्रयोगिन्या [ना] । श्यामाचलेन च वज्रयोगिन्या । मोहवज्र्या च वज्रयोगिन्या । पैशुन्यवज्र्या च वज्रयोगिन्या । रागवज्र्या च वज्रयोगिन्या । ईर्ष्यावज्र्या च वज्रयोगिन्या । एवं प्रमुखैः योगियोगिनीकोटिनियुतशतसहस्रैः । अथ भगवान् वज्रसत्त्वः ख्यापनं नाम समाधिं समापद्येममुदाजहार ।

> भावाभावविनिर्मुक्तश्चतुरानन्दैकतत्परः ।
> निष्प्रपञ्चस्वरूपोऽहं सर्वसंकल्पवर्जितः ॥

माम्नजानाति ये मूढाः सर्व्वपुमवपुषि स्थितम् ।
तेषा(ना)महं हितार्थाय पञ्चकारस्वसंस्थितः ॥

अथ भगवती देववज्री समाधिमापद्येदमुदाजहार ।

शून्यता करुणाभिन्ना दिव्यकामसुखस्थिता ।
सर्व्वकल्पविहीनाहं निष्प्रपञ्चा निराकुलाः ॥
मां न जानन्ति ये नार्य्यः सर्व्वस्त्रीदेहसंस्थिता ।
तासामहं हितार्थाय पञ्चाकारेण संस्थिताः ॥

अथ भगवान् श्रव्याचलो गाढेन भगवतीदेववज्रीं चुम्बयित्वा समालिङ्ग्य चामन्त्रयते स्म ।

देवि देवि महारम्यं रहस्यं चातिदुर्लभम् ।
सारात्सारतरं श्रेष्ठं सर्व्वबुद्धैः सुभाषितम् ॥
शृणु वक्ष्ये महातत्त्वं तत्त्वराजेश्वरं परम् ।
नास्ना चैकल्लवीरन्तु सत्त्वानामाशु(सु)सिद्धये ॥
अप्रकाश्यमिदं तत्त्वं अवृत्तमण्डलस्य हि ।
नाद्यमण्डलप्रविष्टस्य तत्त्वराजन्तु दर्शयेत् ॥
मण्डले चक्रसंवरस्य प्रविष्टो य[:] समाहितः ।
अज्ञायत (यन्न) परस्थाने तस्य तत्त्वं तु देशयेत् ॥
गुरौ भक्तः कृपालुर्वै मन्त्रध्यानपरायणः ।
भक्तश्चक्रेश्वरे नित्यं तस्य तत्त्वं प्रदर्शयेत् ॥
एवं बुद्धा तु यः कश्चित् योगी(गि) लोभविजृम्भितः ।
चक्रस्य मण्डले दृष्टे देशयेत्तत्त्वमुत्तमम् ॥
स महाव्याधिभि[:] ग्रस्तं विष्ठामूत्रमलीक्षताः ।
यन्त्राणाम्यन्तरे तस्य महदुःखं भविष्यति ॥
यमदूतैस्ततो ग्रस्ता कालपाशैर्बन्धीक्षतः ।
नरकं नीयते पापं यदि बुद्धैरपि रक्षितः ॥
यदि कर्मक्षयं दुःखं भुक्त्वा च कल्पवत्सरम् ।
मानुष्यं प्राप्यते जन्म तत्र वर्णेन भिद्यते ॥
तस्मात् मण्डलं चाव वर्त्तयेन्मंत्रविद्वती ।
प्रवेश्य तत्र वै शिष्यान् पूर्व्वमेव परीक्षिताम् ॥

ततो हि देशयेत्तन्त्रं चिरं लोकेषु दुर्लभम् ।
अश्रुतं देशयेद्योपि सोऽपि गच्छत्यधोगतिम् ॥
मुखपाको भवेत्तस्य यदि बुद्धसमोऽपि हि ।
अज्ञाहीनोऽथवा शिष्य ग्रहणुते जिज्ञासनाय ॥
भिद्यते मूर्द्धि वज्रेण हृदि कालेन संशय ।
तथामेतन्मया देवि भाषितं च वरानने ॥
तन्त्रं चैकल्लवीरोऽस्मिन् सगुह्ये चण्डरोषणे ।—

इत्येकल्ल[वी]राख्ये(ये) चण्डमहारोषणतन्त्रे तन्त्रावतारपटलः प्रथमः ।—

3B. ॰ मण्डलपटलोद्वितीयः ; 5B, ॰ श्रीचण्डरोषणतन्त्रे अभिषेकपटलस्तृतीयः ।

4B. अथ गुह्याभिषेको भवति । शिष्यो गुरुं वस्त्रादिभिः सम्पूज्य तस्मै स्वमनोवाञ्छितां रूपयौवनमण्डितां निर्यातयेत् ।

इयं निर्य्यातिता तुभ्यं सर्व्वकामसुखप्रदा ।
मया कामसुखार्थं ते गृह्ण नाथ कृपां कुरु ॥

ततो गुरुं नमस्कृत्य शिष्यो वहिर्निर्गच्छेत् ।

ॐ चण्डमहारोषण ॐ झटिति मन्त्रं जपन् तिष्ठेत् ।

गुरुः पुनर्मद्यमांसादि[भः] आत्मा[नं] पूजयित्वा सम्पुटीभूय तद्भूतं शुक्रशोणितं पर्णपुटादाव[व]स्थाप्य शिष्यमाहूय तस्य जिह्वायां अनामिकाङ्गुष्ठाभ्यां दद्यं गृहीत्वा ॐ फट्कारं क्षिपेत् ।

ततो अहोसुखमिति पठेच ।

तत्र एवं वदेत् ।

अद्याहं तेन वज्रज्ञानमुत्पादयामि येनातीतानागतप्रत्युत्पन्ना बुद्धा भगवन्त अप्रतिष्ठितनिर्व्वाणं प्राप्ताः । किन्तु न तत्पदं अदृष्टमण्डलस्य पुरतो वक्तव्यम् ।

5A, ततो वहिर्निर्गच्छेद् गुरुः ।

प्रज्ञा तु नाभिभूय उत्कटकेन गुह्यं दर्शयन्ती दर्शयन्ती
किंत्वमुत्सहसे वत्स मदीयाशु(शु)चिभक्षणम् ।
विण्मूत्रं रक्तं भगस्थान्तः प्रचुम्बनम् ॥

7B, इत्येकल्लवीराख्ये चण्डमहारोषणतन्त्रे देवतापटलश्चतुर्थः

6A, तज्जमध्योभवं ध्यायेत् मामक्या सह सम्पुटम् ।
संक्रमेत्तत्र योगीन्द्रः तस्य मूर्ध्नि विरेचयेत् ॥
तारासंक्रान्तयोगेन मामकीभगचेतसा ।
तत्र शुक्रस्त्रीभूतः पतेत्तस्य भगोदरे ॥
निष्पन्नच[न्द्र]रूपस्तु निःसरेच्च भगात्ततः ।
हन्यात् खड्गेन चाक्षोभ्यं पितरं पश्चात् प्रभक्षयेत् ॥
मामक्यापि ततः पश्चाद्भुक्षितं वै प्रकल्पयेत् ।

8A, ० मन्त्रपटलः पञ्चमः ; 12A, निष्पन्नयोगपटलः षष्ठमः ।

9A. अहो सुखावतीक्षेत्रं रत्नबुद्धोपशोभितम् ।
रागिणां सुखदं शान्तं सर्व्वकल्पविवर्ज्जितम् ॥
कामध्यानेन सम्प्राप्य रागविह्वलमानसां ।
स्कन्धे पादयुगं दत्त्वा ममाधोऽर्द्धं निरीक्षय ॥
स्फुरच्च[ं] ततः पद्ममध्ये रन्ध्रे प्रवेशय ।
देहि धायस्व[ं]त्वं वज्रकोटिमयार्व्वुदम् ॥
मदीयचिह्ने पद्मे मांसवर्त्तीसमन्विते ।
स्वयं वज्र प्रक्षिप्य सुखैर्भित्तं प्रपूजय ॥

12B, ० देहप्रोक्षणपटलः

14B, ० चक्रपटल अष्टमः ; 15B, ध्यानपटलो नवमः ।

14A, एक एव भवेच्चक्रः पञ्चरूपेण संस्थितः ।
एष चक्रः समाख्यातो यस्य सिद्धिर्दृढव्रतः ॥

17A, ० लोकप्रशंसापटलो दशमः ; 17B, विश्वपटल एकादशः ।

17A. सर्व्वोऽहं सर्व्वव्यापी च सर्व्वकृत् सर्व्वनाशकः ।
सर्व्वरूपधरो बुद्धः हर्त्ता कर्त्ता प्रभुः सुखी ॥
येन येनैव रूपेण सत्त्वा यान्ति विनेयतां ।
तेन तेनैव रूपेण स्थितोऽहं लोकहेतवे ॥
क्वचिद् बुद्धः क्वचित् सिद्धः क्वचिद्धर्म्मोऽथ संघकः ।
क्वचित् प्रेतः क्वचित्तिर्य्यक् क्वचिन्नारकरूपकः ॥

22A, सर्व्वमन्त्रकपटलो द्वादशमः ; 28B, ० चर्य्यापटलस्त्रयोदशमः ।

23A. प्रज्ञोपाय समायोगेन नखं दद्यात् स्यन्तरम् ।
चुम्बनालिङ्गनञ्चैव सर्व्वसम्पुटमेव च ॥
दानपारमिता पूर्णा भवत्येव न संशयः ।
तत्परं कायवाक्चित्तं सम्भृतं गाढ़सौख्यतः ॥
शीलपारमिताज्ञेया ज्ञेया सहनाच्च नखक्षतम् ।
व्यन्तरं पीडनञ्चैव क्षान्तिपारमितान्विता ॥
सादरं दीर्घकालञ्च रतं कुर्य्यात् समाहितः ।
वीर्य्यपारमिता ज्ञेया तत्सुखे चित्तयोजना ॥
सर्व्वतोभद्ररूपेण ध्यानपारमिता मता ।
स्त्रीरूपभावना प्रज्ञापारमिता प्रकीर्त्तिता ॥
सुरतैकयोगमात्रेण पूर्णा षटपारमिता भवेत् ।
पञ्चपारमिता पुण्यज्ञानप्रज्ञेति कथ्यते ॥
सुरतयोगसमायुक्तो योगसम्भारसम्भृतः ।
सिद्ध्यते क्षणमात्रेण पुण्यज्ञानसमन्वितः ॥
यथा लतासमुद्भूतं फलपुष्पं समन्वितम् ।
एकक्षणाच्च सम्बोधिः सम्भारद्वयसम्भृता ॥
स त्रयोदशभूमीशो भवत्येव न संशयः ।
भूमिस्तु मुदिता ज्ञेया विमलार्चिष्मतिस्तथा ॥
प्रभाकरी सुदुर्ज्जयाभिमुखी दूरंगमाचला ।
[सा]धुमती धर्म्ममेघा समन्त[ा]लप्रभा तथा ।
निरुपमा ज्ञानवतीत्येवं त्रयोदशं च ॥

24A, • अचलार्थपटलश्चतुर्दशः (gives reasons why Caṇḍa Mahāroṣaṇa is called Acala, Ekallavīra and Caṇḍamahāroṣaṇa); 25B. • विशुद्धिपटलः पञ्चदशः ;

25A. पुरुषरूपं भावः स्त्रीरूपमभावः । नीलो विज्ञानं श्वेतो रूपं पीतो वेदना रक्तः संज्ञा श्यामः संस्कारः — अथवा नीलमाकाशं श्वेता-जलं पीता पृथ्वी रक्ता वह्नि श्यामो वातः — यथा भगवतां तथा भगवतीनां — अथवा नीलः सुविशुद्धधर्मधातुज्ञानं, श्वेत आदर्शज्ञानं, पीत समताज्ञानं, रक्त प्रत्यवेक्षणाज्ञानं श्याम कृत्यानुष्ठानज्ञानम् ;

एक एव जिनःशास्ता पंचरूपेण संस्थिता ।
प्रज्ञापारमिता चैका पञ्चरूपेण संस्थिता ॥

27B, • समुत्पादपटलः षोडशमः; 29B, • शुक्रादिवृद्धिपटलः सप्तदशमः; 31B, • व्याधिहजरामहाग्निपटलोऽष्टादशमः; 33B, • मुखनस्यादि-पटल ऊनविंशतिमः; 36A. • नानाभिमेदिवचनपटलो विंशतितमः; 38A. • कुतूहलपटल एकविंशतमः; 39A. • वायुयोगपटलो द्वाविंशतितमः; 39B. • मृत्युवञ्चनापटल त्रयोविंशतितम, देहस्वरूपपटलः चतुर्विंशति तमः • (Last Colophon) देवीसाधनपटलः पञ्चविंशतितमः ।

Ch. X. 15B.

The position of Śakya Siṇha is thus defined in this cult.

अथ भगवती आह । किं भगवन्? स्त्रीव्यतिरेकेणापि शक्यते साधयितुं पञ्चमहारोचनापदं उताहो न शक्यते ।

भगवानाह न शक्यते देवि ।

भगवती आह किं भगवन् सुखानुदयात् न शक्यते ?

भगवानाह ।

न सुखोदयमात्रेण लभ्यते बोधिरुत्तमा ।
सुखविशेषोदयादेव प्राप्यते सा च नान्यथा ॥

... ...

16B. लोककौतुकनाशार्थं मायादेवीसुतः सुधीः ।
चतुरशीति सहस्राणि त्यक्त्वा चान्तःपुरं पुनः ॥
गत्वा निरञ्जनातीरं बुद्धसिद्धिप्रकाशकः ।
यातो माराभिराजत्व न चैवं परमार्थतः ॥
यस्मादन्तःपुरे बुद्धः सिद्धो गोपान्वितः सुखी ।
वज्रपद्मसमायोगात् स सुखं लभते यतः ॥
सुखेन प्राप्यते बोधिः सुखं न स्त्रीवियोगतः ।
वियोग[ः] क्रियते यत्तु लोककौतुकहानये ॥
येन येनैव ते लोका यान्ति बुद्ध विनेयताम् ।
तेन तेनैव रूपेण मायादेवीसुतो जिनः ॥

सर्व्वसूत्राभिधर्म्मेण कृत्वा निन्दास्तु योषिताम् ।
नाना शिक्षापदं भावेतस्तु स्वगोपनभाषया ॥
निर्व्वाणं दर्शयेच्चापि पञ्चस्कन्धविनाशतः ॥

अथ भगवती प्रज्ञापारमिता आह ।

का भगवन् मायादेवीसुतः का च गोपा ?

भगवानाह ।

मायादेवीसुतश्चाहं चतुरशेषगतां गतः ।
त्वमेव भगवती गोपा प्रज्ञापारमितात्मिका ॥
यावन्तस्तु स्त्रियः सर्व्वास्त्वद्रूपेणैव ता मताः ।
मद्रूपेण पुमांसस्तु सर्व्व एव प्रकीर्त्तिताः ॥
द्वयोर्भावगतं चैतत् प्रज्ञोपायात्मकं जगत् ।

... ...

अथ भगवती आह,— कथं भगवन् श्रावकादयो हि स्त्रियो दूषयन्ति

भगवानाह ।

कामधातुस्थिताः सर्व्वे ख्याता ये श्रावकादयः ।
मोक्षमार्गं न जानन्ति स्त्रियः पश्यन्ति सर्व्वदा ॥
सन्निधानं भवेद्यत्र दुर्लभं शुक्रमादिकम् (?) ।
न तत्रार्थं समाप्नोति दुरत्ययस्य महार्घता ॥
अनाद्यज्ञानयोगेन श्रद्धाहीनास्त्वमी जनाः ।
चित्तं न कुर्व्वते तत्त्वे मयाप्येतत् प्रगोपितम् ॥

The last chapter is of some iconographic interest.

40A. अथ भगवती आह ।

अपरं श्रोतुमिच्छामि प्रज्ञापारमितोदयम् ।
प्रसादं कुरु मे नाथ संक्षिप्त नातिविस्तरम् ॥

अथ भगवानाह ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि प्रज्ञापारमितोदयम् ।
सत्त्वपर्य्यङ्किनी देवी षोड़शाब्दवपुष्मती ॥
नीलवर्णा महाभागा क्षोभ्येन च मुद्रिता ।
रत्नपद्मोद्यतां सव्ये नीलायावा (?) वहस्तके ।

स्थितं वै कामधाख्यं तु पद्मचक्रोपरि स्थितम् ।
पीनोन्नतकुचा वृद्धा विद्याजाड्ये प्रियंवदा ॥
सहजाचलसमाधिस्था देवीमेतान्तु भावयेत् ।
ऊंकारज्ञानसंभूतां विश्ववर्णान्तु योगिनीम् ॥
भावयेत् हर्षितो योगी ध्रुवं सिद्धिमवाप्नुयात् ।
अथवा भावयेच्चेतां वाद्याधोकारसंभवाम् ॥
मुद्रितां पद्म + + तनैव पीताम्बधात्वेश्वरीम् ।
रक्तेन मुद्रिता वक्रा रक्ताम्बा [कुच]कुञ्चिका ॥
अमिताभमुद्रितां देवीं क्रींकारज्ञानसंभवाम् ।
ताराम्बा श्यामवर्णाच्च त्रांकार ज्ञानसंभवाम् ॥
अमोघमुद्रितां ध्यायेत् पूर्व्वरूपेण मानव ।
सत्त्वपर्य्यङ्कसंस्थस्तु सौम्यरूपेण संस्थितः ॥
खड्गपाशधरः श्रीमान् आलीढ़ाभिनयः कृती ।
सकुलीम्बाय कन्यां गृह्य प्रभावयेत् ॥ (?)
अनेन सिध्यते योगी मुद्राया नैव संशयः ।
अथवा प्रतिमां कृत्वा साधयेत्सुत्रादिसंस्कृतां ॥
सहजचक्रसमाधिस्थो जपेदेकाग्रमानसः ।
40B अथातः संप्रवक्ष्यामि एकवीरन्तु मण्डलम् ।
चतुरस्रं चतुर्द्वारं चतुस्तोरणमण्डितम् ।
पीतवर्णं तु कर्त्तव्यं मध्यपद्मं चतुर्दलम् ॥
तस्य चाग्नौ दलं श्वेतं नैरृत्ये रक्तसन्निभम् ।
वायव्ये पीतवर्णन्तु श्याममैशानकोणके ॥
मध्ये वै कृष्णवर्णन्तु तत्रापरं प्रकल्पयेत् ।
सूर्य्यस्थमथवा श्वेतं पीतम्वा रक्तमेव वा ॥
श्यामं वा पञ्चभिर्बुद्धै एकरूपं विचिन्तयेत् ।
रोचनामसिकोणे च चक्राग्नौकविधाग्निषीं ॥

वामदक्षिणकराभ्यां च शरचन्द्रकरप्रभाम् ।
नैऋत्ये पंडरा देवी धनुर्वाणधरां परां ॥
रक्ता वायव्यकोणे तु मामकी पीतसन्निभा ।
+ + + + + शिखाहला श्याममैशानकोणके ।
तारिणीं वरदां सव्यं वामे नीलोत्पलधारिणीं ।
एता चण्डाशना सर्व्वा चन्द्रपर्य्यंकसंस्थिता ।
रागवज्रा न्यसेत् पूर्व्वे द्वारे शत्रुहता समा ॥
खड्गवर्यरधरा रक्तां द्वेषवज्रान्तु दक्षिणे ।
कर्त्तितर्ज्जनीकरा नीला यमेन हतवेष्टिता ॥
पश्चिमे मारवज्रान्तु वर्णवज्रकरावलां ।
भयरपिच्छवस्त्रांतु वदयस्त्रां श्यामसन्निभाम् ॥
उत्तरे मोहवज्रान्तु तन्यशोकधारिणी ।
पीतवर्णा कुवेरस्याऽन्यसेत् सूर्य्यासना + + ॥
प्रत्यालीढ़पदाः सर्व्वा + + + + + मूर्द्धजः ।
चत्वारो हि घण्टा कोणे कर्त्तव्याः पीतसन्निभाः ॥
अस्य भावनमात्रेण योगिन्यष्टसमिन्वतम् ।
त्रैलोक्येषु स्थितस्त्रीणां स भर्त्ता परमेश्वरः ॥
अथान्यत्संप्रवक्ष्यामि चण्डरोषणभावनां ।
विश्वपद्मदले देवं कल्पयेच्चण्डरोषणम् ॥
वामदेवश्चवेदमी रक्तवर्णन्तु नैऋत्ये ।
पीतश्चै कामदेवं तु श्यामां माचिहरामकं ॥
वायव्ये कृष्णवर्णं तु कोहलासुरसंज्ञकम् ।
कत्तिकर्पककरा चैते संस्थितालीढ़पादतः ॥
भवतः पश्चिमे देवी स्थिता वै पर्णशावरी ।
अस्यैव ध्यानयोगेन दग्धमन्त्रादिपूजया ॥
... ...
पीतया प्रज्ञया युक्तं वामे च श्वेतपद्मया ।
नीलं वैचण्डरोषं तु रक्तया रक्तयाथवा ॥

... ...

तावद्विभावयेद्गाढं यावत् प्रस्फुटतां व्रजेत् ।

गतन्तु प्रस्फुटो योगी महामन्त्रेण सिध्यति ॥

In my Nep. Cat. of the year 1915, pp. 92-94, mention is made of a commentary on the Caṇḍamahāroṣaṇa Tantra by Mahāsukhavajra. The MS. is dated N.S. 417 = A.D. 1297 The commentary is entitled Padmāvatī. Mahāsukhavajra is mentioned in the Ṭengur.

For a Tibetan translation of the Text see Beckh, p. 83, para. 42.

85.

9965. **एकल्लवीरचण्डमहारोषणतन्त्र** *Ekallavīra-Caṇḍa-mahāroṣaṇa-Tantra.*

Substance, Nepalese paper. 11½×2½ inches. Folia, 83. Lines, 5 on a page. Extent in ślokas, 1200. Character, Newari. Date, N.S. 435. Appearance, fresh. Complete.

Last Colophon :—इत्येकल्लवीराख्ये श्रीचण्डमहारोषणतन्त्रे देवतासाधनपटल पञ्चविंशतिमः ।

Post-Colophon Statement :—इत्येकल्लवीराख्ये श्रीचण्डमहारोषणतन्त्रे देवतासाधनपटल पञ्चविंशतितमः ।

ये धर्म्मा हेतुप्रभवा, etc., etc.

शुभमस्तु ॥ संवत् ४३५ मिति ।

See the preceding number.

86.

9981. **चण्डमहारोषणतन्त्र ।** *Caṇḍamahāroṣaṇa Tantra.*

The first and the last leaves of a MS. of seasoned palm-leaf—dated N.S. 531 = A D. 1411.

संवत् ५३१ मार्गशिरशुक्ल श्रीचण्डमहारोषणतन्त्र सम्पूर्णमिति ।

श्रीकाष्ठमण्डपनगरे श्रीश्रीसिंघुत्तमहाविहाराधिवासितश्रीरविचन्द्रेण लिखितञ्च ।

यथादृष्टं तथालिखितम् लेखिका नास्ति दोषाय न्यूनाधिकाक्षरं वा तत्सर्वं साधनीयं महज्जनैः ।

इत्यतश्च प्रयत्नेन मया कष्टेन लेखितम् । शुभमस्तु सर्व्वंसत्त्वानाम् ।

Then commences another treatise on Śāntika and Pauṣṭika.

87.

10844. **एकल्लवीरचण्डमहारोषणतन्त्र ।** *Ekallavīra-Caṇḍa-Mahāroṣaṇa-Tantra.*

Substance, Nepalese paper. 7×2½ inches. Folia, 26. Lines, 5 on a page. Extent in ślokas, 200. Character, Newari. Appearance, fresh.

Last Colophon:—इत्येकल्लवीरं नाम चण्डमहारोषणतन्त्रं समाप्तम् ।

येधर्म्माः etc.

88.

10741. A. **श्रीचण्डमहारोषणसाधनम् ।** *Sri Caṇḍa-Mahā-Roṣaṇa Sādhanam.*

Substance, Nepalese paper. 10×3 inches. Folia, 107. Lines, 5 on a page. Extent in ślokas, 1000. Character, modern Newari. Date, N.S. 963. Appearance, fresh. Complete.

Beginning:—ॐ नमः श्रीचण्डमहारोषणाय ।

अथातः प्रवक्ष्ये कृता तन्त्रराजस्तु राजेश्वरः इतिसिद्धैकवीर (करवीर) निर्गततन्त्रं चण्डमहारोषणं प्रथमं तावत् मन्त्री ध्यानालय एक-वृक्षे श्मशाने वा शून्यागारे सर्व्वदा अथ गिरिकुहरे गह्वरेषु नदीतीरेषु संगमेषु एकलिङ्गेषु गुहायां वा साधयेत् मन्त्री महाधिप प्रथमं तावत् गुरुबुद्धबोधिसत्त्वान् त्रिरत्नप्रणा-गमनादिकं कृत्वा बुद्धचित्तमुद्धरेत् ।— प्रथमं भावयेत् मैत्री द्वितीय करुणाभिभावयेत् तृतीय मुदितासमायुक्तं चतुर्थे उपेक्षा विशेषतः चतुर्ब्रह्मविहारानिति ।

तत[ः]पश्चिम्बीरम मन्त्र (?)

ॐ वज्रनेतार ख्रिणये ॐ फट् । पूर्व्वं । ॐ वज्रकांक्षावन्धये ॐ फट् । दक्षिण । ॐ चण्डमहारोषण मूर्द्धानास्फोटय स्फोटय ग्रस ग्रस ॐ फट् ।

8A. श्रीमत्कालवीराख्य—(कालवीराख्य) इति सिद्धैकवीरोद्धृत श्रीचण्ड-महारोषणसाधनम् समाप्तम् ।

10A, इति कालवीरस्य प्रथम परिच्छेद । 11A, इत्येकालवीरस्य चक्राद परिसूचनायां द्वितिय परिच्छेदः ; 13A, इत्येकालवीरस्य कलितक्रिडार्थग्रहण-परिच्छेदस्तृतीयः ; 14B, इत्येकालवीराख्यवाह्यविचारेण चतुर्थपरिच्छेदः ; 26A, इति श्रीसिद्धैकालवीरप्रतिभेदान्तरे चण्डाभिरासं नामाभिसमयं समाप्तम् ।

चण्डाभिसमयः प्रसिद्धः । शुभम् ।

Post-Colophon Statement:—ये धर्म्मा etc., etc.

संवत् वह्निकृतुग्रह माघे कृष्णे पञ्चमे तिथे रविवारे लिख्यतां शुभम् ।

यथाप्राप्तोक्तं फलं प्राप्तम् ।

89.

9992. **चतुष्पीठनिबन्धः ।** *Catuṣpīṭhanibandha.*

Substance, seasoned palm-leaf. 20″×2″. Leaves by counting, 8. The leaf marks have disappeared. Character, Newari of the 12th century.

Colophons:—

3B. इति प्रकरणं गुह्यपीठतन्त्रे प्रथमः पटलः ॥ ० ॥ इति चतु-ष्पीठनिबन्धे गुह्यपीठे प्रथमः पटलः ।

6A. इति प्रकरणं + + + + पीठं समाप्तम् ॥ ० ॥ इति चतुष्पीठनिबन्धे योगपीठं समाप्तम् ॥ इदानीं गुह्यपीठमाह ।

The leaf marks given in one of the blanks left for the holes to the right and left of the centre, are not reliable. They are generally given by venders without much thought.

It begins:—नमो रत्नत्रयाय ।

विद्युज्जिह्वां महाभीमां सर्व्वाशापरिपूरका[ं] ।

तामहमानम्य वक्ष्येऽहं साधनोपायिकाम्बरां ॥

भगवता खेदाम्बुनायाः कल्पोक्तविधिना प्रविष्टमहाभिषेकविद्या-सम्पन्नस्य मन्त्रिणः जपविधिमारभ्यते ॥ प्रथमन्तावत् मन्त्रिणो कल्प-

... यप्रतिपालनाम्बुद्धिप्रतिहार्य्यादि ... महोत्साहिना ॥ .... मनात्मवान राजादिसम्पदान्यतने सिद्धिनिष्पादनाध्येषणायुक्ते सुनिश्चितचेतसा सर्व्वं द्वन्द्वं सहिष्णुना ॥ अखिन्नमानसेन वाह्याध्यात्मिकशौचाचारे समन्वितेन प्रज्ञापारमितादिसद्धर्म्मवाचनोद्यतेन पर्व्वतारामोद्यानश्मशानपद्मसरनदीपुलिनविहारालयगुहादिष्वथवा मनोऽनुकूले स्थाने मृद्गोमयादिकृपलेपनम् ॥ ... यभूमि कल्पयेत् ॥ तत्रायं विधिक्रमो, निशा तृतीयावसानकालसमये शयनादुत्थाय त्रैयध्विकाकाशधातुनिष्ठधर्म्मधातुपर्य्यवसानव्यवस्थितेभ्यः सर्व्वबुद्धबोधिसत्त्वेभ्यः सर्व्वान्तमभावं विनिर्यातयेत्। प्रणमेत् ततो द्वादशाक्षरमन्त्रेणाङ्गुष्ठमुद्रयात्मानं पञ्चसु स्थानेषु रक्षां विदध्यात्। तेन बहिर्भूम्यादिकं गच्छेत् रात्रौ दक्षिणाभिमुखो दिवा चोत्तराभिमुखो भवेत्। ततः कृतशौचस्तु स्नानपञ्चाङ्गप्रक्षालनं वा कुर्य्यात् ततो देव्या उदकाञ्जलित्रयं निवेद्य देवगृहं यायात्, सम्यक्लिप्तकुसुमाभिकीर्ण मण्डलके देव्याः पटप्रतिमस्यान्यतमस्याग्रतः अभावेन भगवतीं ध्यात्वा रक्ताम्बरधरो सर्व्वोपकरणोपेत प्रतीच्यादिमुखोदङ्मुखो वा सर्व्वलोकधात्वास्थितसर्व्वबुद्धबोधिसत्त्वप्रत्येकबुद्धार्य्यश्रावकादीन् भावतो नमेत्॥ ततो भगवतीं नत्वा अञ्जलिं शिरसि निधायैवं वदेत् रत्नत्रयं मे शरणं सर्व्वंपापं प्रतिदेशयाहं अनुमोदे जगत्पुण्यं बुद्धबोधौ दधे मनः। तथैवाञ्जलिं कृत्वा विशुद्धिमन्त्रमुदीरयेत्। तत्रवारं नमः समन्तबुद्धानां ॐ सर्व्वविशुद्धिधर्म्म ॥

Here the first leaf ends. The second leaf however does not tally with it.

The text of the Original Catuṣpīṭha Tantra has been described in Cam. Cat. p. 197. The commentaries to the text have been described in my Nep. Cat. 1915, Catuṣpīṭha Sādhanasaṃkṣepa in p. 7, Catuṣpīṭhaloka in p. 12, and Catuṣpīthanibanda, *i.e.* the commentary under notice in p. 7.

For a Tibetan translation of the Text, see Beckh p. 82, para. 39.

90.

8068. **चर्य्याचर्य्यविनिश्चयः ।** *Caryācarya Viniścaya.*

A collection of Buddhist songs in Bengali, with a Sanskrit commentary.

Substance, modern Nepalese paper, white on one side and yellow on the other. Pages, 96. Lines, 20-22 on a page. Bound in book-form. Character, Nāgara in a Newari hand. Appearance, fresh. Ends abruptly in the commentary of the 50th song.

See my printed edition of the work in the volume entitled *Hājāra Bacharer purāṇa Bāngālā Bauddha Gānao Dohā*. This is a copy of the palm-leaf MS. on which the printed edition is based. It contains 50 songs written by twenty different poets between A.D. 950 and 1200. Most of these poets are known from the Ṭengur, Tantrika Section. The accompanying Sanskrit commentary does not explain the words, but the inner meanings of the songs according to the Sahajia tenets of Buddhism.

91.

9964. **कृष्णयमारितन्त्र ।** *Kṛṣṇa-yamāri-Tantra.*

Substance, Nepalese yellow paper. 11½×2½ inches. The last four leaves are of smaller size—11½×2 inches. Folia, 26. Lines, 5-7 on a page. Extent in ślokás, 450. Character, Newari. Appearance, fresh. Copied from an original dated N.S. 500 = A.D. 1380. Complete.

Last Colophon:—श्रीकृष्णयमारितन्त्रराजः समाप्तः ।

Post-Colophon Statement:—

श्रीमानकृष्णगाङ्गमौलिनन्दने (?) नेपालसम्वत्सरे
चैत्रे पञ्चसिते पञ्चीन्द्रदिवसे वारे मही(हि)नन्दने ।
श्रीमत् कृष्णयमारितन्त्रमसमञ्चिन्तामणीव प्रदं
सत्त्वार्थाहितचेतसा सुलिखितं तत्त्वं मया श्रद्धया ॥

लिखितमस्ति श्रीवनरत्नमहास्थविरपरमगुरोश्चरणाम्बुजसेविकेन श्रीवक्-वरीमहाविहारीयभिक्षुश्रीधर्म्मरक्षितेन । इति शुभमस्तु ॥

Mahāsthavira Vanaratna is known from Tengur.

There is no Tibetan translation of the Text in Beckh. But Cord. has translations of many commentaries in p. 159 (ff).

Beginning :—

एवं मया श्रुतमेकस्मिन् समये भगवान् सर्व्वतथागतकायवाक्चित्त-सर्व्ववज्रयोषितभगेषु विजहार। मोहवज्रयमारिणा च पिशुन-वज्रयमारिणा च ईर्ष्यावज्रयमारिणा च द्वेषवज्रयमारिणा च मुद्गरयमारिणा च दण्डयमारिणा च पद्मयमारिणा च खड्गयमा-रिणा च। वज्रचर्च्चिका च। वज्रवाराही च वज्रसरस्वती च वज्रगौरी चाकोला— एवं प्रमुखैः महायमारिसंघैः अथ खलु भगवान् वज्रपाणिं वज्रसत्त्वं सर्व्वतथागताधिपतिमामन्त्रयामास।

अथ खलु भगवान् खवज्रेत्यादेश्वरं द्वितीयोऽथ शब्दः। सर्व्व-मारनिकृन्तनवज्रं नाम समाधिं स्वकायवाक्चित्तवज्रयोनिश्चारया-मास।

चन्द्रवज्रप्रयोगेन भावयेद्यमघातकम्।
मारायां शमनार्थाय द्विषोपद्रुते सर्व्वतः॥
रक्षार्थं भावयेद्वज्रं पञ्चरश्मिसमाकुलम्।
वज्रेण भूमिवातञ्च प्राकारं पञ्जरं तथा॥

अथ खलु भगवान् सर्व्वतथागतजनकसर्व्वमारविध्वंसनवज्रं नाम समाधिं समापद्येदं सर्व्वमाह।

वज्रयमार्य्यादिवीजं स्वकायवाक्चित्तवज्रयोनिश्चारयामास।

यमध्वे च्छे व मे द य च नि रा गा स हो व ग यो नि र।
रेफस्यादियमज्ञः स्यात् च्छेकारे मोह उच्यते॥
मकारे पिशुनमेवाच्चं सकारे रागमेव च।
दकारेऽपि च ईर्ष्या स्याद्यमज्ञाः पञ्च कीर्त्तिताः॥
यकार मुद्गर ख्यातः चकारे दण्डनायकः।
निकारे पद्मपाणिश्च राकारे खड्गवानपि॥
गाकारे चर्च्चिका प्रोक्ता वाराही च सकारके।
सरस्वतीचहोकारे वकारे गौरिका स्मृताः॥

यमोनिरचतुःकोणे चत्वार कंटका मताः ।
खवज्रमध्ये गतं चिन्तेत् विश्ववज्रं भयानकम् ॥
यमान्तकस्य मध्यस्थं भावयेत् कालदारुणम् ।
पूर्व्वारे मोहवज्रं तु दक्षिणे पिशुनमेव च ॥
पश्चिमे रागवज्रं तु ईर्ष्यास्युत्तरे तथा ।
कोणवज्रचतुःस्थूले चर्च्चिकाद्या विभावयेत् ॥
द्वारवज्रचतुःस्थूले मुद्गराद्या विभावयेत् ।
विश्ववज्रचतुःकोणे चत्वारो न्तकमस्तकाः ॥

अथ खलु भगवान् सर्व्वतथागताधिपति यमारिवज्रं नाम समाधिं समापद्येदं महादेवकुलमन्त्रमुद्राजहार । ॐ ह्रीः ष्ट्रीः विकृतानन हुं हुं फट् फट् स्वाहा ।

अथ खलु भगवान् सर्व्वतथागताधिपतिर्मोहवज्रमन्त्रमुद्राजहार । ॐ जिन जिक ॥

अथ खलु भगवान् सर्व्वतथागताधिपतिः पिशुनवज्रमन्त्रमुद्राजहार ॐ रत्नधृक् ।

अथ खलु भगवान् सर्व्वतथागताधिपतिः रागवज्रमन्त्रमुद्राजहार ॐ आरोलिक ॥

In this way it goes on giving the *mantras* of Īrṣyāvajra, Mudgaravajra, Daṇḍavajra, Padmavajra, Khaḍgavajra, and their Śakties Vajra-Carcikā, Vajra-Vārāhī, Vajra-Sarasvatī, Vajra-Śaurī, and Kāyavākcittādhiṣṭhāna mantra; in short, the mantras of all the associates of Bhagavān, named in the beginning.

Next come the Dhyānas of some of the deities, of much iconographic interest.

I. Yamāri.

त्रिमुखं षड्भुजं कुद्धमिन्द्रनीलसमप्रभं ।
पाणौ वज्रं प्रभावित्वा यमारिं भावयेद्बुधः ॥

II. Mohavajra.

त्रिमुखं षड्भुजं शान्तं स्वच्छबिम्बसमप्रभं ।
पाणौ चक्रं विभावित्वा मोहवज्रं विभावयेत् ॥

III. Piśunavajra.

त्रिमुखं षड्भुजं पुत्रं तप्तचामीकरप्रभं ।
पाणौ रत्नं विभावित्वा पिशुनवज्रं विभावयेत् ॥

IV. Rāgavajra.

त्रिमुखं षड्भुजं वज्रं पद्मरागसमप्रभं ।
पाणौ पद्मं विभावित्वा रागवज्रं विभावयेत् ॥

V. Īrṣyāvajra.

त्रिमुखं षड्भुजं सर्व्वं मरकतोत्पलसन्निभं ।
पाणौ कोषं विभावित्वा ईर्ष्यावज्रं विभावयेत् ॥

Here ends the first Paṭala.

4A, सर्व्वतथागतकायवाक्चित्तकृष्णयमारिरहस्यातन्त्रेऽभिषेकपटलः प्रथमः ।
तथ खलु भगवन्तः सर्व्वतथागताः भगवन्तं महावज्रसत्त्वं स्तुवन्ति स्म ।
The second Chapter gives hymns to the deities.

5B, ०महामण्डलपटलो द्वितीयः ; 6A, कर्म्मयोगपटलस्तृतीयः ; 10A, ०चतुर्थः पटलः (entirely devoted to mystic diagrams, a specimen of which is given below.)

8A. श्मशानकर्पटे चक्रद्वयं लिखेद्व्रती ।

राजिकालवनेनापि विषेण निम्बकेन च ॥
त्रिकटुकं कटुतैलञ्च श्मशानाङ्गारमेव च ।
धुस्तूरकपत्रनिर्य्यासैश्चक्रवोजैस्तथैव च ॥
तर्ज्जनीरक्तमादाय चित्रकस्य रसेन वा ।
ऊषरस्य मृत्तिकां गृह्य चक्राणाञ्चिह्निकाञ्जनं ॥
बुभुक्षितपञ्चलेखन्या चतुर्दश्यां लिखेद्व्रती ।
मध्याह्ने क्रूरचित्तेन दुष्टानां बन्धहेतुना ।
नामं साध्यनियातस्य ऊंकारेण विदर्भयेत् ॥
दक्षिणाभिमुखो योगी आत्मानं यमघातकं ।
क्रोधवपं महाघ्नं खड्गमुण्डविभूषितम् ॥

मद्दिमखं वालप्लिङ्गं चड्डुरं भयानकं ।
कठारोर्द्धंमूटकेश्रं वज्रमभ्युनुवं तथा ॥
दक्षिणेन महावज्रं खड्गं चैव द्वितीयकम् ।
हतीये कर्त्तिकलं च हदागौं वामतो लिखेत् ॥
चक्रचैव महापद्मं कपालचैव वामतः ।
मूलमुखे महाखंगं दक्षिणे वज्रप्रभं ।
वामं रक्तनिभं प्रोक्तं वस्त्राभरणभूषितं ।
रोमकूपमहाविवरा स्फोरयेत् सकुलाधिपं ॥
प्रत्यालीढपदसंस्थं सूर्य्यमण्डल उज्वतः ।
विकृतदंष्ट्राकरालास्यं कल्पज्वालामिसन्निभं ॥
एवमात्मानं सम्पश्य साध्यं वै पुरतो न्यसेत् । etc., etc.

11A, •चक्रानुपूर्व्वलिखनं नाम पञ्चमः पटलः ;

12A, चक्रावलोकनो नाम षष्ठः पटलः ;

11B. अथ मन्त्रं प्रवक्ष्यामि सर्व्वभूता बलिक्रियां ।
उच्चारिते महामन्त्रे सर्व्वभूतप्रकम्पनम् ॥

इन्द्राय क्रोः यमाय ह्रोः वरुणाय वि कुवेराय ह्र ईशानाय त अग्नये च नैऋते न वायवे न चन्द्राय ॐ अर्काय ॐ ब्रह्मणे फट् वसुधाराये फट् वेमचित्रिणे स्वा सर्व्वभूतेभ्यः हा । हा हा हौं हौं हूं हूं हे हे स्वाहा ।
ज्ञात्वा मन्त्रबिलां श्रद्धा विषमुकतोयमिश्रितैः ।
देवताः प्रीणयेद्योगी चाहाकारं पुनः स्मरेत् ॥

18B, आकर्षणादिप्रयोगपटलः सप्तमः ।

The Saktis of the different Yamāris.

12B, त्रिमुखां षड्भुजां शुक्लां चक्रहस्तां शशिप्रभां ।
चर्च्चिकां भावयेद् प्राज्ञो रक्षाशक्तिप्रयोगतः ॥
त्रिमुखां षड्भुजां पीतां वज्रहस्ता सुनीलकाः ।
वाराही भावयेद् प्राज्ञो महाशक्तिप्रयोगतः ॥
त्रिमुखां षड्भुजां रक्तां सरस्वतीं भावयेद्व्रती ।
पद्महस्तधरां सौम्यां प्रज्ञावर्द्धनहेतवे ॥

त्रिमुखां षड्भुजां खर्व्वां मरकतोत्पलसन्निभां ।
गौरिं भावयेद् प्राज्ञो मुण्डाकृतिप्रलोमतः ॥

14B, •होमविधिपटलोऽष्टमः; 15B, •यमारिभीमा नाम नवम-पटलः ।

15A. ब्राह्मणस्य तु मांसेन चितिभस्मेन तन्मदा ।
यमारिप्रतिमां कुर्य्यात् द्विभुजमेकवक्त्रिणम् ॥
दक्षिणेन महावज्र-सव्ये न्यग्निस्तथा ।
मुक्तवर्णं महाभीमं तेन दुष्टानिकृन्तयेत् ॥
प्रतिदिनं बलिं दद्यात् पञ्चमांसामृतेन तु ।
नित्यं यत् प्रार्थयेद्योगी मम शत्रुं निकृन्तय ॥
इत्युक्ता सप्तरात्रेण प्रत्यूषे म्रियते रिपुः ॥

16A, वेताड़ (वेताल?) साधनानुस्मृतिभावनापटलो दशमः; 17B, सर्व्वाशमयसाधनपटलएकादशमः; 18B, सर्व्वोपायिकविशेषको नाम द्वादशः पटलः; 19B, सिद्धिनिर्णयपटलस्त्रयोदशमः; 22A, •मञ्जुवज्रसाधनो नाम चतुर्दशपटलः;

It begins:—अत्रेदं सूत्रपाठेन परमसमयं ।
अकारो मुखं सर्व्वधर्म्माणामाद्यनुत्पन्नत्वात् ॥
त्रिरत्नं वैरोचनं ध्यात्वा बोधमान्तकल्पवान् ।
वामसूत्रदशाग्रं पातयेत् सुसमाहितः ॥

तत्रेदं महामण्डलप्रवेशसमयः ।
मण्डलविद्युषतो दीर्घद्वारविंशतिकं ।
पञ्चमण्डलसमाचिह्नं सूत्रं बुद्धैः प्रकल्पितम् ॥

तत्रेदं महावज्रप्रार्थनासमयः ।
अहो बुद्धमहाचार्य्यो अहो धर्म्मगणः प्रभुः ।
देहि मे समयं तत्वं बोधिचित्तञ्च देहि मे ॥

तत्रेदं महाभूपरिग्रहसमयः । वज्रपृथिव्यावाहनम् ।
त्वं देवि साक्षिभूतासि सर्व्वबुद्धान तायिनां ।
चर्य्यानयविशेषेषु भूमिपारमितासु च ॥

20B, प्राणातिपातिनो ये च मत्स्यमांसादिभक्षकाः ।
मदिराकामिनीसक्ता नास्तिकव्रतधारिणः ॥
अनभिषिक्ता नरा ये च उद्ध[त ?]व्यसनकारिणः ।
ग्रामआलरता ये च यमारितन्त्रपरायणाः ॥
सिध्यन्ते नास्ति सन्देहः शक्रस्य वचनं यथा ॥
अथ ते मैत्रेयप्रमुखाः सर्व्वबोधिसत्त्वा ।
वज्रनिबद्धिपदं श्रुत्वा तुष्णीं स्थिता अभूवन ॥

23A, ०वश्यानङ्गसाधनम् पञ्चदशमपटलः ।

22B, अथातो रहस्यं वक्ष्ये समासान्न तु विस्तरात् ।
येन विज्ञातमात्रेण अप्सराकर्षणं भवेत् ॥
द्विभुजमेकवक्त्रं तु इक्षुकार्म्मुकपाणिनं ।
पीतदेहं महारूपं वश्यानङ्गं विभावयेत् ॥
पूर्व्वेण [च] रतिं ध्यायात् दक्षिणे मदनसुन्दरीं ।
पश्चिमे कामदेवीं तु उत्तरे मदनोत्सुकां ॥
सर्व्वासां कामदेवीनां कार्म्मुकं भावयेत् शरम् ।
पीतां रक्तां तथा श्यामां शुक्लरक्तां च भावयेत् ॥
कोणे चैव न्यसेन्नित्यमनिरुद्धमुषापतिम् ।
वसंतं मकरकेतुश्च द्वारि भागे प्रकाशते ॥
कन्दर्पदर्पकं पीतं शरं वाणायुधं तथा ।
सर्व्वेषां देवतानां तु यमश्च मूर्द्धि भावयेत् ॥
स्त्रीणां भगमुखान्तस्थं वश्यानङ्गं विभावयेत् ।
सीत्कारमन्त्रसम्भूतं विस्फुरन्तं समन्ततः ॥
वाञ्छितां विह्वलां ध्यात्वा वेधमानां मदोत्सुकां ।
पादयोः पतितां चैव रक्तवस्त्रपराहतां ॥
मन्त्रश्चैव जपेत्तत्र ॐकार स्वरभेदितम् ।
स्वाहा अन्त ततो दत्त्वा सीत्कारमन्त्रमुच्चरेत् ॥
अमुकी मे वशीभवतु भावयेत् वारवारकम् ।
वाञ्छिता[] लभते योगी शक्रस्य वचनं यथा ॥

23B, ०हेवकसाधनपटलः षोड़शः ;

25B, ०बोधिचित्तनिगदनपटलः सप्तदशः ;

26B, ०कथापटलः सप्तदशमः ।

The work ends :—

इदमवोचत् गुह्यकाधिपतिर्वज्रकुलप्रणेता नकटकूरसस्य सम्पन्नतो महातन्त्रराजश्रीहेवाजविनिर्गतः सपादलक्षाद् उद्धृतः समाप्तः ।

Last Colophon :—कथापटलोऽष्टादशमः ।

92.

10744. सेकोद्देशटिप्पनी । *Sekoddeśa-Ṭippanī.*

By SĀDHUPUTTRA ŚRĪDHARĀNANDA.

Substance, seasoned palm-leaf. 12 × 2¼ inches. Folia, 10. Lines on a page, 7/8. Extent in ślokas, 370. Character, Newari of the early 13th century. Appearance, old and discoloured. Complete. Remarkably correct and accurate.

Beginning :—ॐ नमः श्रीकालचक्राय ।

सर्व्वाकृतिर्विमलशून्यमयीव माता
चद्वैतमातरसपूर्णतनुर्विशुद्ध ।
मूर्त्ता यया जनयतेऽभिजनं जिनानां
तस्यै नमः सहजयोगविशुद्ध माध्व्यै (?)
श्रीगुरोश्चरणाम्भोजं प्रणम्य स्मरणाय मे ।
लिख्यते तत्प्रसादेन सेकोद्देशस्य टिप्पनी ।

इह खलु श्रीधान्यमहाचैत्यनागतन्त्रमवचार्थिभिरध्येषितः श्रीघ्न-ष्वर्षिशो भगवान् मन्त्रमहायानं देशयति स्म ।

तत्र दशभूमीश्वरमहाबोधिचित्तलक्षणपारमितानिर्म्मितशरीरः सुचन्द्रो राजा परमादिबुद्धाद्दशसाहस्रमहातन्त्रे भगवन्तमध्येषति स्म ।

तथाहि भगवद्व्याकरणम् ।

बोधौ ज्ञानं महाबोधिः प्रज्ञापारमितानये ।
निवतं देशकज्ञानं प्रज्ञाकूटो महागिरिः ।

महामन्त्रनये प्रोक्तं स्थानं श्रीधर्म्मधातुकम् ।
श्रीमद्धान्यादि सम्बुद्धैः बुद्धानां ध्यानवर्त्तिनाम् ॥
यद्दैभाषिकसूत्रान्तधारस्थी कल्पदेशना ।
स्थानं नैकं जिनस्योक्तं मध्यसत्त्वाशयेन तत् ॥
गृध्रकूटेऽपि मैत्रेयः प्रज्ञापारमितानयम् ।
बुद्धो मन्त्रनयं शुद्धं श्रीधान्ये देशयिष्यति ॥
इति वचनाद्भगवतः श्रीधान्य एव मन्त्रनयदेशना । अन्यदेशे पुन-
र्यत्ताधिमुक्तोजनस्तदभिप्रायेण दशभूमीश्वरमहाबोधिसत्त्वः संभो-
तिकारोऽन्यो वा तत्तंत्रदेशनां विस्तरेण करोति ।
सुचन्द्र इति ... ... सेक इत्यादि ... ...
... ... भगवानिति ... ... व्यायामभिति ...
... ... तत्र अपर इति महानिर्द्देशः,—

So this is a good old manuscript of a standard work of the Mantrayāna.

End:—सेकोद्देशस्य टिप्पन्या यदलब्धि शुभं मया ।
जिलनाद् तेन [सं]यायात् वज्रसत्त्वपदद्भनः ॥
सेकोद्देशटिप्पनी समाप्ता ।

Post-Colophon Statement:—
कृतिरियं साधुपुण्यपण्डित श्रीधरानन्दस्य ।

For a Tibetan translation of the commentary, see Cordier page 16, and for that of the Text see Beckh, p. 72, para. 2.

93.

4756A. ताराबोधय उत्पातकथा । *Tārābodhaya Utpāta-Kathā.*

Substance, Nepalese paper. 11 × 2¾ inches. Folia, 20. Lines, 5 on a page. Extent in ślokas, 200. Character, Newari. Date, N.S. 819. Appearance, discoloured. Complete.

Beginning :—ॐ नमो लोकेश्वराय ।

श्रीमत्पोतलके रम्ये लोकनाथं प्रपृच्छति ।
मानवानां हितार्थाय तारादेवी महाकृपा ॥
उत्पातरक्षणस्यापि शुभाशुभपरिक्षणा ।
देशवक्ष कृपासिन्धो विधिना महतां प्रभो ॥
लोकेश्वराह ।
शृणुताच प्रवक्ष्यामि उत्पातशान्तिकक्रमम् ।
पश्चिमकालयो लोका पापाचारि भवन्ति हि ॥
इत्यादि ।

Colophon :—इति श्रीतारबोधये उत्पातकथा समाप्त ॥ संवत् ८१६ ।

94.

3855. **वज्रावली नाम मण्डलोपयिका ।** *Vajrāvalī nāma Maṇḍalopāyikā.*

By ABHAYAKARA GUPTA.

Substance, seasoned palm-leaf. 13×2¼ inches. Folia, 123, of which 72 is twice marked. Lines, 6 on a page. Character, Newari of the 12th century. Appearance, mouse-eaten. Complete. The last leaf is a restoration on paper.

The leaves are marked with letter numerals on the left and figures on the right. Both sides agree up to 88, then letter numerals increase by one till 118. What should be leaf 119 is marked 116 in letter numerals and 118 in figures, and the mistake is continued to the end.

See Bendall's Cambridge Catalogue, p. 197.

Beginning : नम श्रीवज्रसत्त्वाय ।

वन्दे श्रीकुलिशेश्वरं स्मरतरे मारामवारेः पदम्
क्रोधो धावति दिक्षु मङ्गलगिरो मावन्तु वज्राङ्कनाः ।
श्रीमद्वज्रधरो महेश्वि जगदाधातुम्महामण्डले
निष्पन्नद्रुमिहाभवस्य महता वज्रावली श्रीयतु ॥

अन्तर्बहिर्वज्रभृतेव यच परम्पराभिर्द्धियतां हृदीयं
यज्ज्योतिरन्तस्तिमिरं निरस्य श्रीवज्रभृन्मूर्त्तिमतो बिभर्त्ति ॥

Object of the work :

मङ्गलादिविधिः शास्त्रविस्तृतः कमलोद्भये ।
संक्षिप्तमिह [सु] व्यक्तं क्रमः शक्यमियं क्रमात् ॥
किन्त्वाचार्य्यग्रथितप्रक्रियास्ता
पूर्णत्वं न प्रस्तुतत्वं स्फुटोक्तिः ।
क्वापि क्वाप्याम्नातनो युक्तता चे-
त्यस्माभि स्तत्तद्गुणैर्मण्डितेयम् ॥

इह हि दुरन्तनानाद्यविद्यादिदामपरम्परावद्धबुद्धीन् दुर्व्वारकर्म्मोर्मिप्रेरणया प्रायशोऽपायव्रजेषु गतिद्वयेषु च गम्भीरसंसारसरिदावर्त्तेऽतिदुस्तरे प्रतिमुहुर्न्नि-मज्ज्योन्मज्जन + मैविश्राममसतंस्तान्ननुभृतः परमकृपाप्रणयात् समुद्दिधीर्षुभिः प्रथममार्गाद्युपकरणसन्निधापनादिक्रमतो मनोहरविहारादिक्रियाप्रतिष्ठापनानुष्ठा-नादिस्वभिषेकश्रुतचिन्तादौ च यथायोगं पुण्यसम्भारे ज्ञानसम्भारे च सम्यग्-न्यास्याचार्य्यैर्वाऽद्भुतमनन्तनीतिनिपुणधीधैर्य्यमात्सर्य्योत्साहशालिभिः कृपालुभि-र्यथाक्रमं विहाराद्यर्व्वार्व्वादिदानलक्षणं पूर्व्वसेवाप्रयोजनं शिष्यसंग्रहो भूखननं भूशोधनं भूमिपरिग्रहो विघ्नकीलनं वसुन्धराधिवासनं कलसाधिवासनं वसुन्धरा-धिवासनं देवताधिवासनं मण्डलसूत्रणं रजपातनं कलसन्यासो मण्डलसाधनं देवताधिवासनं प्रतिमादिप्रतिष्ठा पुष्करिण्यादिप्रतिष्ठा आरामादिप्रतिष्ठा शिष्याधिवासनं आचार्य्यप्रवेशः शिष्यप्रवेशो मालोदकमुकुटवज्रघण्टानामसेका-धिसमयदानं आचार्यश्रीको मन्त्रं चर्य्या अञ्जनं दर्पणसेकः शरक्षेपो गुह्यसेकः प्रज्ञाज्ञानचतुर्थसेकाः विद्याव्रतं वज्रव्रतं चर्य्याव्रतं व्याकरणमनुज्ञा आश्वास रसेको होमो मण्डलोपसंहारो मानसमण्डलं वलिः विघ्ननिवारणं वज्रः वज्रघण्टालक्षणं धारणचेति पञ्चाशद्विधयो विधेयाः ॥

Authorities consulted: 21B, नागबुद्धिपाद ; 23B, निष्पन्नयोगा-वली ; 24B, सम्पुटतन्त्र ; 27A, हृत्यानन्दगर्भोदयः ; 29B, डाकिनीवज्रपञ्जर ; 32B, विमलप्रभः ; 36A, वज्रडाकतन्त्र ; 39A, मञ्जुवज्रमण्डलटिप्पनी ; 42B, तत्त्वसंग्रहः ; 43B, भूतडामर ; 44B, कालचक्र ; 48B, त्रैलोक्य-

विजयतन्त्रे; 54A, अभिधानोत्तरतन्त्र ; 58A, अपरवज्रामृततन्त्रयसा मण्डलेषु चिह्नानि वज्रामृततन्त्रे वेदितव्यानि ; 87A, तदुक्तं भगवता सार्द्धत्रिशतिकायाम् ; 87B, विस्तृता चास्माभिराम्नायमञ्जर्य्यादिषु अन्यत्र च नापर्णिः ; 89B, विस्तृतमिदमाम्नायमञ्जर्य्यां ; 104B, बुद्धकपालसम्बरहेवज्रादीनां ; 109A, डाकिनीवज्रपञ्जरसार ; 110A, योगिनीसञ्चारतन्त्रे ; 111A, श्रीसमाजे, डिकवज्रतन्त्रे ; 112B, कालचक्रे ; 112B, सुबाहुपरिपृच्छा, पद्मसुप्रतिष्ठिते च तन्त्रे ; 119A, चास्माभिः श्रीसम्बरोदयाभिसमयोपायिकायां प्रकटितः ।

Topics : 5B, इति विहारगन्धकुटीचैत्यावस्थाश्रमार्चविधिः ; पुष्करिण्याद्यर्चविधिः ; , 6A, इति प्रतिमाद्यर्चविधिः ; 7A, इति सर्व्वविधिसमग्रर्घ्यादिदानलक्षणविधिः ; 8A, पूर्व्वसेवानियमप्रयोजनविधिः ; 8B, शिष्यसंग्रहविधिः ; 9B, भूखननविधिः ; 10B, भूमिशोधनविधिः ; 13B, बुद्धवलाक्षेपः ; 16A, इति भद्रासनम् ; 16B, इति कूटकासनम् ; इति स्वस्तिकासनम् ; 17A, इति भूपरिग्रहविधिः ; 20A, वसुन्धराधिवासनविधिः ; 22A, इति कलशसंख्याव्यवस्था ; 25A, इति कलशाधिवासनविधिः ; 25B, देवताधिवासनविधिः ; 72 2B, वज्रपातनविधिः ; 78A, इति कलन्यासविधि ततश्चतुर्दिक्षु मण्डलादभिराष्ट्याप्रज्ञापारमितादिसधर्म्मचतुष्टयं पाठयितव्यम् ; 80A, इत्युदकाभिषेकः ; इति मुकुटाभिषेकः ; 80B, इति वज्राभिषेकः ; 81A, इति आचार्याभिषेक गुह्याभिषेकः प्रज्ञाज्ञानाभिषेकः ; चतुर्थाभिषेकः ; 85A, विद्याप्रतिष्ठा, अन्तसूत्रप्रतिष्ठा, प्रतिमादिप्रतिष्ठाविधिः ; इति पुष्करणीवापीकूपप्रतिष्ठाविधिः ; 86A, आकाशादिप्रतिष्ठाविधिः ; 89A, विशेषतोऽध्येषणां कारयित्वा बोधिचित्तोत्पादं कारयेत् ; 90B, इह यः सम्बरामाचार्य्यमकर्त्तुमाप दीयते स सामान्यः शरणगमनबोधिचित्तोत्पादमात्रलक्षणः ; यस्त्वाचार्य्यं कर्त्तुं दीयते स आचार्य्यसम्बरः । पञ्चकुलसंगृहीतः । अतोऽयं सम्बरद्वयदानपूर्व्वकः शिष्याधिवासनविधिः ; 92A, इत्याचार्य्यप्रवेशविधिः ; 93B, इति समयोदकदानम् ; 95B, शिष्यप्रवेशविधिः ; 96A, मालाभिषेकविधिः ; 97A, इति मण्डले शिष्यस्य दर्शनात्मकः प्रवेशः ; 98A, इत्युदकाभिषेकविधिः ; 98B, मुकुटाभिषेकः ; 99A, वज्राभिषेकविधि ; घण्टाभिषेकविधिः ; 100A, नामाभिषेकविधिः ; 100B, घण्टासमयः ; 101A, इति त्रिसमयदानविधिः ; 101B, इति मन्त्र-

समर्पणविधिः; इति अञ्जनविधिः; 102A, इति दर्पणाभिषेकविधिः; इति शरक्षेपविधिः; 103A, इति गुह्याभिषेकविधिः; 104B, वज्रव्रतविधिः; 106B, चर्य्याव्रतदानविधिः; इति व्याकरणविधिः; 111B, इति सख्याभिषेकविधिः; इति साम्नायः सपरिकरोऽभिषेकविधिः; 113B, इति ज्योति·मञ्जरी होमविधेयः; 114B, इति मण्डलोपसंहारादिविधिः एवमयं लेख्य-मण्डलविधिः; 115A, इति मानसो मण्डलविधिः; 115B, इत्यमृतसाधनम्; 117B, सार्व्वभौतिकबलिविधिः; 119A, सार्व्वभौतिकबलिमन्त्रः; 120B, इति दैवसिकसार्व्वभौतिकबलिविधिः; 121A, इति विघ्ननिवारणविधिः। महापण्डिताभयाकरगुप्तरचिता वज्रावलीनाम मण्डलोपयिका समाप्ता॥

The detailed description of *Bodhicittotpāda.*

89. विशेषतोऽध्येषणां कारयित्वा बोधिचित्तोत्पादं कारयेत्। समन्वाहरन्तु मां बुद्धाः बोधिसत्त्वा अहममुकनामा इमां वेलामुपादाय यावदाबोधिमण्डनिषदनादुत्पादयामि परमं बोधिचित्तमनुत्तरं।

यथा त्रैयध्विका नाथाः सम्बोधौ कृतनिश्चयाः।
त्रिविधां शीलशिक्षाञ्च कुशलं धर्म्मसंग्रहम्॥
सत्त्वार्थक्रियाशीलञ्च प्रतिगृह्णाम्यहं दृढम्।
बुद्धं धर्म्मञ्च सङ्घञ्च त्रिरत्नाग्रमनुत्तरम्॥
अद्याग्रेण ग्रहिष्यामि (?) सम्वरं बुद्धयोगजम्।
वज्रघण्टाञ्च मुद्राञ्च प्रतिगृह्णामि तत्त्वतः॥
आचार्य्यञ्च ग्रहिष्यामि महावज्रकुलोच्चये।
चतुर्द्दानं प्रदास्यामि षट्कृत्वा तु दिने दिने॥
आमिषाभयसधर्म्ममैत्रीबुद्धकुलोच्चये।
महारत्नकुले योगे समये च मनोरमे॥
सद्धर्म्मं प्रतिगृह्णामि बाह्यं गुह्यं त्रियानिकम्॥
महापद्मकुले शुद्धे महाबोधिसमुद्भवे।
सम्वरं सर्व्वसंयुक्तं प्रतिगृह्णामि सर्व्वतः॥
पूजाकर्म्म यथाशक्ति महाकर्म्मकुलोच्चये।
उत्पादयित्वा परमं बोधिचित्तमनुत्तरम्॥

प्रहीत्वा सम्बरं तत्त्वं सर्व्वसत्त्वार्थकारणात् ।
अतीर्णान् तारयिष्येहममुक्तान् मोचयाम्यहम् ।

अनाश्वस्तानाश्वासयिष्यामि सर्व्वसत्त्वान् स्थापयिष्यामि । निष्ठंत्वा चेति वार-त्रयं पाठयन् (विहतमिदं आम्नायमञ्जर्य्यां) ततोऽमृतकुण्डलीमन्त्रेणारक्ष्य तेषां कृतकण्ठशिरसि वज्रपद्मचक्रोपरि सूर्य्यचन्द्रस्थानि वा हुंयारसमुक्तानि । ॐ आः हुं अक्षराणि चिन्तयित्वा तानुच्चारयन् कृतकण्ठशिरांसि गन्धोदकवज्रयुक्तेन सव्यमुष्टिना संस्पृश्य शिरसि पुष्पं अग्रे धूपं दीपञ्च हृदये पुनर्गन्धं दद्यात् ।

There are twenty-seven maṇḍalas treated of in this book in full detail, therefore it is called Maṇḍalanpayiká.

(1) 53B, सम्बरमण्डले तु; (2) 54A, अतो मञ्जुवज्रमण्डले; (3) 55A, पिण्डीक्रमोक्तमण्डले; (4) 55B, सम्पुटतन्त्रोक्तवज्रसत्वमण्डले; (5) 56A, नागडाकिन्या मण्डले; (6) 56B, समदशात्मकस्य हेवज्रत्रयस्य मण्डले; (7) 57A, षोड़शभुजस्य तु मण्डले; (8) 57B, नैरात्माया मण्डले; (9) 57B, एवं कुरुकुल्लामण्डले; (10) 57B, वज्रामृतमण्डले; (11) 58A, अपरवज्रामृतत्रयस्य मण्डले; (12) 58A, महामायामण्डले; (13) 58B, नवात्मक बुद्धकपालमण्डले; (14) 58B, वज्रहूंकारमण्डले; (15) 59A, सम्बर-मण्डले; (16) 59B, पञ्चविंशत्यात्मकबुद्धकपालमण्डले; (17) 60A, योगा-म्बरमण्डले; (18) 60B, यमारिमण्डले; (19) 60B, वज्रतारामण्डले; (20) 61A, मारीचिमण्डले; (21) 61B, पञ्चरक्षाया मण्डले; (22) 61B, वज्रधातुमण्डले; (23) 62B, त्रिचत्वारिंशदात्मकमञ्जुवज्रमण्डले; (24) 67A, दुर्गतिपरिशोधनीमण्डले; (25) 67B, भूतडामरमण्डले; (26) 69A, षट्-चक्रवर्त्तीमण्डले; (27) 70A, कालचक्रमण्डले ॥

Vajrávali means a row of conventional figures of thunder-bolt, which are to be found everywhere among the Buddhists in Nepal.

The detailed description of *Caryāvrata*.

104B, ततो बुद्धकपालसम्बरहेवज्रादीनां अन्यतमहृतमन्त्रेण खट्वाङ्गपद्म भाजनानि निर्म्मथित्वा ।

गृह्ण दत्तमतो वीर खट्वाङ्गं डमरुपात्रकम् ।
जीवयावत्समुद्देयं वहिरथ्याश्मसंश्रितेति ।

गाथां पठन् ग्राहयेत्। तन्मान्तरोक्तमा खट्वाङ्गादिभ्यो चर्य्याङ्गं तत्तच्च शुक्लमन्त्रमन्त्रितः स्फुकेत्यादिना ग्राहयेत् तथाच श्रीसमाजे।

जटामुकुटधरं बिम्बं सितवर्णनिभं महत्।
कारयेद्विधिवत् सर्व्वं मन्त्रसम्बरसम्भृतम् ॥

कन्दमूलफलैः सर्व्वं भोज्यं भक्ष्यं समाचरेत् इत्यादिना विद्याव्रतसमादानेन कर्त्तुर्चर्य्याव्रतमुक्तं ॥ यातु योषित पुरुषो वा चर्य्याव्रतं याचते तां वज्रवाराहीरूपां नैरात्मारूपां पुष्पपातानुरूपकुलदेवतारूपां वा पुरुषन्तु श्रीसम्बर हेवज्राद्यन्यतमरूपं विचिन्त्य तस्यां तस्मिन् वा।

कूर्म्मीणमयुखैरानीतां कुलदेवतां प्रवेश्य।
अक्षोभ्यश्चक्रिरूपेण अमिताभः कुण्डलात्मकः।
रत्नेशः कण्ठमालायां हस्ते वैरोचनः स्मृतः।
मेखलायां स्थितो अमोघ इत्युक्तेर्यथाक्रमम् ॥

चक्रीकुण्डलकण्ठिकावलयमेखला अक्षोभ्यामिताभरत्नसम्भववैरोचनामोघसिद्धिरूपां झटिति विचिन्त्य तत्र तत्तुल्यानसत्त्वं तथानीतं प्रवेश्याक्षोभ्यादिपरिणताचक्रादिमुद्रा अक्षोभ्यादिस्वभावा एवेत्यधिमुच्य ॐ धर २ धारय २ महं २ वज्रहृक् फट स्वाहेति मन्त्रेण चित्रितां चक्रीन्तस्या तस्य वा शिरसि स्फुकेत्यादि गाथां स्त्रीपक्षे वीरेति पाठे देवीति निक्षिप्य पठन्नारोपयेत् ॐ वज्रधर मक्षय (?)त्वं ऊलुह आरालिक फट् स्वाहेति चिर्जप्तं कुण्डलद्वयं कर्णयोः ॐ वज्रसूर्य्यो तमोविधमनसमचक्रमहं रत्नहृक् फट्स्वाहेति चिर्जप्ता कण्ठकायां ग्रीवायां ॐ शाश्वत परमशाश्वत एह्यहि जिनजिकु फट् स्वाहेति विर्जप्तं वरकद्वयं करयोः कङ्कणवत् ॐ फट् + + प्रचहृक्स्वाहेति विर्जप्तां च मेखलां श्रोणौ देवीत्यनन्तरं वीरेत्यनेनतरं वा यथाक्रमं चक्रिमक्षोभ्यरूपिणमिति वागवज्रकुण्डलमिति। रत्नसम्भवकण्ठिकामिति वचकं क्रिश्चाश्वतात्मकमिति अमोघसिद्धि सिद्धिमेखलमिति प्रक्षिप्य स्फुकेत्यादिकं पठेत्। या तु स्त्री पुरुषो वा नक्षवृक्षादिसामर्थ्यैः परार्थं वीरचर्य्याव्रतमादातुमिच्छति तां वज्रवाराहीरूपां तं सम्बररूपं ध्यानसत्त्वैकरसं विचिंत्य चक्रादिकं प्राग्वदधिमुच्य मुण्डमालादिकं स्वस्वमन्त्रदेवतास्वभावं ॐ वज्रवैरोचनीये ऊं हु फट्स्वाहेति चिचिर्जप्ताच चक्रे वा तथैवारोपयेत् ॐ पञ्चबुद्धात्मककपालानि च पञ्च पञ्चगुणं वैरोचनीति मन्त्रेन्तं कपालकृतं शिर इति। कपालमिह चक्रिरूपं चापि ॐ क्रोः ह २ हुं २ फडिति चिर्जप्तं कुण्डलद्वयं यदुक्तं मन्त्रेण कुण्डलं कर्ण-

शोधनमिति । अन्यत्राप्युक्ता मूलमन्त्रेण सर्व्वबुद्धेत्यादिमन्त्रेण वा विन्यस्तं कण्ठिकां यदुक्तं अन्यत्राप्युक्ता यन्मन्त्रं कण्ठकण्ठिकामण्डितमिति ॐ हन महि स्वाहा हूँ वौषट् हे ॐ क्रों फट् ऊँ इति विन्यस्तं रुचकद्वयं यदुक्तं षड्भिः कवचस्य वीरेण मुद्रयं गात्रशोभनेति । ॐ वं हं यों हं मों ह्रं क्रों हूँ २ फट् फड़िति विन्यस्तां मेखला यदुक्तं षड्योगिन्येति मन्त्रेण मेखलाकृतभूषणमिति ॐ श्री वज्र हे २ हनं हूँ २ फट् डाकिनीजालसम्बरं स्वाहेति विन्यस्तं परिधानञ्च व्याघ्रचर्म्म यदुक्तं सर्व्वबुद्धस्य डाकिनस्य चर्म्माम्बरधरा परा इति ॐ प्रचण्ड हूँ फड़ित्यादिभिः। ॐ सर्पिणीये ऊँ २ फड़ित्यन्तैः षट् त्रिंशता मन्त्रैः विन्यस्तं श्मशानामृतपानपात्रं पाणौ यदुक्तं सर्व्वचक्रस्य योगिन्यो मन्त्रपाणकरोटकमिति खट्टाङ्गडमरु ॐ भगवन् मूलमन्त्रेण त्रिरभिमन्त्र्य स्कन्धे इत्यादिगाथया श्रीसम्बरस्य मूलमन्त्रेण विन्यस्तं ब्रह्मसूत्रं कण्ठावलम्बितहारामालावलम्बितभरणावच्चं वीरकेशकृतमुकुटो द्विवेष्टनकपर्द्दधारी भस्मकेयूरं नुपुरं घुर्घुराञ्च स्वस्थाने । यदुक्तं॥

मूलमन्त्रस्य यद्वीरं ब्रह्मसूत्रादिकल्पितमिति ।

तन्त्रैकयावल्या ब्रह्मसूत्रं कर्त्तव्यं । अष्टभिरावलीभिर्मेखला सैव स्त्रीकण्ठां षोड़शभिः पञ्चविंशत्याहारः यदुक्तं ।

एकयष्टि भवेत् सूत्रं मेखला त्वष्टयष्टिका ।
रसना षोडशा ज्ञेया पञ्चविंशस्तु मालिनमिति ॥

अथवा न्यग्रहरमयं(?) केशकृतं वा ब्रह्मसूत्रं अन्य चक्रादिकं यथायोगं अस्थिघटितमाभरणं वध्यादि तदेकं शिखायां । तदुक्तम् ।

पञ्चाङ्गुलकपालखण्डं कृत्वा मुकुटां भ्रियत इति ।

अन्यानि कर्णग्रीवाहस्तगुल्फभूजाभरणस्थानि यथाशोभमानानि षट्त्रिंशन्मन्त्रा मूलमन्त्रौ वा अस्माभिः श्रीसम्बरोदयाभिसमयोपयिकायां समर्थितौ वीरचर्य्याव्रतमेव यौवराज्यव्रतचर्य्यातिवज्रकपालीचर्य्याव्रतमिति प्रोक्तं श्रीसम्पुटतन्त्रे तदनु पञ्चमुद्रादिकं पूजयेदिति चर्य्या व्रतदानविधिः ।

110A, पञ्चज्ञानमयबोधिचित्तव्रत एव आत्यन्तं नियोजयितुं वज्रव्रतं बोधिचित्ताख्य न विना वज्रेति शिष्यार्थं चर्य्याव्रतं तस्य त्रयः प्रकाराः । तत्राद्यः अध्यात्ममुद्राचयनियोजनपरः । तथाप्योक्तं ।

खट्टाङ्गदेवतामूर्त्तिप्रख्यातमवकल्पितमिति मन्त्रयानकरोटकमिति च। देवता-शरीरमनाहतरूपयच्छालीनाद्योऽद्वयमहासुखानुभवाश्रयसाम्यसंबोधिचित्तं चेति त्रयप्रतिपादिकं द्वितीयः। पञ्चविशुद्धधर्म्मधातुज्ञानादिजननियोजनपरोयोगिन्या-चर्य्याव्रतनिर्व(?)हतीयस्तथावृत्तिचतुष्टयाभिधानादिग्रन्थौ सत्त्वार्थसम्पादनपरस्य लोक-वहिर्भूतस्य योगिनो योगिन्या वा अध्यात्मसमताभरणार्थसमर्थनपरं शून्यतोप-करुणात्मकबोधिचित्तोदयनियोजनं। तथाचोक्तं योगिनीसञ्चारतन्त्रे॥

प्रथमं समाश्रितो योगी शक्तिमुत्पाद्य यत्नतः।
पश्चादुत्पन्नसामर्थ्यो व्रतचर्य्यां मनेप्सितम्॥
पञ्चवर्णसमाचार एकवर्णन्तु कल्पितम्।
निर्व्विकल्पकचित्तात्मा भुञ्जीत कामपञ्चकम्॥
एवं श्रीहेरुकज्ञानी सर्व्वाशापरिपूरकः।
करोति स महाप्राज्ञो अद्वयज्ञानसुव्रतम्॥
चर्य्याव्रतप्रवृत्तस्य श्रेयं योगसुनिश्चितम्॥

इति त्रैधातुकव्यतिवर्त्ति धर्म्मतावेगमक्रमयोग्यत्वं द्रष्टुद्दीपयितुं व्याकरणम्।

On the blank side of the first leaf we have the following :

क्रिया त्रिसमयराज भूतडामरतन्त्र॥
चर्य्या वैरोचनाभिसम्बोधितन्त्रादि॥
योग तत्त्वसंग्रहादितन्त्र॥
योगोत्तर समाज तन्त्रादि॥

योगनिरुत्तर सम्बरोदय डाकिनीवज्रपञ्जर डाकार्णव अभिधानोत्तरादयः इति योगिनीतन्त्र।

95.

4885. **वज्रावली नाम मण्डलोपायिका।** *Vajrāvalī nāma maṇḍalopāyikā.*

By Abhayākara Gupta.

Substance, seasoned palm-leaf. 12×2½ inches. Folia, 1 to 96. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 3200. Character, Bengali of the 12th century. Appearance, old and soiled.

See the previous number.

The last Colophon:—

सविस्तरन्तु षडष्टावयवप्रभेदानां षड्गादिकमात्रावमञ्जर्यामभिहित-
मिति वयवयवषट्टावयवाद्विविधिः ।

Then we have the following verse:—

इति परममुनीनां वाग्गुदन्वत्यगाधे
श्रुतिमपि न परीयुः केपि केपि प्लवन्ते ।
सकृपमतिमहिम्नाऽस्माभिरन्तर्निमज्ज्या-
हृतमिदमुपनीतं प्रीतये ते भवन्ताम् ॥
सुकृतमुदितमुच्चैर्ज्योतिरन्तर्घनवत्
प्रकृतमिह महिम्नामाकरस्यास्तु ताभ्यां । (?)
विरमतु मम वन्धप्रेयसो सम्बंधाम्नि
त्रिजगदभयभर्तुर्मण्डले विश्वमूर्त्तेः ॥

२५० ॥ महापण्डिताभयकरगुप्तविरचिता वन्धावली नाम मञ्जर्योपसिका समाप्ता ॥

The figure 250 may be a date, but then why should a book copied in Bengal have a newari date? The hand-writing of the MS. agrees pretty nearly with Cam. Cat Plate II. 4, *i.e.* end of the 12th century.

96.

4732. कालचक्रावतार *Kālacakrāvatāra.*

By Abhayākara Gupta.

Substance, seasoned palm-leaf. 12×2 inches. Folia. 7. Lines, 7 on a page. Extent in ślokās, 250. Character, Bengali. Date, Saka 1047. Appearance, old and discoloured. Complete.

Beginning:— ॐ नमो मञ्जुश्रिये ।

प्रज्ञादयाद्वैतमहोमयस्मं विश्वान्ततिमिस्रदवानलं यं ।
नीरूपरूपादिमयं शरीरं ह्यैवं त्रिजं वाग्गीशनं नमामि ॥

यान्यम्बरस्य श्रियमादधन्ति सम्पद्विपत्ती च निवेदयन्ति ।
तथागताभ्यन्तरिव स्फुरन्ति ज्योतींषि तान्यद्य नमो नयन्ति ॥

इह हि मात्सर्य्योपहतैस्तीर्थिकैर्ज्योतिषे सिद्धान्तं गुप्तीकृत्य बहुप्रपञ्चं लघुकरणं कृतमपीदानीं न ज्ञायत इति तत्प्रतिपाद्यते । त्रिपञ्चाधिकं शतचतुष्टयं निक्षेपणीयं । शुक्लप्रतिपदादिचैत्रमासादिवर्षं यदा स्यात् तदानेन तन्मिश्रं कार्य्यं । तद्व्यशीतिशतोनं शुद्धं वर्षध्रुवकं भवति । इत्यादि ।

End:—एवञ्च वार-तिथि-नक्षत्र-योग-करण-राशि-क्षेत्रि संक्रान्ति । ग्रहाणां फलमन्यत्र सुगममिति नेह प्रतन्यत इति ।

उदितमिदमुदारं ज्योतिरेतत् फलं न
प्रथितमिह हि तन्त्रे कालचक्रेऽवतीर्य्यं ।
गमयतु परबन्धं निर्विबन्धं सुबुद्धिः
सुखमिति रचितेऽस्मिन् ज्ञातुमर्हन्ति सन्तः ॥
विरचितिरियमभयस्य प्रविचयपदवीं तनोतु हृदयस्य ।
उदिततमः सुकृतस्य जिनमति जिनसम्पदः फलन्तु ॥

Colophon:—इति कालचक्रावतारः समाप्तः । कृतिरियं पण्डिताभयाकरगुप्तपादानामिति । चन्द्रः प्रतिमासन्त्रयोदशराशींश्चरति । सूर्य्य एकराशिं । राहोर्म्मण्डलदिनानि ६९०० मङ्गलस्य ६८७ बुधस्य ०९७ गुरोः ४३३२ शुक्रस्य २२४० शनैश्चरस्य १०७६६ । सिद्धान्ते सूर्य्यस्य मण्डलदिनानि ३६५ दण्ड १६ पालोपल(?) ४ प्रत्यहं भोग दं ४ पाद २६ । चन्द्रस्य मण्डलदिनानि २७ दं ४२ प्रत्यहं भोगो दं ५८ पाद ३० राहोस्तिथिदिनं भोगः पा १४ श्वासार्द्धं १ मङ्गलस्य दं ३ पा २१ श्वा २ बुधस्य पा ११ गुरोः पा २२ श्वा ३ शुक्रस्य ४३ श्वा १ शनैश्चरस्य पा ६ केतोः प्रत्यहं दं ३४ पा २६· सूर्य्यादधिकस्तार्द्धं चितं दर्ब चि २ ॥ शकाब्दाः १०४० शकाब्दे वर्षं मिश्रयित्वा षष्टिभागेन शेषः प्रभवादिज्ञातव्यो बृहस्पत्यब्दौ प्रक्षेपाय । यथैवम सम्वत्सरे प्रभवादि वर्षाणि ३८ गतेष्वियं भोदयणीमिनेकैः । (?)

97.

3827. **बुद्धकपालतन्त्रटीका ।** *Buddhakapāla-Tantra-Ṭīkā.*

By ABHAYĀKARA GUPTA.

Substance, seasoned palm-leaf. 11¼ × 2 inches. Folia, 69. Lines, 6 on a page. Extent in ślokás, 1625. Character, Newari of the 12th century. Appearance, old and worm-eaten. Complete.

The last Colophon :—

कृतिः पण्डितस्थविराभयाकरगुप्तपादानामिति ॥ ६

Post Colophon :—

सर्पाद्योऽष्टश्लोकशतौ सत्पण्डिता प्रमा ।
पण्डितैर्मण्डनायास्या प्रमेव हृदि वाञ्छतीति ॥

This is a commentary on the Buddhakapālatantra by Abhayākara Gupta. The text has not yet been found out, for a Tibetan translation of which, however, see Beckh, p. 82, para. 85, where it is called बुद्धकपाल नाम योगिनीतन्त्रराजः. For a Tibetan translation of Abhaya's commentary, see Cord., p. 107. Abhayākara Gupta finished this commentary at Vikramaśīlā in the 25th year of Rāmapāla Deva.

The colophon of the 14th paṭala and the subsequent lines run thus:—

पण्डिताभयाकरगुप्तकृतायामभयपद्धत्यां श्रीबुद्धकपालमहातन्त्रटीकायां चतुर्दशः पटलः समाप्तः ।

श्रीमद्देवकवीरवर्मविहितेरवैरवच्छुभा
ष्टिव्या संहृतिनिर्वृतिश्रममतो तन्मयत्वे श्रीमत् ।
बोधोऽस्तु मुनेरमुष्य(मुष्य)विभवां मूर्तीरनन्ताः प्रति-
प्राणिप्रक्रमवश्यमं विदधत्कल्पप्रपञ्चाविरम् ।
सूरिर्विक्रमशीलवज्राभयो ममंस्पृष्टिरां ।
राज्याब्दे रामपालस्य पञ्चविंशेऽकरोदिमाम् ॥

Beginning :—

नमः श्रीवज्रसत्त्वाय ॥

कल्याणोद्दामधामस्फुरदमितनमन्माद्दलीलायितश्री-

रम्भोजचिन्नसेनावद्दजितपरमानन्दमूर्त्तिर्भवारिः ।

भाव्यः सम्बोधिवज्रश्रीसद्दजसुखरसो + तस्माद्रुद्दत्त्या

सद्दृतैरिततूढं प्रकटयति पदवीमित्थमस्याभयोक्तौ ॥

करोति वज्रदेवीनामादेशात् स्वप्नसंस्मृतात् ।

टीकां बुद्धकपालेऽस्मिन् तदधिष्ठानतोऽभयः ॥

+ + + नाथव्याख्येनाधिष्ठितो वक्तिनाऽप्यहम् ।

यतश्च प्रच्छवः (?) सार्थं कथयन्तीव कर्ययोः ॥

मुदं भजत सज्जनाः सुचमुदस्वता साधवः

तमस्त्विभववर्त्ति रेऽपसर दूरम् + + + + ।

उदेतभवपद्धतेः किमपि धाम धर्म्मास्पदं

स्पृष्टत्वसमसम्पदं विस्मृतस्य मध्यस्थितेः ॥

चतुर्दशपटलात्मकशास्त्र बुद्धकपालतन्त्रस्य बुद्धकपाल + + वीन्द्रेशकोऽभि-धेयश्च । एवं च देशदेशिकसम्बन्धोऽभिधानाभिधेयसम्बन्धश्चोक्तः । विनेयानाञ्च बुद्ध-कपालार्थप्रतिपत्तिः प्रयोजनम् ।

This commentator also commented upon Sampuṭodbhava-tantra, for he says, in leaf 2A : एतच्च निदानवाक्यं यथासम्भव-मस्माभिः सविस्तरं श्रीसम्पुटटीकायां नि[र्ण]दितम् सुधीभिरवधार्य्यम् ।

Authorities :—3A, वज्रशेखरतन्त्र ; 6A, योगिनीतन्त्र ; 6B, इह हि अंधमहायानवादिकर्म्मिकसत्त्वानां प्रथममवताराय देवतामूर्त्तिभावनैव कथ्यते ; 8A, हेवज्रे ; 12A, राजरत्नावली ; 12B, आर्य्यनागार्जुनपादैः, श्रीसम्पुटतन्त्रे ; 13A, हेवज्रतन्त्र ; 16B, चित्तविवीरतन्त्र; 20A, धर्म्मचक्रे वतप्रक्रमे ; 21A, प्रमाणवार्त्तिके, प्रभास्वरमिदं चित्तं प्रकृत्याऽगन्तवोमलाः ।

24B, quotes a Prākṛta passage from Hevajra tantra.

घुम्माय मरणभवखयें को चिन्तेयव-जोण्ह ;

मोहविवजिय अन्तमसक्त सुपरस दुहलोण्ह । इति ।

89B, यथात्मनकालचक्रावतारोक्तन्यायेन ; 40B, उक्तमस्माभिर्मञ्जुश्रीपाधिकायां ;

38A, a definition of Sahaja:—

न रागो न विरागश्च मध्यमो नोपलभ्यते ।
त्रयाणां वर्जनादेव सहजः संबोधिरुच्यते ॥

In leaf 39A there is a Bengali piece in the original, explained in the Tīkā. The Pratikas quoted are:—छन्नेत्यादि, अच्छेति । तिम । कमलेत्यादि । सकलउचतोति । बोधिच । तदुक्तं धट्टापादैः ।

There are other Bengali Songs and verses, for instance in leaf 41A and 44B.

98.

9981. वर्षापणविधि । *Varṣāpaṇa-vidhi.*

Substance, seasoned palm-leaf. 11¾ × 1½ inches. Folium, one, with a hole towards the left of the centre. Lines, 6. Written on one side only in the Newari-character.

This seems to be the last leaf of a big ancient MS., because on the left side of the hole, there are four lines of writing, the first line of which, in Newari of the 12th century, says:— ग्रन्थप्रमाणमस्य पञ्चशताधिकसहस्राण्यष्टानि ।

The other lines are in a modern hand and in Newari language.

There are six lines towards the right of the hole, containing *Varṣāpaṇavidhi.*

नम श्रीचक्रसम्बराय ।

अथात संप्रवक्ष्यामि वर्षापणविधिक्रमः ॥

ॐ वज्रक्रोध महाबल हन हन दह पच विध्वंसय मोचो मारय ॐ फट् ।

वाल्मीकमृत्तिकामादाय पञ्चगव्येन सहितया वितस्तिमात्रं वासुकिनागराजा-प्रतिकृतिं कृत्वा ॥

कनविरपुष्पोदकेन सेचयेत् । गुग्गुलधूपमधिवासितमविच्छिन्नमभिवलिवलि दत्वा समाहितोदके धारा पातयति यदि(नि) न वर्षति सप्तमे दिवसे सहस्र[स]मं कृत्वा भंत प्रक्षिप्य दत्वा प्रक्षालयेत् अवश्य वर्षयति ॥

इति संवोदयतन्त्रोद्धृत वर्षापनविधि समाप्त ।

वाग्धावण्मं चातं गुरो थ्व शुभदक्षु शुभ ।

99.

9994.

Substance, seasoned palm-leaf. 11″×1¾.″ Folia, 2. Lines on a page, 6. Character, Newari of 14th century.

ॐ नमो बुधाय ।

बुद्धं नमामि सततं वरपद्मपाणिं

मेद्यात्मकं अमनगम्नसमन्तभद्रं ।

यक्षाधिपं परहितोद्यतमञ्जुघोषं

विघ्नक्षिभं स्थितिचनद्म नमामि भक्त्या ॥

द्वीपेश्वरांश्चतुरम्लदिशाधिवासान्

रूढोविरूपगुतराष्ट्रकुबेरकादीन् ।

इन्द्रादिदेवपतिब्रह्मकविष्णुदेवान्

नित्यं नमामि जिनमण्डलेयान् ।

चादौ समर्चय सगुरं कृतमण्डलेन

पश्चात् विभावयन्त्र मन्त्र चतु विस्तरम् ।

शून्यस्वभावपरिमोच्यदेहभूतं

तथानुलोम्यपरवलोपरिमेवबेर्धि ॥

उन्नादविश्वसमधयकं

कूटागारं विभाव चत्वरसततोरणदीन् ।

नियूहहारचत्वरं शुभचन्द्रकाद्यं

मध्येषु विश्वदलपद्मसकर्णिकेषु ॥

There are altogether 15 verses of devotional nature in these two leaves.

On the obverse of the first leaf, there is an attempt in a much later hand to give a chronogram which runs thus:—

७१ साके मुनिदेवपादेमुरि ॥ ५

100.

4751. चक्रसम्बरबलिविधि । *Cakra sambara-vali vidhi and other Ritual Works.*

Substance, palm-leaf. 11×2 inches. Folia, 28. Lines, 5, 6 on a page. Extent in ślokas, 550. Character, Newari of the 17th century. Appearance, damaged.

This relates to the worship of Cakrasaṁvara.

It begins thus:—

नमः श्रीचक्रसम्बराय ।

प्रथमतरं श्मशान+++रादुचस्थाने सर्वोपविष्टो मुण्डकेशो दक्षिणाभिमुखो योगी मुखप्रक्षिप्तपञ्चामृतवटिकः श्रीहेरुकेत्यक्षरचतुष्टयस्यार्थमामुखयन् श्रीकारमद्वयज्ञानं हे इति हेतुशून्यं रु इति अपगतव्यूहं क इति न क्वचित् स्थितमिति । सर्व्वसत्त्वसुखहेतवे श्रीहेरुकोऽहं इति त्रिधार्थं त्रिभुवनसम्बरमात्मानमधिमुच्य तदनन्तरं ॐकारादि हूं फूं फट्कारान्तामालिकालिपंक्तिं पञ्चरश्मिकां त्रिधार्थं परिवेष्ट्य स्थितां स्फुरन्ति चक्रे देवता । तन्मध्यस्थितप्रहृष्टां भावयित्वा किं कर्त्तव्यमित्याह । प्रथमन्तावद्योगेश्वरेण चतुर्ब्रह्मविहारिणा भाव्यं । एवं सर्व्वं कृत्वा चतुर्ब्रह्मविहारस्तवनेति, etc., etc.

2B, इति योग ; 11B, श्रीहेरुकारूपाजल्पन ; 17B, इति वज्रजापः ; इति समयजापः ; 22A, इति संक्षिप्तचक्रसम्बरबलिविधिः समाप्तः । कृतिरियं शाश्वतवज्रस्य । वास्तुपूजाविधिरुच्यते ।

सद्गुरुचरणाम्भोजं प्रणम्य संग्रह्यते यथाम्नायम् ।
सम्बरतन्त्रोक्तविधिना वास्तुपूजाविधिर्मया स्फुटम् ॥

23B, वास्तुपूजाविधिसंग्रहः समाप्तः । कृतिः शाश्वतवज्रस्य ।

प्रणम्य वज्रवाराहीं योगिनीचक्रनायिकाम् ।
संग्रह्यते यथाम्नायं हस्तपूजाविधिर्मया ॥

24B, हस्तपूजाविधिः समाप्तः ।

25B, हस्तपूजाविधिः । समाप्ता इति शाश्वतवज्रस्य ।

27A, वज्रवाराह्या मालामन्त्रोऽयं श्रीहेरुकाङ्गुरवतन्त्रोक्तः ।

27B, भगवत्या वज्रवरमालामन्त्रोऽयम् ; 28A, इति भवगो मालामन्त्रः ।

It ends:—अन्तायतनाया अमृतवापूरस्य नाहिमां श्रीचक्रसम्बर अक्तया महाकरुण अनाथनाथ प्रसीदय ।

101.

4752. चक्रसंवरसाधनम् । *Cakrasambarasādhana*

By Kalahansa Kumāra.

Substance, palm-leaf. 12×2 inches. Folia, 27. Lines, 5, 6 on a page. Extent in ślokas, 270. Character, Newari of the 15th century. Appearance, old and discoloured. Complete.

The leaves are marked both with figure numerals and letter numerals. There are two works, relating to the worship of Cakra Sambara.

I.

Beginning:—ॐ नमः श्रीचक्रसम्बराय ।

विन्यालरेणुपरिधूसरतिग्मरोचिः
सन्मण्डलाम्बरमूर्ति शिवालनाग्निः ।
पायाद् विकर्त्तनभुजचतुराननश्रीः
श्रीचक्रसम्बरमहाप्रभुरेष विश्वं ॥
सद्गुरामनुरोधेन स्मृतये चात्मनोपि च ।
कलहंसकुमारेण क्रियते साधनं विभोः ॥

इह तन्त्रे भावनाधिकृतः क्वचित् मनोनुकूले स्थाने पर्य्यङ्कमाभुज्य सहृत्क-मलसूर्य्यमण्डलस्थितहूँकारश्मिचिन्त्य तद्रश्मिभिः पुरतो गगनतले भगवन्तं चक्रसम्बरं वज्रमालभुजमुखादिसंस्थानं गुरुबुद्धबोधिसत्वादींश्च दृष्ट्वा हूंकारं विचिन्त्य निर्गतवज्रमालभुजमुखवर्णादिभिः ॥ वीणावंशाम्रदक्रामुरजाद्यास्तास्ता गीता-मृत्यागीतापुष्पाधूपादीपामन्धाचा[द]र्शास्पर्शाधर्माभिर्देवीभिस्तान् संपू[ज्य] तेषां पुरतः । सर्व्वमात्मनः पापं देशयेत् । इत्यादि ।

सम्बराभिसमयं विधाय यत् किञ्चिदत्र कुशलं मयार्ज्जितम् ।
लोक एव सकलः ततः प्रभोः सम्बरस्य पदवीमवा(पा)प्नुयात् ॥

उत्पत्तिक्रममादरात् प्रथमतोऽभ्यासात् चिरं तत्त्ववित्

मुद्रामन्त्रविशुद्धिवज्रहृदयः संगत्य तत्तत् स्मरन्

पश्चादुत्तमबोधवादधिगतादतः प्रसादक्रमात्

उत्पन्नक्रमभावनासु निरतः खेच्छाविहारश्चरेत् ॥

18A, इत्यादियोगो नामः प्रथमसमाधिः ।

16A, इति मण्डलराजाग्री नाम द्वितीयः समाधिः ; साम्भोगिकश्च कायः ।

16A, ततस्तथतादेशनया गम्भीरदेशनया च द्विविधो धर्म्मकायः । सम्भोगकायश्च, देहाभोजप्रतिष्ठाभिस्त्रिविध निर्म्माणः कायश्च सत्त्वाशयवज्रभेदा[द्]नन्तः ।

16A, इति कर्म्मराजाग्री नामतृतीयः समाधिर्नैर्माणिकश्च कायः ।

18A, इदानीं यद्धर्म्मरूपा या देवता तदुपदिश्यते । तद्यथा कायानुस्मृत्युपस्थानं डाकिनी वेदनानुस्मृत्युपस्थानं लामा । धर्म्मानुस्मृत्युपस्थानं खण्डरोहा and so on materialization of the Mahāyāna ideas in deities.

25A, डाकिनीजालचक्रवर्त्तिश्रीसम्बरहृदयनाम साधनं समाप्तम् ॥

II.

चक्रसम्बरमण्डलपूजाविधि ।

नमः श्रीचक्रसम्बराय ।

It begins:—25B, नत्वा श्रीसम्बरं वीरं भवसमसमबोधसिद्धये तस्य ।

श्रीकालहंस[ना]मायं मण्डलपूजाविधिः क्रियते ॥

It ends:—पूजाविधिं गुरुपरम्परयागतं यत्

श्रीचक्रसम्बर महाप्रभुमण्डलस्य

कृत्वा मया कुशलमाप्तमतोऽस्तु लोकः

तन्मण्डलप्रणयसंस्पर्शसत्सुखभागी ॥

Colophon:—कृतिरियं पण्डिताचार्य्यश्रीकालहंसकुमारपादानाम्

Post Colophon:—सुरावीजकारी मनमहर्षनामस्य पुस्तकेयं ।

102.

4790.

Substance, Nepalese paper. 7¼×3 inches. Folia, 54 by counting, folded in the Chinese fashion. Lines, 7 on a page. Character, Newari. Date, N.S. 693. Appearance, discoloured and worm-eaten. Complete. With many illustrations of deities.

It relates to Tantrika rites. A Buddhist Priests' Manual.

श्रीश्रीकाष्ठमण्डपनगरोत्तम श्रीश्रीजयमहेन्द्रमल्ल देवप्रभुठाकुरस विजयराज्य (some lines in Newari Language).

श्रेयोऽस्तु । सम्वत् (संवत्) ६९३ अस्विनि शुक्लाष्टम्यायां तिथौ रेखकोयं वज्राचार्य्यं भिक्षु वज्रचन्द्र श्रीविजयचन्द्रमति ।

103.

4887. **वज्रयानसाधनाङ्गानि ।** *Vajrayāna-sādhanāṅgāni.*

Being an extract from Sadbháva-Tantra of the Vajrayāna School.

Substance, palm-leaf. 11×2 inches. Folia, 37. Lines, 6 on a page. Character, Bengali of the 13th century. Appearance, old, soiled and worn out. Incomplete at the end.

Beginning:—ॐ नमः श्रीवज्रसत्त्वाय ।

नमत स्वसमनिःस्वभावसुद्धमनताशेषमनक्षरमवाच्यं ।
नमतागामतसर्व्वगं सुगतं नमत समस्ताशेषसर्व्वस्मूर्त्यं ॥

अथ वज्रयाने द्विविधमन्त्रसुखचर्य्याचार्य्यैर्मन्त्रपरायणैरध्यात्मपरायणैः श्रुतिपारंगतैः सर्व्वसत्वानुग्रहार्थिभिः । सूत्रोक्तार्थवचनविस्पष्टीकरणार्थमनेकप्रकारजनितपदवाक्यश्लोकगाथाचार्य्यवन्धादिविनिगूढ़शब्दरचनाप्रबन्धैः सद्भावतन्त्रादुद्धृत्य वालप्रबोधनार्थं साधनाङ्गानि क्रियन्ते । इत्यादि ।

2A, संस्कृतासंस्कृतक्रियायां साधारण-स्थान-शब्दद्वारेण मन्त्रतत्वं मुद्रातत्वं आत्मतत्वं देवतातत्वं पञ्चक्रम विस्पष्टीकारणार्थं सूत्रामेलापकं वक्ष्यामि ।

(Ends abruptly).

Colophon:—

6B. प्रबोधनमेलावकसंशयपरिच्छेदः प्रथमः ।

15B. कायविवेकमेलावकसंशयपरिच्छेदो द्वितीयः ।

26B. वाग्विवेकसंग्रथमेलापकपरिच्छेदस्तृतीयः ।

35A. चित्तविवेकसंग्रथमेलापकपरिच्छेदश्चतुर्थः ।

104.

9968. A Ritual of *Vajrayāna*.

Substance, old Nepalese paper. 9×2¼ inches. Folia, 2—13. Lines, 8/9 on a page. Extent in ślokas, 300. With a hole towards the left of the middle. Character, old Newari—with भ, म, श and ष looking like those of Bengali. Appearance, old and worn out.

I.

In leaf 11B there is the colophon:—इति चक्रसम्बरपूजाविधि समाप्त ।

2A, भूम्यधिष्ठान, मन्त्रशोधन; 2B, ततोऽङ्गन्यासः; 3B, ततश्च-नादिसंसिद्धिश्रीचक्रसम्बरं भगवन्तं भगवतीं समापन्नं समालिङ्गयेयं पश्येत् । 5A, घण्टावादनस्तुतिः ॥ ॐ नमश्चक्रसम्बराय ।

सर्व्वज्ञज्ञानसंदेहं जगदर्थप्रसाधकम् ।
चिन्तामणिरिवाद्भुतं श्रीसम्बरं नमःस्तुते ॥
व्याप्य विश्वं महाज्ञानं सर्व्वात्मनि सदा स्थितं ।
कृपाक्रोधं महारौद्रं श्रीसम्बरं नमस्तुते ॥
तर्पण ॥

6A, तर्पण; 6B, ततः पापदेशना; 6B, ततो मैत्रीकरुणामुदितो-पेक्षाचतुर्ब्रह्मविहारान् विभावयेत् ।

7A, तदुपरि आलिकालि द्विगुणे चन्द्रमण्डलं सूर्य्यमण्डलं तयोर्मध्ये आकाशस्थहूँकारस्फुरणसंहरणात्मकं तत्सर्व्वपरिणतं आधाराधेयमण्डलस्थश्रीचक्र-सम्बरं भगवन्तमात्मानं भावयेत् । ततात्मानं चतुर्मुखं मूलमुखं कृष्णं वामे श्यामं पश्चिमे रक्तं दक्षिणे पीतं प्रतिमुखं रक्तवर्त्तुलत्रिनेत्रं विकृताननं दंष्ट्रोत्कटभीषणं विश्ववज्राङ्कितं मौलिनं जटामुकुटिनं वामे वणिताद्धचन्द्रधारिणं दक्षिणे शुष्कमुण्डं वज्रमालायंथितं पञ्चकपालधारिणं द्वादशभुजं प्रथमभुजद्वयेन वज्रवाराही आलि-ङ्गनं सवज्रवज्रघण्टाधरं द्वितीयभुजद्वयेन गजचर्माम्बरधरं तृतीयभुजद्वयेन डमरु-

खट्वाङ्गधरं चतुर्थभुजद्वयेन कर्त्तृकपालधरं पञ्चमभुजद्वयेन परशुपाशधरं षष्ठम-भुजद्वयेन त्रिशूलब्रह्मशिरोधरं सद्यश्छिन्नशिरोमालाधारिणं व्याघ्रचर्म्मनिवा-सनं शृङ्गारवीरबिभत्सरौद्रहास्यभयानकं करुणाद्भुतशान्तिनवना(ग)ट्यरसान्वितं. कण्ठकुण्डलकेयूरशिरोमणिरुचकोपवीतभस्मञ्चेतिषण्मुद्रितं रविमण्डलं वामदक्षिण-भागे पतितं भैरवं कालरात्रिं वामकर्णलग्नयुगलयोः व्यालीढासनस्थं भगवन्तं श्रीचक्रसम्बरं भगवन्तमात्मानं भावयेत् ।—

भगवतीं वज्रवाराहीं रक्तवर्णां मुक्तकेशामेकवक्त्रां त्रिनेत्रां दिगम्बरां खञ्ज-मणिखचितकटिमेखलां द्विभुजां रक्तपूर्णकपालधरां दक्षिणभुजया दुष्टतर्ज्जनीवज्र-कर्त्तृधरां पञ्चमुद्राविभूषितां स्रवद्रुधिराननां जङ्घाद्वयेन भगवन्तं समालिङ्ग्य अनु-रागन्ती एवम्भूतां भगवतीं भावयेत् .—

8A, इतिचित्तचक्रं; 8B, इति वाक्चक्रं; इति कायचक्रं; 9A, पूर्व्ववदङ्गन्यासः; ततोऽभिषेकः; 9B, तथैव; मण्डलादियोग; 10B, इति-सूक्ष्मयोग; इति जपयोग ।

II.

11B. *It begins*:—ॐ नमः श्रीकोषाम्बायै ।

उत्पादभङ्गरहितो वरदेहधारी

रक्तप्रभावजननीं वतधातुरूपी ।

वज्राङ्गनागुणगणैः समलङ्कृताङ्गी

अभ्यर्चयामि भवती जननीं जिनानां ॥

ततः शून्यताप्रज्ञान्तानन्तं श्रीवज्रदेवीरूपमालिख्य तदाकारजं सर्व्वं करिष्या-मीति यत्नतं ।

ॐ शुम्भनिशुम्भहूं हूं फट् ॥

In the last colophon the name of the tract has pealed off.

105.

9969. A Ritual of *Vajrayāna*.

Substance, old Nepalese paper. 9½×2⅓. Folia (by counting) 4. Lines, 8/9 on a page. Character. Newari. Appearance, old.

The original leaf marks have been obliterated by the former owner, who put No. 1, to the leaf originally marked 24, which closes with the first line of a verse in Mālinī metre :—

सकलकलुषपङ्के दुस्तरे योगिमध्ये ।

Then in a different hand the following was added :—

त्रिभुवनविजयीयं हेवको लब्धराज्यं ॥

समाप्तं शुभम् ।

Then in a scribbling hand :—इत्यनंदवज्रस्याद् ।

This page really contains a hymn to Gaṅgā.

The leaves relate to a Buddhist ritual, and invokes Buddhas and Bodhisattvas. A priest's manual.

106.

9978A. वज्रवाराहिद्वादशतन्त्र । *Vajravārāhīdvādaśa Tantra.*

Substance, unseasoned palm-leaf. 11×1½ inches. Folium, one. Written in the Newari character by a scribbling hand. Appearance, fresh.

वज्रवाराहीदेव्यै नमः ।

कोलास्या वज्रवाराही छिन्नवक्त्रा सुभद्रिका ।

गुह्यास्या वज्रवाणी वज्रदाकी नववनुगुगा ॥ १ ॥

ईश्वरी परमा माया कल्पान्तनर्तकी तथा ।

एतद्द्वादश नामानि वाराह्याः स्तोत्रमुत्तमम् ॥ २ ॥

त्रिसन्ध्यं च [:] पठेन्नित्यं तस्य सम्बन्धफलं शुभम् ।

रूपवान् ज्ञानवान् चैव जितव्याधिश्चतायुषं ॥ ३ ॥

श्रद्धावान् धनवान् भोगी सत्ववान् भवति प्रिये ।

धर्म्मवान् बुद्धिमान् चैव सौभाग्येन सुन्दरी ॥ ४ ॥

राजसूयाश्वमेधानां कन्यादानादिकोटय ।

दानस्य फलमाप्नोति सत्येन कथितं पुरा ॥ ५ ॥

Colophon :—इति वज्रवाराहीद्वादशतन्त्रं समाप्तम् ।

107.

9978B.

One unseasoned leaf of the same measure, and written in the same character as above, contains the last two verses of the Vajravairocanīśvarī stottra.

श्रीनन्दने देवी रेमे सहजसुभावा
पञ्चजयांतपरिवञ्छितविश्वमाता ।
विद्युत्प्रभा तपनभास्व[र]ज्ञानगम्या इत्यर्थं० (Apparently the burden of the hymn).
किमत्र वक्त्वा मातर्वज्रवैरोचनीश्वरी ।
यद्यद्यदावाञ्छितं सिद्धिदात्री तुभ्यं नमोऽस्तु ते ॥

108.

9993. योगयोगिनीमण्डलवलिकर्म्म । *Yogayoginī maṇḍala valikarma.*

Substance, seasoned palm-leaf. 20″ × 1½″. Folia, 2. Lines, 5 on a page. Character, Newari of the 13th century. The leaves are not in the same hand.

नमो श्रीवज्रसत्त्वाय ।
समयी साधको चैव योगयोगिनिमण्डले ।
अवश्यमेव कर्त्तव्यं वलिकर्म्म विशेषतः ॥
अष्टमी शुक्लपक्षे च पौर्णमासी चतुर्द्दशी ।
समष्टे योगिनी पूज्य पश्चाद्वलिमारभेत ॥
पूजयेद्देवतीदेवं सपार्श्वे बोध्यकलथा ।
एकहस्तादिस्थानेषु संपूज्य वलिपालिना ॥
तेनैव मन्त्रभूतेन पूजयेत् सर्व्वयोगिनी ।
तन्मन्त्रार्थमजानन्तो पर्य्यंन्तं मन्त्रिणा वहि ॥
कल्पकोटिशताराध्य नैव तुष्यन्ति देवताः ।
तस्मात् सर्व्वेषु तन्त्रेषु गोपितं भगवन् सदा ॥
योगतन्त्ररता सत्त्वा सिद्धिप्राप्त्यर्थहेतुना ।
इदानीं प्रकटीकृता सूक्ष्म भद्र वदाम्यहं ॥

ॐकारपूर्णमावाक्यं एकहस्तादिरग्रतः ।
कोषाभ्यन्तरतः स्थाने अन्यहस्तो विवर्ज्जितः ॥
एकहस्तेति सर्व्वेषां कथ्यते न च ज्ञायते ।
शरीरं हस्तमित्युक्तं करशाखादियोजितं ॥
वेदान्तेषु च पश्यन्ति तन्त्रतन्त्रान्तरेषु च ।
ऊर्द्धमूलमधःशाखमश्वत्थं प्राहुरव्ययः ॥
पत्रपुष्परतश्चैव हस्तनामेन चोच्यते ।
शुभहस्तमजानीया देहमध्ये व्यवस्थितम् ॥
... ... ।
तीर्थिकै श्रावकादीनां तद्वृत्तं नैव ज्ञायते ॥
धर्म्मोदया महोद्याने तन्मध्ये सम्प्रतिष्ठितं ।
शृङ्गारकादिपुष्पेषु पत्रप्रसवमण्डितं ॥
Fol. 2 begins उपक्षेत्रं प्रकथ्यते ।
अट्टहासमुखस्थाने चरित्रन्तु भुवोत्तरे
केशाकर्षेण विख्याता जयाता घटितायताः ।

The leaves seem to be fragments of a bigger work.

109.

9995.

There are altogether 4 bundles of leaves in this number. They are all written in very ancient Bengali hand. They are not valued so much for their intrinsic merit, as for their being specimens of ancient Bengali hand.

A. Two leaves marked 7 and 8 written in Bengali character of the tenth century. The fragment of a work on Vajrayāna ritual. They begin:—

[द]क्षिणस्य उदङ्मुखः सूत्रयेद् प्रतीच्यां उत्तरस्योदक्षिणास्यः । उदीच्यां पश्चिमस्यः पूर्व्वास्यः । अवाच्यां पूर्व्वस्थः पश्चिमास्यः । वज्रकाके तु प्रथमहस्तसूत्रा-दहिर्म्मरीचिमाणार्थं मण्डिकान्तरेण हस्तसूत्रमेकमुक्तं ततो ब्रह्मकोणसूत्राग्रवर्त्तोस्था भवंति, अपरब्रह्मसूत्राणि नायकस्थानपर्य्यन्तः सूत्राणि च प्रोच्छनानि, कोणसूत्राणि देवतापंक्तीसूत्राणि च स्थाप्यानि, देवतास्थानरतो विशेषार्थं रजःपातेनैव

छादयितव्यानि । इह यद्येव सूत्रपातादन्यथापाते चतस्रा ब्रह्मणो बहिर्द्वि-मा[त्रा]न्तरेण सूत्रमेकं तस्य बहिरेकैकमात्रान्तरेण चतुःसूत्राणि, चत्वार्यपि सार्द्धचतुर्द्वारमात्राणि, अथवा रश्मिसूत्रं त्यक्त्वा कूटागारकमध्यसीमसूत्रं यावत् तथोक्त यत्र प्रयात्येव प्रयातु, प्राग्वर्तुलसूत्रत्रयं कृत्वा पूर्वक्रमसूत्रपाते स्थापितसूत्राणि स्थापयित्वान्यानि कुर्य्यादिति द्विधापीयं मञ्जुवज्रमण्डले टिप्पणी, नायकान्तरन्यासेऽपीयं, अनेन,

चतुरस्रं चतुर्द्वारं चतुस्तोरणशोभितम् ।
चतुःसूत्रसमायुक्तं सूत्रयेद्बाह्यमण्डलं ।
तस्या अन्तरतः चक्रमष्टमण्डलकोपमम् ।
अर्द्धेन बाह्यचक्रस्य समन्तात् परिमण्डलम् ।
वज्रस्तम्भादिरचितं यथावस्था कृतं शुभमिति ॥

वज्रस्तम्भादिरूपायां भूमिस्तुत्या रत्नोत्तरा इति च विभक्तम्; पिण्डी-क्रमोक्तमण्डलेऽपीयमेव टिप्पिः ।

विशेषः पुनः द्वितीयवृत्तसूत्रस्याभ्यन्तरे यथावल्लीमात्रिकान्तरेण तृतीय-वृत्तसूत्रं; प्रथमवृत्तान्तरे रश्मिमाला न तु प्रथमवृत्तसूत्राद्बहिर्वृत्तसूत्रमिति । वज्राङ्गर्भबुद्धिपादाः—

मूलसूत्रस्य चार्द्धेन गर्भचक्रं प्रमाणतः ।
तत्र च ब्रह्मणो वेदिमात्रं स्याद्वेदिकार्द्धं द्वितीयकम् ॥
तृतीयं सार्द्धवेद्या च वेदिकार्द्धेन चापरम् ।
वज्रमालोज्ज्वलं कुर्य्यात् पञ्चरश्मिविभूषितम् ॥
बाह्यतो गर्भचक्रस्य चतुःसूत्रं समालिखेत् ।
अष्टस्तम्भं लिखेच्छुभ्रं वज्राङ्कितसुशोभनम् ।
नव कोष्ठानि तत्रैव वज्रस्तम्भान्तरान्तरे इति ॥

श्रीसम्पुटतन्त्रोक्ते वज्रसत्त्वमण्डले मूलसूत्राभ्यन्तरे त्रिमात्रिकान्तरम् त्यक्त्वा मात्रिकार्द्धमन्तरं वृत्तसूत्रद्वयमध्यगवज्रावल्याः तदभ्यन्तरे त्रिमात्रिकान्तरं त्यक्त्वा मात्रिकार्द्धमन्तरं वृत्तसूत्रद्वयमध्यगपद्मावल्याः । तदभ्यन्तरे त्रिमात्रि-कान्तरं परित्यज्य वृत्तैकसूत्रन्तु । मात्रिकार्द्धमन्तरं रश्मिमालायाः तदभ्यन्तरे मात्रार्द्धमन्तरं वृत्तसूत्रद्वयान्तर्वज्रावल्याः ; अत्राभ्यन्तरवृत्तसूत्रादपरदिग्वृत्तसूत्रम

यावद्दक्षिणो दक्षिणे पार्श्वे सूत्रद्वयम्। प्रथमं सार्द्धमासिकान्तरेण द्वितीयं स्तम्भनायक।

B. One leaf in Bengali character of the eleventh century, 9″ × $1\frac{3}{4}$″, with 4 lines on a page.

[आकाशा]नन्त्यायतनं विज्ञानायतनं आकिञ्चिन्यायतनं नैवसंज्ञानासंज्ञायतनं निरोधसमापत्तिश्चेति।

द्वात्रिंशल्लक्षणानि तद्यथा:—

चक्राङ्कितपाणिपादतलता, सुप्रतिष्ठितपाणिपादतलता, जालावनद्धाङ्गुलिपाणिपादतलता, मृदुतरुणहस्तपाणितलता सप्तोच्छदता दीर्घाङ्गुलिता आयतपार्ष्णिता ऋजुगात्रता उत्सङ्गपादता ऊर्द्धाङ्गरोमता ऐणेयजङ्घता पट्टबाहुता कोषगतवस्तिगुह्यता सुवर्णवर्णता सूक्ष्मच्छविता प्रदक्षिणावर्त्तैकैकरोमता ऊर्णाङ्कितमुखता सिंहपूर्व्वार्द्धकायता सुसंवृतस्कन्धता चितान्तरांसता रसरसाग्रता, न्यग्रोधपरिमण्डलता उष्णीषशिरस्कता, प्रभूतजिह्वता ब्रह्मस्वरता सिंहहनुता सुशुक्लदन्तता समदन्तता हंसविक्रान्तगामिता अविरलदन्तता समचत्वारिंशद्दन्तता अभिनीलनेत्रता गोपक्ष्मनेत्रता चेति ३२

अशीत्यनुव्यञ्जनानि तद्यथा—.

ताम्रनखता ... . Here ends the leaf.

C. A broken palm-leaf, written in the Bengali character of the twelfth century. Only one side can be read, the other side being darkened with ink.

1. ०कः परवशता किं सौख्यं सर्व्वसङ्गविरतिर्या।
किं पथ्यं भूतहितं कः प्रेमा प्राणिनां प्राणाः ॥ १२॥
किं दानं।

2. [नि]वर्त्तयति पापात्। कोऽलङ्कारः शीलं,
किं वाचां मण्डनं सत्यं ॥ १३ ॥
कासौख्यवहा मैत्री किं

3. सर्व्वव्यसनविनाशकौ दक्षः सर्व्वत्यागी ॥ १४ ॥
कोऽन्धो योऽकार्य्यरतः को वधिरो

4. यः काले प्रियाणि वक्तुं न जानाति ॥ १५॥
किं मरणं मूर्खत्वं किञ्चानर्घं यदवसरे—

5 यत्कृतं पापं ॥ १९ ॥

कुत्र विधेयो यत्नो विद्याभ्यासेऽप्यौषधिप्रदानेषु वाऽवधीरया ।

D. This is a stray leaf of Māgha belonging to Canto XI, in the 12th Century Bengali hand.

110.

10741B. षोड़शमानसीभावचक्र । *Ṣoḍaśamānasībhāva-cakra.*

Substance, Nepalese paper, white on one side and yellow on the other. 7 × 3¼ inches. Folia, 22. Lines, 5 per page. Extent in ślokas, 176. Character, Modern Newari. Appearance, fresh. Complete. A priests' manual.

Colophon :—इति श्रीपापमोचना-चतुमोचना-वाचनायां षोड़शमानसी-भावचक्र समाप्तः ।

Post Colophon :—ये धर्म्माः etc., शुभ ।

लिखितं वज्राचार्य्ये चिरत्नभद्र वंचोया जुलो ।

दानपति यजमान शाक्यभिक्षुभाजुवं दयाधर्म्मचित्त

उत्पत्ति जुया चोय्य पुस्तक चोया जुलो । शुभ ॥

शुद्धं वा अशुद्धं वा शोधनियं महत्वुद्धैः ।

Beginning :—ॐ नमः श्रीकुलिशेश्वराय ।

ॐ नमः श्रीआदिबुद्धाय वज्रडाकाय श्रीहेरुकाय

संसारबन्धनाय सकलशत्वहितार्थाहं नमामि ।

वन्दे श्रीवज्रसत्वा मुनिवरकथितं चादिबुद्धजिनश्रीः

संसारे मोक्षदाता सकलगुणनिधिः कामक्रोधादिनाशम् ।

नाथस्य चरणकमले सकलजिनगुणविधिदाता त्वमेव

वाञ्छा श्रीशम्बरो वः मम हृदयवसत् पातुवः श्रीशम्बरो वः ॥

111.

10747. साधनसमुच्चय । *Sādhana-Samuccaya.*

Substance, seasoned palm-leaf. 12 × 2 inches. Folia, 59; 50th missing. Lines, 6-7 on a page. Extent in ślokas, 1,425. Character, Newari of the early 13th century. Appearance, old and discoloured. There is a stray leaf marked 29.

The leaves are marked by letter numerals.

A valuable collection of *sādhānas*; different from that noticed in my Nep. Cat. 1915, p. 200.

Beginning:—ॐ नमो वज्र[स]त्त्वाय ।

प्रातरुत्थाय योगी मुखप्रक्षालनादिकं कृत्वा समयगुटिकां मुखे प्रक्षिप्य गिरि-गह्वरादिमनोरमस्थाने विश्ववज्रासीनः । आलिकालि+++चार्य्य । अहं वज्र-ताराहमीति भूत्वा तदाकारं जगत्सर्व्वं करिष्यामीति निश्चयः ।

स्वहृद[य]चन्द्रसूर्य्ये रक्तवंकारं पश्येत् । तदीयरक्तरश्मिभिः प्रज्ञयानन्ददुःख-दैरकनिष्ठभुवनवर्त्तिनीं वज्रताराहीं वक्ष्यमाणवर्णभुजायुधा गुरुबुद्धबोधिसत्त्वां-श्चानीय आकाशे पुरतः संस्थाप्य तद्रश्मिविनिर्गतपूजाभिः संपूज्य । तदग्रतः पापदेशना-पापाकरणा-सम्वर-पुण्यानुमोदना-पुण्यपरिणामना-त्रिशरणगमनबोधि-चित्तोत्पादनादिकं कृत्वा चतुर्ब्रह्मविहा[रा]नुविभाव्य ततः स्वभावशुद्धाः सर्व्व-धर्म्माः स्वभावशुद्धोहं ओँ शून्यताज्ञानवज्रस्वभावात्मकोहं इति मन्त्रार्थमामुखी कुर्व्वन् मुहूर्त्तं अप्रतिष्ठरूपेण तिष्ठति ॥

2B, वज्रताराहीसाधनं समाप्तम्; 3B, इति श्रीभगवत्या अपरमिद समाप्तम्; 5B, भटारकवज्रासनस्य साधनोपदेशविधि परिसमाप्तः १; 6A, आर्य्यरक्तयमारिसाधनं समाप्तमिति; 8A, वज्रानङ्गसाधनं समाप्तम्; 9A, जम्भलसाधनं समाप्तमिति; 10B, कृष्णयमारिसाधनं समाप्तमिति; 11B, कृष्णयमारितन्त्रोक्तसाधनं समाप्तम्; 13A, स्थिरचक्रसाधनं समाप्तमिति; 14B, अर्थ्यवागीश्वराट्साधनं समाप्तमिति; 15B, मुक्तकेन स्थिरचक्रसाधनं समाप्तम्; 18A, मुक्तागारपचनसाधनं समाप्तमिति; 19B, वाक्यवज्रसाधनं समाप्तमिति ११; 20B, अरपचनसाधनं समाप्तमिति; 24B, आर्य्यवज्रहरि-महाविद्यासाधनं समाप्तम् १४; 25A, प्रज्ञापारमितासाधनं समाप्तम्; 26B, प्रज्ञाचक्रमिदं मञ्जुश्रीभट्टारकस्य साधनं समाप्तमिति १६; 28A हलाहलसाधनं समाप्तमिति १७; 28B, आर्य्यावलोकितेश्वरस्य सर्पसाधनं समाप्तमिति १८; 30A, वज्रतीक्ष्णभट्टारकस्य साधनं समाप्तम्; 31A, कुरुकुल्लासाधनं; 31A, आर्य्यतारासाधनं समाप्तम्; 31B, आर्य्यतारासाधनं २२; 32B,

संक्षिप्तमारीचिसाधनम् ; 33B, चुन्दासाधनम् २५ (?) ; 34A, भृकुटीसाधनं समाप्तम् २६ ; इति जम्भलसंक्षिप्तसाधनं समाप्तम्, २७ ; 34B, संक्षिप्तकुरुकुल्लासाधनम् २८ ; 35A, पर्णशवरीसाधनम् समाप्तम् २९ ; 35B, इति प्रज्ञापारमितासाधनं समाप्तम् ३० ; 36A ; सिंहनादसाधनं समाप्तम्, सिंहनादधारणी समाप्तं ३२ ; 37A, आर्य्यवज्रसरस्वतीसाधनं समाप्तम् by Śrīdhara ३३ ; 38A, सप्तशतकल्पोक्तहयग्रीवसाधनं समाप्तम् ; 38B, आर्य्यजाङ्गुलिसाधनं समाप्तम् ३७ ; 39B, इति सद्गुरुपादावतारितओड्डियानविनिर्गतत्रैलोक्यवशंकरलोकेश्वरसाधनं समाप्तम् ३८ ; 40A, पण्डिताभयाकरगुप्तविरचितमुण्डमुक्तसाधनं समाप्तं ५० ; 40B, इति तारासाधनं समाप्तम् (The leaf 40 does not seem to belong to this MS.); ५२ ; 41A, रक्तयमारिसाधनं समाप्तम् ४० ; 43A, भूतडामरसाधनं समाप्तम् ४२ ; 43B, सद्योनुभवारपचनसाधनं समाप्तम् ४३ ; 44A, इति वज्रानङ्गसाधनं समाप्तम् ४४ ; 45A, वज्रानङ्गमञ्जुश्रीसाधनं समाप्तम् ; महाराजलीलामञ्जुश्रीसाधनं समाप्तम् ४६ ; 46A, धर्म्मधातुवागीश्वरसाधनं ४७ ; 47A, आर्य्यसिद्धैकवीर साधनम् ४८ ; 47B, सिद्धैकवीरसाधनम् ४९ ; 48A, कृष्णयमारिसाधनम् ५० ; 52A, इति खसर्पणसाधनं समाप्तम् इति पद्माकर मतिपादानां ५३ ; 52B, मारीचीसाधनम् ; 53A, इति कुरुकुल्लासाधनम् ५५ ; 53B, ध्वजाग्रवज्रतारासाधनम् ५७ ; 54B, षडक्षरसाधनम् ५८ ; 55B, कुरुकुल्लासाधनम् ५९ ; 56B, इति यमान्तकसाधनं समाप्तम् ६० ; 57A, आर्य्यखदिरतारासाधनं समाप्तम् ६२ ; 57B, वाक्साधनम् ६३; 58B, कल्पोक्तमारीचिसाधनम् ६४ ; 59A, वज्रशृङ्खलासाधनम् ६५ ; वज्राधिकारमञ्जुश्रीसाधनम् ६६ ; 59B, महाप्रतिसरासाधनम् ६७ ; उष्णीषविजयासाधनम् ६८ ; भृकुटीसाधनम् ६९ ।

112.

10764. Substance. Nepalese paper, 16 × 2¾ inches. Lines, 6 on a page. Character, Newari of the 17th century. In good state of preservation. Folia, 48 (by counting).

The first and the last leaves have been added by a recent hand, putting, in the last leaf, date Samvat 224.

The Post Colophon:—संवत २२४ साल मिति चैत्र वदि ४ रोज १ सिद्ध यकाजूल । शुभ

The original leaf marks have been obliterated by the vendor from the leaf now marked 2 downwards. Fortunately the MS. was marked both by figures and letter numerals. Not knowing the letter numerals, he did not destroy them. We have them fully visible from no. 72 (marked by the vendor 15) to 109 (now marked 47), of which however the 108th is lost. But from 72 backwards the letter numerals are not fully visible. In the immediately preceding 6 leaves (66—71) there is no leaf missing. The 65th leaf is evidently missing. In the remaining nine leaves there is no gap and they are from 56 to 64.

So of the original MS. we have leaves from 56 to 109 of which 108th and 65th are missing.

In the false enumeration the leaves were not in their order. I have arranged them and put English figures in them from 56 to 109.

The leaves contain Sādhanas from No. 49.

49. वाक्साधन ; 50. सिद्धैकवीरसाधन ; 51. वाराह्याः साधनम् ; 52. महाराजलीलमञ्जुश्रीसाधन ; 53. मञ्जुश्रीसाधनं ; 54. आर्य्यसिद्धैकवीरसा-धनम् ; 55. सिद्धैकवीरसाधनम् ; 56. वज्राधिकारमञ्जुश्रीसाधन ; 57. मञ्जुश्री-साधन ; 58. विद्याधरपिटकोपसंक्षिप्तमञ्जुश्रीसाधन ; 59. विद्याधरपिटक-प्रतिबद्धमञ्जुघोषसाधन ; 60. प्रज्ञावृद्धिविधि ; 61. नामसंगीत्याम्नायेन सिद्ध-प्रज्ञाचक्रवरलब्धं समाप्तम् ; 62. धर्म्मधातुवागीश्वरसमाधिमञ्जुश्रीसाधनम् 63. आर्य्यनामसंगीतिसाधन ; 64 (no colophon); 85. (?) [ता]रा भट्टारि-काया: कल्पं ; 86. आर्य्यजाङ्गुलिसाधनम् ; 59. (?) ditto ; 60. आर्य्य-जाङ्गुलि महाविद्या समाप्तम् ; 61. आर्य्यजाङ्गुल्याभगवत्याः कल्पः समाप्तः ; 62. आर्य्यजांगुलि समाप्त ; 63. विद्युज्ज्वालाकराली नाम एकजटीसाधन ; 64. एकजटासाधन ; 65. ditto; 66. ditto; 67. एकजटा-साधनं समाप्तम् आर्य्यनागार्जुनपादै भोट्टेष्वहृता (?), 68. चुन्दासाधन ; 69,

कल्पोक्तदशभुजसितमारीचीसाधन ; 70. अशोककान्तामारीचीसाधनम् ; 71. कल्पोक्तमारीचीसाधन ; 72. वज्रधात्वीश्वरीमारीचीसाधन ; 73. द्वादशभुजरक्तवर्णउड्डियानमारीचीसाधन ; 74. द्वादशभुजरक्तवर्णोड्डियानस्वाधिष्ठानक्रममारीचीसाधन ; 75. पर्णशवरीसाधन ; 76. ditto; 77. आर्य्यपर्णशवरीधारणी 78. शुक्लप्रज्ञापारमितासाधन ; 79. पीत० 80. पीतवर्ण संक्षिप्त० ; 81. सित० ; 82. शुक्ल० कृतिरियं पण्डित श्रीपद्मवज्रपादा[नां] ; 83. कनकवर्ण ० ; 84. प्रज्ञापारमितासाधनम् ; 85. कनकवर्ण० ; 86. प्रज्ञापारमितासाधनं समाप्तम् कृतिरियं आर्य[ा]सङ्गपादानां ; 87. आर्य्यवज्रसरस्वतीसाधनम् ; 88. महासरस्वतीसाधनम् ; 89. वज्रसरस्वतीसाधनम् ; 90. (no colophon); 91. वज्रवीणासरस्वतीसाधनम् ; 92. वज्रशारदासाधनम् ; 93. कृष्णयमारितन्त्रोद्धृतवज्रसरस्वतीसाधनं समाप्तम् ; 94. वज्रसरस्वतीसाधनं समाप्तम् ; 95. भृकुटीसाधनम् ; 96. ditto; 97. मुक्तकेन तारोद्भवकुरुकुल्लासाधनम् ; 98. षड्भुजकुरुकुल्लासाधनम् ; 99. अष्टभुजकुरुकुल्लासाधनम् ३ ; कृतिरियमिन्द्रभूतिपादानां ; 100. अमरीयोगकुरुकुल्लासाधनम् ; 101. कुरुकुल्लासाधनम् ; 102. आर्य्यश्रीमतीकुरुकुल्लासाधनम् ; 103. यानविनिर्गतकुरुकुल्लासाधनम् ; 104. बलिविधि ; 105. होमकुण्डविधि ; 106. श्रीमन्मायाजालमहायोगतन्त्रात् षोडशसाहस्रिकात् आकृष्टकुरुकुल्लासाधनम् ; 107. षड्भुजकुरुकुल्लाभट्टारिकायाः साधनम् ; 108. कल्पोक्तकुरुकुल्लासाधनं समाप्तम् 109. कर्म्मप्रसरप्रयोग ; 110. हृत्वार्य्यसितातपत्रापराजितासाधनम् ; 111. वज्रचर्चिकासाधनम् ; 112. महाप्रतिसरासाधनम् ; 113. महामायूरीसाधनम् ; 114. महासहस्रप्रमर्द्दिनीसाधन ; 115. महामन्त्रानुसारिणी साधन ; 116. महाशीतवतीसाधन ; 117, 118, 119, 120 (no colophons).

113.

9090. **स्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देश** or **लघुस्वयंभूपुराण** । *Svayambhūcaitya-Bhaṭṭārakoddeśa or Laghusvayambhū-Purāṇa.*

Substance, old Nepalese paper with black ground. Complete in 39 leaves of which 35th is missing. Lines, 5 on a page, of which the first, third and fifth are in silver and the second and the fourth are in gold. Character, Newari. Date, N.S. 764 = A.D. 1644. Appearance, faded, specially in the silver lines.

86A. *Post-Colophon Statement*:—

ये धर्म्मा, etc. ॥

रत्नावतीकनकपत्रविराजमान-

प्रासादपुण्यजनकायरसाभिमान[।]

वीणाम्बरकृपटप्वादिनिनादरम्य-

श्रीकाष्ठमण्डपमहानगरवरेण्यः (वरसत्) ॥

स राजसूर्य्यो विमल(ल)प्रतापः

जितारिशत्रुर्वृन्दो जितकामरूपः ।

जितेन्द्रियग्रामवशीकृतश्री

विराजतेऽस्मिन् विधिवत्प्रजात्मा ॥

श्रीमज्जय(य)प्रतापमल्लवं[शे] नामनि ख्यात गोविन्दचन्द्र ।

सवारिवाणाश्रेयिं प्रमुक्तिं नेपालस्य + + + + + +(?)

श्रीमन्नेपालिकाब्दे वेदरसमुनिभिः संयुते शुक्लपक्षे आषाढैकादशिसु रोहिणीतारकायामसुरगुरुवारे । सर्व्वमापूर्य्य हान्तयं सनिधिप्रवरं ज्ञानकीर्त्ति द्वितीयपत्नी रक्ष्मी तत्पुत्रपौत्रीकमलप्रभया ज्ञानपार + + + + हि वज्रधात्वी-[श्वर्य्या]द्यनेकजिनमूर्त्तिभिः अभ्यान्तरदिगस्थान प्रासादविवसवृद्धं ॥

विन्यस्तं द्वारनिर्द्दिष्टं केतु[र]त्नो कुर्वतां ध्रुवं ॥

पश्चरद्धा लिखिष्यन्ति पूर्व्वजन्मशुभाषणं ।

देयधर्म्मोऽयं प्रवरमहायानयायिनः परमधार्म्मिकस्य शाक्यभिक्षुश्रीज्ञान-कीर्त्तिस्य यदत्र पुण्य तद्भवत्वा(ता)चार्य्योपाध्यायमातापितृपूर्व्वङ्गमं कृत्वा सकल-सत्त्वराशेरनुत्तरज्ञानपदफल प्राप्नयतु ॥

श्रीकाष्ठमण्डपमहानगराधिपतिश्रीश्रीजयप्रतापमल्लदेवप्रभुप्राज्ञतस्य विजय-राज्यः दानपति स एव कीर्त्तिपुण्यवज्रधातुमहाविहारस्य उत्तरदिग्भाग-स्तदधिवासितपरमधार्म्मिकशाक्यभिक्षुश्रीज्ञानकीर्त्ति तस्य कान्ता रमवीलक्ष्मी ज्ञानकीर्त्तिस्यात्मज शाक्यभिक्षु श्रीज्ञानपार[भि]क्षु तस्य भार्य्या इन्दुवतीलक्ष्मी द्वितीयभार्य्या भवानीलक्ष्मी तृतीयभार्य्या नवनलक्ष्मी चतुर्थभार्य्या त्रिभुवनीलक्ष्मी ज्ञानपारस्यात्मजपूर्व्वचिह्न ज्ञानकीर्त्तिस्य भगि भारती ज्ञानकीर्त्तिस्य दुहिता मन्ताहरा यशोधरा भवानी ॥ पूतसंस्कारमन्तर इदं भगवतीप्रज्ञापारमितां दापयेद् । श्रेयोस्तु सम्वत् ७९४ आषाढ़ मास कृष्णपक्षे एकादश्यां तिथौ रोहिणी-

मध्ये ध्रुवयोग महाकर्णमुहूर्तके शुक्रवारे समकर्कटराशिगते भास्करे मेषराशि-गते चन्द्रमसि। तद्दिने लिखितं सम्पूर्णमिति। लिखितेयं मयूरमहानगरे तत्पुत्रमहाविहारे स्व[य]म्भूक्षेत्रपूर्वदिग्भागे तदधिवासितचक्रदेवः चरणान्त-स्थित पुस्तकान लिखितौ तत्पुत्रौ द्वौ भ्रातरौ कुलभद्रदेवन, तस्य भ्रातृ श्रीश्रीमन्त-देवन ह्राभ्यां भ्रातृभ्यां लिखितमिति।

The rest of the post-colophon statement is so worn out, that it cannot be read.

The work is noticed in p. 9 of Bendal's Cam. Cat. It comes to an end in the present MS. in the second line of 28A. From 28A to 31A the Post Col. Statement is written in Sanskrit. Then comes something in Deśabhāṣā which ends in 36A. The Sanskrit portion contains accounts of Mahendra, his son Śiva Siṅha and his son Lakṣmī Nṛsiṅhadeva. The Newari portion contains four dates—754, 757, 758 and 760,—apparently referring to the consecration of the *cakras* in Svayambhūkṣettra. From 36A to the end the Post. Col. Statement has been quoted above.

Wright in his " History of Nepal," p. 251, says " Śyām-ārpā Lama came from Bhot and renewed the Garbha Kāṭha of Svayambhū (the main timber round which the mound is built), and gilt the images of the deities. This was done in N.S. 760 (A.D. 1640), and this date and the name of Rājā Lakṣmī Narasiṅha are inscribed under the arch of the southern side."

The dates in the MS. refer perhaps to Śyamārpa's work which it must have taken several years to complete. In one place after the date 760, it is said श्रीचाकवताविक्रम गुभिया वधाचा-र्य्यश्रीमविरतनु। सरावकर्म्माचिर्य्यरतनयनु। उपाध्या वधाचार्य्य मविनु। पूवस वधाचार्य्या चतुरोचरे देवनु। दक्षिण संविक्रमगुभि वधाचार्य्य श्रीविन्तनु। वेन्द्रिमवसराद वधाचार्य्य श्रीकुलभद्रदेवनु। उत्तरसमोठवाहावधाचार्य्य श्रीसित-पारनु। and so on.

In the post-colophon statement dated 764, Pratāpamalla, the son of Lakṣmī Nṛsiṁha, is mentioned as the King of Nepāla.

114.

4856A. स्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देश । *Svayambhū-caitya-Bhaṭṭārakoddeśa.*

Substance, Nepalese paper. 12″×2¼″. Folia, 40. Lines, 5 on a page. Extent in ślokās, 440. Character, Newari. Date, N.S. 751. Appearance, old and soiled. Complete.

Beginning:—ॐ नमो बुद्धाय नमो धर्म्मधातवे ।

सद्धर्म्मः श्रीमता येन त्रिषु लोकेषु देशितः ।

देवदेवाधिदेवाय तस्मै नमैकबन्धवे ॥

नत्वा गोपुच्छशृङ्गस्थं धर्म्मधातुस्वयम्भुवम् ।

तदुद्देशयमहं वक्ष्ये लोकानां पुण्यबुद्धये ॥

अस्ति नेपालविषये गोपुच्छनामपर्व्वतः ।

तस्य युगे प्रभेदत वर्त्तमाने प्रवर्त्तते ॥ इत्यादि ।

5B. इति गोपुच्छपर्व्वते स्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशे धर्म्मधातूत्पन्नो नाम प्रथमः परिच्छेदः ।

9B. इति पूजाप्र[व]र्त्तनो नाम द्वितीयः परिच्छेदः ।

18B. इति उपच्छन्दोहप्रकाशो नाम तृतीयः परिच्छेदः ।

18A. इति ग्रामनगरनिगमजनपदराष्ट्रराजधानीप्रवर्त्तमानो नाम चतुर्थः परिच्छेदः ।

26A. इति तीर्थवर्णनो नाम पञ्चमः परिच्छेदः ।

32B. इति धर्म्मधातुवागीश्वरसंज्ञाप्रवर्तनो नाम षष्ठमः परिच्छेदः ।

35A. इति धर्म्मधातुवागीश्वरगुप्तो नाम सप्तमः परिच्छेदः ।

End. इदं सुसारं खलु मानवानां

संबुद्धवाक्यं भुवि मोक्षमार्गम् ।

शृणोति वा श्रावयते मनुष्यः

स याति नूनं सुगतस्य लोकम् ॥

अपि खलु लोका वागमतीनां प्रभाव
स तु विदित चैताः कारयिष्यन्ति सत्वम् ।
तदनु सकलमात्म सौख्यञ्च भुक्त्वा
सुगतवरराज्यन्तु नूनं प्रयान्ति ॥

40B. इति गोशृङ्गपर्व्वते स्वयम्भूचै[त्य]भट्टारकोद्देशे नेपालविषये महा-
प्रभावो नामाष्टकः परिच्छेदः समाप्तः ।
ये धर्म्मा हेतुप्रभवा हेतु तेषां तथागतो ह्यवदत् ।
तेषाञ्च यो निरोध एवं वादी महाश्रमणः ॥

श्रेयोऽस्तु मङ्गलं सिद्धिरस्तु सम्वत् (संवत्)७५२ भाद्रपदमासे कृष्णपक्षे द्वादश्यायां तिथौ राज्ञा राज्यप्रवृद्धिर्भवतु वसुमती शस्यपूर्णा तु शाश्वत् काले काले तु वृष्टिर्भवतु भुवि सदा देवराट् किङ्करो हि ।

गोगभोतं विश्वंतरं नामः स्वार्थं श्रीगोशृङ्गपर्व्वते स्वयम्भूसंपुनजात समाप्तः शुभमस्तु सर्व्वदा ॥

115.

4856B. **स्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशः ।** *Svayambhū-caitya-Bhaṭṭākoddeśa.*

Substance, Nepalese paper. 12×2¼ inches. Folia, 29. Lines, 5 on a page. Extent in ślokās, 300. Character, Newari. Date, N.S. 744. Appearance, old and discoloured. Complete.

Beginning:— ॐ नमः श्रीधर्म्मधातवे ।

नत्वार्कबन्धुं जगदेकबन्धुं
स्वयम्भूभट्टारकमादिदेवम् ।
जराजजाम्रत्युहरैकदक्षं
वक्ष्ये तदुद्देशमहं समस्तम् ॥
नेपाले जगति ख्याते गोशृङ्गो नाम पर्व्वतः ।
भेदोऽस्ति च युगे तस्य नाम्ना च युगभेदतः ॥ इत्यादि ।

Colophons:—

5A, इति श्रीस्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशे धर्म्मधातुत्पत्तो नाम प्रथमः परिच्छेदः ।

7B. इति॰ पूजाप्रवर्णनो नाम द्वितीयः परिच्छेदः ।

10A. इति॰ गुणकन्दोद्योत्पादनो नाम तृतीयः परिच्छेदः ।

18B. इति॰ ग्रामादिसमुद्भवश्चतुर्थः परिच्छेदः ।

18A. इति॰ तीर्थोपतीर्थनिरूपणो गुणवर्णनो नाम पञ्चमः परिच्छेदः ।

23B. इति॰ धर्म्मधातुवागीश्वरप्रवर्त्तनो नाम षष्ठमः परिच्छेदः ।

25B. इति॰ धर्म्मधातुवागीश्वरोद्गमो नाम सप्तमः परिच्छेदः ।

End :—श्रुतेति काश्यपवरा भिक्षवो बोधिमार्गगाः ।
मैत्रेयप्रमुखा देवा नागलोकासुरादयः ।
सा च सर्व्वावती पर्षदनुमोदन्त इत्यलम् ॥

Colophon :—इति श्रीस्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशे महाप्रभाववर्णनो नामोऽष्टमः परिच्छेदः समाप्तः ॥
ये धर्म्मा हेतु प्रभवो हेतु तेषां तथागतो ह्यवदत् ।
तेषाञ्च यो निरोध एवं वादी महाश्रमणः ॥

सम्वत्(संवत्) ९४४ श्रावणमासे शुक्लपक्षे तृतीयां तिथौ मघानक्षत्रे व्यतिपातयोगे वृहस्पतिवारे गांभोतं निधंतरं नाम स्वार्थं इति श्रीस्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशे महाप्रभाववर्णनो नामोऽष्टमः परिच्छेद समाप्तः ॥ शुभम् ।

116.

4856C. स्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशः अथवा वृहत्स्वयम्भूपुराणम् । *Svayambhū-caitya-Bhaṭṭārakoddeśa* or *Bṛhatsvayambhūpurāṇa.*

Substance, Nepalese paper. 14×5½ inches. Folia, 147. Lines, 11 on a page. Extent in ślokās, 4,250. Character, Nāgara of the 19th Century. Appearance, fresh. Complete.

Beginning :—ॐ नमः श्रीस्वयम्भूज्योतीरूपबुद्धाय ।
नमो बुद्धाय धर्म्माय सङ्घरूपाय वै नमः ।
स्वायम्भुवे विपक्षात्मभागवे धर्म्मधातवे ॥

... ...

The *mañgalācaraṇa* continues to the 9th line of 2A.

Then we have:—श्रद्धया यः प्रशृणोतीमां स्वयम्भूत्पत्तिसत्कथां ।

परिशुद्धत्रिकायः स बोधिसत्त्व भवेद्ध्रुवम् ॥

तद् यथाभूत् पुरा विज्ञो जयश्रीः सुगतात्मजः ।

बोधिमण्डपविहारेऽस्मिन् विजहार ससाङ्घिकः ॥

तत्र जिनेश्वरि(?) नाम बोधिसत्त्व महामतिः ।

श्रद्धया शरणं गत्वा जयश्रियमुपाश्रयेत् ॥

तदा धीमान् जयश्रीः स सर्व्वसत्त्वहितार्थभृत् ।

सद्धर्म्मं समुपादेष्टुं सभासनं समाश्रयेत् ॥

तत्र सर्व्वे महासत्त्वा बोधिसत्त्वा जिनात्मजाः ।

ब्राह्मणास्तीर्थिकाश्चापि यतयश्च तपस्विनः ॥

राजानं मन्त्रिणोऽमात्याः सैन्याधिपाश्च पौरिकाः ।

ग्राम्या जानपदाश्चापि तथान्यावासिनो जनाः ॥

तत्सद्धर्म्मामृतं पातुं श्रद्धया समुपागताः ।

तत्र सभासनासीनं तमर्हन्तं जयश्रियं ॥

समभ्यर्च्य देवं नत्वा पादाब्जोले यथाक्रमम् ।

कृताञ्जलिपुटाः सर्व्वे परिवृत्य समन्ततः ॥

पुरःस्थित्वा समुद्वीक्ष्य जयश्रियं समाश्रिताः ।

तान् सर्व्वान् समुपाश्रितान् सद्धर्म्मश्रवणोत्सुकान् ॥

दृष्ट्वा जिनेश्वरी धीमान् बोधिसत्त्वः समुत्थितः ।

उत्तरासङ्गं साञ्जलिः समुपाश्रितः ॥

जानुभ्यां भूतले धृत्वा संपश्यन्नेवमब्रवीत् ।

भदन्ताहं समिच्छामि चरितुं बोधिसम्बरम् ॥

तदादौ किं व्रतं धृत्वा सम्बरेयं समाहितः ।

तद् भवान् समुपादिश्य सर्व्वानस्मान् प्रबोधयन् ॥

बोधिमार्गं समापुष्य चारितुश्च शुभे इति ।

इति सम्प्रार्थिते तेन श्रुत्वाससुगतात्मजः ॥

जयश्रीस्तं महासत्वं समामंत्र्यैवमादिशत् ।

प्रश्नु वत्सास्ति ते वाञ्छा सम्बोधिसम्बरे यदि ॥
यथाक्रमं प्रवक्ष्यामि सम्बोधिव्रतसाधनम् ॥

Colophons:—

15A, इति श्रीमति वृहत्स्वयम्भुपुराणे श्रीधर्म्मधातुवागीश्वरसमुत्पन्नकथायां प्रथमोऽध्यायः; 40B, इति श्रीमति वृहत्स्वयम्भूपुराणे गोपुच्छपर्व्वते स्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशे पूजाफलवर्णनं नाम द्वितीयोऽध्यायः; 57A, इति श्रीगोपुच्छपर्व्वते स्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशोच्छेदोत्पादो नाम तृतीयोऽध्यायः; 74B, •ग्रामादिसमुद्भवो नाम चतुर्थोऽध्यायः; 91B, •तीर्थापतीर्थपीठच्छिद्रफलगुणवर्णनो नाम पञ्चमोऽध्यायः; 107A, •सप्तधातुवागीश्वरप्रवर्त्तनो नाम षष्ठमोऽध्यायः; 126A, इति श्रीमति वृहत्स्वयम्भूपुराणे गोपुच्छपर्व्वते धर्म्मधातुवागीश्वरगुप्तोऽध्यायः सप्तमः; 147 A (Last Colophon) इति श्रीस्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशे महाप्रभाववर्णनो नामाष्टमोऽध्यायः परिसमाप्तः।

Post Colophon:—

समाप्तश्चेदं पौराणे मङ्गलकाण्डोऽध्यायकं श्रीस्वयम्भुवः पुराणं मञ्जुश्रिया कृतमिति। ये धर्म्माः etc., etc. Printed in Bibl. Ind. 1894.

117.

5438. **धर्म्मपूजाविधि।** *Dharmapūjāvidhi*; attributed to Raghunandan.

Substance, palm-leaf. 16½ × 1¾ inches. Folia, 185 by counting. Lines, 3; 4 on a page. Extent in ślokās, 2,400. Character, Bengali of the early nineteenth century. Appearance, old and discoloured. Complete.

There are several batches of leaves.

The Beginning of the 2nd batch:—

ॐ नमोनिरञ्जनाय।
प्रणम्य सच्चिदानन्दं गोविन्दं जगतां गुरुम्।
धर्म्मपूजाविधानञ्च वक्ति श्रीरघुनन्दनः॥
तत्र प्रथमरञ्जरूपधर्म्मपूजनम्।
क्रमोयथा।

प्रथमतः आरम्भात् पूर्व्वदिवसे द्वादशभक्ताधिरूप्य क्षौरादिकविध्यं कारयित्वा स्वयञ्च हविष्याशी संयतस्तिष्ठेत् ।

परदिने उषस्युत्थाय प्रातःकृत्यादि विधाय सद्वादशभक्तः स्नात्वा कृतनित्यक्रियः श्रीधर्म्ममन्दिरं गत्वा पादशौचादि विधायादौ शङ्खाध्वनरैः घटं संस्थाप्य गणेशादीन् यथाशक्ति सम्पूज्य ततो वहिर्व्वेदिसम्मुखे नक्षौसहितं गणेशघटं स्थापयेत् । etc., etc.

This batch of leaves, from 1 to 21A, the beginning of which is given above, is preceded by 42 leaves, taken up with preliminaries to Dharmapūjā, and is followed by another batch marked from 1 to 96.

The batch marked from 1—96 begins अथ धर्म्मपूजाविधिर्लिख्यते ।

In 5B. (1—96) the Saṃkalpa runs thus:—

अथ साम्प्रदायकसङ्कल्पः विष्णुरों तत्सदद्य etc. पूर्व्वसौकृतद्वादशदिवसीयश्रीधर्म्मदेवशङ्खभरणकर्म्मणि श्रीधर्म्मप्रीतिकामो गणपत्यादिनानादेवताकामिनापूजापूर्व्वक-श्रीधर्म्मपूजनमहं करिष्ये ।

25B. (1—96).

ॐ यस्यान्तं नादिमध्यं न च करचरणं नास्ति कायो निनादम् ।
नाकारं नादिरूपं न च भयमरणं नास्ति जन्मैव यस्य ।
योगीन्द्रध्यानगम्यं सकलदलगतं सर्व्वसङ्कल्पहीनं
तत्रैकोऽपि निरञ्जनोऽमरवरः पातु वः शून्यमूर्त्तिः ॥
इति ध्यात्वा प्रतिमायां पुष्पाञ्जलिं निक्षिपेत् ॥

Again, the batch of 96 leaves is followed by 27 leaves taken up with the topics given below:—

कालिमाजाल्लान ; श्रीश्रीधर्म्मदेवस्य पादयुगनिर्म्माणार्थं मुद्गिस्थापनम् ; अत ताम्रजन्म ; अथ धान्यजन्म ; अथ घनापावन ; अथ शङ्खभरणस्थापनसामग्री !

The work has been printed by the Vaṅgīya-Sāhitya Pariṣad in 1917.

118.

8201. बुद्धचरित्र । *Buddha Carittra.*

By NATHAMALA BRAHMACĀRIN.

Substance, country-made paper. 13 × 5½ inches. Folia, 100, of which the first is missing. Lines, 11 on a page. Character, Nāgara. Appearance, old.

Nāthurāma, the author of the work, was a Buddhist mendicant, living at Benares. It took the author 12 years to complete the work, from 1755 to 1767 of the Samvat era. Some fragments of the author's original copy have been found, one of which is referred to in my pamphlet "Discovery of living Buddhism in Bengal" and another is the present MS. A copy of a portion of the original will be found described in Rajendralāla's Nep. Buddhist Literature, pp. 78, 79. Here Buddha is fighting with ghosts and demons. The present fragment is divided into seven parvans.

48B, इति श्रीबुद्धचरित्रे नाथुरामविरचिते कालपुंजराक्षसेन युद्धवर्णनं नाम प्रथमपर्व्वं; 58B, • देवद्धिययुद्धवर्णनं नाम द्वितीयो पर्व्वं; 75A, • राजचेतनामाभ(?)प्रतिरूपीया प्रतियुद्धवर्णनं चतुर्थोपर्व्वः; 85B. इति श्रीबुद्धचरित्रे सर्व्वेषां संवादे कालचक्रस्वरूपिणि आनन्दस्वरूपिणो जलं तत्रैव यद्वृत्तं तद्वर्णनो नाम पञ्चमपर्व्वं; 96A, इति श्रीबुद्धचरित्रे नथमलब्रह्मचारिविरचिते संगरपराक्रमवर्णनं नाम करभद्रदेवस्य युद्धपर्व्ववर्णनं षष्ठमो पर्व्वं; (Last Colophon) • पिशाचकालचक्रयुद्धवर्णनं नाम सप्तमं पर्व्वं ।

119.

8055. धर्म्मकोषसंग्रह । *Dharmakoṣa saṃgraha.*

Substance, modern Nepalese paper. 12 × 4½ inches. White on one side and yellow on the other. Folia, 92. Lines, 8 on a page. Character, Nāgara. Appearance, fresh. Complete. Extent in ślokās, 1,800.

Colophon:—समाप्तोऽयं धर्म्मकोषसंग्रहमिति । शुभम्

Beginning :—

नमः स्वयम्भुवे ॥

॥ आदिबुद्ध ॥ मनसैव बुध्यते आदौ यः निरञ्जन ॥ निराकारत्वात् ॥ ॥ निरञ्जन ॥ निर्गतं अञ्जनं लेपनादिकं यस्मिन् स गगनवत् शून्यत्वात् ॥ ॥ निराकारः ॥ निर्गतः आकारो यस्य चक्षुराद्यवयवहीनत्वात् ॥ ॥ निराधारः ॥ निर्गत आधारो यस्य भुवनादिपात्रहीनत्वात् शून्यभावेन ॥ ॥ निरामयः ॥ निर्गत आमयो रोगादि कायाद्यवयवशून्यत्वात् ॥ ॥ निर्व्विकल्पः ॥ निर्गता विशेषवा कल्पना भावनारहितत्वात् ॥ ॥ निराकाशं ॥ निर्गत आकाशः प्रकाशोऽप्रकाशो वा दृश्यादृश्यरूपत्वात् ॥ ॥ निष्यानित्य ॥ नित्यञ्च अनित्यञ्च स्थिरास्थिरञ्च कायमनोरूपत्वात् ॥ ॥ उपाय उप समीपे अयति प्रज्ञादिकं सर्व्वमिति ॥ अथच प्रज्ञायाः समीपे दशवाममिवत् (?) ॥ ॥ महावैरोचन विशेषवा रोचयति सर्व्वं महाकाशो ॥ ॥ निरात्मा निर्गतआत्मा निवृत्तियोगी पञ्चेन्द्रियहीनत्वात् ॥ ॥ निरावयव निर्गता अवयवा चक्षुरादयो यस्मिन् ॥ ॥ शून्यं भुवनं ॥ शून्यं वस्तुआकारं भवतीति शून्य-भुवनं ॥ १ ॥ बिन्द्वाकारं ॥ बिन्दुवदाकारो ॥ २ ॥ गगनरूपं गगनवल्लीलयोमयत्र गगनमेव शून्यं यत्र (यव)लोकाः सर्व्वे शून्या तथताज्ञानवान् ॥ ३ ॥ ० ॥

This work was written by Vajrācārya, Amṛtānanda, of the Mahā-bodhi-vihāra in Lalita-Pattana, who was the first Residency Paṇḍit in Nepal, at the request of Brian Hodgson in N.S. 946 = 1826 A.D. For in leaf 70B the author says—

चतुर्दधिनिधौ वर्षे श्रावणे शुक्ल पावके ।
श्रीसाहेबाज्ञयालेखत् अमृतः शाक्यशासनः ॥

The Buddhist Amrita wrote this in N.S. 946 under orders of a European (sahib).

Brian Hodgson seems to have made a good use of this work in his paper on the language and literature of Buddhism.

The work gives a good account of Buddhism in Nepal as it was, about one hundred years ago, and incidentally mentions some of the rituals and ideals of the Tibetans whom it calls the Kāmbojas.

70B, अस्माकं नैपालीयानां बौद्धानां मते एवमेव। अथच केषाञ्चित् कुत्रचित् किञ्चिद्भेदो भविष्यत्येव। परन्तु काम्बोजदेशीयैर्नामाभिधानैर्बौद्धर्मिति मिति (?) वार्त्ता तेषां मते को भेदः।

In leaf 64A, he begins a chapter on Buddhist literature with its twelve divisions.

अथ बुद्धशास्त्रग्रन्थानां विषयसूचनपूर्व्वकं उपायपतारवर्म्यं लिख्यते। यत्र तावद्धर्ममायाग्रन्थानां स्वरूपज्ञानाय तन्नामपूर्व्वकं लक्षणमुच्यते। सूत्रं १ गेयं २ व्याकरणं ३ गाथा ४ उदानं ५ निदानं ६ इत्युक्तकं ७ जातकं ८ वैपुल्यं ९ अद्भुतधर्म्मं १० अवदानं ११ उपदेश १२—एतानि बुद्धशास्त्रस्य ग्रन्थनामानि।

See B. H. Hodgson's "Essays on the languages, literature and religion of Nepal and Tibet," pp. 11—20.

INDEX.

२६।	पानीयावदान	...	...	...	४७७३
२७।	पिण्डपात्रावदान	...	...	...	४०८६
२८।	रत्नगुणसञ्चयगाथा	...	...	...	१०७३६
२९।	कारण्डव्यूह	...	...	...	९९७४
३०।	,, ,,	...	...	..	४७३५
३१।	,, ,,	...	...	...	४७२५
३२।	,, ,,	...	...	...	९९७५
३३।	बौद्धन्याय ...	...	...	...	१०७४६
३४।	अपोहसिद्धि	...	...	...	४७११
३५।	क्षणभङ्गसिद्धि	...	...	...	४७४४
३६।	उपयोगक्रम	...	...	...	८०६२
३७।	सुगतजन्मरत्नावदानमाला		...	...	१०७५४
३८।	अपरिमितायुः नाम महायानसूत्र		...	...	४७०९
३९।	,, ,, ,,		...	...	४७१६
४०।	,, ,, ,,		...	...	१०७३४
४१।	दुर्गतिधारणी परिसूत्र		...	...	४७१५
४२।	सर्व्वदुर्गतिपरिशोधन ...		...	...	४८४८
४३।	वसुधारा नाम धारणीपरिसूत्र		...	...	४८३६
४४।	,, ,, ,,		...	...	१०७५७ I.
४५।	,, ,, ,,		...	...	,, ,, II.
४६।	सर्व्वतथागतोष्णीषसितातपत्रोनामापराजिता महाप्रत्यङ्गिराविद्याराज्ञी		...	...	१०७३५
४७।	वज्रमुखी नाम धारणी ...		...	...	९९८७
४८।	धारणीसंग्रह	...	...	...	१०७४१ D.
५०।	बोधिचर्य्यावतारः पञ्जिका च		...	...	९९७९
५१।	बोधिचर्य्यावतारपञ्जिका		...	...	३८२९
५२।	शान्तिदेवस्य जीवनचरितम्		...	...	९९९०

५३।	आदिवाग्वज्रविरलविधि	...	...	९९९८
५४।	— — —	...	...	९९८३
५५।	श्रीकैश्वरव्रतकटीका	...	...	१०७३२
५६।	परमार्थ नाम संगीति	...	...	१०४७१ C
५७।	परमार्थनामसङ्गीति	...	...	१०७६०
५८।	अभिधानोत्तर	...	...	१०७५९
५९।	हेवज्रतन्त्र (वज्ररोदय)	...	...	१०८४६
६०।	,, ,,	...	...	९९८६
६१।	तत्त्वज्ञानसंसिद्धि	...	...	९९८८
६२।	सम्पुटोद्भवकल्पराजः	...	...	३८२८
६३।	,, ,,	...	...	४८५४
६४।	गुह्यसमाज	...	...	८०७०
६५।	वसुन्धरासङ्गीति	...	...	१०७६१
६६।	लघुकालचक्रतन्त्रराज टीका	...	...	४७२७
६७।	,, ,,	...	...	१०७६६
६८।	चतुराभरण	...	...	४८०१
६९।	चतुराभरण	...	...	४७५३
७०।	योगाम्बरोप्रभेद	...	...	४८१८
७१।	डाकार्णव ...	...	...	८०५६
७२।	वज्रडाकतन्त्र	...	...	३८२५
७३।	प्रज्ञोपायविनिश्चयसिद्धि	...	...	८०६०
७४।	साधनमाला	...	...	८०५१
७५।	हेवज्रपञ्जिका	...	...	१०७४५
७६।	पञ्चरक्षाकल्पाधि	...	...	३८५३
७७।	,, ,,	...	...	४०७८
७८।	,, ,,	...	...	९९७०
७९।	क्रियासंग्रहपञ्जिका	...	...	३८५४
८०।	,, ,,	...	...	४०२८

८१ I	तथागतप्रतिविम्बप्रतिष्ठानुशंसावर्णनधर्म्मपर्य्याय ...	४७५८
८१ II	दिव्यभोजनावदान	ditto
८२ ।	वसुन्धरोद्देश	४८४०
८३ ।	दमनकमहारक्षातन्त्र	९९७१
८४ ।	एकल्लवीरचण्डमहारोषणतन्त्र	९०८९
८५ ।	,, ,, ...	९९६५
८६ ।	,, ,, ...	९९८२
८७ ।	,, ,, ...	१०८४४
८८ ।	चण्डमहारोषणसाधन	१०७४१ A
८९ ।	चतुष्पीठनिबन्ध	९९९२
९० ।	चर्य्यामर्थ्यविनिश्चय	८०६३
९१ ।	कृष्णयमारितन्त्र	९९६४
९२ ।	हेवज्रोद्देशटिप्पणी	१०७४४
९३ ।	तारावोधये उत्पातकथा	४०५६ A
९४ ।	वज्रावली नाम मण्डलोपायिका	३८५५
९५ ।	,, ,, ...	४८३५
९६ ।	कालचक्रावतार	४०३२
९७ ।	बुद्धकपालतन्त्रटीका	३८२७
९८ ।	वर्षापत्रविधि	९९८४
९९ ।	— — — —	९९९४
१०० ।	चक्रसम्बरबलिविधि	४७५१
१०१ ।	चक्रसम्बरसाधन	४७५२
१०२ ।	पूजाविधि	४७९०
१०३ ।	वज्रयाने साधनाङ्गानि	४८३७
१०४ ।	वज्रयाने पूजाविधि	९९६८
१०५ ।	,, ,, ...	९९६९
१०६ ।	वज्रवाराहीसाधनतन्त्र	९९७८ A
१०७ ।	वज्रवैरोचनीश्वरीस्तोत्र	९९७८ B

१०८।	सर्व्वयोगिनीकर्म्मवलिविधि ’	...	...	६६६३	
१०९।	— — — ...	...	...	६६६५	
११०।	षोड़श्योमानसीभावचक्र	..	...	१०७४१	B
१११।	साधनसमुच्चय ...	...	...	१०७४७	
११२।	कतिचित्साधनानि ...	...	...	१०७६४	
११३।	स्वयम्भुचैत्यभट्टारकोद्देश	...	...	६०६०	
११४।	स्वयम्भुपुराण ...	...	...	४८५६	A
११५।	” ” ...	...	...	४८५६	B
११६।	बृहत्स्वयम्भुपुराण ...	...	...	४८५६	C
११७।	धर्म्मपूजाविधि ...	...	...	५४३८	
११८।	बुद्धचरित्र ...	...	...	८२०१	
११९।	धर्म्मकोषसंग्रह ...	...	...	८०५५	